Göbeklitepe Muhafızı yazarından

İSTANBUL'UN HAYALETLERİ

YONCA ELDENER

ALTIN

YAYIN HAKLARI

© 2021 YONCA ELDENER
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
VE TİCARET AŞ

YAYIMA HAZIRLAYAN

HÜLYA ŞAT

KAPAK

OSMAN SELÇUK ÖZDOĞAN

SAYFA DÜZENİ

NACİYE DİPBURUN

BASKI

1. BASIM/KASIM 2021/İSTANBUL
2. BASIM/TEMMUZ 2022/İSTANBUL
LARUS YAYINEVİ VE TİCARET AŞ
Bağlar Mah. 62. Sok. Yıldızlar Plaza No: 10/A
34212 Bağcılar, İstanbul
Tel: 0.212.446 38 88 Sertifika No: 49657

BU KİTABIN HER TÜRLÜ YAYIN HAKLARI
FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİNCE
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ VE TİCARET AŞ'YE AİTTİR.

ISBN 978 - 975 - 21 - 2687 - 9

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Gülbahar Mah. Altan Erbulak Sok.
Maya Han Apt. No: 14 Kat: 3 Şişli / İstanbul
Yayınevi Sertifika No: 44011

Tel: 0.212.446 38 88 pbx
Faks: 0.212.446 38 90

http://www.altinkitaplar.com.tr
info@altinkitaplar.com.tr

İSTANBUL'UN HAYALETLERİ

YONCA ELDENER

Birlikte İstanbul'u keşfe çıktığımız biricik eşim, heyecanıma ortak olan ve romanımın her aşamasında yanımda olan kızlarım ve desteğini esirgemeyen dostlarım olmadan bu romanı yazamazdım. Heyecanıma ortak oldunuz, sonunu ben dahil kimsenin bilmediği bir yolculukta bana eşlik ettiniz. Minnettarım.

Anne ve babamın anısına...

Birinci Bölüm

Yüzük

Esra, İstanbul sosyetesinden en az yirmi kişinin yan yana sıralandığı uzun masaya oturduğundan beri içiyordu. Yerin beş metre altındaki nemli ve karanlık saray kalıntısının bölümlerinden birine kurulmuş ziyafet sofrasının üzerinde meşaleyi andıran aydınlatmalar vardı. İçerisi nemli ve loştu ve etraftaki herkes sarhoştu. Yukarıda derin bir nişe konumlanmış DJ ekipmanının önünde yanıp sönen pembe renkli ışıklar ve yeri titreten bas sesi baş döndürücüydü. Esra masanın üzerinde kıvrak hareketlerle dans eden erkek dansçılara bakıp şarabından bir yudum daha aldı. Sonra yüzünü buruşturarak kadehini masaya bıraktı. Kocasına öyle kızgındı ki adam yaklaşan seçimlerde İstanbul Büyükşehir Belediyesi başkanlığını kaybetse bile üzülmezdi.

Esra mahalleden çocukluk arkadaşı Ekin'le geldiği yer altı partisinin nerede yapılacağını iki saat önce öğrenmişti. Organizatör, özel davetle girilen temalı çılgın partilerinin yerini son dakikaya kadar katılımcılarına söylemiyordu. Bunun sebebi bazen bu terk edilmiş mekânlarda izinsiz yapılan partileri polisin basmasıydı. Esra bugünkü partinin Sultanahmet'teki Büyük Bi-

zans Sarayı'nın yer altında sağlam kalmış bölümlerinden birinde yapılacağını öğrenince bu ulaşılması zor mekânda yapılacak partiye katılmaya karar vermişti. Saraya, özel mülk olan bir otoparktan erişildiği için giriş çıkışlar kontrollüydü. Üstelik bu kez parti için özel izin alınmıştı ve fotoğraf çekmek yasaktı.

Tarihi duvarlarla çevrili açık otopark Marmara Denizi'ne bakan bir tepedeydi ve yanında bir otel vardı. Esra ile Ekin, toprak zemine park edilmiş son model otomobillerin yanından yürüyerek çerçöp dolu bir oyuktan içeri girmişlerdi. Girişte davetlileri karşılayan, başlarına üzüm süslemeli taçlar takmış görevliler, paçalarını sıvamalarını söyleyerek konukları içeri alıyorlardı. Kaygan toprakta konukların kayıp düşmemesi için ellerinden tutuyor ve fenerle toprak zemini aydınlatıyorlardı.

Esra ve Ekin yeryüzüyle bağlantılarını kesen dar bir ağızdan iki büklüm geçip sarayın içine girdiklerinde ileride göremedikleri bir odadan gelen müziği ve insan seslerini duymaya başlamışlardı. İnce kırmızı tuğlayla örülmüş duvarları, kubbeli tavanları ve geniş kemerli kapılarıyla burası odaların odalara açıldığı bir labirenti andırıyordu. Baş başa kalmak isteyen çiftlerin ve sarhoşların parti odasından uzaklaşıp dehlizlerde kaybolmamaları için görevliler kemerli kapı ağızlarında ikişerli nöbetteydiler. Esra ve Ekin kendilerini girişte karşılayan genç kadını takip ederek uzun davet masasının olduğu büyük salona girmiş ve davetlilerin yan yana oturduğu ahşap sıraya oturmuşlardı. Oturur oturmaz da sanki başka bir çağa geçiş yapmışlardı.

İçerdeki hava nemliydi. Duvar diplerine sıralanmış aydınlatmalardan yansıyan sarı ışık, ortama sinmiş olan yüzyılların karanlığını aralasa da içerinin loşluğu masadaki yüzleri peçeliyordu. DJ'in yukarıdaki oyuğundan çıkıp iki arkadaşın bulunduğu masayı tarayan renkli ışıklar, şimşek çakar gibi yanıp söndükçe Esra'nın gözünü alıyordu. Esra başını yılan gibi kıvrılarak uzayan masanın karanlık tarafındaki silik yüzlere çevirdi. Ayna içinde aynada yansıyormuş gibi sonsuza doğru uzayan, birbiri içine geçmiş yüzler adeta üzerine geliyordu. Hızla gözlerini ka-

çırdı, başını önüne eğdi, kestane rengi saçları yüzünü gölgelerken gözlerini kapadı. Oturduğu yerde sarkaç gibi sallandığını hissediyordu. Partiye geldiklerinden beri yerinden hiç kalkmamış, ardı ardına dört kadeh şarap içmişti. Başı dönüyordu.

Ekin gözlerini dikmiş, Esra'yı izliyordu. Arkadaşının, eliyle başını tuttuğunu görünce kulağına eğilerek, "Gidelim istersen," dedi.

Esra neredeyse her zamankinden daha zayıf ve keyifsiz görünüyordu. Normalde dans pistinden zorla inerdi ama bugün o neşesinden eser yoktu. Ekin'e, "Tamam," derken dili peltekleşmişti bile.

Esra yavaş hareketlerle oturdukları sıradan ayağını dış tarafa atarken arkasında, kendini DJ'in çaldığı ritmik müziğe kaptırmış kostümlü kadınlar ona çarpıp duruyordu. Ekin, arkadaşının incecik kolundan tutup ayağa kalkmasına yardım etti. Ardından kol kola çıkışa doğru ilerlemeye başladılar.

Partiye yeni gelen kalabalığın tersi yönünde ilerlerken akıntıya karşı kürek çekiyorlarmış gibi zorlanıyorlardı. İki ileri bir geri dar çıkışa vardıklarında kalabalıkta sıkışıp beklemeye başladılar. Esra gözlerini partinin verildiği büyük odaya doğru ilerlemeye çalışan, yüzü kendisine dönük yirmili yaşlarındaki bir gence dikti. Bir süre yüzü sivilceli genç adamı süzdükten sonra elinde tuttuğu ücretsiz içki fişlerini artık kullanmayacağı için genç adama uzattı. Delikanlı fişleri alırken iki kadın birden arkadan ittirildiler, dengeleri bozularak girdaba kapılmış gibi sürüklenmeye başladılar. Nihayet çıkışa vardıklarında, içerideyken tiz ve bas seslerin ahengiyle kan kaynatan müzik şimdi baş ağrıtan bir gürültüye dönüşmüştü. Geriye adeta başa tokmakla vururcasına çalan bas sesi kalmıştı. Esra coşkudan çöküşe gidiyor gibi hissetti.

Yeryüzüne çıkan dar ağza gelince Ekin kollarını havaya kaldırdı ve iki elini yerleştirdiği taşların, ağırlığını kaldıracağından emin olduktan sonra kendini yukarı çekti. İçmediği için hareketleri kontrollüydü. Elini aşağı uzatıp çöplere ayağı takılan Esra'yı

yukarı çekti, arkadaşını çocukken saklambaç oynadıkları günlerdeki gibi kuytu yerden çıkardı.

Esra yüzeye çıkıp ellerini yere koyarak doğruldu. Açık otoparkta deniz yönünden yüzüne çarpan taze bahar havasını içine çekti. Sanki hafiflemişti. Sırtını dikleştirdi, ayaklarının açılması için otoparkın denize bakan alçak duvarına doğru birkaç adım attı. Sonra yandaki otele baktı.

Ekin, "Hâlâ masaja gitmek istiyor musun?" diye sordu. Partiden çıkıp yandaki otelin masaj salonuna gitmek için randevu almışlardı. "İyi hissetmiyorsan eve gidebiliriz."

Esra başını iki yana salladı. Bu halde eve gitmek istemiyordu. "Yok, gidelim. Masaj gerginliğimi alır," dedi. Sonra aldığı derin nefesi gürültüyle dışarı verdi.

Ekin, "Gerçekten hiç havanda değilsin bugün. Seçimler yüzünden mi?" diye sordu.

"O da var," dedi Esra. Fatih Belediye Başkanı'nın eşi olarak yaklaşan seçimlerin stresi üzerindeydi. Kocası Cemil, bu kez İstanbul Büyükşehir Belediyesi için başkan adayı olmuştu, ancak seçim anketlerine göre rakibiyle arasındaki fark kapanmış gözüküyordu. Adam ya kıl payı kaybedecek ya da politik kariyeri için kapılar ardına kadar açılacaktı. "Ama sorun sadece seçimler değil," dedi Esra, Ekin'e dönerek. "Ben gerçekten Cemil'e dayanamıyorum."

Başını önüne eğdi ve on gün önce Cemil'i gizlice takip ettiği günü hatırladı, gözleri dolmuştu. Adamın eski karısının evinden çıktığını görmüş, hemen telefon edip o anda nerede olduğunu sormuştu. Adam da büyük bir pişkinlikle ekibiyle seçim için toplantıda olduğunu söylemişti. Esra yüzüne tokat gibi inen bu cevaptan öylesine sarsılmıştı ki arabada hıçkıra hıçkıra ağlamıştı. Kocası hangi kadınla gizlice görüşse delirirdi ama eski karısıyla yeniden görüşmeye başlaması genç kadını iyice çileden çıkarmıştı.

Ekin'e, "Cemil eski karısıyla gizlice buluşuyor," dedi. Sesi titriyordu. "Onu takip ettim Ekin. Eski karısının evinden çıkı-

yordu. Arabada oturuyordum ve Cemil kapıdan çıkınca hemen telefon ettim. Bana belediyede toplantıdayım dedi, inanabiliyor musun?"

Ekin, "Allah hepsinin belasını versin! İnşallah bugünler de geçecek güzelim. Ama biraz sabırlı olmamız lazım. Cemil seçimleri alamazsa ikimiz de yandık," dedi endişeyle. Esra onu belediyede daire başkanı olarak işe yerleştirmişti. İşini çok iyi yapıyordu yapmasına ama başkan değişirse işinden olacağından endişeleniyordu.

Esra öfkelenmişti. "Niye yanacakmışız? Sana yemin ederim Ekin, sonuç ne olursa olsun biz kazanacağız. Hem sen ne zaman kaybettiğimi gördün?" dedi hırsla. Elleriyle gözlerini sildi. "Haydi masajda rahatlayalım biraz." Gözlerini kısarak büyük geldiği için orta parmağına taktığı yüzüğe baktı. Cemil'in eski karısı için aldığı yüzüğe... Sonra elini yumruk yapıp pantolonunun cebine soktu ve Ekin'in koluna girdi. Birlikte otoparkın çıkış kapısına doğru yürüdüler.

Esra, Marmara'dan esen rüzgâr saçlarını dağıtırken Ekin'in sabırlı olmaları gerektiği konusundaki sözünü düşünüyordu. Kocasıyla evliliği ruhen bitse de henüz adamla işi bitmemişti. Seçimden önce boşanıp adamın ipini çekmiyorsa bu, seçimlere kadar mal pazarlığı yapmak istemesindendi. Cemil'in kazanma umudu olduğu sürece kendisine karşı tavizkâr olacağını düşünüyordu. Kocası kazanır mıydı bilmiyordu ama olur da İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olursa Cemil'den ayrılmayabilirdi de. İstanbul demek Türkiye'nin kalbi demekti. Böyle bir şehrin belediye başkanlığı koltuğuna oturmanın gücü, Cemil'e karşı öfkesini dizginlemesine yeterdi. Avukatı da Ekin gibi ona, "Biraz sabret," demişti onlarca boşanma vakasına bakmanın soğukkanlılığıyla. "Cemil Efendi'nin donuna kadar alacağız. Ama şimdilik kimseye bir şey belli etmemeni rica ediyorum."

Esra, avukatının dediği gibi hiç kimseye bir şey belli etmemeye çalışıyordu, ancak bugün üzerindeki koyuvermişlik kendisinin bile tuhafına gidiyordu. Otoparkın kapısından ıssız

dar sokağa çıktıklarında koluna girdiği sadık dostuna daha sıkı sarıldı. Kendini bir an Balat'ın bakımsız sokaklarında geçen çocukluk günlerindeki gibi hissetti. Birlikte sayısız yaramazlıklar yapmışlardı. Çocukluk günlerinde Esra'nın başı dertten kurtulmaz, sanki tüm tuhaflıklar hep onu bulurdu. İşler sarpa sardığı zamanlarda da Ekin hep Esra'nın arkasını toplardı. Ekin o zaman da çalışkan ve temkinliydi. Esra her zaman yanında olan arkadaşına sevgiyle baktı. Ekin yanında olduğu için kendini şanslı hissediyordu. Derin bir nefes alıp arkadaşıyla kol kola yavaş adımlarla sokak boyunca yürümeye devam ettiler. İki kadın, gidecekleri otelin kapısına vardıklarında Esra kendini biraz olsun toparlamıştı.

Otel, Büyük Saray Mozaikleri Müzesi'nin karşısındaydı. İki kadın otelin dış duvarı boyunca birkaç metre yürüdü, sonra da kapıdan içeri girdi. Yeşillikler içindeki bir bahçeden geçip yuvarlak masaların arasından yürüdüler ve otelin ışıltılı lobisine ulaştılar. Ekin otelin yakınında oturuyordu ve rezervasyonu partiden önce masaj salonuna uğrayarak yaptırdığı için gidecekleri yeri biliyordu. Önden yürüyerek doğrudan danışma masasının karşısındaki asansöre gitti. Yaldızlı asansör kapısının önünde durdu ve düğmesine bastı. Kendisini takip eden Esra yanına gelince, "Masaj da hamam da bodrum katta," dedi.

Esra asansörün dördüncü katta olduğunu gösteren kırmızı dijital rakama bakıp beklemeye başladı. Rakam bir süre değişmeyince bakışlarını ellerine indirdi, parmağındaki yüzükle oynamaya başladı. Bir hafta önce temizlikçisi, kuru temizlemeye yollamadan önce Cemil'in takım elbiselerinin ceplerini kontrol etmiş, birinde kadife bir mücevher kutusu bulunca soluğu Esra'nın yanında almıştı. Esra kutudaki pırlanta yüzüğü görünce donup kalmıştı. Ne doğum günü ne de içi boşalıp kabuğu kalmış evliliklerinin yıldönümü yakındı. Esra kocasını, eski karısının evinden çıkarken görünce adamın yüzüğü ona aldığını anlamıştı. Bunu avukatına anlattığında kadın, "Yüzüğün yok olduğunu fark etti mi kocan?" diye sormuştu. Esra, "Etti. Güya

bana almış, bulunca sürprizini bozmuşum," demişti avukata. Sonra da yüzüğü Cemil'in gözüne sokmak için parmağına takmış, bir daha da çıkarmamıştı. Asansör sessizce lobi katına inerken elini cebine soktu ve asansörün iki metal kanadının yanlara açılışını izledi. İçerideki yabancı otel misafirleri çıkınca iki kadın sessizce asansör kabinine girdiler.

Esra köşeye geçip yeşil gözlerini tavana dikti. Yere bakınca midesi bulanıyordu. Heykel yapmaktan çatlamış elleriyle asansör tutamağına yapışmıştı. Asansör hareket ettiğinde Ekin'e, "Bizimki son randevu demiştin değil mi?" diye sordu.

Ekin gözlerini mavi ışıklı kat göstergesine dikmişti. İri dalgalı siyah saçlarına asansörün ışığı vuruyordu. Bodrum kata indiklerinde başını Esra'ya döndü. "Evet, en son biziz. İşten çıkacağım derdine düşüp bizi savsaklamasınlar diye kim olduğumuzu rezervasyon alırken özellikle belirttim!"

Asansörün kapıları açıldığında Esra gözlerini spaya çevirdi. Beyaz mermer yer karoları pırıl pırıldı. Solda, bambu ağacından yapılmış bir bankoda iki görevli çalışıyordu. İçerisi loştu. Ekin'in arkasından kendisi de asansörden indi. Egzotik yağ kokuları burnuna dolmuştu. Bankodaki kadınlardan biri randevu defterini açmış onları bekliyor gibiydi.

Ekin bankoya gidip isimlerini söyledi. Esra geride bekleyerek etrafa göz gezdirmeye başladı. Bankonun yanındaki büfede içinde portakallar olan büyük cam kâse iştah açıcı görünüyordu. Ateş kırmızısı tuğla duvarla kaplı masaj odalarında portatif yataklar göze çarpıyordu. Esra huzurlu bir Uzakdoğu müziğine eşlik eden tütsü kokusu alıyordu. Koridorun pirinç aydınlatmalarından süzülen loş ışıkta onlara doğru yaklaşan Uzakdoğulu iki masöz gördü.

Masözler, Esra ve Ekin'in yanına gelerek ellerini önlerinde birleştirdiler. Biri öne doğru eğilerek bozuk bir İngilizceyle selam verdi ve misafirlerine kendilerini takip etmelerini işaret etti: "Madam!" Diğeri de otelin armasının işli olduğu birer peştamal ve terlik verdi. Sonra iki masöz masaj odalarının bulun-

duğu koridora yöneldiler. Esra ve Ekin de yetişkinden ziyade ergene benzeyen bu çelimsiz masözlerin peşinden yürümeye başladılar. Cilalı mermer yer karolarında kadınların giydiği beyaz hastane terliklerinin gıcırtıları duyuluyordu. Bu sırada Ekin bir yandan önündeki masözü takip ediyor, bir yandan da boş masaj odalarının açık kapılarından içeri bakıyordu. Ekin koridorun sonundaki tek kişilik bir odaya girince Esra da masözünün kapısını açtığı karşı odaya geçti. Masöz kadın kapı eşiğinde durdu, Esra'ya üzerindekileri çıkarmasını işaret ederek kapıyı kapadı. Genç kadın içeride yalnız kalmıştı. Elindeki peştamalı masaj yatağının üzerine bıraktı. Etrafına bakındı. Odanın dip köşesinde tek kişilik kadife bir koltuk, önünde de bambudan bir sehpa vardı. Masaj yatağının başucuna, üzerinde egzotik yağ şişeleri dizili büyük bir tuvalet masası yerleştirilmişti. Esra ayakkabılarını çıkardı ve çıplak ayakla yalpalayarak tuvalet masasına doğru yürüdü. Odanın tuğla duvarına asılmış aynada kendini izlemeye başladı.

Kendini halâ güzel buluyordu. Düz bir karnı, incecik bir beli vardı. Omuzlarından aşağı dökülen kestane rengi saçları pırıl pırıldı. Tuvalet masasına yaslanarak yavaş yavaş gömleğini çıkardı. Sonra da sutyenini. Üst tarafında elindeki yüzükten başka bir şey kalmamıştı. Yavaşça elini havaya kaldırdı ve alyansa benzeyen yüzüğün aynadaki aksine baktı. Sarmal şeklinde bükülmüş beyaz altın yüzüğün üzerinde bir taş, iç kısmında küçük bir pırlanta taş vardı. Sıradan görünüyordu, tıpkı Cemil'in eski karısı Begüm gibi. Küçümser bir ifadeyle gülümsedi. Sonra yüzüklü eliyle saçlarını düzeltti.

Esra aynanın karşısında bir süre daha kendini izledikten sonra havlu serilmiş masaj yatağına oturdu. Pantolonunu çıkarıp külotuyla yatağa uzandı ve peştamalı üzerine çekti. Masöz kadın içeri girdiğinde yüzükoyun yatmış, yüzünü masaj masasının oyuğuna yerleştirmişti.

Masöz kadın, Esra'nın yanına gelip soğuk elleriyle peştamalını kalçasına doğru kıvırarak açınca genç kadın ürperdi.

Masözün, Esra'nın sırtına dökülmüş kestane rengi saçlarını nazikçe yana iterek boynunu açması ferahlamasını sağladı. Esra, masözün tuvalet masasının üzerindeki şişelerden birini yerine bıraktığını duydu. Masöz ellerine boca ettiği yasemin kokulu masaj yağını yumuşak dairesel hareketlerle müşterisinin omuzlarına sürmeye başladı. Esra loş ışıkta sakinleştirici Uzakdoğu müziğinin etkisiyle iyice gevşedi, çok geçmeden de sızdı. Masözün, parmağındaki yüzüğü çıkarıp cebine attığını fark etmeyecek kadar derin bir uykuya dalmıştı.

Yüzler Önemlidir

Esra, İstanbul'un en önemli sanat fuarındaydı. Sadece az sayıda özel davetlinin alındığı salonda durduğu yerde huzursuzca kıpırdandı. İçerisi iğne atılsa yere düşmeyecek kadar kalabalıktı, çünkü Cristiano de Medici, Leonardo da Vinci'nin ölümünün beş yüzüncü yılı etkinlikleri için İstanbul'daydı.

Basın, iş dünyasının ileri gelenleri, ülkenin en önemli sanatçıları ve tanınmış ailelerinin mensupları, efsanevi banker hanedanı Floransalı Medicilerin yaşayan bir temsilcisinin konuşmasını dinlemek için salona doluşmuştu. Asilzade, koleksiyonerlere ait sanat eserlerinin sergilendiği özel salonda, bir tablonun önünde duruyordu. Tablo kısa süre önce bulunan bir Leonardo portresiydi ve geçici bir sergiyle ilk kez İstanbul'a getirilmişti. Medici, Rönesans Dönemi'nin en ünlü hezârfenlerinden biri olan Leonardo da Vinci hakkında kısa bir konuşma yapmış ve büyük ustanın çırağının elinden çıkmış portresini tanıtmıştı. Ardından Halim Kâtipzade adındaki ünlü işadamı söz almış, sponsoru olduğu etkinliği tanıttıktan sonra Medici'ye Mimar Sinan'a ait bir portre hediye etmişti. Bunun Leonardo'nun çağdaşı Sinan'ın yaşarken yapılmış tek portresi olduğu düşünülüyordu. Kanunî Sultan Süleyman zamanında İstanbul'a gelen Danimarkalı ressam Lorck'un yaptığı "İstanbul Panoraması" adlı eserden alınan Sinan portresini kabul eden Medici, Halim'e

teşekkürlerini iletmişti. Fotoğraf çekiminin ardından da ünlü işadamıyla birlikte sergiden ayrılmıştı.

Esra, Fatih Belediye Başkanı'nın eşi olarak protokoldeydi ve basınla çekilen fotoğraflarda ön sıralarda yer almıştı. Sanat koleksiyonerliğiyle aristokrat sınıfına sıçrama derdindeki bakımlı kadınların ve tatminsiz şık erkeklerin karşısına geçerek kameralara gülümsemişti. Gerçek bir asilzade olan Medici'yi dinleyen azınlığın içinde olduğunu göstermek için konukların hepsi fotoğraf çekme yarışına girmişler, Medici'yi de, Leonardo'nun portresini de neredeyse sadece cep telefonlarının ekranlarının arkasından görmüşlerdi. Bir heykeltıraş ve sanatçı olan Esra ise eserlerini beğendirmek zorunda kaldığı bu topluluktan hiç hoşlanmıyordu. Medici davetten ayrılır ayrılmaz kendini sergi alanından dışarı atmak için üzerlerine parfümle karışık puro kokusu sinmiş olan kalabalığın arasına dalmıştı.

İstifra edecek gibi hissediyordu. Akşam partide içtiği şarap yüzünden sabah şiddetli bir baş ağrısıyla uyanmış, bütün gün süren ağrı akşam iyice şiddetlenmişti. Fuara gelmeden önce ağrı kesici içse de baş ağrısını hafifleten ilaç bu kez de midesini bulandırmıştı. Davet sırasında çıkaracağından korkarak konuşmalar ve fotoğraf çekimleri bitene kadar sabretmiş, Medici davetten ayrılır ayrılmaz sanki midesi de kendini koyuvermişti. Kendini sergi salonundan dışarı atıp halka açık fuar alanına çıktı. Koşar adımlarla kadınlar tuvaletine gitti, içeride elini yıkayan bir kadının şaşkın bakışları altında kapıyı ardına kadar açıp içeri daldı. Tuvalet kabinine girer girmez de istifra etti. Midesi boşalırken kasılmalarına titreme ve terleme de eşlik ediyordu. Artık safradan başka çıkaracak bir şey kalmadığında uzanıp kopardığı tuvalet kâğıdıyla ağzını sildi. Çömeldiği yerden ayağa kalktı ve sifonu çekti. Tuvalet kabininden çıktı. Bir an önce buradan ayrılmak istiyordu. Nasılsa fotoğraflar çekilince çoğu ziyaretçi gibi onun için de en önemli bölüm bitmişti.

Lavaboya yürüdü ve ellerini tezgâha dayayıp derin derin nefes aldı. Sonra hafifçe alnına ve yüzüne dokundurduğu kâğıt

mendille terini sildi. Aynada solgun yeşil gözlerine baktı, kanlanmıştı. Fondöteninden boyanmış kâğıt mendili buruşturup çöpe attıktan sonra elbisesinin kolunu düzeltti. İyi görünmüyordu ama çıkarınca rahatlamıştı. Çantasından rujunu çıkarıp dolgun dudaklarında gezdirdi, dudaklarını birbirine bastırıp rujunu dağıttı. Sonra el çantasını parmaklarıyla sıkıca kavrayarak göğsüne bastırdı. Tuvaletten çıkarken arka planda yaşadığı sıkıntıları gizlemede usta olduğunu düşünerek sırtını dikleştirdi ve yüzüne sahte bir gülümseme kondurdu.

Genç kadın halka açık fuar alanından hızlı adımlarla geçti ve yeniden koleksiyonerlere ait eserlerin sergilendiği özel bölüme girdi. Kocası Cemil'e bakındı ve tahmin ettiği gibi, kalabalığın merkezindeki bir tablonun önünde durduğunu gördü. Adam tabloyu yapan sanatçıyla sohbet ederken Esra onun basın mensuplarına kültür ve sanata verdiği öneme dair mesajlarını ilettiğinden emindi. Birden adamın yanına gitmekten vazgeçti. Hem kalabalığa girip bunalmak hem de Cemil'in ezberlediği konuşmalarını duymak istemiyordu. Objektifler talep etmedikçe başkan eşi rolü oynamayacaktı. Gök mavisi dar elbisesinin eteğini çekiştirdi, atkuyruğu saçlarını sallayarak arkasını döndü ve bir anda sendeledi. Stilettosunun ince topuğuyla arkasında duran bir adamın ayağına basmıştı. Refleksle ayağını çekerken adamın acıyla yüzünü buruşturduğunu görüp telaşlandı.

"Çok özür dilerim. İyi misiniz?" diye sordu Esra.

Kuzguni saçlı esmer adam, "İyiyim. Sorun değil!" dedi. Konuşurken acıdan hafifçe öne eğilmişti.

Esra, "Gerçekten çok üzgünüm. Umarım canınızı acıtmadım," dedi.

Genç adam, "Önemli değil, iyiyim," dedi adeta yaşlı bir ruha aitmiş gibi çıkan tok sesiyle. Elini havaya kaldırarak Esra'ya sorun olmadığını işaret etti ve arkasını döndü. Hafifçe topallayarak diğer tarafa yürümeye başladı.

Esra kendini kötü hissetmişti. Gözleriyle adamı takip etti. Dalgalı saçları alnına düşmüş genç adam kalabalıktan uzakla-

şıp sakin bir köşeye giderken hâlâ topallıyordu. İleride boş bir duvar bulup yaslandı ve topuğunu çıkarıp bir süre dinlendirdikten sonra tekrar ayakkabısına soktu. Sonra duvarda asılı bir tablonun önünde durdu ve hafifçe yan dönerek tabloyu seyretmeye başladı.

Esra adamın olduğu tarafa doğru yürüdü. Orta boylu, kanvas pantolonu üzerine mavi spor gömlek giymiş adam, davete kirli sakalını kesmeden gelmişti. Bu haliyle, fuara geçerken uğramış gibi görünüyordu. Esra onun davete katılabilen bir avuç azınlığın arasında olmasını tuhaf bulmuştu. Günlerdir davetiye alabilmek için kendisinin telefonunu çaldıranları da, kocasının kapısını aşındıranları da kırmadan kısa bir liste oluşturmakta çok zorlanmışlar, bazılarını küstürmüşlerdi. Esra yaklaştıkça adamın ayakkabısının üzerinde sivri topuğunun izini gördü. Kendini suçlu hissetti. Elini göğsünün üzerine koyarak adama seslendi.

"Merhaba. Ben gerçekten çok üzgünüm, tekrar özür dilemek istedim."

Adam arkasına dönünce Esra'yı gördü. Ok gibi uzun kirpikleri, kemerli bir burnu vardı. Esra'nın peşinden gelmesini beklemiyor gibiydi.

"Aniden arkamı dönünce sizi görmedim. Topuklarım oldukça sivridir," dedi genç kadın.

Esmer adam, kendisini olduğundan kısa gösteren geniş omuzlarını silkerek, "İnanın şu an iyiyim," deyip sustu.

Esra konuyu değiştirmek için, "Medici'yi dinleyebildiniz mi? Arka taraflarda ses duyuldu mu emin değilim," dedi sahte bir gülümsemeyle.

Adam, "Maalesef dinleyemedim ama zaten prensin konuşmasını ezbere biliyorum," dedi.

Esra meraklanmıştı. Belki de adam konsoloslukta çalışan bir memurdu. Onun nasıl olup da Medici'nin konuşmasını ez-

bere bildiğini öğrenmek için dikkat kesildi ama adam yine susuyordu. Esra, adamın bu tutumu karşısında fazla konuşmak istemediğini düşündü ama Medici işini de merak etmişti. Kısa bir sessizlikten sonra yanından tepsiyle geçen garsona seslendi.

"Pardon, bize bakar mısınız?"

Saçları özenle taranmış papyonlu garson, kendisine seslendiğini duyunca hızla Esra'nın yanına geldi. Elinde, üzerinde içkiler olan metal bir tepsi tutuyordu. Nazikçe öne eğilerek elindeki tepsiyi misafirlere doğru uzattı.

Adam tepsiden bir şarap aldıktan sonra Esra'ya baktı. Onu baştan aşağı süzerken, "Siz bir şey içmiyor musunuz?" diye sordu.

Esra başını iki yana salladı. "Hayır, teşekkürler. Midem iyi değil. Sadece su içeceğim."

Garson nazikçe tepsiyi tekrar öne doğru uzattı. Esra bir şey içmek zorunda kaldığı için uzanıp bir su bardağını eline aldı ama suyun midesini bulandırmasından korkuyordu.

Garson zarif kadına dönerek, "Afiyet olsun Esra Artun Hanım," dedi. Sonra doğruldu ve yeniden adama döndü.

"Size isminizle hitap edebilmem için adınızı öğrenebilir miyim efendim?"

"Ali."

"Teşekkür ederim Ali Bey. Soyadınızı da alabilir miyim?"

"Gündüz," dedi adam yüzündeki ciddi ifadeyi bozmadan. "Ali Gündüz."

Esra garsonun adama isim sormasında bir sakınca görmemişti ama soyadını sorması tuhaftı. Belki garson da kendisi gibi onu bu davete yakıştıramamış, isim listesinden kontrol etmek için adını ve soyadını sormuştu. Esra ince cam kadehten küçük bir yudum alıp şarabı ağzında gezdiren adama baktı. Ali şarabı yuttuktan sonra kadehini kaldırdı.

"Ölümünün beş yüzüncü yılında büyük usta Leonardo'ya!"

Esra da suyundan küçük bir yudum aldı. Adamın fazlaca sıradan bulduğu adı ve soyadı onda hiçbir şey çağrıştırmamış-

tı ama Ali'nin konuşmasında belli belirsiz bir aksan seziyordu. Bardağıyla önünde durdukları tabloyu işaret ederek, "Beğendiniz mi?" diye sordu.

Ali, "Türkiye'nin en önemli koleksiyonerlerinden biri tarafından satın alınmış," dedi tablonun çerçevesinin üzerindeki renkli etiketi göstererek. "İster istemez insan etkileniyor. Açıkçası bu soruyu cevaplamak için yanıltıcı bir ortamdayız," dedi. Sonra genç kadına döndü. "Tabloya etki altında kalmadan baksaydım ne düşünürdüm hiç bilmiyorum."

Esra tek kaşını kaldırarak, "Peki, sizce Leonardo da Vinci'nin eserlerine kimin yaptığını bilmeden baksaydınız beğenir miydiniz?" diye sordu.

Ali, "Beğenirdim gibi geliyor ama dürüst olmak gerekirse çok da emin değilim. Onbinlerce Rönesans tablosunun arasında hangisi diğerinden iyi, ayırt edemezdim gibi geliyor," dedi.

Esra yüzünde buruk bir gülümsemeyle konuştu.

"Leonardo'nun olduğunu bilmeseydiniz tablolarını yok sayardınız. Beğenmemek için tablonun dikkatinizi çekmesi ve ona alıcı gözle bakmanız gerekir. Bence tabloya sanki hiç yaratılmamış gibi davranırdınız! İnanın bana bu hep böyledir." Bir an sustu ve bakışlarını önünde durdukları tabloya çevirdi. "Eser, sanatçı onu bitirdiğinde yaratılmamıştır. Ancak otoritelerce dikkate alınacak kadar değerli bulunursa yaratılmış olur!"

Ali, "Eserleri otoritelerin var ettiği doğru. Floransa'yı yıllarca yöneten Mediciler olmasaydı birçok deha parlayamadan yok olup gidecekti," dedi. Sonra kalabalığa doğru döndü. "Da Vinci şanslı bir adammış ki parlayabildi ve ölümünün üzerinden beş asır geçmesine rağmen insanlar onun elinin değdiği her şeyi görmek için can atıyor."

Esra, "Hatta elinin değmediklerini bile," diye ekledi. "Düşünsenize, çırağının çizdiği Leonardo portresini görmek için buradayız. İnsanlar onun yüzüne bile inanılmaz ilgi gösteriyor." Sonra yüzünü ekşiterek söylenircesine konuştu. "Bir kez isim

yapmışsan her şeyini merak ederler! Sanki Leonardo'nun neye benzediğinin bir önemi var! Ya da Mimar Sinan'ın. Baksanıza bugün Medici'ye hediye olarak Sinan'ın eserlerinden oluşan bir katalog yerine portresini verdiler! Sanki adam bir deha değil de pop starmış gibi."

Ali, "Doğru ama yüzünüzün neye benzediğinin de çok önemi var," diye atıldı. "Ne de olsa kaderiniz yüzünüzde yazılıdır." Esra'nın, onun ne demek istediğini anlamaya çalışırken gözlerini kıstığını görünce de ekledi. "Pardon, sanırım daha açık konuşmalıyım. Ben genetikçiyim. Yüzünüze bakarak DNA dizilimini-zi tahmin edebilirim. Bu yüzden yüzler benim için çok önemli."

Esra şaşırmıştı. Ali, Cristiano de Medici'nin konuşmasını ezbere bildiğini söylemişti. Bu yüzden onun İtalyan Konsolosluğu'nda çalışan bir memur olabileceğini düşünmüştü ama adamın genetikçi olması gerçekten de beklemediği bir şeydi. Ali'ye dönerek, "Kaderiniz mezar taşınızda da yazılıdır," dedi. Karşısındakiyle akıl oyunları oynamaktan hoşlandığı zamanlarda yaptığı gibi kaşlarını havaya kaldırmıştı. Bu kez de Ali, ona anlamamış gözlerle bakıyordu. "Ben heykeltıraşım. İstanbul'daki mezar taşlarından yola çıkarak bir sergi hazırladım. Eskinin mezar taşları sahiplerinin hayat hikâyelerini anlatan bezemelerle süslüdür."

Ali keskin ela gözleriyle Esra'ya baktı. Susuyordu. Yavaşça gözlerini önüne indirdi ve kadehi elinde döndürmeye başladı. Buruklaşmış gibiydi. Esra yanlış bir şey söylediği hissine kapıldı. O sırada yanlarına gelen garsonun uzattığı tepsiye boş bardağını koydu. Gitme zamanının geldiğini düşünüyordu.

Ali'ye elini uzatarak, "Eşimin yanına dönmem gerek. Tanıştığımıza memnun oldum Ali Bey," dedi ve ekledi. "Vaktiniz olursa heykel sergimi görmenizi isterim. Açılışı yarın Şerefiye Sarnıcı'nda."

Ali, Esra'nın uzattığı narin parmaklı elini sıktı. Kadın elini geri çekmek istediğinde sıkıca tutarak, "Cristiano de Medici bir heykelinizi satın alsın ister misiniz Esra Hanım?" diye sordu.

Esra hızla elini çekti ve Ali'nin sorusuna cevap vermeden arkasını döndü. Adamın elini tutmasını küstahça bulmuştu. Medici'ye heykel aldıramayacağını, adamın boş yere hava attığını düşünüyordu. Zaten heykellerinden biri prense hediye edilecekti. Elbette yaptığı heykelleri adamın kendiliğinden beğenip satın alması inanılmaz bir şeref olurdu ama etrafındaki fesat kalabalık buna inanmak istemezdi ve gerçek ne olursa olsun arkasından bolca dedikodu yaparlardı. Esra, Medici'nin kendi heykellerinden biriyle bir fotoğraf çektirmesinin sosyetenin heykellerine servet ödemesine yeteceğini biliyordu. Kendinden emin bir tavırla kalabalığa doğru yürümeye başladı.

Ali şarabından bir yudum aldıktan sonra salınarak uzaklaşan alımlı kadının arkasından baktı.

"Kaderin mezar taşında yazılıdır. Tabii mezarın varsa..." diye mırıldandı.

O sırada garsonlar mutfakta harıl harıl çalışıyordu. Her bir kadehi davete katılan misafirlerden kimin kullandığını küçük not kâğıtlarına yazdıktan sonra kadehleri notlarla birlikte torbalara koyuyorlardı.

Kapalıçarşı

Ali'nin gerçek adı Gabriel Aryo'ydu. Her zaman iki kartvizit taşır, karşısındakini tanıyorsa üzerinde Süryani isminin, tanımıyorsa Türkçe isminin yazılı olduğu kartı verirdi. Ailesi çoğu Süryani gibi kuyumculuk işindeydi. Gabriel o gün babadan kalma kuyumcu dükkânlarına gidiyordu ve birazdan tramvaydan inecekti. Tramvay Çemberlitaş durağına yaklaştığında sırt çantasının sapını sıkıca kavradı. Yanında tek eliyle tutunmuş ayakta duran bir yolcunun elindeki siyah poşetin plastik kokusu vagona yayılmıştı. Dünyanın binbir kokusu da...

Tıkış tıkış vagonda turistlerle İstanbullular üst üsteydi. Saç ektirmiş Ortadoğulu erkekler, Balkanlardan gelen demode kıyafetli etine dolgun kadınlar, Brezilyalı neşeli gruplar turist olmanın kaygısızlığıyla etrafa bakınıyorlar, onlarca farklı dilde sohbet ediyorlardı. Bu sırada tramvay durağa gelmiş, kapı açılmıştı. Gabriel, içinde güzel gözlü bir Arap çocuk oturan bebek arabasından kapıya yanaşamıyordu. Kimsenin birbirinin inip binmesini beklemediği vagondan çıkabilmek için neredeyse çocuğun ve annesinin üzerinden geçti, içeri girmeye çalışanlarla çarpışarak kendini dışarı attı. Çemberlitaş'taydı.

Gabriel dükkânlarının olduğu Çuhacı Han'a gitmek için Kapalıçarşı'ya doğru yürümeye başladı. Çarşının kalabalığı onu her zaman ezici çoğunluğun altında yok olma korkusuyla boğardı. Süryaniler Hıristiyanlığa inanan en eski cemaat olmanın gururunu taşırlardı ve Kadim Ortodoks Süryani Kilisesi etrafında

kenetlenmişlerdi. Gabriel'in ailesiyse çoğunluğun aksine Ortodoks değil Katolik Süryanisiydi. Fransız misyonerlerinin faaliyetleriyle sonradan Katolikliğe dönmüşler, bu yüzden Ortodoks Süryaniler tarafından dönek ilan edilmişlerdi. Cemaatleri son döneme kadar kilise kuramayacak kadar az olduğu için İtalyanlarla yakınlaşmışlar, her zaman azınlığın azınlığı olmanın sıkıntısını çekmişlerdi. Ancak Gabriel'in de, cemaatinin de güvende hissettikleri bir kiliseleri vardı, bir de Kapalıçarşı...

Gabriel babasından kalan Çuhacı Han'daki kuyumcu dükkânına çıkan dar sokağa daldığında içini çarşının tanıdık kalabalığına karışmanın huzuru kapladı. Bir yanında Nuruosmaniye Külliyesi'nin dükkânları, diğer yanında Kapalıçarşı'nın yaş aldıkça büyüsünden hiçbir şey kaybetmeyen duvarlarına sırtını dayamış tezgâhlar uzanıyordu. Sokağın sonuna vardığında sayısız kereler önünden geçtiği Kapalıçarşı'nın Kılıççılar Kapısı göründü. Ardında da kuyumcuların meşhur hanı Çuhacı Han ve önündeki her daim bağrışan kalabalık... Gabriel iki katlı zarif hanın mermeri aşınmış eşiğinden içeri girdi.

İlk yapıldığı yıllarda çuha kumaşı tüccarlarının ve esnafının hanıyken iki yüz yıldır burası kuyumun kalbiydi. Gabriel tek katlı dükkânların dizildiği iç avluyu geçerken hanın esnafıyla tek tek selamlaştı. Tezgâhı başında ölen sadekâr babasının zamanından neredeyse kimse kalmamıştı. Bir zamanlar avluda yankılanan çekiç, eğe, testere seslerinin yerini de ayaklı borsa denilen, elinde cep telefonuyla alım satım yapan döviz tüccarlarının bağrışları almıştı. Hanın en dibindeki küçük dükkâna doğru yürürken eski günleri hatırladı.

O çocukken handaki ustaların çoğu Ermeni'ydi. Haftanın ilk günü dükkânlarını tütsüyle, dualarla açarlar, duaya gecikenleri hana almazlardı. O zamanlar içeriye buhur kokusundan girilmezdi. Gabriel elinde ıstakası, bileyici çarkın pedalına basa basa çalışan elmastıraş Sarkis Usta'yı hiç unutmazdı. Adamın elmasları tınısından ayırt edebilmesinden büyülenirdi. Sonra

altın alıp satan Levon amca vardı. Öldüğünde Kumkapı'daki evinden çıkan külçe külçe altın günlerce konuşulmuştu. Daha pek çok emektar vardı handan geçen. Yakut taşlı, fişekli bileklikler yapan Aram amca, pullu halat yapan Panos amca, Beyrutlu Agop, Samatyalı Vahan... Onlar da babası gibi burada sadece çalışmamış, bir ömrü yaşamışlardı. Bugün ise hanın kalan tek tük eskileri de artık çırak gelmediği için meslek sırlarının kendileriyle birlikte gömüleceği fikriyle hüzünleniyorlardı. Öte yandan ne onlar işlerini çocuklarının devralması için ısrar ediyor, ne de yeni nesil Kapalıçarşı'nın daracık dükkânlarının nemli ve havasız ortamında çalışmaya heves ediyordu. Teknoloji ve büyük sermaye işin bereketini kaçıralı çok olmuştu.

Gabriel dükkâna girmeden önce kapının önünde durdu. İçeride kuzeni İlyas çalışıyordu. Abisi Aziz, usta olunca kendine yakında başka bir dükkân açmış, babası ölünce bu dükkânda İlyas durur olmuştu. Gabriel kaybolan büyük abileri yanlarında olsaydı bu tezgâhta belki de onun çalışacağını düşünmeden edemedi. Ancak büyük abisinin yüzünü dahi hatırlamıyordu. Gabriel, kendisi henüz bebekken kaybolan abisinin sadece çocukluğundaki yüzünü biliyordu; onu da annesinin evin duvarlarına astığı silik siyah beyaz fotoğraflarda görmüştü. Babasının ise yüzündeki her çizgiyi hatırlıyordu.

Esmer bir adam olan babası yılların getirdiği kırışıklıklar ve göz kapaklarındaki sarkmalar yüzünden olduğundan daha yaşlı duruyordu. Adam, astım hastalarına okuyup üfler, dükkânlarından çıkan yer altı suyunu hastalara şifalı su niyetine içirirdi. Yardımseverliğiyle anılsa da Gabriel onu asık suratlı biri olarak hatırlıyordu. Aslında biraz da ondan korkuyordu. Özellikle dükkânın zeminindeki demir kapağın etrafında dolanırsa adam hiddetinden tanınmaz oluyordu. Babası kızdıkça da Gabriel gözüne dev gibi görünen demir kapaktan başka bir şey düşünemez oluyordu. Bu yüzden babası yokken hayatta olan abisi Aziz'i soru yağmuruna tutuyordu. Ne de olsa Aziz, ölen abileriyle birlikte o demir kapağı bir kez açmıştı.

Aziz üzerinden yıllar geçmesine rağmen büyük abisinin kulağını yere dayadığını ve dükkânın altında gürüldeyen su sesinin nereden geldiğini merak ettiğini halâ hatırlıyordu. Aziz'in anlattığına göre, ölen büyük abileri babası yanlarında olmadığında kapağın altında bir hazine olduğunu, Kapalıçarşı altınlarının nehir olup yerin altından oluk oluk Haliç'e aktığını, Ermeni odabaşıların Haliç'e akan balçıkta altın aradıklarını ballandıra ballandıra anlatıyordu. Bir gün babaları yokken büyük abisi, Aziz'le birlikte yerdeki kapağı izinsiz açıp aşağıya inmişlerdi. İki kardeş o lanetli kapağın gerçekte neye açıldığını anladıklarındaysa hikâyeler de hayaller de sona ermişti.

Büyük abisiyle dükkânın altındaki dehlize gizlice indiğinde Aziz sekiz, abisi on iki yaşındaydı. Aşağısı zifiri karanlık ve havasızdı. Kendi yaptıkları basit meşalelerle karanlık dehlizlerde etrafı görmeye çalışmışlardı. Aşağıda durmaksızın kıvrılan yollarla, geniş avlularla, kalın dövme demir kapılarla ayrılmış galerilerle ve ansızın çatallaşan koridorlarla karşılaşmışlardı. Dehlizlerin ucu nereye varıyor görünmüyordu. Aziz'in meşalesi tükenmeye yakındı. Dizlerine kadar suya girmiş olan iki kardeş neredeyse soğuktan donmuştu. Soludukları havada sanki zehir vardı. Aziz, babalarından yiyecekleri dayaktan korkup abisine geri dönmek için yalvarmıştı ama abisi onu dinlemeyip ilerlemişti. Bellerine bağladıkları iple gidecekleri son yere kadar gittikten sonra Aziz, abisine geri dönmek için son kez yalvarmıştı ama çocuk çoktan dehlizlerden bir diğerine dalmıştı. Aziz, abisinin ipi çözdüğünü tahmin ediyordu. Bu Aziz'in onu son görüşü olmuştu...

O günden sonra, babası hayatta olduğu sürece ölen abisi hakkında neredeyse hiç konuşulmamıştı. Gabriel ise göremeden kaybettiği büyük abisine ne olduğunu konuşamadığı için büyük rahatsızlık duymuştu. Babası öldükten sonra, bir gün Aziz'e aşağıdaki dehlizlere inmek istediğini söylemişti. Dükkânın arkasında, babasının yaşarken hiçbirini yaklaştırmadığı demir kapak

hâlâ duruyordu. Aziz ona cevap vermemişti ama Gabriel aklını kaybolan büyük abisinin kemiklerini bulup mezar yaptırmaya takmıştı. Bu yüzden zaman zaman Aziz'i bu konuda sıkıştırıyor, annesinin büyük oğlunun mezarı olmamasından duyduğu kederi dindirmek için bir şeyler yapmak istiyordu.

Kadın kaybolan oğlundan hayattaymış gibi bahsediyor, kimse de ona oğlunun öldüğünü kesin olarak söyleyemiyordu. Aklı erene kadar Gabriel de kaybolan abisinin bir yere gittiğini ve geleceğini sanarak büyümüştü. Bu belirsizlik insanı kahrediyordu. Bir de annesinin ölen oğlu her an çıkıp gelecekmiş gibi ev kapısına takılı kalan yüzünü bir türlü kendisine çevirememesinin acısını yüreğinin derinliklerinde hissediyordu. Gabriel tüm bunlar yüzünden kesinlikle aşağı inmek istiyordu. Ancak bu konuyu her açtığında Aziz konuyu kapatıyordu. Gabriel bir yıl önce son kez konuyu açtığı zaman Aziz ona, "Bak Gabriel!" demişti. "Sen daha doğmamıştın ama ben her şeyi bugün gibi hatırlıyorum. Çuhacı Han esnafının tamamı aşağı inip saatlerce abimi aradı. Babam haber vermedik tanıdık ve polis bırakmadı. Adamı aşağıdan zor çıkardılar. Aşağısı labirent gibi. Tüneller tünellere açılıyor. Bulsaydık biz bulurduk onu. Lütfen bu konuyu kapat artık. Biz de istemez miyiz abimin gidip çiçek koyacağımız bir mezarının olmasını. Ama aşağısı ölüm," demişti. Sonra hüzün dolu bir sesle eklemişti. "Onun mezarı burası ve inan bana dualarımız ona ulaşıyor."

Gabriel, Aziz'in çocukken dehlizlerde yaşadığı travmayı unutmak istemesini anlıyordu ve bu yüzden onu sıkıştırmaktan vazgeçmişti ama fikrinden asla dönmemişti. Çuhacı Han'daki dükkânlarından içeri girerken, "Çok yakında büyük abimin kemikleri aşağıda mı hepimiz öğreneceğiz," diye mırıldandı.

Kadehler

"Her şey hazır, gönderebiliriz," dedi Mustafa. Bir gece önceki sanat fuarında verilen özel davette gece yarısına kadar çalışmıştı. Şimdi, işi bitmediği için gün ağarırken yemek şirketinin Unkapanı'ndaki merkez mutfağına gelmişti.

On kişi içeride harıl harıl çalışıyordu. Mustafa tüm ekibi denetlemek üzere masaların arasında dolaşmaya başlamış, ellerini arkasında kavuşturmuştu. Mutfaktaki yabancı uyruklu işçilerin bir kısmı sigara izmaritlerini poşetlenme işiyle uğraşıyordu. İzmaritlerin ağza değen bir santimetrelik kısmını falçatalarla kestikten sonra kâğıdı filtresinden ayırıyor, ardından sigara kâğıdını poşetlere koyuyorlardı. Diğer iki işçi de kadehlerin paketlenmesinde çalışıyordu. Kadehlerin içine döktükleri sıvıyı iç yüzeyinin tamamına değecek şekilde döndürüyorlar, sonra da kontrol ettikleri karışımı deney tüplerine döküyorlardı.

Mustafa masaların arasında yürürken kadehlerden biri yere düşünce çıkan gürültüden irkildi. Arkasını döndü, kilosundan beklenmeyecek çeviklikle, masadan yere yuvarlanmak üzere olan diğer kadehi havada yakaladı.

"Ben çok özür Mustafa Bey," dedi yüzü kıpkırmızı kesilen yabancı kadın.

Adam cevap vermedi. Elindeki kadehi masanın ortasına yavaşça bırakıp yere çömeldi. Düşen kadehin ağzı paramparça olmuştu.

"Bana bir eldiven getirin!" dedi. Sesi sakin çıksa da yüzü asılmıştı.

Yabancı kadın kutudan bir çift lateks eldiven çekip çıkardı, telaşla Mustafa'ya uzattı.

Mustafa lateks eldivenleri silkeledi ve şişko ellerine zorlukla geçirdi. Sonra eğilip yerde duran en büyük kadeh parçasını eline aldı. Parçayı ucundan tutuyordu. Yüzünü buruşturdu.

"Bu temiz," dedi elindeki tek sağlam parçaya bakarak. Ardından sinirle kadehi deviren genç kadına döndü. "Kimindi?"

Kadın elleri titreyerek masanın üzerindeki isim yazılı kâğıda uzandı. Yabancı olduğu için kâğıtta yazanı okuyamayınca Mustafa çömeldiği yerden hızla ayağa kalktı ve kâğıdı kadının elinden çekti. Kâğıtta yazan ismi okuyunca yüzü iyice asıldı.

"Kahretsin! En değerli kadehlerden biri gitmiş!"

Telaşla mutfağın bahçeye açılan kapısının önünde yerde duran karton kutunun yanına gitti. Yere çömeldi ve koli bandını söktü. Karton kutunun içindeki küçük şeffaf poşetlerden birini eline aldı. İçinde siyah renkli incecik saç telleri olan kilitli poşeti açıp içindeki kâğıdın üzerinde yazanı kontrol etti. Yanına yardıma gelen kadın yere çömelerek Mustafa'yla beraber kutulardan poşetleri çıkarıp tek tek isimleri kontrol etmeye başladı. İkisi de aradıkları değilse poşetleri ayırıyordu. Kutunun içindeki tüm poşetler çıktığında Mustafa çömeldiği yerden doğruldu ve hayal kırıklığı içinde söylendi.

"Yok!"

O sırada düşen kadeh parçalarını kilitli bir poşete koyup yanlarına gelen genç işçi, "Bunu saklayalım mı?" diye sordu.

Mustafa, işçinin elinden poşeti çekti, bahçe kapısını açtığı gibi çöp kovasına fırlattı.

Boş Ver

Esra'nın kocası Cemil, merdivenlerden vakıf binasının birinci katına çıktığında sahanlıkta onu bir görevli karşıladı. Birlikte Haliç manzaralı binanın ön cephesindeki özel odaya doğru yürüdüler. Cemil buluşmak için geldiği Halim Kâtipzade'yi bağış yapma konusunda ikna edebileceğini umuyordu. Belediye başkanı olduğu Fatih'te on kadar okulu neredeyse baştan yapmak istiyordu ve ona göre bu konuda yardım istemek için en doğru adam Halim'di. Babasından devraldığı ve çok gurur duydukları Türk Dehâsı Vakfı'nın başkanlığını yürüten Halim, neredeyse tüm hayır işlerini eğitim alanında yapıyordu. Beş yıl önce bir de üniversite kurmuştu.

Cemil, Halim'in bulunduğu odaya vardığında ona kapıya kadar eşlik eden görevli geride beklemeye başladı. Cemil önce saçını sonra ceketini düzeltti, kapıyı tıklayıp araladı. İçeride seyrek saçlı, yaş aldıkça kilolandığı anlaşılan adam, kapitone dikişli, taba rengi deri bir koltuğa gömülmüş, pencereden Haliç manzarasını izliyordu. Cemil içeri girince başını kapıya doğru çevirdi, elindeki kristal bardağı koltuğun yanında duran sehpanın üzerindeki gümüş tepsiye bırakıp doğruldu.

"Hoş geldin Cemilciğim."

Cemil elini adama uzatarak, "Dur, hiç rahatını bozma! Şöyle oturdum ben," deyip kendini yandaki tekli koltuğa attı. Sonra da, "Hoş bulduk Halimciğim, nasılsın?" diye sordu.

"İyiyim, ya sen? Her şey yolunda mı?"

"Yolunda. Seni ikna edersem daha da yoluna girecek," dedi Cemil sırıtarak.

Halim bir kahkaha attı. Sonra başını oda kapısında kendilerini bekleyen görevliye çevirdi.

"Ne içersin?"

Cemil görevliye, "Bir *espresso* lütfen," dedi. Sonra Halim'e dönerek, "Kilo mu verdin sen?" diye sordu sahte bir gülümsemeyle. Adamın yakın yaşlarda olmasına rağmen kendisinden çok daha yaşlı gözüktüğünü düşünüyordu.

"Dikkat ediyorum, vermiş miyim?"

"Evet, çok iyi görünüyorsun," dedi Cemil. İltifatla giriş yaptığı sohbeti uzatmak istemiyordu. Oyalanmadan sözü, kısıtlı zamanı olan adamdan talep edeceği yardıma getirmek için vakıftan bahsedecekti. Merkezi bulundukları binada olan Türk Dehâsı Vakfı'nın Halim için çok ayrı bir yeri olduğunu düşünüyordu. Adamın dikkatini kendisine verdiğini görünce hemen söze girdi.

"Biraz önce merdivenlerden çıkarken binanın ilk halini hatırladım da yapıyı orijinaline uygun hale getirmek için ne çok uğraşmıştınız. Tam iki yıl! Ama bu olağanüstü vakfa da böyle bir bina yakışırdı Halim. Emeğinize sağlık."

Halim, "Teşekkür ederim Cemilciğim. Böyle bir vakfı yönetmek nasipmiş. Binanın restorasyonu sırasında verdiğin destek için de tekrar teşekkür ederim," dedi. Ardından saatine baktı. "Benim yukarıdaki toplantım on dakika sonra başlıyor. İstersen hemen konuya girelim, sonra geniş bir zamanımızda yine sohbet ederiz ya da benimle yukarıya, toplantıya gel. Çıkışta vaktim olacak."

Cemil, "Maalesef Halimciğim. Seçim maratonu nefes aldırmıyor," dedi ve konuya girdi. "Fatih'te çok ciddi sayıda okulun yenilenmesi gerekiyor. Bakanlığın desteği var elbette ama sınıfların modernleştirilmesi ve kütüphanelerin kurulması için daha çok desteğe ihtiyacımız var. Fatih'teki okullar, bu yenilemenin

benzerini tüm İstanbul'a yayacağımı göstermek adına özellikle önemli benim için. Bu konuda senin desteğine ihtiyacım var."

Halim başıyla onayladı. "Olur Cemilciğim. Hatırına bağış yaparız yapmasına da bu okullardan bir halt olacağı yok, bilesin."

Cemil, "Çok iş tabii. Maalesef okulların birçoğunda kütüphane yok, teknolojik altyapı eksik. Böyle olunca verimsiz kalıyorlar. Ben de tam olarak bunun için senden destek istiyorum," dedi.

Halim olumsuzca başını salladı. "Ben onu demiyorum. Eksikleri tamamlasak da ben hiçbir okuldan memlekete bir fayda geleceğini düşünmüyorum. Seni elbette desteklerim ama ben senin yerinde olsam bağışların büyük bir kısmını gıda yardımına ayırırdım."

Cemil şaşırdı. Onun oy deposu düşük gelirli ailelerin yoğun olduğu mahallelerdi ve halk seçime yakınken yapılan yardımı hatırlayıp buna göre oy verdiği için gıda yardımı yapmak avantajlıydı. Hem kolay ve ucuzdu. Eğitim ise sonucu uzun vadede alınacak bir yatırımdı. Halim böyle istiyorsa gıda yardımı işine gelirdi ama Cemil ondan bu tepkiyi almayı beklemiyordu. Tüm hayır işlerini eğitime yapan biri için Halim'in söyledikleri tuhaftı. "Sen gıda desteği vereceksen o da olur tabii. Her konuda desteğe ihtiyaç büyük. Sadece şaşırdım. Hayırdır, seni okullarla ilgili böyle düşündüren bir şey mi oldu?"

Halim dalgın bir ifadeyle konuştu. "Geçenlerde bizim üniversitede yaptığım bir konuşmada salondaki gençlere şöyle bir baktım da... Kaçı gerçekten yetenekli olduğu işleri seçtiler, diye düşündüm. Bana kalırsa çok azı. Daha da kötüsü o yeteneksiz oldukları işleri, imkânı olmayan ama gerçekten yetenekli gençlere verseydik neler olurdu düşündükçe içim yanıyor."

Cemil ne söyleyeceğini bilemez halde lafı ağzında geveledi.

"Haklısın. Öte yandan eğitim insanlara beceri kazandırıyor, bir kültür altyapısı veriyor. Sen bu işleri hepimizden iyi bilirsin."

Halim itiraz etti. "Sadece küçük bir azınlık iyi eğitim alınca beceri de ediniyor. Gerisi hikâye. Bence aslolan yetenektir. Leonardo da Vinci, Michelangelo, Shakespeare... Hiçbiri düzgün bir eğitim almadılar ama dünyayı dönüştürecek eserler yarattılar. Belki eğitim almamaları daha bile iyi oldu. Yaratıcılıkları törpülenmedi," dedi.

Cemil sustu. Kahvesinden bir yudum alırken adamın konuyu son zamanlarda sıkça yaptığı gibi yine "Medici Etkisi"ne getireceğini düşündü. Halim, Medici Etkisi yaratacağım diye yaratıcı insanların hamisi olmaya takmıştı. Cemil, Halim'in iyiden iyiye Medicilere özendiğini düşündü. Parasını nereye koyacağını şaşıranların tatmin açlığını dindirmek için kapıldığı uçuk fikirlere çokça şahit olmuştu ama Halim'in Medici olmaya kalkması, tüm duyduklarının arasında en iddialısıydı. Sıkılsa bile yardım koparmak için adamı biraz dinlemesi gerektiğinin farkındaydı. Halim bir sır verecekmiş gibi öne eğilerek konuşmaya başladığında Cemil de sahte bir ilgiyle adamın yüzüne baktı.

"Bir süredir sadece yeteneklilere eğitim vermeyi aklımdan geçiriyorum. O da yetenekleri hangi alandaysa ona göre eğitim alması şartıyla. Türk Dehası Vakfı'nı artık bu felsefeyle yöneteceğim." Sırtını koltuğa yasladı. "Bizim üniversitede Gabriel diye bir genetikçi ne buldu biliyor musun? Meslekleri seçmemizin nedenlerinin yarısı kalıtsalmış! Düşünebiliyor musun? Akademiyi ya da çiftçiliği seçme nedenimiz yarı yarıya genlerden gelen özeliklerle ilişkili."

Cemil içinden, *yok artık,* diye geçirdi. Halim resmen okullar lüzumsuzdur diyordu. Adamın kalıtımın rolünü çok abarttığını düşündü. Tabii bunda şaşılacak bir şey yoktu. İnsanları, sınırlarını genlerin belirlediğine inandırabilirsen milletin karşısına çıkıp, "Senin yeteneğin yok, ancak tarlada çalışabilirsin," demek mümkün olurdu. Bu da zengini daha da zengin, fakiri de daha fakir yapardı. Cemil bunun tam da Halim gibi bir patrondan çıkacak türden bir fikir olduğunu düşündü. Halim'i başını salla-

yarak dinlerken, "Politikacılığa yatkınlık geni mi var?" diye sordu kinayeli bir ses tonuyla.

"İyi bir politikacı olmanı sağlayacak özellikleri sağlayan bir genler karması olduğuna eminim," dedi Halim. Sonra yüzünde ciddi bir ifade belirdi. "Onca parayı herkesi eşit derecede eğitmek için vereceğiz ama sonuçta insanlar genetik olarak eşit değiller. Eğitimdeki başarısızlığın, eğitime erişimde eşitsizlik yüzünden olduğunu sanıyoruz ama bir gün herkes eğitime kavuştuğunda dökülenleri ve parlayanları karşımızda bulacağız. Aynı eğitim farklı kişilerde farklı sonuçlar üretecek ve kalıtımsal bir eşitsizlik suratımıza tokat gibi inecek. Bugüne kadar yatkınlığı olmayanları gereksiz konularda yeterince eğittik. Dünyayı yakalamak istiyorsak artık en başından yeteneklileri bulup ona göre eğitmeliyiz. Torpile de bir son vermeliyiz," dedi Cemil'in gözlerinin içine bakarak.

Cemil, adamın torpil yaptığı kızı Sibel'den bahsettiğini anladı. Halim, Sibel'i üniversitesine burslu aldırmış, sonra da bir araştırma şirketinin başına geçirmişti. Arsızca gülümsedi. "Tebrikler Halimciğim. Çok ilginç ve yenilikçi araştırmalar yapıyorsunuz. Sibel de bu araştırmalarda yer almaktan memnun ve çok çalışıyor."

Halim saatine baktı. "Haydi bana müsaade. Bizim mali işlere senin kampanya ofisini aramalarını söyleyeceğim," dedi iki elini koltuğun koluna vurarak. Vakfın bulunduğu binanın üst katında yapacağı toplantıya katılmak için koltuktan kalkarken Cemil'e döndü.

"Unutmadan yüzüğü de sorayım. Yanında değil galiba."

"Hayır, yanımda değil!"

"Öyle mi? O zaman neredeyse aldırayım," dedi Halim, Cemil'i sıkıştırmak için.

Cemil huzursuzca olduğu yerde kıpırdandı. Sibel'e yüzüğe olanları anlatmıştı ama henüz Halim'in bir şeyden haberi yoktu. "Şu an yüzük aldırabileceğin bir yerde değil! Esra'nın parmağında..."

Maske

Gabriel, Kapalıçarşı'da çok sevdiği esnaf lokantasında mermer bir şadırvanın arkasında oturuyordu. Buluşacağı mücevher tasarımcısı arkadaşı Emin, müşterisi çıktığı için anlaştıkları saate yetişememişti. Gabriel de öğle yemeğini tek başına yemişti. Arkadaşını kahve içmeye beklerken etrafı seyretmeye başladı. Burada doğup büyümesine ve geçen onca zamana karşın Kapalıçarşı'ya duyduğu hayranlık hiç azalmamıştı. Tek bir hareketle halıları açıp üst üste yere seren, ışıltılı vitrinlerde dizili siyah kadife kutulardan pırlanta bileklikleri çıkarıp müşterisinin bileğine takan, ipek olduğunu kanıtlamak için eşarbı havaya atıp yavaşça yere süzülüşünü seyrettiren onlarca satıcı, eline aldığı malın özelliğini bilmeyen çaylak alıcılara her gün türlü türlü yabancı dilde sanki satış değil tören yapıyor, Türk kahveleri yudumlanırken pazarlık sesleri çarşının sokaklarını dolduruyordu. Gabriel buranın dünyanın en özel çarşısı olduğunu düşündü. Ailesi burada iş tuttuğu, çocukluğu burada geçtiği ve dostlarla çevrili olduğu için şanslıydı. Burası ticaretin ahlakla yapıldığı, sözün senet olduğu, olgunluğa hem meslekte hem insanlıkta erişilen bir hayat okuluydu. Beklediği arkadaşı Emin de çekirdekten yetişmeydi. Gabriel onu köşedeki varaklı çerçevelerde tuğralar satan dükkânın köşesinde görünce gülümsedi. Sandalyesinden hafifçe kalktı, yaşı ilerledikçe göbeklenip saçı seyrelen arkadaşına el salladı.

Emin de Gabriel'i görünce adımlarını hızlandırdı, lokanta masalarının dizili olduğu geniş avluya doğru daha da hareketlendi. Gabriel'in yanına geldiğinde elini arkadaşının omzuna koydu.

"Hoş geldin Gabriel!"

"Hoş bulduk Eminciğim. Buraya oturdum ama istersen kahve içmek için başka yere de geçebiliriz."

"Yok abi, burası iyi. Çok zamanım yok zaten," dedi Emin. Hantal ahşap sandalyeyi kendine doğru çekip oturduktan sonra da elindeki poşeti masanın üzerine bıraktı.

"Kusura bakma, son anda bir müşteri çıktı. Çok da kararsız bir tip. Oyaladı da oyaladı."

Gabriel, "Aşk olsun, müşteri önce gelir," dedikten sonra sordu. "Ne içersin?"

"Orta kahve..."

Gabriel lokantanın kapısına yaslanmış garsona seslendi. "İki orta kahve!" Sonra Emin'e döndü. "Sema nasıl? Herkes iyi mi?"

"İyiyiz abi, yok bir yaramazlık," dedi Emin. Kaçamak bakışlarla poşete bakan Gabriel'i daha fazla meraklandırmamak için açıkladı. "Senin mal hazır. Bu sefer mavi renk bastım." Sonra masanın üzerinde duran beyaz plastik poşeti açarak içinden mavi renkteki maskeyi çıkardı.

Bir mücevher tasarımcısı olan Emin, tasarımlarını nihai mücevhere dönüştürmeden önce üçboyutlu yazıcıyla prova modelleri basıyor, bunları müşterilerine gösteriyordu. Değişiklik istenirse bunu modelde yapıyor, en sonunda üzerinde anlaşılan tasarımı mücevher olarak üretiyordu. Gelirken Gabriel için üçboyutlu yazıcısında mavi renkli bir maske basıp getirmişti. Maskeyi basmak için kullandığı üçboyutlu yazıcının flamenti, plastikten yapılmış bir ip makarasına benziyordu ve yazıcı bu malzemeyle dokuma tezgâhında kumaş dokur gibi maskeyi üretmişti. Emin elinde tuttuğu maskeye bakıp güldü.

"Oğlum sen kafatasçısın resmen. Yine iki bin yaşında biri mi bu şimdi?"

Gabriel, "Evet," dedi yirmi beş santime yakın uzunluktaki mavi renkli maskeyi eline alırken. Laboratuvarındaki antik kafataslarından elde ettiği DNA verisiyle yüzlerce yıl önce ölmüş kişilerin yüzlerini bilgisayarda oluşturabiliyordu. Gabriel'in bu iş için kullandığı yüz modelleme programı, yüzü çizilecek antik DNA sahibine genetik açıdan benzeyen ve günümüzde yaşayan kişilerin verilerini kullanıyordu. Yaşadığı için yüzü bilinen gen sahiplerinin yüz biçimleri, antik DNA'ların ölmüş sahiplerinin yüzlerini tahmin etmek için kullanılıyordu, çünkü genetik benzerliği olan kişilerin yüzleri de birbirine benziyordu. Programın doğru tahmin yapabilmesi için de yaşayan binlerce insan yüzünün yedi bin noktadan alınmış üçboyutlu koordinatı toplanmıştı.

Gabriel elinde tuttuğu maske sahibinin DNA verisini laboratuvarında programa yüklemişti. Bu DNA'ya en benzeyen genleri veri havuzundan bulduğunda, sahibi yaşayan gene ait burun, göz, yanak, üst dudak gibi moleküler özelliklerini ölmüş kişinin yüzünü çizmek için kullanmıştı. Sonra da Emin'den bilgisayarda yüzünü çizdiği antik kemiklerin sahibinin maskesini üçboyutlu yazıcıda basmasını istemişti. Gabriel elindeki mavi maskeyi poşetine geri koyarken Emin'e, "En azından ben kafatasçıyım. Sen kuyumcu bile değilsin. Her şeyi yazıcın yapıyor," dedi gülerek.

Emin, "Haydi oradan!" dedi arkadaşının koluna hafifçe dokunup. "Yazıcıya ne yapacağını ben söylüyorum!"

Gabriel poşeti çantasına koyarken maskenin sahibine gerçekte ne kadar benzediğini merak ediyordu. Yaş ve kilo gibi veriler DNA'dan elde edilemediği için tahmini yüzler gerçeğine pek benzemiyordu. Gabriel bir keresinde denemek için asistanının yüz modelini üçboyutlu yazıcıda bastırmıştı ancak asistanı bile kendi yüzünü tanımamıştı. Tahmin çalışmalarının kusursuzlaşması için zamana ihtiyaç vardı, ancak er ya da geç bu işte ilerleme kaydedilecekti. O zaman Gabriel'in, yüzünün neye benzediğini öğrenmek için can atığı birkaç önemli kişi ete kemiğe bürünecekti. Bu kişilerin başında Leonardo da Vinci geliyordu

ve bunu isteyen yalnızca kendisi değildi. İtalya, Fransa, Amerika, İspanya gibi birçok ülkeden gelen çok farklı disiplinlerden uzmanlar, Uluslararası Leonardo da Vinci Projesi'nde çalışıyor, hepsi de büyük dehanın DNA'sını bulmaya uğraşıyorlardı. Bunu yapabilirlerse Leonardo'nun yüzünün neye benzediğini bulacaklar, onu gösterdiği iddia edilen birçok portrenin gerçek olup olmadığını ortaya çıkaracaklardı. Büyük ustanın neden öldüğünü, beslenme biçimini, soyağacını da... Dahası, Da Vinci'nin sıra dışı yeteneklerinin genetik kökenlerini bulmaya çalışacaklardı.

Gabriel'in İstanbul'u ziyaretinde detaylıca görüştüğü Cristiano de Medici, Uluslararası Leonardo da Vinci Projesi'ne finansman sağlıyordu. Bir süre önce ona bu projede çalışması için teklif götürdüğünde Gabriel heyecanını gizleyememiş, işi hemen kabul etmişti. Ancak proje henüz onun devreye gireceği aşamaya gelmemişti. Gabriel'in uzmanlığı, yaratıcılığın genetik kökenlerinin araştırılmasıydı ve bu, Da Vinci'nin DNA'sının bulunmasına bağlıydı. Gabriel, bu gerçekleşirse onu dâhi yapan genleri öğrenmek için yerinde duramayan araştırmacı ordusuna katılacaktı. Genler bulunamazsa projeye hiç başlayamayacağı için bu olasılığı düşünmek bile istemiyordu. Endişeden uzak durmak için kendini olası yeni işi için bilgi toplamaya vermişti. Henüz patronu Halim Kâtipzade'nin bu projeden haberi yoktu ve adamın kurduğu üniversitedeki genetik laboratuvarının başındaki Gabriel, olur da işinden ayrılırsa Halim'in bu işten hiç hoşlanmayacağını biliyordu. Bu yüzden, kesinleşmeden kimseye bir şey söylemiyor, harıl harıl yeni projesi için çalışıyordu.

Genç bilim insanı, maskeyi koyduğu çantanın fermuarını kapatırken düşünceliydi. Başını yeniden Emin'e çevirdiğinde arkadaşının önünde duran kahve fincanını işaret ettiğini gördü. Garsonun kahveleri çoktan getirdiğini ve düşüncelere dalınca kahvesini soğuttuğunu fark etti. Fark etmediği ise çaprazdaki bir dükkânda lamba seçiyor izlenimi veren esmer bir adamın oturduklarından beri onları gözetlediğiydi. Adam uzaktan masadaki poşette ne olduğunu tam göremese de bol bol fotoğraf çekmişti.

Mezar Taşları

Esra yüzüğün parmağında olmadığını fark ettiğinden beri aklına gelen her yere bakmıştı. İki gece önce Ekin'le otelin masaj salonuna inerlerken asansörde yüzüğün parmağında olduğunu hatırlıyordu. Ertesi sabah ise yoktu. Bu sabah Cemil kahvaltısını edip evden çıkar çıkmaz yatak odasının altını üstüne getirmiş, yastıkların, dolapların ve yatağın altlarına, çantasına ve pantolon ceplerine bakmıştı. Sonra temizlikçisine çöp kovalarını boşalttırmış, şoföre de arabanın arka koltuğuyla evin bahçe girişini aratmıştı ama yüzüğü hiçbir yerde bulamamıştı. Bir süredir aynı yatakta yatmadıkları için yüzüğü Cemil'in geri almadığından emindi. Masajdan çıkınca arabayla eve gelmiş, doğrudan odasına çıkmıştı. Bu yüzden yüzüğü düşürmüş olabileceği yer çok sınırlıydı ama her nasıl olduysa yer yarılmış içine girmişti. Belki yüzüğü masaj odasında düşürmüştü. Gece çok içtiği için masaj yatağında sızmıştı ve Ekin onu sarsarak uyandırana kadar olanları hatırlamıyordu. Ancak içinden bir ses yüzüğü masöz kadının çaldığını söylüyordu.

Esra temizlikçiye bir kere daha her yere dikkatlice bakmasını tembihledikten sonra ilk fırsatta otele gidip yüzüğü sormaya karar verdi ama bugün aklını vermesi gereken başka önemli işleri vardı. Akşam sergisi açılıyordu.

Esra evin halı kaplı merdivenlerinden aşağı indi, alt katta kendisini ayakta bekleyen hizmetli kadının eline tutuşturduğu

eşarbı aldı. Huzursuzca dış kapının tokmağını çevirip evden çıktı, büyük villanın çift kanatlı dış kapısı gürültüyle kapandı. Babasının ve yanında yatan annesinin mezarına gidiyordu. Babası bugün açılacak heykel sergisine ilham vermişti ve Esra ona dua etmeden sergiyi açmak istemiyordu. Zamanı kalırsa belki anneannesinin Latin Mezarlığı'ndaki mezarına da giderdi.

Seri hareketlerle evin mermer merdivenlerinden indi ve arnavutkaldırımı parke taşlarıyla kaplı avluda şoförü beklemeye başladı. Kulübesinden fırlayan üç köpek tasmalarının yettiği mesafeye kadar koşmuş, oldukları yerde heyecanla dönerek havlamaya başlamıştı. Esra hepsini sokakta perişan halde bulup eve almıştı. Ancak bugün köpeklerle oynayacak halde değildi. Sergisinin heyecanına mezarlık ziyaretinin hüznü karışmıştı ve böyle anlarda anne babasının eksikliği onu iyiden iyiye dibe vuruyordu. Yetmezmiş gibi bir de bir türlü bulamadığı yüzük aklına takılmıştı. Adını koyamadığı işler dönüyordu ve bundan çok huzursuz olmuştu.

Esra uzaktan siyah takım elbiseli şoförün arabayı evin önündeki çiçeklerle çevrili göbeğe getirdiğini görünce öne doğru bir adım attı. Şoför çevik hareketlerle araçtan inerek kapıyı tuttu. Genç kadın arabaya binmeden önce şoföre sordu.

"Yüzüğü arabada bulamadın yani!"

Adam başını iki yana salladı.

"Arabada yok Esra Hanım. Her yere tekrar tekrar baktım."

Esra sıkkın bir ifadeyle arabaya bindi, kapısını kapadı ve araç hareket etti. Güneşli bir güne yakışmayacak kadar tedirgin ve hüzünlüydü. Araç, kokulu rengârenk çiçeklerle süslü bahçeden geçerek villanın demir parmaklıklı kapısında durdu. Kapının kumandayla açılmasının ardından virajlı ana yola çıktı.

İçinde bulunduğu araç iki yanı ağaçlıklı dar yolda ilerlerken Esra akşam açılışı yapılacak heykel sergisini düşünüyordu. Sergiyi onu mezar taşlarıyla tanıştıran babasına ithaf etmişti. Bir de onu mezar taşlarıyla erken yaşta tanıştıran, genç kızken kaybettiği annesine... Ölümü de, onun beraberinde getirdiği ayrılığı da

erken yaşta öğrendiğinden babasının sıra dışı mesleğini yadırgamamıştı. İlk defa arkadaşları babasıyla "mezarcı" diye dalga geçtiklerinde babasının, arkadaşlarının babasından farklı bir iş yaptığını sezmişti.

Babası yıllarca Vakıflar Müdürlüğü'nde tarihi mezarlar ve mezar taşlarıyla ilgili çalışmalar yapmış, biriktirdiği yüzlerce belge ve fotoğraflarla evi arşive çevirmişti. Zamanla evde adım atacak yer kalmadığından belge ve fotoğrafları arşivlemek için ilave bir depo bulmuştu. Esra evde sıkça yalnız kaldığı zamanlarda babasının arşivini karıştırmaya başlamış, kendini taştan bir kütüphaneye dalmış gibi hissetmişti. Babası Esra'ya, Osmanlı mezar taşlarında yalnızca mezar sahiplerinin isimlerinin bulunmadığını, taşlardaki başlıklardan ve sembollerden yatanın mesleğini ve sosyal statüsünü de anlayabildiklerini söylemişti. Esra, babasının taşlardan ölenin hastalığını, soyunu, tarikatını, meslek sahibiyse ait olduğu loncayı, yeniçeriyse rütbesini ve bölüğünü okuyabildiğini görünce büyülenmişti. Kimsenin bilmediği bir alfabeyi sadece o okuyabiliyor gibiydi.

Yaşlı adam mezar başlıklarındaki kavuklara bakarak ölenin sadrazam mı, paşa mı, divan veziri mi olduğunu ayırt edebiliyor, nice divan kâtibi, defterdar ve darphane emininin mezar başlığını belirleyerek yetkililere bildiriyordu. Bir sarık tipinin, düşman kalesine girmek için fedai olarak yazılan yeniçerilere ait olduğunu bile tespit etmişti. Esra, babasından yazısız taşların bile bir anlamı olduğunu, üzerinde hiçbir yazı ve sembol olmayan dümdüz taşların beddua almamak için kendini gizleyen cellatların mezarları olduğunu da öğrenmişti.

Esra zamanla mezarların üzerindeki sembollerden sahibinin mesleğini doğru bildikçe bu işi bilmece çözmüşçesine sevmeye başlamıştı. Üzerine fırçalar ve palet oyulmuş mezar taşının bir ressama ait olduğunu bilmişti. Üzerinde çapa olan bir diğerinin de denizciye ait olduğunu... Üzerinde çiçekler, buketler ve dallar olan bir mezar gördüğündeyse bunun bir bahçıvana ait olduğunu sanmıştı. Oysa çiçeklerle bezeli mezar taşları genellikle

kadın mezarlarında bulunuyordu. Esra kadın mezarlarının zarif süslemelerinin ardındaki acıklı hikâyeleri öğrendiğinde hüzünlenmişti. Mezar taşında duvak varsa kadın taze gelinken veya evlenmeden ölmüştü. Bezemelerde dal var ama çiçekleri yoksa kadının çocuğu olmamış demekti. Esra mezarlığa yaklaşırken babasının bu suskun taşların tercümanı olmasından gurur duyduğunu düşündü. Yaşlı adam ölmeden önce mezar taşlarından Osmanlı Dönemi'ndeki varlığı bilinmeyen kırk tane meslek keşfetmişti. Esra adamın çalışmalarını yok olmaktan kurtardığına şükrediyordu. Cemil'i araya sokarak babasının yıllarca topladığı belgeleri ve fotoğraf arşivini Halim Kâtipzade'nin araştırma merkezine çok iyi bir para karşılığında sattırmıştı. Cemil devreye girene kadar üniversiteler sadece belgelerle ilgileniyor, ne olduğunu anlamayacakları onbinlerce kutuyu üç kuruşa alıp babası olmaksızın incelemek istiyorlardı. Cemil ise akademik unvanı olmadığı için yüzüne kimsenin bakmadığı adamı projeye danışman yaptırmıştı. Böylece yaşlı adam geç de olsa ölmeden saygı görebilmişti. Ne var ki Esra saygı görmek için bu kadar beklemek niyetinde değildi.

Bugün mezar taşlarından esinlenerek yaptığı heykel sergisinin büyük açılışı vardı. Anne ve babasının ruhlarının kendisiyle olacağını biliyordu.

Sarı

Abdullah bankta yatan saçı sakalına karışmış evsiz adama seslendi.

"Sami uyan!"

Sami, Marmara Denizi kıyısındaki Konstantinopol'ün efsanevi sarayı Bukoleon'un kalıntılarının önündeki banka serilmişti. O da Abdullah gibi geceleri harabede kalıyordu. Sarayın sağlam kalmış görkemli cephesinin önüne çekilmiş kalın güvenlik tellerini keserek kendine nemli ama sağlam bir barınak sağlamıştı ve bu yazı, yerini kaptırmadan Bukoleon'da geçirmeye niyetliydi.

Çelimsiz adam yerinden doğrulurken, "Ne istiyorsun?" diye söylendi Abdullah'a. Uyandırılmaktan hoşlanmamıştı çünkü hava kararınca bir daha uyuyamayacağını biliyordu. Gece sokak köpekleri onu yalayıp uyandırmazsa ya zabıta kovar ya da başka evsizler o uyurken ayakkabısını çalmaya kalkarlardı. Sami de tetikteyken bir türlü doğru düzgün uyuyamazdı. İnsanlar henüz sokaklardayken etraf güvenliydi ve evsiz adam fırsatı varken biraz daha yatmak istiyordu.

Abdullah, "Ne demek ne istiyorsun? Senden haber bekliyorum ya! Neye karar verdin, söyle de işime bakayım. Aşağıya geliyor musun gelmiyor musun?" diye sordu.

"Üç harfliler ne olacak?" diye sordu Sami.

"Anlamadım!" dedi Abdullah.

"Beni aşağıya onlar itti. Her yerim yara bere içinde. Bak!" dedi Sami kolunun kabuk bağlamaya yüz tutmuş yaralarını göstererek. O da Abdullah gibi defineciydi. On gün kadar önce Rum mezarlarını talana gittiğinde mezarlıkta dolaştığını düşündüğü üç harflileri kaçırmak için Ayetel Kürsi okumuştu ama ona göre bu iş için papaz duası gerekiyordu. Bu yüzden de onu dehlize cinlerin ittiğine inanmıştı.

Abdullah, adama doğru eğilerek sakin bir sesle açıkladı.

"Saçmalama Sami! Gelmiyorsan söyle de başkasını bulayım artık. Biz zaten mezarlara değil su tünellerine ineceğiz. Bak, pişman olursun sonra gelmediğine ama o zaman da çok geç olur. Aşağıda ne üç harfli var, ne dört harfli. Mezar işi değil bu, dehliz işi. Su tünelleri yahu. Fıstık gibi iş."

Abdullah sözü bitince gülümsedi. Dehlizlerden bahsedince gözleri parlamıştı. Bu işi işsiz kaldığı için yaptığını söyleyip duruyordu ama kendi de biliyordu defineciliğin tıpkı kumar gibi esiri olduğunu. Adam üç kuşaktır ömürlerini yerin altındaki suyollarıyla geçirerek define aramış memur bir aileden geliyordu.

Abdullah da babası da Devlet Su İşleri'nde memurluk yapmışlardı. "Suyolcu" dedesi ise kırk yıl İstanbul'un suyollarının bakım ve onarım işiyle uğraşmıştı ve şehre su getiren kanalların bakımını yapmak için dehlizlere girip çıkan son kuşaktı. Cumhuriyet Dönemi'nde sarnıçlar ve su tünelleri, Abdullah ve babası gibi definecilerin hayallerini süslemek dışında hepten unutulmuştu. Oysa Roma Dönemi'nde İstanbul'da dönemin mühendislik harikası sayılan kilometrelerce uzunlukta su kemerleri ve tünelleri inşa edilmişti. Sur içinin tam ortasından geçen Bayrampaşa Deresi verimsiz bir kaynak olduğu için su Belgrad ve Istırancalardan onlarca kilometre uzunluğunda kemerlerle şehre taşınmış, yer altındaki tünellerle mahallelere dağıtılmış ve sarnıçlarda depolanmıştı. Bu sarnıçlar İstanbul'u aylar süren kuşatmalarda susuz kalmaktan kurtarmıştı. Ancak sarnıçlar, Osmanlı Dönemi'nde durağan su makbul olmadığı için sadece sulama işlerinde kullanılmış, şehir çeşmelerin yetemediği içme suyu so-

runuyla boğuşup durmuştu. Suyolcular da suyollarıyla... Ancak şehrin damarları misali hayati sıvıyı toplayan ve dağıtan suyolları, Abdullah ve ailesi için gündüzleri iş tutmanın, geceleri hayal kurmanın yoluydu. Ve kuşaktan kuşağa hem bu meslek hem de hikâyeler aktarılmıştı.

Abdullah çocukken babasından yer altındaki tünellerin, sarnıçların ve saray altyapılarının hikâyelerini defalarca dinlemişti. Babası suyun Belgrad Ormanları'ndan Sultanahmet'e kemerlerle getirildiğini ballandıra ballandıra anlatırdı. Ellerini kıvırarak, uzaklardan gelen suyun ayaklarını bastıkları yerin altındaki tünellere nasıl girdiğini gösterirdi. Abdullah, babasından yerin altında kimsenin farkında olmadığı bir İstanbul daha olduğunu dinlerken adeta büyülenirdi. Koca kentin baştan başa Bizans'ın hazineleriyle gömülü olduğunu dinlediğinde ise heyecandan yerinde duramazdı. Babası, "Bizi uzak tutarlar ama devlet büyükleri bilirler," demişti ona. "Koskoca imparatorlar saraydan halkın arasına karışmak için geçitleri kullandıysa bu dehlizlerin başı hazinelere çıkmaz mı?" diye eklemişti. Çok kereler define aramaya kalkışan adam, memurluğu elinden gider korkusuyla bu işlere tövbe etmişse de hevesi kursağında kalmıştı. Abdullah ise işinden vazgeçmişti de define aramaktan vazgeçmemişti.

Bazı zamanlarda Abdullah sabit maaşlı bir işi kaçırdığı için pişmanlık duymuyor değildi. Keçeleşmiş kafası bitlenmişti. Üstündeki pis kıyafetlerle zabıta yakalamadan dilenebilirse günde ancak on lira kazanabiliyordu. Perişan haliyle bulabildiği tek tük inşaat işini de son zamanlarda Suriyelilere kaptırmıştı. Karısı onu terk etmiş, iki çocuğunu yıllardır görmemişti. Üç kez içeri girmiş, çıkar çıkmaz da yeniden define peşine düşmüştü. Bu iş kanına işlemişti sanki. Evsizliği bile göze almıştı defineler için. Tinerci bir arkadaşı Abdullah'a tedavi edilmediğinden yakınırdı. O ise tedavi bile edilmek istemiyordu. Bu saatten sonra tüm defineciler gibi tek çıkış yolu altın bulmaktı.

Sami'ye dönerek, "E, ne diyorsun?" diye sordu.

Sami, "Sarı var mı sen onu söyle," dedi Abdullah'a. Banka sırtını dayamış, kendine gelmeye başlamıştı.

"İşi veren adam sarıyla ilgilenmiyor. Biz bulursak alırız dedim, o da bana tamam dedi."

Sami sustu. Karşılığında para aldığı sürece ne topladığı aslında onu ilgilendirmezdi. Üstüne üstlük altın bulursa alabilecekti. Aklı çelinmişti.

Abdullah, "Bak, bu seferki kıyak iş. Yakalansak bile kimse bizi içeri tıkmaz. Aradığımız şey bulunursa zaten çöpe atılıyor," dedi. Sonra elini Sami'nin omzuna koydu. "Aşevine gidiyorum. Haydi, sen de gel!" dedi. Guruldayan karnını bastırmak için Balat'ta çorba dağıtan bir aşevine gidecekti.

"Sen git, ben daha sonra gelirim," dedi Sami öksürerek. Bukoleon'da yerde yatmaktan ciğerlerini üşütmüştü.

"Gecikme ama. Yemek yer, kendimize gelince rahat rahat konuşuruz. Ama millet duymasın sakın! Zaten onlar tünelleri bilmez, kaybolup başımıza iş açarlar. Bu işte sen, ben ve At Meydancı Mustafa'yız. Anlaştık mı?"

Şerefiye Sarnıcı

Makam aracı 20.00'de Çemberlitaş'ta Piyer Loti Caddesi'ndeki cam cepheli binanın önünde durdu. Esra ve Cemil Artun çifti Şerefiye Sarnıcı'ndaki heykel sergisinin açılışına gelmişlerdi. Gündüzleri turist otobüsleri, el arabaları ve mal kamyonlarından geçilmeyen caddedeki günlük hareket, yerini sergiye gelen kalabalıklara ve basın görevlilerine bırakmıştı. Cemil'in şoförü hızla arabadan inerek önce Esra'nın kapısını açtı. Ardından da Cemil'inkini...

Cemil arabadan indi. Esra da tek ayağını arabadan dışarı sarkıttığında ince topuklu ayakkabısının üzerinden narin bileği gözüktü. Malumata aç kalabalık onları merakla bekliyordu. Hava kem gözlerden adeta ağırlaşmış gibiydi. Cemil arabanın Esra'nın olduğu tarafına geçerek karısının elini tuttu ve inmesine yardım etti. O sırada basının flaşları çoktan patlamaya başlamıştı.

Esra siyah, ipek bir pantolon, üzerine zümrüt rengi bir ceket giymişti. Gevşek toplanmış saçları kararmaya yüz tutmuş havada bile parıldıyordu. Çekiciliğiyle etrafındakilere yoksunluklarını gösteren bir ayna tutuyor gibiydi. Salınarak yürürken kalabalıkların bir ona bir kendilerine bakıp bir şeyleri tarttığının farkındaydı. Ona bakanların bir kısmı kadının kestane rengi saçlarının zarafetini ölesiye kıskanırken yaralarına tuz basan yeşil gözlerinden de nefret ettiler. Kimileri de kadının yeteneğini bir kefeye, kendi servetlerini ve soylarını diğer kefeye koyup

tartmaya giriştiler. Erkekler de tarttı, kadınlar da... Esra sergi salonundan salınarak içeri girerken hepsinin kefesi hafif gelerek havaya kalktı. Onlar da inkârla kol kola verip kadının peşinden içeri girdiler, kefelerinde ne varsa hafif gelince onu daha makbul buluverdiler. Böylelikle şimdilik kadına burun kıvırabildiler ve önemlinin beğenmeyeni olmakla değerli hissetmeye çalıştılar. Bir kısmı ise daha en başından Esra'nın orta tabakadan gelişini onu küçümsemek için yeterli bulmuştu. Devamında da sergideki heykellerin beğenilmemesini dilediler. Ama önce kimin beğenmeyeceğini de merak ettiler. Öylesi bir burun kıvırmanın taraftarı bulunursa ve kanaatleri peşinden sürüklerse, bunu başlatan kişi gecenin yıldızı oluverirdi. Yalnız kalırsa da gecenin maskarası. Bu yüzden biri başlasın, erkenci şakşakçılar da alkışlasın istediler. Ne geride kalmak ne önden gitmek makbuldü böylesi sergilerde. Ve de bol bol süzmek âdettendi.

Giriş katındaki geniş holden aşağıdaki sarnıca yürüyen Esra'yı süzenler alımlı kadının arkasından bu kez birbirlerini süzmeye başladılar. Holün sol tarafında bir klasik müzik üçlüsü çalıyordu. Sağındaki masada da sergi broşürleri ve Esra'nın yaptığı heykellerden birkaç tanesi diziliydi. Esra'nın heykellerinde Avrupa'dan aldıkları sanat eserlerinin havasını atma imkânı görenler, mevzuyu buraya getirmek için satın aldıklarıyla Esra'nın eserlerini mukayeseye giriştiler. Sergide boy göstermek derdindekilerse sosyal medya hesaplarından paylaşabilmek için broşürlerden aldılar. Akılları fikirleri etraftaki her şeyin kendilerinde nasıl karşılık bulduğundaydı. Bu yüzden de holde kendi kendine konuşan deliler gibi dolanıyorlardı. Ve sergiyi açan sanat galerisinin kurnaz sahibesi ile göz göze geldiklerinde iç yüzlerini okumasından korktular. Kendi paralarıyla büyüttükleri canavara hayran olduklarından sanat tüccarı bu kadının karşısında küçüldüler. Böylece sarnıca inip ana sergiyi görmeden önce meseleleri kendileri olmaktan çıkıp kadına itaate döndü.

O sırada Esra sarnıca inen merdiven sahanlığında duruyor, yukarıdan ihtişamıyla göz kamaştıran sütun ormanına bakıyor-

du. Ateş kırmızısı tuğla duvarların çevrelediği mermer sütunlar, tonozlu sarnıç tavanını zarafetle taşıyordu. Karşısındaki, dışarıdan tahmin edilmesi imkânsız bir güzellikti. Esra sığ sarnıç sularının içinde sergilenen heykellerine baktı. Mermer kaidelerin üzerine yerleştirilmiş eserleri dev sütunların arasında ufacık kalıyordu. Sanki ürpertici güzellikteki sarnıç, mezar taşlarından esinlenerek yaptığı heykelleriyle bir kabre dönmüştü.

Esra metal tırabzanlara tutunarak yavaşça aşağı inmeye başladı. Nemden kayganlaşan basamaklardan dikkatle sarnıç zeminine indi ve suların ortasındaki ahşap yürüyüş yolunda Cemil'le birlikte yürümeye başladı. Çevrelerini saran sütunlar çelik kelepçelerle sağlamlaştırılmış, kaidelerine aydınlatmalar yerleştirilmişti. Kendi elinden çıkan duvakların, kavukların ve sandukaların aksi sığ sarnıç sularına yansıyordu. Dipteki kör sarnıç duvarında, sergisinin kısa tanıtım filmi oynuyordu.

Esra ve Cemil köprümsü yürüyüş yolunun bitimindeki geniş açıklığa gelince durdular. Esra arkasını döndü ve heykelleri inceleyen ziyaretçilere baktı. Sergi epey kalabalıktı ve sanat galerisi sahibesi Işık, sergiye katılan herkesle tek tek ilgileniyordu. Esra ziyaretçilerin arasında sanat camiasında büyük ağırlığı olan Tülin'i görünce derin bir nefes aldı. Kadının ne düşündüğü diğerlerini de peşinden sürükleyeceği için önemliydi. Tülin cam korkuluklara yaslanıp heykelleri incelerken Esra, kocasına döndü. Adamın kulağına, "Misafirimizi bekleyelim mi?" diye fısıldadı, Prens Cristiano de Medici'yi kastederek.

Cemil, "Geleceğini teyit etmedi. Sen onu beklemeden başla ama gözün bende olsun. Bina girişinden geldiği haberini alırsam lafı uzat diye sana işaret edeceğim," dedi. Sözü bitince de organizasyon sorumlusu kadına döndü. "Başlayalım mı?"

Kadın başını salladı. "Esra Hanım da hazırsa başlayabiliriz."

"Hazırım," dedi Esra. Sonra dipteki yüksek sarnıç duvarının hemen önüne yerleştirilmiş kürsüye baktı. "Mikrofon yok mu?" diye sordu.

"Gerek yok Esra Hanım. Sarnıç akustiği yeterli. Buyurun!"

Esra kürsünün arkasına geçti ve beklemeye başladı. İki elini kürsüye dayamış, sergiye gelen misafirleri izliyordu. Tülin sergi kataloğunu inceliyordu. Hostesler ziyaretçileri konuşmanın yapılacağı tarafa toplamaya başlamışlardı. Bir süre sonra kürsünün etrafı kalabalıklaşınca organizasyon sorumlusu kadın projektör ışıklarını kıstırdı. Kürsünün arkasındaki duvar karardı ve Esra'nın tanıtım filminin müziğinin sesi duyuldu. Dikkatler duvara yönelince konuşmalar kesildi, sıklaşarak kürsünün etrafında toplanan kalabalık filmi seyretmeye başladı.

Duvarda Esra'nın sergi hazırlıklarının görüntüleri dönüyordu. Kadının heykel yontan ellerinin yakın çekimi ve görüntülere eşlik eden ney sesi etkileyiciydi. Beş dakikalık kısa film Osmanlı mezar taşlarıyla başladı, Esra'nın atölyesindeki çekimlerle devam etti. Film heykellerin sarnıçta yerlerine yerleştirilmesiyle son bulduğunda projektör ışıkları yandı. Esra kürsüden kalabalığa doğru seslendi.

"Hoş geldiniz!"

Dikkatlerin üzerinde toplandığından emin olunca konuşmaya devam etti.

"Sergimin, Şerefiye Sarnıcı'nda açılmasından duyduğum mutluluğu dile getirmek isterim. Restorasyonu tamamlanarak şehrimize yeniden kazandırılan bu mekân yüzlerce yıl evlere, anıtsal çeşmelere, saraylara su taşımıştır. Kuşatma altındaki şehre direnme gücü vermiştir. Şerefiye Sarnıcı gibi eserlerde geçmişimizi bulduğumuzu düşünüyorum. Bu duygularım mezar taşları için de geçerlidir. Zamanın sessiz şahitleri mezar taşlarımız eşsiz bir mirastır. Bu zarif taşlardan nice yaşanmışlıkları okuruz, bir kadınının niye öldüğünü, çocuğunun olup olmadığını, evlenip evlenmediğini öğreniriz." Sözü bitince kocasına baktı. Cemil, Medici'nin gelmediğini anlatmak için kaşlarını yukarı kaldırdı. Esra bozulmuştu. Konuşmayı uzatmayacaktı. "Sergimde özellikle kadın mezarlarını işledim çünkü onların daha yüksek sesle anılmaya ve anlaşılmaya ihtiyacı

olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden bir sanat etkinliği olarak onların mezar taşlarını günümüze taşımayı kendi adıma görev bildim. Tekrar hoş geldiniz."

Esra ziyaretçilerin alkışları eşliğinde konuşmasını tamamladı. Basın görevlilerinin çektiği fotoğrafların flaşları patlarken Cemil karısının yanına geldi. Adam Esra'yı tebrik ederken kadın kalabalığa göz gezdiriyordu. Ağır toplardan Tülin kalabalığın gerisindeydi. Loş sarnıç aydınlatmalarının ışığında bile seçilen ifadesizliğinden ne düşündüğünü çıkarmak imkânsızdı. Medici de gelmediğine göre serginin başarısını garantileyememişti. Esra sahte bir gülümsemeyle kocasının koluna girdi, birlikte basına birkaç fotoğraf verdiler. Esra sonra doğrudan sanat galerisinin sahibesi Işık'ın yanına gitti. Kimseye takılmamak için gözlerini yere dikerek yürümüştü. Işık'ın kulağına eğildi ve fısıldadı.

"Tülin'le ilgilenir misin?"

Kadın başını arkaya çevirip Tülin'i gözleriyle aradı. Bulunca da gözlerini ondan ayırmadan başını salladı. "Hemen."

Esra'nın içinde bir huzursuzluk vardı. Belki Tülin'in yaptığı bir jest, bir duruş, bir bakış onu rahatsız etmişti ama adını koyamıyordu. Ama belki de biliyordu sezgilerin ispata gerek duymadığını ve hep doğruyu söylediğini. Tülin'in yanına gitmek üzere sohbet ettiği gruptan müsaade isteyen Işık'ın arkasından bakarken yanında duran adamı fark etmemişti. Bir süre yanında sessizce bekleyen adam, kadın onu fark etmeyince söze girdi.

"Merhaba!"

Esra başını çevirdi. Konuşanın sanat fuarında tanıştığı adam olduğunu görünce şaşırdı. Onu görmeyi beklemiyordu.

"Hoş geldiniz Ali Bey. Ne güzel bir sürpriz."

Esmer adam gülümsedi.

"Kaçırmak akılsızlık olurdu. Hepsi de harika eserler."

Esra, "Teşekkür ederim. Gelmeniz büyük incelik," dedi adamı süzerek. Bu kez onun çok daha şık giyindiğini düşündü.

"Prens Medici size saygılarını iletmemi istedi. Ne yazık ki kendisi gelemiyor. Ancak eserlerinizin ne kadar etkileyici olduğunu kendisine ileteceğimden emin olabilirsiniz," dedi adam.

Esra'nın gözleri kısıldı.

"Cristiano de Medici'yle tam olarak nasıl bir ilişkiniz bulunuyor Ali Bey?"

"Cristiano de Medici, İstanbul'da Floransa'daki Medici Akademisi'nin bir şubesini açıyor. Ben bu akademinin bilimsel danışma kurulundayım. Ekselansları Rönesans'ta başlattıkları modern düşünce öğretisini günümüzde de sunmak istiyorlar. Uygun bir zamanınızda sizinle görüşmek isterim. Bir kartımı vereyim," dedi Gabriel kartvizitini uzatırken.

Esra kartı aldı. Üzerinde Metropol Üniversitesi amblemi vardı. Bu Halim Kâtipzade'nin sahibi olduğu üniversiteydi. Esra, "Gabriel Aryo, Moleküler Antropoloji Laboratuvarı Öğretim Üyesi," dedi kartın üzerindeki ismi okuyarak. "Burada adınızın Gabriel olduğu yazıyor."

"Ali'yi günlük işlerimde kullanıyorum, gerçek adım Gabriel."

Esra, "Benimle hangi konuda görüşmek istiyorsunuz Gabriel Bey?" diye sordu.

"Akademide sanat dallarına da yer verilecek. Tabii heykele de," dedi Gabriel.

O sırada Esra aniden dondu kaldı. Gözü Gabriel'in sağ eline takılmıştı. "Bu da ne demek oluyor?" diye çıkıştı.

Gabriel boş gözlerle kadına bakıyordu. Esra'nın çıkışına şaşırmıştı.

Esra, "Yüzüğü soruyorum," dedi sert bir ses tonuyla. "Bunu nereden buldunuz?"

Gabriel sağ elinin küçük parmağına baktı. "Bu mu?" dedi elini havaya kaldırarak. "Bu benim yüzüğüm. Neden sordunuz?"

Esra'nın yüzü kıpkırmızı olmuştu. "Neyin peşindesiniz bilmiyorum ama eğer bu bir şakaysa hiç komik değil. Eşimi çağı-

racağım." Masajdan sonra bir daha bulamadığı yüzüğü adamın parmağında görmek onu şok etmişti.

Gabriel duraksadı. "Elbette, eşinizle tanışmayı çok isterim ama neden bahsettiğinizi anlayamadım. Bu benim yüzüğüm. Tektir ve başka kimsede olması mümkün değil."

"Ben bir tane gördüm ama!" dedi Esra, Cemil'e bakınırken.

Bu kez Gabriel gerildi. "Ben Süryaniyim ve kuyumcu bir aileden geliyorum. Ailemin bana özel yaptığı bir yüzüğü başka nerede görmüş olabilirsiniz?"

Esra ani bir hareketle başını Gabriel'e çevirdi. Düşünceler aklından ışık hızıyla akmaya başlamıştı. "Aziz Aryo yakınınız mı yoksa?" diye sordu. Dünyaca ünlü mücevher tasarımcısı Aziz Aryo'dan aldığı birkaç nadide mücevheri vardı. Tanıştıkları gün de adamın aksanı olduğunu fark etmişti. Adam gerçekten de Süryani olabilirdi.

Gabriel, "Aziz Aryo abimdir," dedi.

Esra'nın aklı karışmıştı. Aziz Aryo adamın abisiyse belki yüzüğü gerçekten de ona özel yapmıştı ama o zaman eşi olmayan bir yüzük kocasının cebine nasıl girebilirdi anlamıyordu. Adamı kocasıyla bir araya getirip ikisinin tepkisini tartmaya karar verdi, ancak o sırada Esra'ya soru sormak isteyen üç kişi yanlarına gelmişti. Gabriel'le konuşmalarının bitmesini bekliyorlardı.

Gabriel, "Sizi daha fazla meşgul etmeyeyim Esra Hanım. Müsaadenizle," diyerek Esra'nın cevabını beklemeden arkasını dönüp yürümeye başladı.

Esra elindeki kartvizite bir kez daha baktı. Sonra başını ilerideki sarnıca inen merdivenlere çevirdi. Gabriel seri adımlarla merdivenlerden yukarı çıkarken sanat dünyasının ağır toplardan Tülin de arkasında bir grup kadınla sergiden ayrılıyordu.

Aşevi

Abdullah, Balat'ta At Meydancı Mustafa'yla buluşacağı aşevine varmıştı. Yol boyu su tünellerine inecekleri yeni işi düşünmüştü. Kalabalık ana caddelerden sivil polislerin gözlerini kendisine dikmesine aldırmadan yürümüş, karış karış bildiği Balat'a onu adeta ayakları getirmişti. Gabriel'le yaptıkları planda onu en çok sıska Sami düşündürüyordu. Adamın aklını çelse de ona güvenilmeyeceğini bildiği için vazgeçerse ne yapacağını düşünüyordu. Aşevinin kapısının önünde durdu ve içeri baktı. Mustafa dipteki bir masada oturuyordu. Karşısındaki sandalye boştu. Sami olur da sözünü tutup aşevine gelirse aralarına sonradan katılacaktı.

Abdullah aşevinin alüminyum doğrama kapısını açıp içeri girdi. Burnuna çorba kokusu çarpınca açlıktan bayılacak gibi oldu. Hızla uzunlamasına dizili masalarda karnını doyuran evsizlerin arasından geçip kendini Mustafa'nın karşısındaki boş sandalyeye attı. Mustafa başını kâseye gömmüş nefes almadan pilav üstü kuru yiyordu. Kareli masa örtüleri serili masaların hepsinde birer ekmeklik, plastik tuzluk ve ters çevrili su bardakları vardı. Abdullah gürültüyle sandalyeyi masaya doğru çekerken, "Selamünaleyküm Mustafa," dedi. Sonra masadaki ekmek sepetinden bir dilim ekmeği kaptığı gibi ağzına tıktı.

"Aleykümselam Abdullah. Nereden?"

"Sahildeki harabeden. Nasılsın birader?"

"Hastayım Abdullah, ne olacak! Sonum yakın."

Abdullah, "Haydaa. Nereden çıktı bu Mustafa?" dedikten sonra ikinci ekmek dilimini midesine indirdi. Bir yandan da kâselere kepçeyle çorba dolduran aşçının her hareketini izliyordu. O sırada aşevinin evsizler için gönüllü çalışan garsonu hızla yanlarına gelmişti. "Hemen çorba getiriyorum," dedi gülümseyerek.

Abdullah halden anlayan kadına, "Allah razı olsun," deyip Mustafa'ya döndü. "Turp gibisin maşallah! Takma kafana böyle şeyleri!"

Mustafa, "Senin hiç aklına gelmiyor mu? Bizi kimsesizler mezarlığına atacaklar, üzerine bir numara koyacaklar. Mezarımızda adımız bile yazmayacak. Belki numara yazılı tahtayı bile çalarlar da kimsenin ruhu duymaz," dedi.

"Öldükten sonra mezarında ne yazdığı ne fark eder birader? Neye bu kadar moralin bozuldu senin?"

"Belim kırıldı sanki Abdullah. Eğilince olduğum yerden zor kalkıyorum."

"Ne zaman başladı bu ağrılar?"

"Bir ay falan oldu da son birkaç gündür iyice azdı. Neyse, sen boş ver beni. Çorban geliyor. Haydi ye!"

Kalın çerçeveli yakın gözlüğü boynuna asılı garson kadın, dumanı tüten çorbayı Abdullah'ın önüne koyunca adam sabırsızlıkla kaşığı kâseye daldırdı. Dibini görene kadar başını kâseden kaldırmayan adamın çorba bittiğinde içine bir sıcaklık yayılmıştı. Sakalına yapışmış çorba artığını incecik kâğıt peçeteyle sildikten sonra arkasına yaslandı. Sonra endişeyle yemeğini yiyen Mustafa'ya baktı. Hem adamın yüzünden okunan acısına hem bu haliyle onunla tünellere inmesinin imkânsız oluşuna üzüldü. Adamın bu kadar hasta olduğunu bilmiyordu. Garsonun ikinci kap yemeği getirmesini beklerken etrafa bakınmaya başladı. Mustafa'nın yanında oturan gür saçlı adama gözü takıldı. Abdullah'tan önce masaya oturmuş ama çorbası Abdullah'tan sonra geldiği halde sorun çıkarmamıştı. Çorbası gelince de herkese nazikçe, "Afiyet olsun," demişti.

Adamın atkuyruğu yaptığı uzun dalgalı saçları keçeleşmemişti. Abdullah önce, çaprazdaki yardım derneğinin tüm evsizlere yaptığı gibi adamı hamamda yıkattığını düşündü. Sonra ellerinde tek bir çatlak, dişlerinde de çürük olmadığını fark etti. En önemlisi de adamın kahverengi gözlerinden henüz umutsuzluk okunmuyordu. Belli ki sokaklara yeni düşmüştü.

Abdullah adama, "Afiyet olsun birader. Yeni misin buralarda?" dedikten sonra gözucuyla Mustafa'ya baktı. Kafasıyla adamı tanıyıp tanımadığını sordu. Mustafa kimseye belli etmeden kaşlarını yukarı kaldırdı.

"Evet abi yeniyim," dedi adam. Peçeteyle ağzını sildikten sonra devam etti. "Evsizlik zormuş. Alışmaya çalışıyorum."

"Aşevini hemen bulmuşsun ama!"

"Önce alt geçitte yatmaya Taksim'e gittim ama polis bırakmadı. Yanımda yatan arkadaş 'Gece hayatı olan yerde yatamazsın, karşı yakaya geç. Orada ev azdır,' diye akıl verdi. Aşevini de bana o söyledi, Allah razı olsun. 'Burada normal aşevlerinden farklı olarak evsizleri içeri alıp masalara oturtuyorlar, oraya git,' dedi."

Abdullah, "Adın ne?" diye sordu. Kırlaşmış gür kaşlarını havaya kaldırmıştı. Mustafa da yemeğini bitirmiş, ikisinin konuşmasını dinlemeye başlamıştı.

"Burak. Sizin?"

"Abdullah. Arkadaşım da Mustafa."

"Memnun oldum Mustafa Bey."

Abdullah, "Boş ver beyli meyli konuşmayı. Sen bize hikâyeni anlat. Ne oldu da düştün sokağa birader?"

Burak, "İflas ettim. Sonra da karım beni terk etti. Çocuğum yok. Aslında kimsem yok," dedi. Sonra genzini temizleyip, "Yani sevdiklerimden benimle görüşmek isteyen kimse yok. Ama alacaklılarım beni görmek için can atıyor. Nerede bulsalar üzerime atlayacaklar," dedi.

Abdullah adamın acemiliğine üzülmüştü. Varını yoğunu kaybedip sokağa düşmüş her türlü insan görmüştü. Sokakta

rastlamadığı ne işadamı kalmıştı ne de sanatçısı. "Sen bir yandan yemeğini ye Burak. Bize ayıp olmaz. Hayatta kalmak için nezaket değil yemek lazım sana."

Burak buruk bir gülümsemeyle başını salladıktan sonra kaşığını eline aldı. Acıktığı her halinden belliydi. Kâsesinden bir kaşık çorba içtikten sonra, "Spor malzemeleri satan bir işyerim vardı," dedi.

"Futbol mu?"

"Futbol da vardı başka sporlar da. Dağcılık, dalış, trekking... Hepsinin malzemelerini satıyordum."

"Ne king?" diye sordu Abdullah.

Burak gülümsedi. "Dağlara tırmananlar su ve soğuk geçirmeyen ayakkabılar, montlar giyer. Ya da kayalara tırmananlar ipler, çengeller kullanır, başlarına kaya düşmesin diye baret takarlar falan. Onları satıyordum."

Abdullah, "Yahu insan ip satarken nasıl batar?" dedi gülerek. Sonra, "Kızmıyorsun değil mi? Şaka yapıyorum," diye ekledi.

"Yok abi. Aşk olsun. Bizim ipler özel malzeme. Yurtdışından geliyordu. Dolar zıpladı mı bir günde batıyorsun."

"Eskiden baret takardım çalışırken," dedi Abdullah. "Ben su işlerinde tamir işindeydim. Patlamış boruları, çatlamış kanalları tamir ederdim." Konuşurken gözünün ucuyla Mustafa'ya bakıyordu. Adam acıdan sus pus olmuştu.

"Peki ya siz? Uzun zamandır mı sokaktasınız?" diye sordu Burak.

Abdullah, "Öncesini hatırlayamayacak kadar uzun zamandır. Ben devlette memurdum. Definecilik yaparken yakalanınca atıldım," dedikten sonra sustu. Gürültüyle soluyordu.

Burak devam etmesini bekledi ama Abdullah'ın konuşmaya devam etmek istemediğini görünce sustu. Sonra adamın aniden elini yukarı kaldırdığını görünce kime işaret ettiğini anlamak için başını kapıya çevirdi. İçeri Sıska Sami girmişti.

Lakabının hakkını verecek kadar zayıf olan adam, Burak'ın karşısındaki boş sandalyeyi gürültüyle çekerken herkese selam verdi.

"Selamünaleyküm."

"Aleykümselam," dedi Mustafa.

Abdullah, Sami'ye, "İyi, gecikmedin. Ben daha uyursun diye düşünüyordum. Eh, acıktın tabii," dedi sırıtarak.

"Acıktım, evet," dedi Sami. O da sırıtınca kurt yemişçesine çürümüş dişleri ortaya çıktı, ağız kokusu etrafa yayıldı.

Abdullah, "Karnını doyur da öyle konuşalım o zaman," dedi.

Burak bu sırada masadakileri incelemeye koyulmuştu. Mustafa sessizdi. Yeni gelen sıska adamın gözü de yemekten başka bir şey görmüyordu. Abdullah'la biraz laflayabileceğini düşünerek sandalyesini geri itti.

"Ben sigaraya çıkıyorum beyler. Gelmek isteyen var mı?"

Abdullah hızla başını Burak'a çevirdi. "Sigara mı? Bana da verir misin bir tane?" diye sordu. Konuşurken gözü parlamıştı.

"Ne demek abi, elbette. Başka isteyen varsa ben kapı önündeyim."

"Yok," dedi Abdullah, Mustafa'ya bakarak. Adam madde bağımlısıydı ve tedavi gördükten sonra sigara bile içmemesi gerekiyordu. Sami de daha yemek yiyecekti. "Onlar içmez," deyip ayağa kalktı ve önden kapıya yürüyen Burak'ı takip etti. Elindekinin kıymetinin henüz farkında olmayan çaylak adam, iki ay sonra ne sigara bulabilecek ne de sigarasını kimseye ikram edecekti. Burak kapıyı açınca içeri giren temiz hava Abdullah'ın yüzüne çarptı. Karnı doyunca gevşemişti. Genç adamın tuttuğu kapıdan dışarı çıktı.

Burak aşevinin önündeki kaldırıma ayağını koydu. Sonra sigara paketini cebinden çıkarıp yanına gelen Abdullah'a uzattı. Adam kalın parmaklarını sigara kutusuna daldırıp bir dal çekti. Burak çakmağı çaktı ve Abdullah'ın sigarasına tuttu. Evsiz adam sigarayı körükleyip yaktıktan sonra derin bir nefes çekti.

Burak gözünün ucuyla adamın her hareketini takip ediyordu. Sigaranın her zaman yabancıların kilitli ağızlarını açmak için anahtar olduğunu düşünürdü. Bu yüzden çalıştığı gazetedeki arkadaşlarına üzerindeki her şeyi teslim ederken sigara paketlerini tutmuştu. Bir de çorabına tıktığı elli lirasını ve sarı basın kartını... Sokaklarda üç gün geçirip evsizler gibi yaşayacak ve "evsizler" hakkında bir yazı dosyası hazırlayacaktı.

Burak da bir sigara yakıp karşısındakini yemlemeye başladı.

"Sokak ne zormuş abi. Gece uyuyamıyorum. Ya polis, ya sokak köpekleri ya da siren sesleri. İlla bir şey uyandırıyor. Bunlar olmazsa taşta yatmaktan içim donduğu için uyanıyorum. Acıkınca kimden yiyecek isteyeceğimi bilemiyorum, perişan oldum."

"Alışırsın. Sen şimdi nerede yatıyorsun?"

"Taksim'i denedim ama orası olmadı dediğim gibi. Yanımda yatan evsiz gece hayatı olduğu için polis seni burada koymaz dedi ama doğru mu söylüyor yoksa yerimi mi kapmak istiyor bilmiyorum. Sence bu gece Balat'ı deneyeyim mi abi?"

Abdullah bitlenen kafasını kaşıdı.

"Balat olmaz! Burada mahalleli seni tanımıyor, şikâyet ederler. Sen gece insan hareketi olmayan yere gideceksin. Öyle barlar, oteller falan seni önünde durdurmaz. Civarda ev de olmayacak. Terk edilmiş, üstü kapalı yer bulacaksın ama yıkık da olacak biraz. Yoksa kapısı kilitli olur. Vezneciler'de yıkık bir kilise var mesela, orası gibi. Unkapanı'ndaki su kemeri de olur," deyip ekledi. "Ama işin zor birader. Şimdi her yeri Suriyeliler kaptı."

Burak endişeyle sigarasından bir nefes çekti.

"Sen nerede kalıyorsun abi?"

"Benim yer uzakta, sahilde bir harabe. İstersen akşam gel, benim yattığım yeri dene! İçeride başkaları da kalıyor. Yer bulursan yarın da kalırsın," dedi Abdullah.

"Gerçekten mi söylüyorsun? Allah razı olsun senden abi. Neresi burası?" diye sordu Burak.

Abdullah, Burak'tan aldığı ikinci sigarayı kulağının arkasına taktı.

"Seni krallar gibi yaşatacağım Burak. Konstantinopol'ün imparatorluk sarayına gideceğiz," dedi gülerek. "Ama önce içeride biraderlerle küçük bir işim var. Sen beni burada bekle!"

Sonra cam kapıdan içerideki arkadaşlarına baktı. Mustafa elini beline koyarak öne eğilmiş, Sami'yi dinliyordu. Abdullah, Sami'nin palavra attığına emindi. Her zaman aniden çıkıp gelir, heyecanla bir şeylerden bahseder, sonra da etrafındakilere satardı. Mustafa da acıdan iki büklümdü. Abdullah omuzlarını silkti. İkisiyle bu işi yapacağına tek gitse daha iyiydi.

Aşevinden içeri girmeden önce Burak'a döndü.

"Hiç mal kalmadı mı elinde batınca? İp falan?"

Burak, "Arkadaşın deposuna birkaç parça kaçırdım. Niye sordun abi?" diye sordu. Kaya tırmanışı hobisi olduğu için konuşurken açık vermeyeceğini düşünüyordu.

Abdullah, "Belki bir iş için senin ipleri alırım. Hele el feneri, mont, baret falan da getirirsen tadından yenmez. Senin de eline üç beş kuruş geçer," dedi.

Burak, "Aman abi, gerçek mi diyorsun?" dedi heyecanlanmış gibi gözükerek. "O zaman yarın Karaköy'de benim dükkânın oraya gideyim. Alacaklılara görünmeden hallederim inşallah. Bizim eski bekçi hep oralarda," dedikten sonra kaşlarını havaya kaldırdı. "İple ne yapacaksın Abdullah abi?"

Abdullah sırıttı.

"Gece yanına yaklaşana tuzak kurarsın, ipe takılınca seni uyandırır. Girdiğin yerin kapısı varsa iple bağlayınca kapatabilirsin. Uyumak için şehir surlarının üst kısımlarına tırmanabilirsin. Sağlam ip çok işe yarar."

Laboratuvar

Gabriel iki elini çenesinin altında birleştirmiş karşısındaki bilgisayar ekranına bakıyordu. Saat 21.00 olmuştu. Türkiye'de bulunan az sayıdaki insan osteolojisi laboratuvarından birinde tek başına çalışıyordu. Arkasındaki dolabın raflarında onlarca kafatası diziliydi. Önündeki büyük beyaz masalar türlerine göre gruplanmış öbek öbek kemik parçalarıyla doluydu. Aralarında on iki bin yıllık kemikler bile vardı. Gabriel'in başında olduğu ekip, bu kemiklerden elde edilen antik DNA'ları analiz ediyordu.

Şimdi bu işe alışmış olsa da başlarda patronu onu ikna edene kadar Gabriel'in antik kemiklerden DNA analizi yapmaya hevesi yoktu. Uzmanlığı da bu değildi. O, yaratıcılığın genetik kökenlerini araştırıyordu ve bunun için yaratıcı mesleklerde uğraş veren insan grupları üzerinde çalışıyordu. Patronu Halim onun önüne ciddi bir para fonu, devasa bir antik kemik koleksiyonu ve yaşayan insanlardan alınmış bir DNA veritabanı da koyunca itiraz edecek bahanesi kalmamıştı. Zaten seçme şansı da yoktu. Gabriel iki yıl öncesine kadar hayal bile edemeyeceği imkânlarla çalışıyordu.

Bundan iki yıl önce Gabriel çalışmaları için DNA örneği verecek gönüllüler ve para bulma konusunda büyük sorun yaşıyordu. Bir devlet üniversitesinde öğretim görevlisiydi ve yaratıcılığın genetik kökenleri üzerine yaptığı araştırmasının sonuçları ırkçılık eleştirilerine maruz kalmıştı. Gabriel fikirleri sıra dışı

olduğu için çoğu zaman yalnız kalırdı. Ayrıca, azınlık olmanın verdiği yalnızlık duygusu yüzünden toplumun geri kalanına benzemek gibi bir çabası da yoktu. Ancak yalnız kalmak çalışmaları için para desteği alamaması anlamına geliyordu. Çalıştığı üniversitenin yıl sonundaki kapanış töreninde, beklediği gibi kimse onunla gözükmek istememiş, yanına kimse gelmeyince tek başına kalmıştı. Tören sonrası kokteylde yanına gelerek onunla tanışan Halim Kâtipzade hariç... Halim, Gabriel'in yazdığı bir mektup üzerine genç adamla tanışmaya gelmişti. Gabriel cevap alacağını ummadığı mektubunda Halim'den maddi ve teknik destek istiyordu. Halim o gece Gabriel'e çalışmalarıyla ilgili birçok soru sormuş, genç adamın gerçek yeteneğini gerçek eğitim fırsatıyla buluşturmak istediğini, aksi durumda eğitimin boşa gittiğini söylemişti. Meslek seçiminde genetik yatkınlığın ölçülmesi gerektiğine inanan adam, ilerleyen günlerde görüşmek üzere Gabriel'i vakıf binasına çağırmıştı. Görüştüklerinde de genç adamın kovulmasına sebep olan tezi üzerinde kendisinin yanında çalışmaya devam etmesini istemiş, şimdi çalıştığı laboratuvarı kurmak üzere ona iş teklifinde bulunmuştu.

Laboratuvar kurulduğundan beri Halim'in Gabriel'e sağladığı en büyük olanak parasal desteğin yanı sıra DNA verisi temin etmekti. Yaratıcı mesleklerde çalışan kişilerin genetik verisini temin etmek çalışmaların kendi kadar zordu ve olmazsa olmazdı. Halim bunun için Gabriel'i, sahip olduğu araştırma şirketinin başındaki Sibel'le tanıştırmıştı. Sibel, Fatih Belediye Başkanı Cemil Artun'un kızıydı ve Gabriel'e her türlü kemik ve DNA verilerini onun şirketi temin ediyordu.

Sibel yaşayan kişilere ait DNA verilerini laboratuvara isimleri gizlenmiş halde dosya olarak yolluyordu. Antik kemikleri ise Ankara'daki bir üniversitenin antik kemik koleksiyonundan ödünç alıyordu. Bu üniversitenin Türkiye'nin farklı bölgelerinde yapılan arkeolojik kazılardan elde edilmiş eski kemiklerden oluşan çok geniş bir koleksiyonu vardı. Partiler halinde Gabriel'in laboratuvarına gönderilip DNA analizi yapılınca Ankara'ya geri

yollanan kemiklerin hepsinde bir kod vardı. Bu kod sayesinde kemik gelirken ve geri gönderilirken karışmıyordu. Araştırma şirketi bir süredir de kendi kemik koleksiyonlarını oluşturmak için İstanbul'dan kemik temin etmeye başlamıştı. Sibel'in başında olduğu şirket, kazılardan çıkarılan toz toprak içindeki kemiklerin laboratuvara gönderilmeden önceki temizliğini de yapıyordu; kemiklerin önce dış yüzeyleri temizleniyor, sonra da kimyasal temizlik yapılarak kodlanıyordu. Gabriel ise ne kemiklerin ne de dosyalardaki yaşayan kişilere ait DNA verilerinin kod açılımını biliyordu. Buna ihtiyacı da yoktu.

Gabriel için önemli olan tek kimlik, genetik kimlikti. Yaş, cinsiyet, saç rengi ve etnik köken gibi verileri zaten DNA analizlerinde ortaya çıkaran kendisiydi. Bu yüzden gönderilirken DNA'nın sahibinin gizlenmesini özellikle istiyordu. Kimlik bilgisini tutmak ve korumak zahmetli, pahalı ve hukuken riskli bir işti. Dahası onun yaptığı iş için gereksizdi. Ancak Gabriel'in yüzüğü çalınınca işler değişmiş, kodların anlamını bilmek onun için önemli hale gelmişti.

DNA laboratuvarlarında kontaminasyon önemli bir riskti ve bunu engellemek için çalışma alanı dezenfektanla sık sık temizleniyor, çalışma öncesi laboratuvar ortamı UV ışığıyla en az iki üç saat sterilize ediliyordu. Çalışanlar içeri girerken bu nedenle üzerlerindeki tüm takıları çıkarıyorlardı. On gün önce Gabriel, laboratuvara girmeden önce tüm takılarını çıkarıp dolabına koymuştu. İçeride Sibel, kendisi ve asistanıyla birlikte toplam üç kişi, geç saate kadar çalışmışlardı. Gecenin sonunda laboratuvardan çıkarken Gabriel yüzüğünü dolapta bulamamıştı. Yüzüğünü alanın Sibel olduğundan emindi çünkü asistanı Gabriel'den sonra, Sibel ise herkesten önce çıkmıştı. Gabriel, Sibel'i bunu yaparken kendi gözleriyle görmediği ve giyinme dolaplarının bulunduğu bölümde güvenlik kamerası olmadığı için bu düşüncesini ispatlayamıyordu. Zaten kadın da yüzüğü çaldığının belli olmasından çekiniyormuş gibi görünmüyordu. Bu da Gabriel'i endişelendiriyordu. Şimdi işin içine bir de Esra girmişti. Kadın Şerefiye

Sarnıcı'ndaki heykel sergisinde, çalınanın yerine yaptığı yüzüğü taktığını görünce ortalığı ayağa kaldırmıştı.

Gabriel, Esra'yla tesadüfen tanıştıktan sonra hem kadının Fatih Belediye Başkanı'nın karısı olduğunu hem de Esra'nın Medici'ye bir heykelini satmak istediğini öğrenmişti. Gabriel için Medici'nin Esra'nın heykellerinden birini almasını sağlamak çok kolaydı. Karşılığında da ondan bazı konularda yardım alabileceğini düşünmüştü. Bu yüzden Esra'nın heykel sergisine gitmiş, işbirliği önermeyi planlamıştı. Ancak Esra'nın yüzüğe verdiği aşırı tepkiyi görünce çok şaşırmıştı. Kadının üvey kızı Sibel'le nasıl bir ilişkisi vardı bilmiyordu ama Sibel'in çaldığı bir yüzüğü gerçek sahibinde görünce sinirlenmesini değil, utanmasını beklerdi. Belki de Esra yüzüğün Gabriel'in dolabından çalındığını bilmiyordu, ancak o zaman da Esra'nın yüzükle nasıl bir alakası olabileceğine dair aklına bir şey gelmiyordu. Gabriel işlerin giderek karıştığını düşünüyordu.

Ayağa kalkıp laboratuvarda ileri geri yürümeye başladı. Buradan bir an önce ayrılıp Leonardo Projesi'nde çalışmaya başlamak istiyordu. Ancak beklerken zamanını değerlendirecek iyi bir işi vardı.

Bir keresinde Sibel ona kodları belli bir mantığa göre verdiklerini söylemişti. Kodlarda kemiklerin buluntu yeri ve tarihi şifreliydi. Gabriel bu şifreleri çözmeye çalışacaktı. Şanslıysa yaşayan DNA sahiplerinin adına bile erişebilirdi. Bir DNA vardı ki onun kimin olduğunu kesinlikle bulması gerekiyordu.

Bukoleon

Abdullah, Bukoleon Sarayı'na uyumaya gidiyordu. Canı sıkılmıştı ama olanlara şaşırdığı söylenemezdi. Aşevinde sıska Sami ve Mustafa beklediği gibi çark etmişlerdi. Beli sakatlandığı için Mustafa'yı anlıyordu ama Sami sinirine dokunmuştu. Uyuz adam inecekleri dehlizde sabaha kadar kalacaklarını duyunca yan çizmiş, sanki geceleri sıcacık güvenli yatağında keyif çatıyormuş gibi nazlanması Abdullah'ı deli etmişti. Akşam Bukoleon'a uyumaya gelirse ona yüz vermeyecekti. "Sarı" bulursa hiçbirine en ufak bir bilgi vermeyeceğine de yemin etti.

Abdullah arkasını dönüp peşinden gelen Burak'a baktı. Bir saattir yürüyorlardı. Haliç kıyısından güneye inerek Marmara Denizi tarafına geçmişlerdi. Şimdi, harabelerin arkasındaki lambaları yanmayan ara sokakta ay ışığının aydınlığında yürüyorlardı. Bakımsızlıktan dökülen evlerle, butik otele çevrilmiş bakımlı yapıların yan yana dizildiği Oyuncu Sokak ıssızdı. Abdullah gözünün ucuyla bir kere daha kendisini takip eden Burak'a baktı. Adam evden yeni atılmış, ne yapacağını bilemez haldeki bir sokak köpeğini andırıyordu. Belki sonraki zamanlarda dayak yediği için ürkekleşerek kimseye yanaşmayan korkak köpekler gibi olacaktı. Belki de çete halinde gezip havlayarak üzerine saldıran külhanbeylerine dönecekti ama şimdi başını okşadığında peşine takılan saf köpeklere benzeyecek gibi bir hali vardı.

Abdullah önüne dönüp yürümeye devam etti. Burak da hayatta kalmak için sokaklara alışacaktı. Ne kadar yüksekten düşmüşse o kadar yara alacak, yara ne kadar büyükse inkârı da o kadar büyük, hazmı da bir o kadar zor olacaktı ama öyle ya da böyle alışacaktı. Üstelik evsizliğin de kendi ödülleri vardı. Her şeyini alan hayat, yükünü ve korkusunu da üzerinden alırdı. Canından başka çalınacak bir şeyi kalmayanlar, -sokaklarda kol gezen tinercilere dikkat ettiği ve açlığın üstesinden geldiği sürece- hayatın aslında yaşamaktan ibaret olan amacına mana katmak için zorlayıp durmazlardı.

Abdullah sokağın sonuna varınca yavaşladı. Bir taraflarında iki katlı köhne evler, diğerinde yolu tren raylarından ayırmak için üzeri dikenli tellerle çevrili bir duvar uzanıyordu. Abdullah, Kapıağası Hisarı Sokağı'na saptığında ortalık daha da ıssızlaştı. Çıkmaz sokağın sonunda, solda eskilikten ahşapları kararmış cumbalı bir ev vardı. Karşılarındaysa demir bir kapı. Abdullah arkasını dönüp Burak'a seslendi.

"Geldik! Harabe bu kapının arkasında."

"Kapı kilitli galiba Abdullah abi. Sende anahtar var mı?" diye sordu Burak demir kapının üzerindeki asma kilide bakarak.

"Yok. Tırmanacağız. Sahil tarafı çok ayakaltı diye ben burayı kullanıyorum," dedi Abdullah.

O sırada kapının arkasından bir köpek havlamaya başladı. Burak irkildi. "Peki köpek?" diye sordu. Merakla karışık bir tedirginlik içindeydi.

Abdullah, "O beni tanır," dedikten sonra eliyle sağdaki beton tuğlalı duvarı gösterdi. "Şu duvardan tırmanacağız. Normalde tren raylarından geliyorum ama karanlıkta sen oradan yürüyemezsin."

Abdullah sözü bitince tazı gibi duvara tırmanmaya başladı. Ayağını ve elini koyacağı oyukları ezberlemişti.

Burak tereddüt içinde sağa sola bakınırken Abdullah duvarın üzerine çıkıp çömelmiş, elini aşağıya uzatmıştı.

"Haydi gel! Önce ayağını şu oyuğa sokacaksın."

Burak ayağını Abdullah'ın söylediği oyuğa yerleştirdi ve kendini duvarın ortasına kadar çekti. Sonra nereye basacağına karar vermek için duvara bakınmaya başladı.

Abdullah, "Soldaki oyuğa bas şimdi. Bak, senin ipler şimdi yanımızda olsaydı keçi gibi tırmanıverirdik," dedi.

Burak, "Zaten keçi gibi tırmanıverdin abi," dedikten sonra ayağını Abdullah'ın işaret ettiği oyuğa soktu ve yükselerek adamın elini tuttu. Abdullah onu yukarı çekince dizlerinin yardımıyla duvarın üzerine çıktı, dizine yapışan tozu toprağı silkeleyerek doğruldu. Arkasını döndü. Tren raylarını aydınlatan sarı sokak lambasının ışığından rahatsız olduğu için gözlerini kıstı. Rayların gerisinde eskilikten yan yatmış bir sıra ev ve ışığı yanan birkaç pencere dışında köhne binalarda hiç hayat belirtisi yoktu. Abdullah duvarın dibinde havlamaya devam eden köpeğe, "Sarı! Gel oğlum," diye seslenince Burak başını öne çevirdi. Ay ışığının altında kilitli kapının ardındaki bahçeyi seçebilmişti. Duvarın arkası beklemediği kadar genişti ve ağaçlıktı. Önünde duran Abdullah, beline bağladığı torbayı çözüp içinden iri bir kemik çıkardı.

Abdullah, "Gel oğlum. Bak sana ne getirdim!" deyip elinde salladığı kemiği duvarın birkaç metre açığına attı. Köpek kemiğe doğru fırlar fırlamaz Burak'a dönerek, "Atlıyorum," dedi. Sonra da kendini kapının ardındaki yeşilliğe bıraktı.

Burak, Abdullah'ın zemine düştüğünde çıkardığı tok sesi duydu ve adamın yerden kalktığından emin olduktan sonra aşağı baktı. Bir an aklından çekip gitmeyi geçirdi. Havlayan köpek, karanlık ve ıssız çıkmaz sokak onu tedirgin etmişti. Telefonu yanında olmadığı için bulunduğu yeri kimseye haber verme şansı yoktu. Gazeteden arkadaşlarıyla her gün anlaştıkları saatte Sirkeci İstasyonu'nda iki kez buluşarak haberleşiyorlardı. Yarın sabahı çıkarırsa arkadaşlarını garda görmeye giderdi ama şimdi bal gibi korkuyordu. Yeni tanıştığı saçı sakalı birbirine karışmış

bir adamla ıssız ve karanlık bir harabeye girmeye hazırlanıyordu, daha ne olsun. Ondan ip istediğine göre belki de hırsızdı. Ya da birini boğazlayacak bir katildi.

Sonra adam ona saldıracak olsa bunu ıssız sokaklarda çoktan yapmış olacağını düşünerek kendini telkin etmeye çalıştı. Belki onu bu haliyle görenler de tehlikeli biri olduğunu sanırlardı ama gerçekte suçlu değil sadece evsizdi. Kısa bir tereddütten sonra düşünmeden kendini aşağıya bıraktı. Gazeteci burnu, korkusunu bastıracak kadar keskin bir koku almıştı ve bir sürü evsizin yaşadığı bir yerde kalma fırsatını kaçırmak istemiyordu.

Burak yere düşünce sendeledi, dizlerinden birini yere çarptı ama yeşillik onu korumuştu. Dengesini sağladıktan sonra yavaşça doğruldu ve Abdullah'a baktı. Adam kemiği ısırmaya çalışan köpeğin başını okşuyordu. Burak gözü karanlığa alıştığı için etrafını daha net görür olmuştu. Etrafta kimsecikler yoktu. İleride sahil yolundan geçen arabaların uğultusundan başka ses de duyulmuyordu. Denizden gelen hafif rüzgârın burnuna getirdiği iyot kokusunu içine çekti. Rahatlamıştı.

O sırada Abdullah etrafı iyi bilmenin verdiği rahatlıkla önden yürümeye başlamıştı. Burak'a eliyle işaret etti. "Haydi gel."

"Yer nerede Abdullah abi?" diye seslendi Burak, adamın arkasından.

Abdullah, "Yer mi? Ayıp be! Gerçek bir Bizans Sarayı'na gidiyoruz," dedi gülerek. Sonra eliyle sahil tarafını işaret etti. "Daha önce eminim önünden onlarca kere geçmişsindir ama dikkat etmemişsindir. Saray denize bakıyor."

İki adam yeşilliğin içlerine doğru yürümeye başladıktan bir süre sonra karşılarına ahşap bir kapı çıktı. Abdullah eğreti kapıyı itti, yukarıdan sıkışan köşesini eliyle çekerek kurtardı. Çarparak açılan kapının ardında yeşillikler içinde bir bahçe daha uzanıyordu. Bahçenin bitiminde, tepesine ay ışığı vuran yüksek bir kemerli duvar kalıntısı seçiliyordu. Kemer gözlerinden sızan ay ışığı, önlerindeki mermer bir kuyunun ağzını aydınlatıyordu.

Etraf sarmaşıklarla kaplıydı. Abdullah ve Burak taş duvara doğru yürüdüler. Yaklaştıkça heybeti anlaşılan duvarın ardında çok yüksek tavanlı, sapasağlam bir Bizans yapısı belirdi.

Burak, "Ne kadar büyükmüş!" dedi hayretle. Karşılarında dağ gibi dikilen yapının ay ışığında parlayan tepesini karlı zirvelere benzetmişti. Sanki bir masalın içine dalmışlar da uzak diyarları aşıp büyülü dağa varmışlardı.

"Sen bir de sarayın içini gör," dedi Abdullah duvarın arka tarafına geçerken. Sonra tonozlu dev yapının içine daldı ve kırmızı tuğla duvarların arasından geçerek deniz kıyısına bakan cepheye yürüdü.

Burak da Abdullah'ın peşinden sarayın ön cephesine yanaştı. Karşısındaki dev pencerelerin ardında Marmara Denizi gözüküyordu. Ayağını Bukoleon'un denize açılan cephesindeki pencerelerden birinin mermer çerçevesine dikkatlice yerleştirdikten sonra hafifçe aşağı eğildi. Aşağısı uçurum gibi yüksekti. Sarayın üst katından aşağıya bakıyordu. Etraf sahil yolundan geçen arabaların farları ve denizdeki irili ufaklı onlarca geminin seyir fenerleriyle ışıl ışıldı. Burak hiç uyumayan İstanbul'a baktı. Gece olunca evsizlere, uğursuzlara, fahişelere ve polislere kalan dev kentte üç gün boyunca en alttakilerle beraber sahne alacaktı ve şimdilik rolünün sürprizleri onu yeterince sarsmıştı.

Burak, Abdullah'a döndü. "Şehrin kalbinde yeşillikler içinde deniz manzaralı bir saraydayız. Vay be!"

Abdullah, "Sana demiştim," diyerek devam etti. "Eskiden dalgalar bu duvarlara çarparmış. Aşağıda imparatora ait bir liman varmış. Şimdi önünde sahil yolu olsa da deniz manzarası nefistir. Ama kışın burada kalınmaz. Denizden çok esiyor."

"Biz nerede kalacağız abi?" diye sordu Burak.

"İleride korunaklı bir oda var. Orada benden başka iki kişi daha kalıyor," dedi.

"Peki aşağıda?"

"Sahil tarafında da çok büyük odalar var ama oralar yol geçen hanı gibi. Haydi gel."

Abdullah konuşması bitince harap yapının denize bakan cephesi boyunca yürümeye başladı. Burak da onu bir adım geriden takip ediyordu. Sahil ışıkları patikanın sadece pencere açıklıklarını aydınlatıyor, yüksek saray duvarlarının gölgesi düşen kısımlar karanlıkta kalıyordu. İki adam patikada bir süre zorlukla ilerlediler. Abdullah engebeli zeminde düşmemek için duvara tutunarak yürüyordu. Alçak bir oda girişine gelince durdu. Dikkatle kemerli kapıdan başını içeri uzattı.

"Selamünaleyküm!"

Abdullah burada kalan diğer evsizi ürkütmemek için önden seslenmişti. İçeriden çıt çıkmadı. Burak, Abdullah'ın yanına geldi ve cebinden çıkardığı çakmağı yakarak zifiri karanlık odaya tuttu. Çakmağın alevi yana yatarak etrafındaki dar bir alanı gönülsüzce aydınlattı. Burak çakmaktaşı ısınıp elini yakmadan görebildiği kadarıyla içeri baktı. Yerde yatan bir karaltı gördü ama baş tarafı gölgede kalan üzeri sarılı evsizin kadın mı erkek mi olduğunu anlayamadı. "İçeride biri var," dedi Abdullah'a.

"Ses etmediğine göre sızmıştır," dedi Abdullah. Sonra önden içeri girdi, duvarlara tutunarak en dibe gitti.

Burak, onun ayak seslerini dinliyordu. Adamın bir bira kutusuna çarptığını ve kutunun yuvarlandığını işitti. Ses kesilince de nefesini tutarak çakmağı yeniden çaktı. Bu kez hava akımından uzakta olduğu için çakmağın alevi odayı iyice aydınlattı. Odanın ortasındaki bir dizi mermer sütun kapkara görünüyordu ve duvarlar yazılarla doluydu. Yerde, ısınmak için içinde ateş yakılan bir teneke vardı. Havadaki yoğun idrar kokusu Burak'ın genzini yakmıştı. Zeminde yeşil plastik bir oyuncak kürek duruyordu. Burada küçük çocuğu olan bir ailenin kaldığı anlaşılıyordu. Burak çakmağı söndürdü, bir süre parlak ışıklar gözlerinin önünde uçuştu.

Abdullah, "Ben geldiğimde gitmişlerdi," dedi.

"Kimler?" diye sordu Burak.

Abdullah, "Suriyeli Hıristiyanlar," dedi dalları kurumuş çit mazısını göstererek. Mazının üzerinde sönmüş bir balon asılı

kalmıştı. "Noel'i burada kutlamışlar. Eminim kışın donmuşlardır."

Burak, "İçeride ateş mi yakıyorlardı?" diye sordu merakla. "Duvarlar isten simsiyah."

Abdullah, "Hepimiz ısınmak için ateş yakıyoruz ama sütunlar yangından ötürü simsiyah."

"Burada yangın mı çıktı?" diye sordu Burak endişeyle.

"Evet ama merak etme, yangın asırlar önceydi. Latin istilasında İstanbul'un kalanı gibi bu sarayı da yakmışlar." Sonra masal anlatır gibi konuşmaya devam etti. "Yakılmadan önce burası dillere destan bir saraymış. Kim bilir belki Jüstinyen Theodora'yı tam bu odada huzuruna çağırıp evlenme teklif etmiştir. İmparator, Pornai Sokağı'ndaki tiyatroda Theodora'yı dans ederken izleyince aklı başından gitmiş. Konstantinopol'ün en ünlü fahişesi Theodora vücudunu kıvıra kıvıra yarı çıplak dans ederken imparatorun kendisini izlediğini bilmiyormuş. Sonra Jüstinyen kadını saraya çağırıp bir daha başkası için dans etmesini yasaklamış."

Konuşmasını tamamlayan Abdullah bir süre ses çıkarmadan durdu. Odanın karanlığında yalnızca gürültüyle soluması duyuluyordu.

Burak elleriyle yokladığı duvara sırtını yaslayarak oturup bağdaş kurdu. Gözü karanlığa alışmış, ay ışığı yansıyan odada etraftaki karaltıları seçer olmuştu.

"Bu kadar şeyi nereden biliyorsun abi? Latin istilası, Theodora falan. Bravo valla!"

Abdullah, "Bunları bilmeden 'Sarı'yı nasıl bulabilirsin ki? Kafadan kazma kürek mi dalacaksın?" diye sordu. Sonra da hemen ekledi. "Burayı Lalehan adında bir hoca kazdı. Ben de kazıda işçiydim. Ondan çok şey öğrendim. Sarı'nın peşinde olduğumu söylemedim tabii," dedi. Sonra olduğu yerde çömeldi. "Bir sigara verirsen sana bir iş teklif edeceğim. Define işi değil, risksiz bir iş. Sadece ineceğimiz yer biraz karanlık ve pis."

Otelde

Esra şehirde trafiğin en yoğun olduğu bölgelerden birinde arabadaydı. Sabah soluğu Sultanahmet'te almıştı. İki gece önce masaja geldiği otele gidiyordu.

Cemil, Esra'ya seçim propagandası için esnaf ziyaretine gelmediğinden dolayı bozulmuştu ama genç kadın heykel sergisinin koşturmacasıyla bir gün kaybetmişken, yüzüğü çaldırmasının üzerinden daha fazla zaman geçsin istemiyordu. Bir gün önce otele birkaç kez telefon etmiş, resepsiyondaki görevli ona personelin bulup yönetime teslim ettiği bir yüzük olmadığını söylemişti. Esra da böyle işlerin telefonla uzaktan halledilmeyeceğini bildiği için yetkili birini bulup yüz yüze konuşmaya karar vermişti.

Genç kadın iki katlı butik otelin yanındaki açık otoparktan içeri girdi. Burası üç gün önce yer altındaki Büyük Saray'da verilen partiye geldiği otoparktı ve en son buradan Ekin'le kol kola dertleşerek çıkmışlardı. Ekin masaja gitmek için mekândan ayrıldıktan bir saat kadar sonra partiye polisin geldiğini söylemişti. İzinleri alınmış olduğundan parti olaysız dağılsa da Esra böyle hassas bir dönemde oradan erken ayrıldığına memnundu. Otoparkın kapısından çıkıp otelin bahçe duvarının yanından yürürken tüm bunlar zihninde dönüp duruyordu. Aslında delidolu kişiliği yüzünden sınırlamalardan rahatsızlık duyuyordu ve hal böyleyken İstanbul Belediyesi Başkanı'nın karısından beklenen rol ona uymuyordu. Ancak böyle bir gücü tarzına uygun değil

diye reddedecek bir insan da değildi. Hele de elde etmek istediği bunca şey varken. Cemil seçilene kadar biraz daha dikkatli olması gerekiyordu. Basın, âlemlerde gezen erkek politikacıları görmezden gelirken politikacı karılarına göz açtırmıyordu. Ancak Cemil seçilirse iş değişirdi. Mevkisi yükseldikçe sırtlan gibi etrafını saranlar artardı ama önlerine atacak yem de bollaşırdı ve birbirinin sırtını sıvazlayan taraflar karşılıklı diş gösterse de ısırmazdı.

Esra otelin bakımlı ana kapısına gelmişti. İçeri girdi ve doğrudan asansöre yürüdü. Bodrum katındaki *spa*'ya inmek için asansörü beklemeye başladı. Buraya geldiklerinde yaptıklarının aynını yaptığı için gece olanları daha iyi hatırlamaya başladı. Ekin'le asansörü beklerlerken yüzüğe baktığını hatırlıyordu. Sonra da bodrum kattaki masaj odalarına geçmişlerdi. Esra odasında üzerini çıkarırken yüzüğü aynaya tutmuştu ve ardından da yatağa uzanmıştı. Sonrasını hatırlamıyordu. Ekin ona son randevuyu aldıklarını söylemişti. Bu durumda onlardan sonra masaj yatağına yatan başka müşteri olamazdı ve masaj odasında düştüyse yüzüğü sabah temizlikçiler bulmuş olmalıydı. Tabii masözler çalmadıysa...

Esra bodrum katına geldiğinde asansörden indi ve danışma bankosuna doğru yürüdü. Bankoda Ekin'le geldikleri gece çalışan kadın duruyordu. Kadın, Esra'yı tanımıştı. Yerinden doğruldu ve gülümseyerek, "Nasılsınız?" diye sordu.

Esra eğilerek kadının yaka iğnesinde yazılı ismi okudu. Sonra da açıklamaya başladı.

"Kübra Hanım inanın iyiyim demeyi çok isterdim ama ne yazık ki sıkıntılı bir konu için geldim. İki gün önce buraya masaja geldiğimde yüzüğüm çalındı. Oteli birkaç kez bu konuyla ilgili aradım ancak yüzüğümü bulamadığınızı söylediniz."

Kübra'nın yüzü ciddileşti. Gözucuyla koltukta sırasını bekleyen diğer müşterilerden konuşulanı duyan olup olmadığına baktı. Sonra Esra'ya doğru eğilerek alçak bir sesle, "Hemen kayıp eşya bölümünü yeniden arıyorum Esra Hanım. En son seans

olduğunu için isminizi hatırlıyorum. Yüzüğü burada düşürdüyseniz mutlaka otele teslim edilmiştir," dedi. Ardından kayıp eşya bölümünü aradı. Bir yandan da önündeki rezervasyon defterini karıştırıyordu.

Görevli genç kadın karşı tarafın telefona cevap vermesini beklerken Esra, "Yüzüğü düşürmediğimden eminim," dedi. "Onu Uzakdoğulu kadın çaldı. Masaja girdiğimde yüzük elimdeydi. Çıktığımdaysa yoktu."

Kübra ne diyeceğini bilmez bir halde konuştu.

"Size Miya Hanım servis vermişti. Otel personelimizin böyle bir şey yapacağını sanmıyorum Esra Hanım. Belki..." O sırada hattaki kayıp eşya bölümü görevlisinin telefondan gelen boğuk sesi duyuldu. Kübra telefonu kulağıyla omzunun arasına kıstırdı, hafifçe geriye dönerek durumu karşıdaki adama anlattı. Telefondaki adama birkaç kez otelde bulunan bir yüzük olup olmadığını sordu. Kısa bir süre sonra telefonu kaparken yüzü asılmıştı.

Esra kolunu danışma bankosuna dayayarak sordu.

"Yok değil mi?"

"Ne yazık ki yokmuş Esra Hanım. Yani ne diyeceğimi bilemiyorum. Kaybolsa mutlaka bize teslim edilirdi. Sizi beş dakika dinlenme bölümünde misafir edeyim. Hemen müdürümü çağırıyorum."

Kübra telefonu yeniden eline alıp tuşlarken Esra, spanın gri damarlı beyaz mermerlerine gözlerini dikerek yürümeye başladı. Yüzüğün çalınmasının adi bir hırsızlık olmadığı hissine kapılmıştı. Yüzük kocasının cebinden çıkmış, parmağından çalınmış ve sonra kuyumcu bir aileden geldiğini söyleyen tuhaf bir adamın parmağında yeniden ortaya çıkmıştı. İçinden bir ses tüm bunların tesadüf olamayacağını söylüyordu. Esra yürürken fark etmeden koridorun içlerine kadar ilerlemiş, o gece masaj yaptırdığı odanın önüne gelmişti. Kapının ardında durup kulak kabarttı. Sonra yavaşça kapı kolunu aşağıya indirdi. Oda boşsa içeriyi kendi arayacaktı. Araladığı kapıdan içeriye baktı ve masaj

yatağında yüzükoyun yatan bir kadın görünce hemen kapıyı kapadı.

O sırada arkadan bir kadının ona seslendiğini duydu.

"Esra Hanım?"

Esra hızla arkasına döndü. Bankonun önünde döpiyes giymiş incecik, genç bir kadın duruyordu. Esra, kadının masaj odasının kapısını açtığını görüp görmediğinden emin olamadı. Sırtını dikleştirerek gülümseyen kadına doğru yürüdü.

Kadın, "Hoş geldiniz Esra Hanım. Adım Defne," dedikten sonra danışmadaki görevliye döndü. "Kübra Hanım bana konudan bahsetti."

Kübra, "Şey, Defne Hanım. Esra Hanım'a Miya masaj yapmıştı ve hanımefendi masaj yaparken yüzüğünün alındığını belirtiyor. Ama biliyorsunuz kendisi..."

"Kendisi ne?" diye araya girdi Esra.

"Miya dün sınır dışı edildi Esra Hanım."

"Neden? Başka hırsızlığa da mı karışmış?"

Defne, "Hayır hayır. Çalışma izni dolduğu için. Bir evrak sorunundan yani," dedi ve yüzünü buruşturdu. "Ah, ben de çok üzüldüm şimdi. Zamanlama bu kadar mı ters olur? Burada çalışsaydı ne yapar eder o yüzüğü bulurduk Esra Hanım."

"Bu nasıl olur?" dedi Esra sert bir ses tonuyla. Yüzüne kan basmıştı. Buraya gelirken yol boyu masözün yaptığını inkâr edeceğini düşünmüş ama onunla yüzleşeceğini ve konuşturacağını hayal etmişti. Şimdiyse öylece kalakalmıştı. Gözlerini kısarak Defne'ye baktı.

"Evet, zamanlama fazlaca ters."

Defne, "Esra Hanım inanın çok mahcubuz. Otelimiz derhal size yüzüğünüzün aynını veya dengi bir yüzüğü alıp teslim edecektir. Size odamda bir kahve ikram edeyim ve yüzüğünüzü aldırabilmem için lütfen bana tarif edin," diye üsteledi.

Esra, "Burgulu bir pırlanta yüzüktü. Üzerinde büyük, iç kısmında küçük bir pırlanta taş sırası vardı. Beyaz altından ince bir yüzüktü. Maddi değerinden çok manevi değeri vardı. Bu yüzden

yerine koyabileceğinizi sanmıyorum," deyip ekledi. "Tabii masöze ulaşıp geri almaya çalışmayacaksanız. Hiç arkadaşı yok mu halâ sizde çalışan?"

Defne bir an tereddüt ettikten sonra, "Var," dedi. "Ona ulaşmaya çalışacağım ve bulursam kendim konuşacağım. Sonuç alabilir miyim hiçbir fikrim yok ama söz veriyorum, deneyeceğim. Ancak aksi bir durum olursa sizden yine de yüzüğü nereden temin edebileceğimi bana iletmenizi rica ediyorum."

Esra hayal kırıklığı içindeydi. Aklına birinin onu partiden çıkıp masaja gelene kadar takip ettiğini, sonra da yüzüğü çalması için kadına rüşvet verdiğini geçiriyordu. Bu kişi belki de Gabriel'di. Fuarda tanıştıklarında adamın parmağında yüzük gördüğünü hatırlamıyordu ama yüzüğü çaldırdıktan sonra adam sergiye geldiğinde yüzük parmağındaydı. Otel müdiresine döndü.

"Benim geldiğim gün buraya orta boylu, esmer bir erkek gelmiş olabilir mi? Uzun kirpikleri ve kemerli bir burnu var. Hafif aksanlı konuşuyor. Adı Ali ya da Gabriel."

Kübra bankonun arkasından atıldı.

"Bu bölüme erkek almıyoruz Esra Hanım. Üstelik sizinki son randevuydu ve sizden sonra içeri kimseyi almadık."

Esra sustu. Lafı daha fazla uzatmanın anlamı yoktu. Yüzüğün kaybolmasında parmağı olan biri varsa bile bunu bu şekilde öğrenmesi mümkün değildi. Masözün sınır dışı edilmesi hikâyesini başka yoldan doğrulatmaya çalışmak daha mantıklı olacaktı. Belki kadının sınır dışı edildiği bile doğru değildi.

Çantasını açtı ve otel müdiresine, "Size kartımı vereyim Defne Hanım. Miya'nın arkadaşına ne yapıp edip ulaşın. Korkarsa konuşur," dedi. Ardından kartvizitliğini çıkarmak için çantasını açtı. O sırada telefonu çaldı.

Esra kimseyle konuşmak istemiyordu. Telefonu kapamak için çantasından çıkardı ve gözucuyla kimin aradığına baktı. Arayanın avukatı Gönül olduğunu görünce duraksadı. Telefonu açtı.

"Gönül?"

"Esracığım müsait misin? Çok enteresan bir şey buldum."

Esra, "Gönül bir saniyeni rica edeceğim," dedikten sonra iki kadına dönerek, "Beni her saatte arayabilirsiniz. En ufak bir şey öğrenirseniz bile haberim olsun. Haberleşmek üzere," dedi. Sonra bankoya sırtını döndü ve asansöre doğru yürümeye başladı.

Otel müdiresi arkasından seslendi.

"Hoşça kalın Esra Hanım."

Esra, "Pardon Gönül. Şimdi dinliyorum," dedi. "Bir şey buldum mu dedin?"

"Evet. Cemil'in eski karısı Begüm kısa bir süre önce iki bina satın almış. Gayrimenkul işleriyle ilgili biri mi?"

"Sanmam!" dedi Esra. Ve ekledi. "Daire değil bina almış yani. Allah Allah. Koca binaları nasıl alır ki? Bir değil iki tane üstelik."

Gönül, "Biri büyük değil, çok eski ve küçük bir yapı. Çemberlitaş'ta," diye açıkladı.

Esra duraksadı. "O, Suadiye'den dışarı adımını atmaz. Çemberlitaş'taki binayı ne yapacakmış anlamadım. Peki diğeri nerede?"

"Diğeri de yakınlarda ama henüz detaylarını tam öğrenemedim. Sadece iki binanın da Fatih ilçesinde olması dikkatimi çekti. Yani kadın Cemil'in başkan olduğu ilçede iki bina almış. Cemil'e fark ettirmeden içeriden sen de sordurabilirsin belki. Bu arada ben de bilgi alınca sana döneceğim."

Esra hiçbir şey anlamamıştı.

"Şu an tesadüfen Çemberlitaş'a çok yakınım Gönül. İlkinin adresini biliyor musun?

"Evet. Küçükyıldız Hanı Çıkmazı'nda. Sana tam adresi birazdan atıyorum."

Esra başını salladı. "Tamam gidip bir bakayım," dedi. Konuşurken fark etmeden asansöre binmişti. Kafası iyice karışmıştı.

Plan

Gabriel, Çatladıkapı'dan sahile çıkmış, devasa tankerlerden ufak balıkçı kayıklarına kadar hınca hınç dolu Marmara Denizi kenarı boyunca yürüyerek harap haldeki Bukoleon Sarayı'na varmıştı. Abdullah'la dehlize inmeden önce son bir kez konuşmak için geldiği sarayın ayakta kalan ihtişamlı cephesinin önündeydi. Daha önce de birkaç kez adamı bulmak için Bukoleon'a gelmişti ancak Abdullah sürekli aynı yerde durmuyor, gün içinde nerede olacağı belli olmuyordu.

Gabriel evsiz adamın burada olmasını umut ederek harabenin önündeki parkın içine daldı. Çevresi yere atılmış teneke kutularla dolu ahşap bankların arasından geçerken bir yandan da etrafına bakınıyordu. Adam parkta yoktu. İleride harabeleri parktan ayıran sınır telleri vardı ve Gabriel önceki gelişinden evsizlerin yeşil kümes tellerini yırtarak açtığı girişi biliyordu. Tellere yürüdü, gömleğinin takılıp yırtılmamasına dikkat ederek arka tarafa geçti. Hemen sağında heybetli bir fener kulesi vardı. Burası içeriden neyin fırlayacağı belli olmayan izbe bir yerdi. Gabriel her an bir tinercinin üzerine çullanmasından endişe ederek kulenin içindeki zifiri karanlık odanın ağzında bir ıslık çaldı. Kuleden cevap gelmeyince birkaç kez bağırdı.

"Abdullah!"

Ardından geri çekildi ve sarayın ön cephesi boyunca yürümeye başladı. İleride cephenin bitiminde büyük bir oda daha

vardı. Evsizler bu odanın koruma tellerini de kesmişti. Gabriel odanın girişinde evsiz adama tekrar seslendi.

"Abdullah."

İki küçük parmağını ağzına götürerek ıslık çaldı. Bir süre sonra yukarıdan biri seslendi.

"Buradayım!"

Gabriel başını kaldırınca sarayın mermer çerçeveli üst kat penceresinde Abdullah'ı gördü. Adama el salladı.

"Geliyorum!" diye seslendi Abdullah. Sonra da pencereden yok oldu.

Gabriel tellerle çevrili girilmesi yasak alandan çıkıp parktaki ahşap bir banka oturdu. Parktaki diğer bank, oturma odası kanepesi gibi diğerinin önüne çekilmiş, bankın metal ayakları çekirdek kabuğu çöplerine gömülmüştü. Burada laflayanlar sohbeti koyulaştırmış gibiydi.

Gabriel, Abdullah'ı tek seferde bulabildiğine sevinmişti çünkü abisi Aziz yokken dükkânın altına girebilmeleri için az zamanları vardı. Adamı beklerken aklından binbir düşünce geçiyordu. Aziz'e söylemeden bu işe kalkıştığı için hem üzülüyor hem de korkuyordu. Endişesi sadece abisinin vereceği tepkiden değil Kapalıçarşı'nın şaşırtıcı derecede iyi korunan bir yer olmasındandı. Çarşı yüzlerce yıllık tarihinde iki üç kere soyulmuş, hırsızlar ise hemen yakalanmıştı.

Bundan asırlar önce ilk Kapalıçarşı soygununu gerçekleştiren, çalıştığı dükkândan altın çalarak yattığı hasırın altına saklayan bir sarraf çırağıydı. Çırak hemen yakalanmış, hatırası "hasıraltı etmek" deyiminde yaşamıştı. Bir kez de çarşı, tavandan içeri giren kamera tamircisi hırsızlar tarafından soyulmuştu ama onlar da hemen yakalanmışlardı. Çarşıda güvenlik kameraları binlerce saatlik kayıt tutuyor, gece güvenliği devriye geziyordu. Kurallar gereği içerideki herkes akşam saat yedide dışarı çıkıyor ve sonrasında kendi dükkânına bile giremiyordu. Bir zamanlar ünlü Fransız romancı Pierre Loti, bir halı dükkânında sohbeti ve pazarlığı uzatınca içeride kalmış, bekçilerin uzun sorguları

sonrasında dışarı zor çıkabilmişti. Ancak Gabriel çarşının katı kurallarına ve sıkı güvenlik önlemlerine rağmen planına güveniyordu çünkü tüm önlemler hırsızlığa karşı alınmıştı. Onlar ise çarşıyı soymaya gitmeyecekler, dükkânın altındaki dehlizlere girip gece aşağıda kalacaklardı. Gabriel, Abdullah'ı Çuhacı Han'daki dükkânlarının zeminindeki demir kapaktan aşağı indirip kapağı kilitleyecek, sonra eve gidecek, ertesi sabah da geri gelip Abdullah'ı çıkaracaktı. Ona göre kendi mülküne istediği kişiyi sokmaya hakkı vardı ve çarşıda dolaşmadığı sürece planını uygulamakta bir sakınca yoktu.

Abdullah sarayın üst katından dolanıp aşağıya yanına geldiğinde Gabriel artık bu işin geri dönüşünün olmadığını düşünüyordu. Yavaşça başını evsiz adama çevirdi.

"Merhaba Abdullah. Nasılsın görmeyeli?"

Abdullah kırış kırış ellerini Gabriel'e uzattı. "İyidir Allah'a şükür." Sonra karşıdaki banka oturdu. "Planda bir değişiklik yok değil mi?"

"Yok. Bir tam altının hazır. Akşam yediye çeyrek kala bekliyorum. Sen tek misin yanında biri olacak mı?"

"Sen bizi iki kişi düşün ama son anda satarsa ben tek gelirim."

"Olursa kimi getireceksin?"

"Burak diye birini. Toy bir genç ama iş görür."

"Güvenilir mi?"

"O bize güvenip bu işe girerse gerisini ben hallederim," dedi Abdullah.

Gabriel başını salladı. "Tamam o zaman. İki çanta hazırlarım."

Sonra da ayağa kalkıp elini Abdullah'a uzattı.

"Haydi kalk, sana yemek ısmarlayayım."

Tam bu sırada karşı kaldırımda balıkçı tezgâhlarını kendine siper etmiş esmer bir adam, Gabriel'i gözetliyordu. Cep telefonuyla fotoğraflarını çekerken Gabriel'in sıra dışı bir arkadaş çevresi olduğunu düşünüyordu.

Sirkeci'de

Burak gazetede yazacağı evsizler dosyası için sokakta geçireceği ikinci geceye hazırlanıyordu. Sigarasının da yardımıyla şimdilik üç kişiyle sohbet etmişti. İlki sokakta köpeğine sarılarak uyuyan bir kadındı. Yetim doğmuş, hayat kadınlığı yapmış, hastalanınca sokağa düşmüştü. Diğeri çok varlıklıyken iflas etmiş bir adamdı. Burak aşevinde Abdullah'a iflas ettiği yalanını bu adamdan esinlenerek uydurmuştu. Karşılaştıklarının arasında açık ara en enteresan kişiyse Abdullah'tı. Aşevinde tanıştığı defineci adamın hikâyesinin detaylarını henüz öğrenememişti ama onunla aynı yerde geçirdiği bir gecede şimdiden çok ilginç detaylar yakalamıştı. Devamını da adamın teklif ettiği işi kabul ederse yakalayabilecekti ama Abdullah'ın önerdiği işe gidip gitmemekte kararsızdı. Adamın teklif ettiği iş başını belaya sokacak türdense, yazı yazayım derken kendini riske atmış olurdu. Burak işin ne olduğunu tam bilebilse gazeteden arkadaşlarına haber verirdi ama ne yazık ki Abdullah ona detay vermemişti. Adamla gitmesi durumunda acil yardım çağırabileceği bir yol bulursa çok rahatlayacaktı.

Burak birazdan gazeteden arkadaşlarıyla Sirkeci İstasyonu'ndaki büyük saatin altında buluşup yemek yiyecek, gözlemlerini anlatacak ve unutmadan önce notlarını kaydedecekti. Şimdiye kadar evsizlerle arasındaki tüm sohbetler oldukça sami-

mi geçmişti. Laflamaları, yolculuk sırasında birbirini bir daha görmeyeceğini düşünenlerin sansürsüz yol sohbetleri gibiydi ama belki de sokakların vahşi ortamı insanların en maskesiz yüzlerini ortaya çıkarıyordu. Burak giderek yaşadığının benzersiz bir tecrübe olduğunu fark ediyordu. Evsiz ve kimsesiz kalmadan idrak edilemeyen bu gerçeği, sokakta geçirdiği tek bir günde anlaması imkânsızdı. Yine de günlük hayatında yanından hayalet gibi geçip giden bu insanlara dikkat etmeye başlaması, kimi rezil koşullara doğmuş, kimi nasıl olduğunu anlayamadan her şeyini kaybetmiş bu şanssız insanların sayısının ne kadar çok olduğunu fark etmesini sağlamıştı. Tıpkı evsizlere yaptığı gibi Bukoleon Sarayı'nın da önünden yürüyüp gitmiş, şimdi alıcı gözle bakınca böylesine heybetli bir yapıya daha önce hiç dikkat etmediğine şaşırmıştı. Gözlerini de kalbini de kapadığı bu dünyanın aslında hep gözünün önünde olduğunu fark ediyordu. Dahası harabeleri ve içindeki evsizleri okurlarına aktarmak için çıktığı yolda kendiyle ilgili de çok şey keşfediyordu. Hep bildiği yerlere gidiyor, ilk oturduğu veya yattığı yeri değiştirmiyor, arkadaşlarıyla buluşacağı ya da yatacağı yerleri normal yaşamında iyi bildiği yerler arasından seçiyordu. Bir de bu haliyle tanıdığı birine rastlamaktan çok korkuyordu. Bir gün önce Sirkeci İstasyonu'ndaki gar lokantasının tanıdık garsonu, gözünü ona diktiğinde çok utanmıştı. Şimdi aynı yere giderken üzerinde yine benzer bir tedirginlik vardı.

Burak, zarif gar binasının vitray camlı salonundan içeri girince başını sağ taraftaki çay ocağına çevirdi. Ondan önce gelip burada takılan bir arkadaşı var mı diye baktı ama yoktu. O da buluşma yerine gitmek için ahşap yolcu oturağının yanından geçerek platformların olduğu alana yürüdü. Sirkeci Metro İstasyonu çıkışı ilerdeydi ve çok kalabalıktı. Solda kalan Orient Express Lokantası'nın olduğu tarafsa sakindi. Burayı buluşma yeri olarak bu yüzden seçmişlerdi. Sınır bitkileri lokantanın önündeki otur-

ma alanını platformdan ayırıyordu. Büyük yuvarlak Nacar marka ayaklı saat lokantanın biraz ilerisindeydi. Burak kimseyle göz göze gelmeden sundurmanın altından yürüdü, lokantanın bordo örtülü masalarının önünden geçti ve saatin altında durdu. Gözlerini arkadaşlarının geleceği yöne dikip beklemeye başlayan genç gazeteci, geldiğinde arkadaşlarından ertesi gün kendisine ip getirmelerini istemeye çoktan karar vermişti.

Mezbelelik

Esra yüzüğü aramaya gittiği otelden ayrılmıştı. Begüm'ün satın aldığı mülkü görmeye Küçükyıldız Hanı Çıkmazı'na gidiyordu. Genç kadın Çemberlitaş Sütunu'nun önüne gelince cep telefonundaki haritaya bakmak için durdu. Şehrin en kalabalık yerindeydi ve labirent gibi sokaklarda yolunu bulmakta zorlanıyordu. Haritaya bakıp yönünü belirledikten sonra Nuruosmaniye Camii'nin önündeki geniş açık alanda yürümeye başladı.

Begüm'ün burada bir mülk alması onu şaşırtmıştı. Her şeyden önce burası onun çevresinden kimsenin uğradığı bir yer değildi. Uğrasa da Kapalıçarşı gibi pahalı bir yerde değil dükkân almak, dükkân kiralamak bile zordu. Yılda dört beş kilo altın bedeli kira ödenen çarşı bölgesi şehrin en kıymetli alanıydı. Esra, kadının neler karıştırdığını gerçekten merak ediyordu.

Nuruosmaniye Camii'nin önündeki meydanı geçince insanların birbirine çarpmadan zor yürüdüğü dar bir yola saptı. Yürümekten çok girdaba kapılmış gibi savruluyordu. Zorlukla Kapalıçarşı'nın Nuruosmaniye Kapısı'na vardığında karşı köşede Çuhacı Han'ın taş ve tuğla örülü almaşık duvarlarını gördü. Gideceği sokağa çok yaklaşmıştı. Birkaç metre sonra sağa saptı.

Arnavutkaldırımı parke taşlarıyla döşeli sokak bir arabanın ancak geçebileceği kadar dardı. İki yanında kuyumcu dükkânları diziliydi. Esra, solda Çuhacı Han'ın dış cephesinde sıralı kuyumcuların önünden ilerlerken hanın yan kapısını gördü ve başını uzatıp içeri baktı. Yeşil demir kapı bir iç avluya açılıyordu.

Dükkânlar öyle küçüktü ki, dükkândan çok kabine benziyorlardı. Vitrinlerse tepeleme kıymetli taş ve mücevher doluydu. Burası hiçbir şeyin dışarıdan gözüktüğü gibi olmadığı bir yerdi. Esra gideceği yerin nasıl bir yer olduğunu iyice merak etmişti. Başını geri çevirdi ve han duvarının bitiminden sokağın sonuna kadar yürüdü. Gittiği sokağın adına bakılırsa bir çıkmazdı ve telefonundaki haritaya göre arka paralelde kalıyordu. İçini bir huzursuzluk kapladı. Belki gideceği adreste bir kuyumcu vardı ve Cemil yüzüğü buradan almıştı. Belki binayı almaya geldiklerinde yüzük de almışlardı. O zaman Cemil buraya Begüm'le birlikte gelmiş demekti. Ama birlikte yüzük almış olsalardı Cemil, Begüm'e yüzüğü hemen verir, cebine koymazdı. Hiçbir şey anlamıyordu. Belki kuyumcuda çaldırdığı yüzüğü görürse bir ipucu yakalamış olurdu. Tüm bu bilinmezlerden bir sonuç çıkarmak umuduyla yürümeye devam etti.

Genç kadın nihayet aradığı adrese gelince sokağın başında durdu. Şaşırmıştı. Sokak otuz metre var yoktu. Sokağın çift tarafında iki katlı binalar vardı ve girişleri kepenkliydi. Burası tam bir mezbelelikti. Zarif Osmanlı yapılarının hemen arkasında, bir gecede dikilmiş gibi duran sefil binaların olacağına ihtimal vermemişti. Bodrum katların tamamı depo olarak kullanılıyordu ve alüminyum kepenklerin çoğu kapalıydı. Sokakta birkaç işçi el arabalarıyla etrafa istiflenmiş çuvalları diziyordu. Esra paslanmış dükkân tabelalarına, binaların etrafını sarmış kablo ve plastik borulara, dökülmüş bina sıvalarına ve yamuk sac sundurmalara baktı. Bu işten hiçbir şey anlamamıştı. Doğru yerde olduğundan emin olmak için köşede gördüğü sokak tabelasına tekrar baktı. Kırmızı zemin üzerine beyaz harflerle yazan sokak adını okudu.

"Küçükyıldız Hanı Çıkmazı."

Esra kuyumcu dükkânları göreceğini zannederken depo olarak kulanılan perişan haldeki betonarme binalarla çevrili bir çıkmaz sokağa gelmişti. Gönül'ün ona doğru adresi verdiğinden şüpheye düştü. Burada mülk almak Begüm için bile fazla saçma bir karardı.

Ekip

"Zor tanıdım seni Abdullah abi. Yakışıklıymışsın sen valla," dedi Burak şaşkınlık içinde evsiz adama bakarken. Gabriel ona berber tıraşı ısmarlayınca Abdullah'ın yüzü gözü aydınlanmıştı.

Abdullah, Bukoleon Sarayı'ndaki büyük mermer çerçeveli pencereden Marmara Denizi'ne bakıyordu. Burak'ın dediğini duymamış gibiydi. "Akşam gelecek misin?" diye sordu adama.

Burak, "Olabilir," diye geveledi. Abdullah'ın nasıl bir işten bahsettiğini bilmediği için sesi titrek çıkmıştı. "Tam olarak nasıl bir iş bu abi?"

"Akşam yer altına, tünellere ineceğiz."

"Nerede?"

"Kapalıçarşı'nın altında."

Burak yerinden sıçradı.

"Kapalıçarşı mı?"

"Merak etme! Soygun değil keşif yapacağız. Patron altın istemiyor. Hatta bize aşağıya ineceğimiz için tam altın verecek."

"Ne keşfi?"

"Tünellerin nereye çıktığına, aşağısının durumuna falan bakacağız."

"Patronun sonra soygun yapacak olmasın?" diye sordu Burak.

"Kendini mi soyacak?" diye çıkıştı Abdullah. "Adam zaten kaç kuşaktır kuyumcu bir aileden geliyor. Soygun falan yok! Hapse girecek olsam kışın girer, soğukta başımı sokacak yer bulmuş olurdum. Telaşlanma ve iyi dinle! İş basit. Şartları da net. Patron aşağıda kaybolursak bizi aramayacak. Yakalanırsak da bizi tanımıyor ama gece yarısı tünellerde bizi yakalayan olamayacağı için bunu laf olsun diye söylüyor. Gece girdiğimiz yerde kalacağız, sonra sabah çarşı açılınca geri çıkacağız."

Burak, "Ne? Gece tünellerde mi kalacağız?" diye sordu. Duyduklarına inanamıyordu.

"Evet, aynen öyle!" dedi Abdullah. Bunalmıştı.

"Nasıl bir yere ineceğiz bilmeden yani! Peki ya aşağısı su doluysa?"

Abdullah, "Su tünellerinde su olur mu? Olur!" dedikten sonra Burak'a döndü. "Çok soru soruyorsun. Bizim sıska caymasaydı bu işi de bulamazdın. Geliyorsan gel, gelmiyorsan ben tek ineceğim. Hiç ısrar yok birader!"

"Abi kızma. Anlamaya çalışıyorum sadece. Tam altın fena para değilmiş. Ama yine de patronun sonra tünellerde altın aramayacaksa aşağıyı niye keşfe çıkacağız anlamıyorum."

"Söylesem de inanmayacaksın. Patron aşağıda kemik arıyor. Oldu mu?"

Tapular

Esra, Begüm'ün bina aldığı çıkmaz sokaktan ayrılıp Çuhacı Han'a doğru yürümeye başladı. Canı sıkılmıştı. Birkaç dakika önce heykel sergisini yerden yere vuran eleştiriler çıktığını öğrenmişti. Seçimi kazanamama ihtimali belirince rakipleri ve hasımları ona açıkça cephe almış, üzerine çullanıyorlardı. Esra kazanmaları gerektiğinin farkındaydı ancak bu kez seçimlere girerken karı koca birlik olamıyorlardı. Cemil ondan sadece karısı rolünü oynamasını bekliyordu ve kader birliği yapmayı kesmişlerdi. Oysa Fatih Belediye Başkanlığı yoluna birlikte çıkmışlardı ve Cemil, partisi içindeki basamakları bir bir tırmanarak seçimleri iki kez silip süpürmüştü. Esra tüm yardım ve sanat faaliyetlerinin mimarı olmuştu ve inanılmaz çalışmıştı. Ancak bu sefer Esra da Cemil'in semirmiş ve gevşemiş ruhunu toparlamakta isteksizdi. Adam, Esra'nın moral desteği olmayınca çözülmüş, yükselmek yerine elindekinden olma telaşına kapılmıştı. Bu yüzden de anlaşılan gizli işler karıştırıyordu. Avukatı Gönül ona ikinci tapunun detaylarını göndermişti ve bu yer de Fatih'teydi. Bilginin doğruluğunu da teyit etmişti. Teyit etmesi gereken bir bilgi daha olduğunu düşünüyordu. Gabriel'le ünlü mücevher tasarımcısı Aziz Aryo'nun gerçekten kardeş olup olmadığını öğrenmeliydi.

Genç kadın kuyumcuların dizili olduğu sokak boyunca ilerlerken gözü bir dükkânın ışıl ışıl vitrinine takıldı. Gabriel'in kendisine sarnıçta söylediklerini düşündü.

"Ben Süryaniyim ve kuyumcu bir aileden geliyorum. Aziz Aryo, abim olur..."

Esra, Aziz Aryo'nun dükkânına çok yakındı. Gabriel'in doğruyu söyleyip söylemediğini öğrenmenin tek yolu vardı. O da Aziz Aryo'ya gitmekti.

Fotogrametri

Gabriel otoparkta, arabasının içindeydi. İçi kemik dolu karton torbayı yan koltuğunun ayak dibine yerleştirdi. Kemikleri laboratuvar dışına çıkarmak yasak olsa da irili ufaklı yirmi kadar kemiği ve iki kafatasını yerine koymak üzere ödünç almıştı. Kemikleri lazer tarayıcıyla üçboyutlu çekim yapan bir stüdyoya götürüyordu. Burada kemiklerle yapacağı deneme başarılı olursa dehlizlerde tarama yapacaktı.

Üçboyutlu çekim yapan cihaz, tarama yaptığı yerin ve nesnenin saniyede bir milyondan fazla görüntüsünü alabiliyor, çok yüksek hassasiyette çekim yapabiliyordu. Bu cihazla Gabriel, yer altındaki gözle göremeyeceği tüm odaları, tünelleri ve menfezleri tespit edebilir, çekimleri bilgisayar ortamına aktarabilirdi. Bu, dehlizlerin adeta röntgenini çekmek demekti. Ve tünellerde ölen abisinin iskeletini tespit etme şansını çıplak gözle taramaya oranla artırabilirdi. Bir delikte sıkışıp kalmışsa bile...

Birazdan görüşeceği arkadaşı Alp, fotogrametri uzmanıydı ve Gabriel bir süredir ondan üçboyutlu tarayıcının nasıl çalıştığını öğreniyordu. Son denemesinde fotogrametri stüdyosunun bulunduğu binanın mükemmel bir taramasını yapmayı başarmıştı, ancak kendi dükkânlarının altındaki su tünellerine girip tek başına tarama yapacak kadar iyi olduğundan emin değildi. Emin olduğu tek şey, bu işi eksiksiz yapabilmeyi bekleyecek za-

manı olmadığıydı. Aşağı inmek için Aziz'in yurtdışına gideceği zamanı beklemişti, yani bugünü. Tünellere inmesine asla izin vermeyecek olan abisi birazdan dünyanın mücevher tasarım alanındaki en önemli yarışmasına katılmak için Amerika'ya uçacaktı. Gabriel de nihayet aşağı inecek, ölen abisinin kemiklerine ulaşıp abisine de, annesine de sürpriz yapacaktı.

Şimdi Karaköy'e gidiyordu. Arabasıyla şehrin en kalabalık ana arterlerinden birine çıktı. Sahile inen yoldaki trafik ışıklarında durunca aramasını kaçırdığı abisinin numarasını çevirdi. Aziz'in uçağı kalkmak üzereydi. Telefon sesi karşı tarafta çalınca Gabriel, Aziz'in henüz telefonunu kapamadığını anladı ve rahatladı. Abisi Amerika'daki ödülü daha önce dört kez kazanmıştı ancak Gabriel her seferinde yarışmanın sonucunu aynı heyecanla beklemişti. Bu kez abisini başarılar dilemek için değil uçağa binip İstanbul'u terk ettiğinden emin olmak için arıyordu. Bunu, bir ödülü de ona kendi vermek istediği için yaptığını düşündü. Birkaç çalıştan sonra telefonda abisinin tok sesi duyulunca sırtını dikleştirdi.

"Abi?"

"Gabriel? Ben de şimdi seni arayacaktım. Bir haftadır konuşamadık yoğunluktan. Nasılsın aslanım?" dedi Aziz. Havaalanının VIP bölümündeydi.

Gabriel, "İyiyim, yok bir yaramazlık," dedikten sonra yutkundu. "Başarılar dileyecektim. Seni uçağa binmeden yakaladığıma sevindim."

Aziz, "Sağ olasın, kimlik kontrolünde kuyruktayım şimdi. Birazdan bizi alacaklar," dedi. Gözü ışıklı bilgilendirme panosundaydı.

"Haydi iyi yolculuklar o zaman. Yine kapar gelirsin birincilik ödülünü," dedi Gabriel abisine.

Aziz gururla gülümsedi. Sonra arkadan yüksek bir anons duyuldu. Aziz kendi sesini duyamaz halde, "İnşallah Gabriel,"

dedi. "Şimdi uçağa alıyorlar bizi, kapatıyorum. Her şey sana emanet."

Abisinin son sözünü duyunca Gabriel'in içi burkuldu. Kendini ebeveynleri evden gidince izinsiz ortalığı altına üstüne getiren bir ergen gibi hissetti. Abisinden habersiz tünellere ineceği için suçluluk duyuyordu. "İyi yolculuklar abi. Şansın açık olsun," derken bunu kendi için de diledi. Ne de olsa aşağıya yıllardır kimse inmemişti ve tünellerde neyle karşılaşacaklarını bilmiyordu. Bu yüzden Gabriel ilk inişi kendi yapmayacak, keşfi iki evsize yaptıracaktı. Ama her şey yolunda giderse evsizlerin ardından ertesi gün tarama cihazıyla aşağı kendi inecekti. Telefonu kapadıktan sonra yeniden planına yoğunlaştı. Artık işin geri dönüşü yoktu.

Gabriel tünelleri keşfetmesi için anlaştığı Abdullah'ın yılların definecisi olmasına ve yer altını ondan iyi bileni zor bulacağına güveniyordu. Buna rağmen aşağıda ne olduğunu kimse bilmediği için iniş riskliydi ve adamın başına bir şey gelebilirdi. Eğer aşağıya inecekse diğer evsiz, Abdullah kadar tecrübeli olmadığı için durum daha da riskliydi. Gabriel bu nedenle bu iş için evsizleri seçmişti. Bir kaza olursa en azından evsizleri arayan soran olmayacağını düşünerek olayın büyüme riskini azaltmak istiyordu. Yaptığı plan gözüne o kadar da kötü gözükmüyordu. İndikleri yer kendi dükkânının altı olduğu için de giriş ve çıkış kolay olacaktı. Abisinin yıllardır gecesini gündüzüne katarak yarattığı itibarını lekelememek için elinden gelen her türlü tedbiri almıştı. Ancak bir Süryani olarak sadece abisinin değil bütün cemaatin itibarını gözetmek zorundaydı. Cemaatlerinin en korktuğu şey göze batmaktı. Rahmetli babasının sık sık söylediği söz halâ kulaklarındaydı.

"Göze batma ve sakın anayasamıza karşı çıkayım deme! Cemaat bunu affetmez."

Süryani kilise babaları halklarına kiliseye bağlı kalmalarını, işleriyle meşgul olmalarını, siyasete karışmamalarını ve bulun-

dukları rejime saygılı olmalarını vasiyet etmişti. Ortadoğu'nun en kadim halklarından biri olsalar da hayatta kalmak için adeta hayalet gibi olmuşlar, kalabalıkların arasında görünmeden dolanmışlardı. Gabriel, babasının nasihatlerini anlıyordu ama bazen şartlar etliye sütlüye dokunmadan yaşamaya izin vermiyordu. Kayıp abisini aramak için aşağıya inmekte kararlıydı. Yaptığını kimsecikler duymazsa görünmezlik ilkesini de bozmamış olacaktı.

Gabriel, Karaköy'e yaklaşırken arabadaki kemik torbasına baktı. Bugün torbadaki kemikleri toprak bir zemine yerleştirip taramayı deneyecekti. Sonuç istediği gibi olur da cihaz kemik parçalarını zeminden ayırt edebilecek şekilde tararsa gerçekten de fena bir plan yapmadığını düşünecekti.

Aziz

Esra, Nuruosmaniye'deki Aziz Aryo'nun mücevher mağazasının kapısını iterek içeri girdi. Duvarlar camekânlarla çevriliydi ve spot ışıklarıyla aydınlatılmış mücevherleriyle dükkân, küçük bir müzeyi andırıyordu. İçerideki kalın kaşlı esmer kadın Esra'yı görünce ayağa kalktı ve elini uzatarak yürümeye başladı.

"Esra Hanım! Bu ne sürpriz. Hoş geldiniz."

"Merhaba Nikol Hanım," dedi Esra, kadının elini sıkarken. "Çok iyiyim teşekkür ederim. Siz nasılsınız?"

"İyiyiz Esra Hanım, çok şükür. Özlettiniz kendinizi. Buyurun oturun."

Esra kapitoneli gece mavisi kanepeye otururken etrafa bakınarak, "Aziz Bey yok mu?" diye sordu.

Nikol, "Amerika'nın en büyük moda şovunda Esra Hanımcığım. Biz de haber bekliyoruz ondan. Bakalım büyük ödülü alacak mı?"

"Almaz olur mu, alır! Dünyanın en iyisi o," dedi Esra. Aryo'nun tasarımlarına hayrandı ve onu keşfettiğinde adam henüz tasarımları sanat eseri muamelesi gören bir dünya starı değildi. Esra, Aziz'in mücevherlerinin eşsiz üslubunu ve işçiliğini fark edince hemen satın almıştı. Aziz de adı sanı duyulmamışken kendisine önem verdiği için Esra'ya her zaman farklı davranmıştı. Oysa Esra'nın etrafındaki sanattan anlamaz güruh, sanatçı isim yapana kadar eserin güzelliğini onaylamaz, parayı itibara

verirdi. Esra böylelerinden ne kadar nefret ettiğini geçirdi içinden. Babasını yıllarca küçük görenler de bunlardı.

Nikol, "Epeydir sizi göremedik buralarda Esra Hanım. En son iki yıl önce gelmiştiniz. Aziz Bey o zaman yeni yüzük koleksiyonu üzerinde çalışmaya başlamıştı. Oradan hatırlıyorum," dedi.

"Valla bravo Nikol Hanım. Hafızanıza her zaman hayran olmuşumdur," dedi kaşlarını havaya kaldırarak. "O kadar oldu demek! Son sergimin hazırlıklarına dalınca zaman nasıl da uçup gitmiş. Bitti de yeni kendime gelebildim."

"Sergi mi açtınız Esra Hanım? Haberimiz olmadı. Aziz'le gelmeyi çok isteriz."

"Dün açıldı. Aziz Bey gelince mutlaka bekliyorum," dedi Esra. Sonra bacak bacak üzerine atarak, "Yardımcı olabileceğim bir sıkıntınız var mı?" diye sordu Nikol'e. Bir şey almadan önce vermeyi teklif ettiği nadir kişilerdendi Aziz ve karısı. Teklifinde de samimiydi. Onbinlerce kişinin ve aracın girip çıktığı Nuruosmaniye'de semtteki tüm dükkân sahiplerinin her an belediyeyle işi olduğunu bilirdi.

"Sıkıntı bitmez Esra Hanım," dedi Nikol. "Araç park etmesin diye dükkânın önüne konan beton mantarları sık sık kırıyorlar ama ekibiniz çok yardımcı oluyor. Sağ olsunlar, hemen ilgileniyorlar."

"Sevindim," dedi Esra.

Nikol, Esra'nın sözü bitince başında dikilen oğlan çocuğuna döndü.

"Bu arada, ne içersiniz Esra Hanımcığım?"

"Orta bir kahve alırım," dedi Esra.

Nikol küçük oğlan çocuğuna içecek siparişlerini verir vermez Esra oyalanmadan söze girdi. "Nikol Hanım size bir yüzük soracağım. Acaba bu Aziz Bey'in koleksiyonundan mı merak ettim?"

Nikol, "Tabii, buyurun. Yüzük yanınızda mı?"

"Hayır ama resmini çizeceğim," dedi Esra. Sonra çantasından bir karakalem ve küçük bir not defteri çıkardı. Deftere özenle yüzüğün bir resmini çizmeye başladı. Metali burgulu yüzük üstten bakınca sonsuzluk işareti formundaydı. Esra önce yüzüğün kontörlerini çizdi ve ardından çizimine yandan ışık vuruyormuşçasına gölgeler ekledi. Birden şekilsiz çizgiler üçboyutlu bir yüzüğe dönüştü. Yüzüğün üstündeki ve altındaki pırlantaları da ekledikten sonra defteri kadına uzattı. Heykeltıraş olduğu için gerçeği gibi çizebilmişti.

Nikol masadan kalkıp Esra'nın yanına, kanepeye oturdu. Boynunda asılı duran yakın gözlüklerini takarak defterdeki resme baktı. Bakar bakmaz da cevapladı.

"Bu parça Aziz Bey'in değil."

Esra başını sallayarak, "Anlıyorum," dedi. O da bu yüzüğün Aziz Aryo'nun stilinden çok farklı bir tasarım olduğunu biliyordu ama Gabriel ona kuyumcu bir aileden geldiğini söyleyince bunu Aziz'in yaptığını düşünmüştü. Belki de Gabriel, Aziz'in kardeşi değildi.

Nikol'e dönerek, "Bu yüzüğü Aziz Bey'in yaptığını Gabriel Bey söyledi," dedi sakin bir sesle. "Aziz Bey'in kardeşiymiş. Onunla dün heykel sergimin açılışında tanıştık."

Nikol, "Evet, Gabriel, Aziz'in kardeşidir. Yüzüğü Aziz'in yaptığını o mu söyledi?" diye sordu şaşkınlıkla.

"Evet," dedi Esra.

Nikol, "Bu yüzüğü Aziz yapsa bilirdim," dedi başını iki yana sallayarak. "Yüzüğü almak mı istiyordunuz Esra Hanım? Çizimi bende kalırsa size bu yüzüğün aynından yaptırırım."

"Resim sizde kalsın, ben biraz düşüneyim Nikol Hanım. Yüzüğü bana eşim hediye etti ama ne yazık ki bir gün sonra kaybettim. Şimdi o fark etmeden yerine koymak istiyorum."

Nikol, "Hay Allah, çok üzüldüm. Sertifikası duruyor mu?" diye sordu.

"Ne kutusunu ne de sertifikayı bulabileceğimi hiç sanmıyorum. Bir yerlere tıkıştırmış ya da kaybetmiş olma ihtimalim çok yüksek."

"Hiç sorun değil. Karar verdiğinizde beni arayın. Bu arada parmak ölçünüzü yeniden alayım," diye ekledi Nikol. "Bu yüzüğü Aziz Bey'in yaptığını Gabriel söyledi demek! Ben de sosyal medyada birileri yazdı sandım. Böyle doğru olmayan haberler çok çıkıyor. Ama o zaman bugün gelen nişanlı çift bunu nereden duydu acaba? Onlar da sabah bu yüzüğü sormaya dükkâna geldiler. Gerçekten enteresan."

Esra gözlerini fal taşı gibi açtı.

"Bugün aynı yüzüğü soran mı oldu?"

"Evet ama bence mücevher alacak bir çift değildi. Doğduğumuzdan beri Kapalıçarşı'dayız. İnsanları okuyoruz artık."

Esra, "Sabah mı geldiler dediniz Nikol Hanım?" diye sordu yüzünde ciddi bir ifadeyle.

"Evet," dedi Nikol. Esra'nın ısrarlı sorularından huylanmıştı. "Siz yüzüğünüzü kayıp mı ettiniz yoksa çaldırdınız mı Esra Hanım? İsterseniz kamera kayıtlarından gelenlere bakabiliriz."

Esra heyecanla, "Çok sevinirim. Çalındığından emin değilim ama şüpheleniyorum," dedi.

"Sizi biraz bekleteceğim," diyen Nikol ayağa kalktı. Kamera kayıtlarını hazırlaması için yardımcısının yanına, arka odaya giderken düşünceliydi. Yüzükle Esra'dan önce ilgilenenlerin kim olduklarını o da merak ediyordu. Esra'nın onları tanıyıp tanımadığını yüzünden anlardı. Yoksa Esra'nın çizdiği yüzüğü çok iyi biliyordu. Bu yüzük kayınpederi sayesinde ünlenmişti. Zamanında İstanbul'un en şık hanımefendileri ve beyefendileri bu motifle yapılmış mücevherlerden sipariş vermek için kayınbabasının dükkânına akın etmişlerdi. Rahmetli ona da gelin geldiğinde bu motifin bir kolyesini hediye etmişti. Esra'nın çizdiği yüzüğü ise Gabriel bu atölyede kendi yapmış, Nikol'den yüzüğü teslim alacak kişi geldiğinde ona vermesini istemişti. Ve gelecek kişinin çok önemli olduğunu defalarca hatırlatmıştı. Ancak yü-

züğü almaya ve sormaya gelenin ardı arkası kesilmeyince Nikol de huylanmıştı.

Esra ise Nikol'ün kamera kayıtlarını bulmasını beklerken Gabriel'i düşünüyordu. Dünyaca ünlü bir mücevhercinin kardeşi, Medici'nin konuşmasını ezbere bilen bir genetikçiydi. Adam yüzükle ilgili doğruyu söylemişti. Belki kendisine sergide bahsettiği akademi de doğruydu. Esra buradan çıkar çıkmaz adamı arayacaktı. Nikol zaten adama haber uçuracağı için Aziz'e geldiğini öğrenecekti. Çantasından deri kartvizitliğini çıkardı ve Gabriel'in verdiği kartı buldu. Üzerinde yazanı içinden okudu.

Gabriel Aryo, Moleküler Antropoloji Laboratuvarı Öğretim Üyesi.

O sırada Esra'dan önce Aziz Aryo'nun dükkânına gelip yüzüğü soran genç kadın çalıştığı ofise varmak üzereydi. Cemil'in kızı Sibel'le beraber çalışıyorlardı. Sibel ondan nişan yüzüğü bakıyormuş gibi Aryo'nun dükkâna gitmesini rica etmişti. Sonra da eline patentli bir yüzük resmi tutuşturmuştu. Kadın resme bakarken eğer evlenirlerse böyle bir nişan yüzüğünün fena olmayacağını düşünmüştü. Tabii Aziz'in dükkânındaki diğer yüzükleri görene kadar...

Dehliz

Gabriel, Çuhacı Han'ın girişinde döviz ve altın alım satımı yapan bir avuç adama baktı. Bir çaycının alçak taburelerine oturarak gözlerini ekrana dikmiş, futbol maçı izliyor izlenimi veren adamların, Türkiye'deki altın ve dövizin değerini belirleyen kişiler olduğunu tahmin etmek imkânsızdı. Gabriel'e göre Kapalıçarşı'yı benzersiz kılan da böyle tezatları ve sürprizleri barındırmasıydı. Tezgâh altlarında saklı paha biçilmez parçalar, bir teki daha olmayan antikalar ve dünyanın her yerinden akan paralar ülkenin kasasını andıran çarşıda saklanırdı. Ve kapılar kapandıktan sonra çarşıda yaşananlar çarşıda kalırdı. Gabriel de planı için tam olarak bunu diliyor, işi bitince aşağıda olanlar dükkândan dışarı sızmasın istiyordu.

Genç adam çarşının Kılıççılar Kapısı'ndan geçerek Çuhacı Han'ın devasa kapısından içeri girdi. Gülkurusu duvarları, ferforje sundurmaları ve bordo tenteleriyle Paris'teki pasajları andıran iç avludaydı. Saatine baktı. Saat altıyı yirmi geçiyordu. Kapalıçarşı'nın kapanmasına kırk dakika vardı.

Gabriel hızlı adımlarla avlunun sonundaki dükkânlarına yürüdü. Eskidiği için rengi solmuş bordo tentenin altına girdi ve dükkânın merdivenlerinden inerek içeri girdi. Tezgâhta kuzeni İlyas duruyordu. Babasının dükkânına o bakıyor, abisi Aziz'in yeriyle handaki dükkân arasında getir götür işlerini organize ediyordu. İlyas bir gerdanlığın teşhir edildiği kırmızı kadife bir

stant dışında vitrini tamamen boşaltmıştı. Kapı açılınca başını Gabriel'e çeviren ela gözlü genç adam gülümsedi.

"Merhaba Gabriel abi. Hoş geldin?"

"Hoş bulduk İlyascığım. Eline sağlık, her şeyi toparlamışsın."

Genç adam başını salladı.

"Toparladım da kırk dakika için dükkânı kapamadan çıkmayayım abi. Ben alışkınım ama sen bilmezsin. Alarmı var, kilidi var, var da var."

Gabriel, "Yok yok, sen çık! Ben biraz babamın eski tezgâhında yalnız takılacağım. Bugün rahmetlinin annemle evlilik yıldönümü," dedi. Son söylediğini uydurmuştu.

İlyas gönülsüzce tezgâhın arkasından çıktı ve arka taraftaki bölmeye geçmek üzere siyah çelik kapıyı açtı.

"Alarmları kuruyorum o zaman. Gerisini sen halledersin Gabriel abi."

Gabriel başını salladı. Sonra sadekâr babasından kalma tezgâhın yanına gitti, elini masanın pürüzlü yüzeyinde gezdirdi. İlyas şifreyi girdikçe kapının arkasından bip sesi çıkıyordu. Bir süre sonra siyah çelik kapıyı kilitleyip alarmları kurma işini bitirdi ve Gabriel'in yanına geldi. Ciddi bir ifadeyle açıklamaya girişti.

"Ben her şeyi hallettim. Sen sadece dış kapının alarmını kursan yeter. Sana yapılacakları yazıp tezgâhın üzerine bıraktım Gabriel abi. İstersen alarmı kurarken beni telefondan ara, beraber yapalım. Bu geceyi atlatırsak yarın geldiğimde şifrelerin hepsini değiştireceğim."

Gabriel, "Aşk olsun İlyas. Zaten hanın dış kapıları da korunuyor. Bir şey olmayacak ama sorun olursa söz, ararım," dedi.

İlyas, "Mutlaka ara! Haydi iyi akşamlar," derken tedirgindi. Uzun zamandır dükkânı ilk kez başkası kapatıyordu.

İlyas dükkânın siyah ferforje kapısına yöneldi. Kapıyı açtı, dışarı çıkmadan önce bir şey hatırlamış gibi Gabriel'e döndü.

"Bugün rahmetli amcamın yaptığı elmas bir broşu tamire getirdiler. Müşteriye anneannesinden kalmaymış. Rahmetlinin elinden çıkmış parçaları görmek beni çok duygulandırdı. Aziz abiye haber veremedim ama sana söyleyeyim. Metali öyle güzel bükmüş ki rahmetli, ustalığını görmen lazım. Bakmak istersen çekmecede duruyor Gabriel abi," dedi. Sonra arkasını dönüp zemin kotun bir metre kadar altındaki dükkânın merdivenlerinden çıktı.

Gabriel, İlyas'ın gözden kayboluşunu izledi. Babasının eliyle yaptığı mücevhere bakamayacak kadar telaşlıydı. Bitişikteki çay ocağından gelen bardak kaşık seslerine kulak kabarttı. Handa toparlanma telaşı başlamıştı. Gabriel saat yedi olunca etraftaki onca insanın aniden buhar olup uçarmışçasına gözden kaybolacağını düşündü. Esnaf bu daracık sokaklarda ve pasajlarda öyle seri hareketle mal toplar, tezgâh boşaltır ve kepenk kapatırdı ki insana sonsuzmuş gibi gelen devinimin aniden duruşu ve insanların adeta buhar oluşu onu her seferinde şaşırtırdı.

Gabriel indirilen bir kepengin sesi avluda yankılanınca telaşla saatine baktı. Kuzeni çıkma işini ağırdan alınca ona çok az zaman bırakmıştı. İlyas'ın arkasından dükkânın önüne çıktı ve köşede işaretini bekleyen Abdullah'a içeri gelmesini işaret etti. Yanında bahsettiği toy evsizi de getirmişti. Adamlar Gabriel'in işaretini görünce dükkâna doğru yürümeye başladılar. Gür saçlarını atkuyruğu yapmış olan Burak, vitrinlerdeki çubuklara dizili yüzlerce altın bileziği, onlarca kilo ağırlığındaki altın zincirleri süzerek yürüyordu. Köşedeki altın eritme ocağını ve içerisinin görünmemesi için vitrin camlarına film kaplanmış dükkânları geçer geçmez Gabriellerin dükkânının önünde durdular. Saat yediye yirmi vardı. Abdullah ve yanındaki genç adam, dükkâna girerken sabırsızlık içindeydiler.

Gabriel iki adam da dükkâna girer girmez selam bile vermeden duvara monte edilmiş düğmeye bastı, kepenkler tiz bir sesle yarıya inene kadar elini düğmeden kaldırmadı. Dışarıdan kimsenin kendilerini göremeyeceğinden emin olunca ikisine döndü.

Abdullah, "Ne olacak? Ya İstanbul'un su tünelleri vardır ya da Bizans'tan kalma bir yapı. Konstantinapol'ün mezarlığı da altımızda. Aşağıda mezar odaları olabilir. İri fareler illa ki vardır."

Gabriel, "Tünelleri keşfe iniyorsunuz," dedi kendinden emin bir tonla. "Aşağıda gördüklerinizi bana detaylarıyla anlatacaksınız. Bulursanız çok eskiden ölmüşlerin kemiklerini toplayacaksınız," dedi.

"Kimin kemiğini arıyoruz?"

Gabriel, "İnsan kemiği olduğu sürece fark etmez," dedi. Sonra saatine baktı. "Dükkânda alabileceğiniz hiçbir şey yok ama belki olduğunu düşünebilirsiniz diye hatırlatıyorum. Ben siz aşağıya inene kadar elimi güvenlik alarmının üzerinde tutacağım. Ancak bir dakika içinde karar vermezsen seni dükkândan çıkaracağım Burak."

Burak bir an vazgeçmeyi düşündü. Aşağıya inince resim bile çekemeyecekti. Abdullah'a baktı. Adam çoktan çantayı açıp başına baretini takmış, tezgâhı kenara itiyordu.

"Bizim altınları ne zaman vereceksin?" diye sordu Gabriel'e.

"İkiniz birden indikten sonra birer tam altını kapaktaki delikten aşağı atacağım. Biriniz içini açıp bakar, sonra ben de kapağı arkanızdan kaparım."

"Altını atmadan kapağı üzerimize kapatmazsın inşallah," dedi Burak.

"Abdullah beni bilir. Ama seninle birbirimizi tanımıyoruz. Bütün geceyi dükkânın altında oturarak geçirmez, tünelleri keşfedip doğruyu söylersin inşallah," dedi Gabriel, Burak'ın gözlerinin içine dik dik bakarken. "İneceksen sırt çantanı bırak, benim hazırladığım çantayı al. Yerde duruyor. Yarın sabah çıkınca çantanı geri alırsın," dedi.

Burak'ın karar vermek için zamanı dolmuştu. Canla başla ağır tezgâhı ittiren Abdullah'a baktı. Adam defineciydi ve boğazlarına kadar altının olduğu bir handa güya yer altındaki dehlizlerde bulup bulamayacakları belli olmayan kemiklerin peşine düşecekti. Burak'a göre işin altınla ilgili olduğu kesindi ve hazine

Abdullah, "Ne olacak? Ya İstanbul'un su tünelleri vardır ya da Bizans'tan kalma bir yapı. Konstantinapol'ün mezarlığı da altımızda. Aşağıda mezar odaları olabilir. İri fareler illa ki vardır."

Gabriel, "Tünelleri keşfe iniyorsunuz," dedi kendinden emin bir tonla. "Aşağıda gördüklerinizi bana detaylarıyla anlatacaksınız. Bulursanız çok eskiden ölmüşlerin kemiklerini toplayacaksınız," dedi.

"Kimin kemiğini arıyoruz?"

Gabriel, "İnsan kemiği olduğu sürece fark etmez," dedi. Sonra saatine baktı. "Dükkânda alabileceğiniz hiçbir şey yok ama belki olduğunu düşünebilirsiniz diye hatırlatıyorum. Ben siz aşağıya inene kadar elimi güvenlik alarmının üzerinde tutacağım. Ancak bir dakika içinde karar vermezsen seni dükkândan çıkaracağım Burak."

Burak bir an vazgeçmeyi düşündü. Aşağıya inince resim bile çekemeyecekti. Abdullah'a baktı. Adam çoktan çantayı açıp başına baretini takmış, tezgâhı kenara itiyordu.

"Bizim altınları ne zaman vereceksin?" diye sordu Gabriel'e.

"İkiniz birden indikten sonra birer tam altını kapaktaki delikten aşağı atacağım. Biriniz içini açıp bakar, sonra ben de kapağı arkanızdan kaparım."

"Altını atmadan kapağı üzerimize kapatmazsın inşallah," dedi Burak.

"Abdullah beni bilir. Ama seninle birbirimizi tanımıyoruz. Bütün geceyi dükkânın altında oturarak geçirmez, tünelleri keşfedip doğruyu söylersin inşallah," dedi Gabriel, Burak'ın gözlerinin içine dik dik bakarken. "İneceksen sırt çantanı bırak, benim hazırladığım çantayı al. Yerde duruyor. Yarın sabah çıkınca çantanı geri alırsın," dedi.

Burak'ın karar vermek için zamanı dolmuştu. Canla başla ağır tezgâhı ittiren Abdullah'a baktı. Adam defineciydi ve boğazlarına kadar altının olduğu bir handa güya yer altındaki dehlizlerde bulup bulamayacakları belli olmayan kemiklerin peşine düşecekti. Burak'a göre işin altınla ilgili olduğu kesindi ve hazine

bulurlarsa da Abdullah'ın paylaşmak istemeyeceği için kendisine zarar vermesinden endişeleniyordu. Birinin defineci olup da mezar odası talan etmemesi imkânsızdı. Başını demir kapağa doğru çevirdi. Belki Kapalıçarşı'nın altın tozları aşağıda birikiyordu ve aşağısı bir hazine sandığıydı. Burak şimdi vazgeçip buraya gazetesi aracılığıyla sonradan inip inemeyeceğini düşündü. Ancak tüm dükkânlar özel mülktü ve İstanbul'da mal sahipleri birçok sarnıca ve yer altı yapısına giriş izni vermez, çoğunlukla mülklerinin altında eser olduğu anlaşılırsa kamulaştırılıp elinden alınır korkusuyla girişleri gizlerlerdi. Adam göstermese bu kuyumcu dükkânının içinde yer altına inen bir kapak olduğunu kim bilebilirdi. Belki de bu iş hayatının fırsatıydı. Bir defineciyle Kapalıçarşı'nın dehlizlerine yüzyıllar sonra ilk kez giren insan olmak bir gazeteci için bulunmaz fırsattı. Sonuçta aşağıda su tünelleri vardı ve adam da inmesi için hiç ısrar etmiyor, aklını çelmeye çalışmıyordu. Burak kısa bir tereddütten sonra, "Sorun değil, iki çantayı idare ederim," dedi ve Abdullah'ın yanına giderek tezgâhı itmeye başladı.

Gabriel, "Aşağıda geçemeyeceğiniz yerler olursa zorlamanızı istemiyorum. Risk almayın. Çantada yiyecek, her türlü ilkyardım malzemesi var. Maske de var," dedi.

Burak, "Maskeler ne için?" diye sordu.

"Tünellerde metan gazı birikmiş olabilir. Maskeler zehirli gazı filtreliyor," dedi Abdullah.

"Metan gazı yanıcıdır. Bu ölüm demek," dedi Burak.

"Sigara içmeyin o zaman," diyen Gabriel talimatlarına devam etti. "Çantada kâğıt kalem var. Bir kroki çıkarabilirseniz çok işime yarar. Altışar adet kılavuz ipiniz var. Her biri yüz elli metre. İkiniz birlikte başlangıç noktasından dört yüz elli metreden fazla giderseniz kaybolursunuz. Başınız dönerse ve korkarsanız hemen başlangıç yerine dönün. Her şey yolunda gider de tünellerde ilerleyebilirseniz sizden tek istediğim bana aşağıda insan kemiği bulursanız getirmeniz. Hayvan kemiği işime yaramaz.

şimdiden söyleyeyim. Kafatası ise çok işime yarar. Bulana, ek olarak çeyrek altın vereceğim."

Gabriel saatine baktı.

"Kapağı yarın sabah dokuzda açacağım. İndiğiniz yerde olmazsanız sizi aramaya kalkmayacağım ve kapağı geri kapayacağım."

Gabriel konuşurken Abdullah ve Burak tezgâhı yarım metre kaydırmışlar, yerdeki kapağı neredeyse kurtarmışlardı. Abdullah, Burak'a, "İt, it, it!" diye bağırdı. Daracık dükkânda tezgâhı kendilerini sıkıştırmadan çekmekte zorlanıyorlardı. Burak'ın ellerinin içi kızarmıştı ve yanıyordu. Son bir çabayla masif tezgâhı ittiler. Yerdeki demir kapak açılacak hale gelince Abdullah, "Kilidin anahtarı nerede?" diye sordu Gabriel'e.

Gabriel avcunda tuttuğu anahtarları Abdullah'a attı. Adam anahtarları havada yakalar yakalamaz eğildi ve kilidi açtı. Asma kilidi kapağın metal halkasına taktıktan sonra iki parçalı kapağın tek kanadını yukarı kaldırdı. Çevik bir hareketle yere çömeldi ve kapağın diğer kanadını kaldırarak yere bıraktı. Yanında yerde yatık duran çantanın yan cebine konmuş el fenerini çıkardı. Açma düğmesini yukarı ittikten sonra feneri ışığını merdivene doğru tuttu. Merdivenin ilk basamaklarını görebiliyordu, aslında gördüğü şeye basamaktan çok uçları aşınmış çıkıntılar demek daha doğruydu. Abdullah feneri tutarak birkaç basamak daha aşağı indi. Burak geliyor mu diye bakmıyordu bile. Ayaklarının dibinde bir tümseğin ucunu görünce seslendi.

"Toprak bir zemin gördüm!"

"Çabuk olun," dedi Gabriel tedirgin bir sesle. "Çok oyalandınız. Beş dakika sonra hepimizi riske atıyor olacaksınız."

Abdullah sadece başı dışarıda kalacak kadar ilerledi. Burak da seri hareketlerle yerdeki spor çantayı sapından yakalayıp çantadan çıkardığı feneri yaktı. Aydınlanan basamaklardan bel hizasına kadar indi. Aşağıda karanlık her şeyi yutuyor, yüzüne keskin bir nem kokusu çarpıyordu. Kalbi çılgın gibi atmaya baş-

lamıştı. Demir kapağın çerçevesine tutunarak birkaç adım daha aşağı indiğinde artık dükkân görünmez oldu.

Gabriel elini alarm düğmesinden çekti ve vitrin camını örten kepengi yere kadar indirdi. Giderek iki adamın konuşma sesleri boğuklaşmış, kepengin aşağı inerken çıkardığı tiz ses dışında dükkân sessizleşmişti. Kepenk yere kadar kapanınca saate baktı. Her şey ucu ucuna yetişiyordu. Telefonunu cebine koyduktan sonra telaşla kapakları adamların üzerine kapamak üzere arka tarafa geçti. Aşağıya seslendi.

"Her şey yolunda mı?"

Abdullah'ın, "Altınları at!" diyen boğuk sesi duyuldu.

Gabriel cebine koyduğu altın keselerini çıkarıp merdivenlere doğru bıraktı. Keseler yere düşünce hiç ses çıkarmadı. Genç adam merdivene fener ışığını tuttup, "Attım!" diye seslendi. Sonra beklemeden kapağı kapamak için doğruldu.

Aşağıda Abdullah merdivene yanaşıp basamakta duran keselerden birini aldı, içindeki altını çıkarıp kontrol etti. Sonra geri koyarak kesenin ipini büzdü ve cebine soktu. Eğilip diğerini de aldı ve Burak'a uzattı.

O sırada Gabriel kapağın iki kanadını da kapatmıştı. Aceleyle asma kilidi iki kapağın ortasındaki yarım halkalardan geçirdi, tezgâhı kapakların açılmasını engelleyecek kadar itti. Etrafa son kez göz gezdirdikten sonra kapının yanındaki alarm panelinin yanına gitti. Dükkânın alarmını aktive ederken elleri titriyordu. Kepengi dışarı çıkabileceği kadar araladıktan sonra hızla dış kapıyı açtı. Han kapıları kapanıyordu. Telaş içinde dükkândan çıkarken hem sıradan hem de olağandışı bir gece olacağını düşünmeden edemedi. Gerçekten de aşağıya yıllar sonra ilk defa iki kişi inmişti. Yaptığına kendi de inanamıyordu.

O sırada aşağıda Burak, geri dönemeyeceği noktaya geldiği için kendini çok gergin hissediyordu. İçerisi zifiri karanlıktı. Demir kapakların üzerine kapandığında çıkardığı ses yüzüne tokat gibi inmişti. Sokakta yatmak, karanlık bir dehlizde yatmanın yanında hiç kalırdı. Neden böyle bir şeyi kabul ettiğiyle ilgi-

li kendini sorgulamadan edemiyordu. Gazetede yeteneğini ispat etmek için bu işi kabul ettiğini biliyordu ama hayatını tehlikeye atmaya değmezdi. Öte yandan savaş muhabirleri de her an tehlike altındaydılar ve gerçek muhabirliğin cesaret istediğine inanırdı. Sebebi her ne ise aşağı inmişti ve gerçekten de meraktan ölüyordu. Aldığı riske değmesini diledi ve Abdullah'ın eline verdiği keseyi açıp içine baktı. Kesede bir tam altın vardı. Bu iş altın aramak içinse altınla ödüllendirilmek gerçekten tuhaftı. Keseyi cebine tıkıp Abdullah'ın peşinden toprak zeminde birkaç adım attı. Yerden havalanan ince toz havasız tünele yayıldı ve genzine doldu.

Abdullah, "Yavaş! Çok toz kaldırırsan burada nefes alamayız!" diye söylendi Burak'a. "Zamanımız bol. Yavaş hareket edeceğiz ahbap. İstersen maskeni tak! Ya da çantadaki boyunluğu."

"Tamam," dedi Burak. Sonra nasıl bir yerde olduklarını anlamak için feneri etrafında gezdirmeye başladı. Tuğla duvarları olan yüksek tavanlı bir odaya inmişlerdi. Tepesinde payandalarla kuvvetlendirilmiş sağlam kemerler vardı. İleride sağa ve sola giden iki farklı tünel görüyordu. Birinin girişi alçak ve dardı. Diğeriyse içinden rahatlıkla başını eğmeden geçebileceği yükseklikteydi.

Abdullah toz kaldırmadan usulca çantasını odanın ortasında yere koyup açmıştı. Çantanın dibinden fosforlu bir yelek çıkardı. Sonra da yeni alındığı için etiketi üzerinde duran bir ip makarasını kucağına koydu. Makaranın etiketini yırtıp ipi ucundan çekti ve iki eliyle sabitlediği ipi sertçe çekiştirerek sağlamlığını kontrol etti.

Burak da Gabriel'in verdiği çantayı açtı. İçinde maske, baret, sandviç, ip, bot ve su matarası vardı. "Sen istediğin için ben de yanımda ip getirdim ama Ali de çantaya koymuş," dedi. Sonra Abdullah'a dönerek, "Şu Ali zeki adam. Bize altın verdi ama kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez tabii. Burada sarı var değil mi Abdullah abi?" diye sordu.

Abdullah, Burak'a cevap vermedi. Çantadan çıkardığı sarı yeleği giydikten ve turuncu boyunluğu boynuna geçirdikten sonra Burak'a, "Ben önden ip boyu keşfe çıkacağım. Sağdaki açıklıktan gireceğim. Rahat gözüküyor ama ilerledikçe hangi taraf daralır belli olmaz. Sen burada bekle. Ben dönünce tünelleri su mu basmış, girilmez durumda mı, kapalı mı bilerek ilerleyeceğimiz rotaya karar veririz," dedi eliyle çatallaşan tünelleri göstererek.

Burak, "Ayrılacak mıyız?" diye sordu şaşkınlık içinde. "Birlikte hareket etmeyecek miyiz?"

Abdullah, "Ben alışkınım tünellere, sen değilsin. Burası güvenli. Bir ip mesafesi kadar gidip döneceğim. Birimiz geride nöbette kalsın," dedikten sonra durdu. "Hani dağcıydın? Korkuyor musun?"

"Tabii ki korkuyorum. Sen nasıl korkmuyorsun anlamadım."

Abdullah, "Esas sorun ne biliyor musun?" dedi gözlerini açarak. Sesi yüksek çıkmıştı.

Burak yerinden sıçradı. "Ne? Ne oldu?"

Abdullah ellerini havaya kaldırarak bağırdı. "Sigara içememek! Allah metan gazının belasını versin!" dedi gülerek.

Burak rahatladı. "Abi şakanın sırası mı? Zaten altıma edeceğim burada," derken o da gülümsemişti.

Abdullah, "Rahat ol birader. Yukarısı buradan daha tehlikeli. Ben de korkuyorum ama İstanbul sokaklarından korktuğum kadar değil," dedi Burak'ın yüzüne bakmadan. Ucunu tuttuğu ipleri birbirine bağladı ve düğümün sağlamlığını kontrol etti. Sonra açıkta kalan ucu bir karabinaya bağladı. İşi bitince arkasını döndü. İpin ucunu bağlayacak sağlam bir demir arıyordu.

Burak, "Bir ip kadar gitmeyecek misin? Neden iki ip bağlıyorsun?" diye sordu.

Abdullah, "Tüneller dümdüz otoban gibi gitmiyor da ondan! Çukurlar, tırmanış gereken tümsekler var. Tünel arkalarında odalar da oluyor. Yüz elli metre iple bir odaya ancak girer çıkarım. İplerin düğüm yerlerini görünce duracak mıyım gidecek

miyim anlarım, merak etme," dedi. Bir yandan fenerle etrafı tarıyordu. Bir süre sonra duvara gömülü çok sağlam gözüken bir demir parçası fark etti. Duvarın yanına gitti ve iri demir parçayı eliyle sağa sola ittirdi. Parçanın yerinden kıpırdamadığını görünce, "Tamam, bu işimi görür," dedi. Fetihten önce Haliç girişini engelleyen zincirin halkalarına benzettiği demir parçasına bakarak, "Sapasağlam maşallah," dedi. Yavaş hareketlerle dizlerinin üzerine çöktü, havalanan tozları eliyle dağıttıktan sonra ip bağlı karabinayı demirden geçirdi. Böylece başlama noktasını sabitlemiş, tünellerde ilerlerken ipin ucunun serbest kalmasını engellemiş oldu. Burak'a dönerek, "Gözünü ipten ayırma! Kontrol ettim ama ne olur ne olmaz, yerinden çıkmasın. İpin ucu benimle beraber gelirse fark etmeden çok ileri giderim," dedi. İşi bitince ayağa kalktı, baretinin üzerine maskesini ve baş fenerini taktı. Çantasını sırtına aldıktan sonra ip makarası elinde, sağdaki tünele yürümeye başladı. Bu haliyle maden işçilerine benziyordu.

Burak bir an yalnız başına kalmak mı tünellerde sıkışmak mı daha tehlikeli bilemeden olduğu yerde durdu. Gabriel ayrılmamalarını söylemişti ama Abdullah kimseye sormadan kendi kendine kararlar veriyordu. Öte yandan adam görünüşe göre köstebek gibi defalarca tünellere girip çıkmıştı ve ne yaptığını biliyordu. O ise tecrübesizdi. Bu yüzden kendine burada beklemenin daha güvenli olduğunu telkin etti. Ancak bu tek başına karanlıkta beklemenin sinir bozucu olduğu gerçeğini değiştirmiyordu. Endişeyle, "Ne kadar sürer sence geri dönmen?" diye sordu Abdullah'a arkasından.

"Tünellerin durumuna bağlı ama herhalde yirmi dakikaya gelmiş olurum," dedi Abdullah. "Beni beklerken duvarlara yaslanma, hiçbir yere değme! Ne mikrop var bilmiyorsun." Sonra da yavaş adımlarla sağdaki tünele girdi.

Burak da Abdullah'ın arkasından tünel girişine yürüdü. Ellerini beline koymuş onun ilerleyişini izlerken yirmi dakikanın bittiğini nasıl anlayacağını kestiremiyordu. Kaç dakika geçtiğini

saati ve cep telefonu olmadan nasıl anlayacağını da bilmiyordu. Tünel ağzından adama seslendi.

"Önünü görebiliyor musun?"

"Evet! Burası geniş ve şimdilik sorun gözükmüyor!"

Burak bir süre Abdullah'ın toprak zeminde ilerlerken boğuklaşan tok ayak seslerini dinledi. Abdullah gözden kaybolunca anlamsızca kafasına taktığı fenerle boş tünele bir süre daha baktı. Kendi kendine, "Kapalıçarşı'nın altındayım, inanılmaz ama Kapalıçarşı'nın altındayım," diye tekrar etmeye başladı. Yaptığı gerçekten çılgınca bir şeydi ve şimdiye kadar heyecanı ve korkuyu aynı anda bu derece yoğun hissettiği hiç olmamıştı. Arkasını dönüp giriş merdivenlerine doğru yürüdü. Abdullah hiçbir yere değmemesini söylemişti ama böyle ayakta dakikalarca durması mümkün değildi. Yere yelek serip otururşa sorun olmayacağını düşünerek Gabriel'in hazırladığı çantayı açtı, içinden boyunluğu ve yeleği çıkardı. Boyunluğu kafasından geçirdikten sonra burun hizasına kadar çekti. Yeleği ise yere sermek yerine omzuna almaya karar verdi. O ana kadar içerisinin soğuk olduğunu fark etmemişti, tüyleri diken dikendi.

Kollarını ovuşturdu, yeleği omzuna aldı ve usulca yere çömeldi. Başını ağır ağır oynatarak kafa fenerinin ışığını duvarlarda gezdirmeye başladı. Kırmızı kiremitlerle örülmüş duvarların aralarında taşlaşmış çok sağlam harçlar vardı. Tepesindeki payandalarla kuvvetlendirilmiş kemerler sapasağlamdı. Yine de yukarıdaki insan ve yapı yoğunluğunu düşününce kemerlerin bu yükü nasıl taşıdığına hayret etti. Sonra üzerine çökerse neler olacağı aklına geldi. Burada olduğunu kimsenin bilmemesi korkusu içini kemiriyordu. İki gecedir kendini sokaklarda yalnız ve korunaksız, kapalı alanlarda da güvensiz ve sıkışık hissetmekten uyuyamıyordu. Hiçbir yerde rahat edememişti ve en çok karanlıktan tedirgin olmuştu. Şimdi daha da beteri, yerin dibine inmişti. Burada ışığın zerresi yoktu. Her an dehlizin bir yerlerinden bir şey fırlayacakmış gibi hissediyor, kendi gölgesinden bile tedirgin oluyordu. Ancak aklından korkuyu atamazsa beş

dakikayı bile geçiremeyeceğinin farkındaydı. Banyoda yıkanırken hep yaptığı gibi çok sevdiği hareketli bir şarkı mırıldanmaya başladı. Ancak şarkıyı olduğundan yavaş söylüyor, hızlı söylerse zamanı dolduramayacağından korkuyordu. Birkaç mısra söyledi, sonra da sustu. Banyoda şarkı söylerken duvarlar da ona eşlik eder, bir o söyler bir duvardan yansıyan ses söylerdi. Oysa burada sesi toprak zeminde yutuluyor, sanki tünellerde neşe hoş karşılanmıyordu. Ayağa kalkıp odanın içinde dolanmaya başladı. Zamanın yer altında nasıl çözündüğüne, ışığın kılavuzluğu olmayınca nasıl da kaybolduğuna şaşırdı. O sırada yerde bir şeyin kıpırdadığını gördü. Yüreği ağzına geldi. Gözü karanlığa biraz daha alışmış gibiydi ama kıpırdayanın ne olduğunu görememişti. "Tanrım sıçan olmasın," diye kekeledi. Hızla merdivenlerin üst basamağına çıkıp feneri yere tuttu. Kıpırdayan şey zeminde sürüklenen kılavuz ipiydi.

Duvardaki demir parçaya takılı karabina nasılsa yerinden çıkmış, iple birlikte tünele doğru bir yılan gibi kıvrılarak ilerliyordu. İp kurtulduğu için Abdullah gitmesi gerekenden çok daha ileri mesafeleri dolaşacaktı. Burak yerinden fırladı. İpin ucunu yakalayıp çekti. Gevşek gözükse de ip yarım metreden fazla gelmeyince Burak odanın ortasında kalakaldı. İpi demire geri bağlama şansı olmadığı için ne yapacağını şaşırmıştı. Sonra ipi dirseğine birkaç tur doladı ve tünelin ağzına yürüdü. Beklemeye başladı. Abdullah ilerler de ip gerilirse tünelin içine sürüklenmemek için ayağını tünelin dış duvarına dayadı. Abdullah onu çektikçe o da ipi geriye doğru çekecekti. Belki Abdullah o zaman ipin yerinden çıktığını anlar ve geri dönerdi. Ancak adamın üç yüz metre uzunluğundaki ipin bir metre geri çekildiğini hissetmesinin imkânsız olduğunun farkındaydı. Üstelik ip olur da çok gerilirse dirseğini ezebilirdi. Aklına hiçbir çözüm gelmiyordu. Ne olacağını görmek için gözlerini ipe dikip beklemeye başladı. O sırada ip kıpırdadı. Burak ipe asıldı ve ayağıyla duvarı iterek kendini geri çekmeye çalıştı. Birden asıldığı ip gevşedi ve Burak yere düştü. Kaldırdığı toz genzine doldu.

"Allah kahretsin Abdullah!" diye bağırdı. "İpin çıktığını anlamıyor musun?"

Burak ayağa kalkıp üzerindeki tozları silkeledi. Böyle bir yere varamayacağını anlayınca tünelin içinde ilerlemeye karar verdi. İçeri daldı ve hızla ipi büyük bir daire oluşturacak şekilde omzu ile kolu arasında sarmaya başladı. Abdullah'tan hızlı hareket ederse adamı yakalayabilirdi. İpi koluna dolaya dolaya tahmininden kısa olan tünelin çıkışına gitti ve çok yüksek tavalı bir galeriye çıktı. Feneri yere tutarak uzanmakta olan ipi takip etti. İp kıvrılarak ileride çatallaşan tünellerden birinde kayboluyordu. Burak vakit kaybetmeden tünele daldı ve seri hareketlerle ipi omzuna sararak on adım kadar daha ilerledi. Sonra birden durdu. Eliyle çektikçe ipin direnç göstermeden geldiğini fark etti. Telaş içinde ipi hızlı hızlı çekmeye başladı. Birkaç tur sonra da durdu. İpin ucunu görmüştü. Abdullah ipi belinden çözmüş olmalıydı ya da artık elinde değildi. İpin iki ucu da serbest kalmıştı.

Burak'ın yüzüne kan hücum etti. Abdullah belki bir yerden düşmüş ve ipi elinden düşürmüştü. Ya da sonuna gelince ipi bırakıp daha ilerilere kılavuz ipi olmadan ilerlemeye başlamıştı. Burak yere çömeldi. Ne yapacağını bilmiyordu. İki elini başının arasına koydu. Koluyla ağzını kapatıp derin birkaç nefes aldı. Bastığı zemin göçebilir, dehlizlerde sıkışabilir, rahatlıkla bu labirentte kaybolabilirdi. Buraya kendi geleceğine, evsizleri indiren Gabriel'e kızıyordu. Adam, evsizlere bir şey olursa üzerlerini çizmenin çok daha masrafsız ve sessiz olacağını hesaplamıştı. Abdullah'a da kızıyordu. Kafasına göre önden tek başına gitmeye karar vererek ikisini de riske atmıştı. İki kişi olsalardı, en azından birbirlerini frenleyebilirlerdi. Ama en çok da kendine kızıyordu. Buraya gerçekte ne için indiklerini bile tam olarak bilmediğinin farkındaydı. Yaptığına fazlasıyla pişman olmuştu. Bunun için çok geç olduğunu bilse de...

Burak ayağa kalktı ve tozdan nefesi daralırken ne kadar yürüdüğünü görmek için geriye döndü. Tünel girişini artık seçemiyordu ama henüz çok uzağa gitmediğini biliyordu. Belki geri

gidip sabahı beklemeliydi. Abdullah kendini riske attı diye o da atmak zorunda değildi. Önünde uzanan ipe baktı. Sonra, Abdullah'a bir şey olduysa yardıma gitmediği için vicdan azabı çekeceğini düşünerek tünel açık ve geniş olduğu sürece ipi takip etmeye karar verdi. En ufak bir risk görürse Abdullah'ı bulamamış olsa da geri dönecekti. Tabii adamı yaralı halde bulursa ne yapacağını düşünmekten de kendini alamıyordu. Sabaha daha saatler vardı.

Endişe içinde tünele girdi, omzuna doladığı ipi olduğu yere bıraktı ve ipin üzerine basarak ilerlemeye başladı. İçerisi bir metre genişliğindeydi ve şimdilik kafasını eğmeden çok rahatlıkla yürüyebiliyordu. Tünelin sol duvarını tutarak ilerlerken titriyordu. Nem çekilmez olmuştu.

Burak geçtiği yerleri hatırlamak için etrafa dikkatlice bakmaya çalışıyordu ama daha şimdiden yol iki kere çatallaştığı için tüm dönemeçleri hatırlayamayacağını çaresizce kabul etti. Bir süre sonra da her yer ve her şey birbirinin aynı görünmeye başladı. Yerde künklerden gelen suları farklı bölgelere dağıtmak için kullanılan su sandıkları ve demir borular vardı. Burak ayağı takılıp düşmemek için dikkatlice yürüyordu. Toprakla dolmuş zemin girişe göre daha engebeliydi. Birkaç metre daha yürüdükten sonra durdu ve etrafına bakındı. Burada Abdullah'ın girip sıkışacağı veya düşeceği bir yer yoktu. Ayağa kalktı ve seslendi.

"Abdullah neredesin?"

Ses gelmedi. Başını sağa sola çevirdikçe kafa fenerinden yayılan ışık havada uçuşan toz taneciklerini aydınlatıyordu. Kendi etrafında bir tur döndü ve tekrar Abdullah'a seslendi. Sonra çaresizce ellerini dizlerine koyarak söylendi. Gabriel hazırladığı çantaya düdük koymamıştı ama kendi çantasında vardı. Ancak onu da tünele fırlayıp girdiği için yanına almamıştı. Gabriel'i kastederek, "Gerçekten de tam olarak bir salağın ipiyle kuyuya indik," dedi.

Doğruldu, ellerini beline koydu. Ne yapacağını düşünüyordu. Son noktaya varmıştı ve daha fazla gitmeyecekti. O sırada

bulunduğu galerinin dip duvarında kemerli bir giriş gördü. Giriş toprakla dolmuştu ve kemerin tepesi dizinin hizasına geliyordu. Oraya doğru yürüdü, arkada ne olduğunu görebilmek için dizlerinin üzerine çöktü. Ellerini taşlı zemine koyup başını içeri uzattı. Kafa feneri oyuğun ardındaki zemini aydınlatınca Burak yerde sarı renk bir cisim seçer gibi oldu. Birden kalbi hızla çarpmaya başladı. Abdullah'ın matarası yerde duruyordu. Adam buraya girmiş, sonra düğümü çözmüş olmalıydı.

Burak telaş içinde seslendi.

"Abdullah! Neredesin?"

Bir cevap gelmeyince ayaklarını oyuktan içeri sarkıttı, sonra bütün vücudunu. Ayakları odanın zeminine değdi. Kendini aşağı kaydırarak karşı odaya geçtikten sonra çömeldi. Başını bir yere çarpmamak için yavaşça ayağa kalktı ve yere baktı. Ayağının dibinde Abdullah'ın matarası duruyordu ama Abdullah ortalarda yoktu.

Burak kendi etrafında bir tur döndü. Oda dardı ama tavan yüksekti. Sonra başını tavana doğru kaldırdı. Girdiği yer bir bacayı andırıyordu. Yukarıda menfezler ve taş döşemeden yanlara açılan geniş kanallar vardı. O sırada yukarıda menfez ağzında Abdullah'ın turuncu boyunluğunu seçer gibi oldu. Fener ışığının gözlerini yanıltmadığından emin olmak için biraz daha yaklaştı. Boyunluk gerçekten de tepede asılı duruyordu. İnanması güçtü ama bu adam maymun gibi tırmanıp buradan dışarı çıkabilmiş demekti. Odanın çıkıntılı duvar taşlarının zayıf birini en tepeye kadar taşıyabilecek yapıda olduğunu görünce tek ayağını duvardaki taşlardan birine bastı, kendini yukarı çekti. Parmaklarını geçirdiği oyuk yeterince derin olmadığı için gerisin geri düştü, avuç içi hafifçe sıyrıldı. Başka bir oyuk arandı, sağlamlığını kontrol etmek için parmaklarını yerleştirdikten sonra sertçe sağa sola oynattı. Sonra ayaklarını bir taş çıkıntısına koyarak yeniden yükseldi. Bu kez yerden bir metre yukarıda durabilmişti. Tek elini duvarın üzerinde gezdirerek ikinci bir oyuk buldu ve kendini yukarı çekti ama ayağını yerleştirecek

oyuk bulamayınca yine kaydı. Düşmemek için ellerini bırakıp geriye doğru yere atladı. Dengeli düştüğü için bir yere çarpmamıştı ama zemindeki taşlar ayak tabanını acıtmıştı. Doğruldu ve ellerini beline koydu. Amatör olarak kaya tırmanışı yaptığı için Abdullah her ne deliğe girdiyse o da oraya rahatlıkla tırmanırdı ama ekipmanla ve nerede olduğunu bilen birileri varken. Bu haliyle adamın peşinden gidip daha fazla risk almayacaktı. Hele de kendisini satmış biri için...

Şimdi endişelenmesi gereken kişi kendisiydi. Tek başına dehlizde sabaha kadar nasıl kalabileceğini bilmiyordu. Tek başına bu delikte beklemek fikri bile çıldırtıcıydı.

İKİNCİ BÖLÜM

Abdullah

Abdullah'ın çıktığı kanal, büyük bir sarnıca açılmıştı. Göz hizasında en az otuz tane sütun başı vardı. Bulunduğu yer dev yapının kubbe tonozlu tavanına çok yakındı. Hemen başının üzerindeki sarnıç bileziği tuğlayla örülerek kapatılmıştı.

Abdullah kanaldan eğilip aşağıya baktı. Zeminden en az beş metre yüksekte olduğunu tahmin ediyordu. İçerisi beyaz mermer sütunların dibine yerleştirilmiş ışıklarla aydınlatılsa da loştu. Adam sarnıç tabanındaki alçak seviyeli suyun içindeki heykelleri görünce burada bir sergi olduğunu anladı. Sarnıcın yakın zamanda ciddi bir tamir gördüğü belliydi.

Abdullah, Nuruosmaniye Camii'nin altında kimsenin bilmediği iki bin metrekarelik bir mahzen bulunduğunu duymuş, Çuhacı Han'ın altına inerken oraya çıkacağını düşünmüştü. Ama kılavuz adımlarıyla ölçtüğü kadarıyla dört yüz metre kadar ilerlemiş olmalıydı. Bu durumda daha ileriye giderek Çemberlitaş'ın güneyinde bir yere çıkmıştı. Abdullah eski Eminönü Belediye Binası'nın altından çıkan Şerefiye Sarnıcı'nda olduğunu tahmin ediyordu. Buraya daha önce hiç girmemişti.

Adam sarnıçları iyi bilirdi, ama metruk olanları. Osmanlılarda durağan su makbul sayılmadığı için sarnıçlar bahçe sulamada, nem isteyen iplik bükme ya da sebze depolama işinde kullanılmış, birkaçı hariç son altı asırdır çoğuna el sürülmemişti. Oysaki çoğu, yer altında sapasağlam duruyordu. Şehrin eski mahallelerinde de neredeyse her evin altında bir sarnıç, mahzen veya su dağıtım sistemine ait bir yapı bulunuyordu. Artık su olmadığı için kuru, üzerinde bina temeli bulunduğu için de sağlamdılar. Bir şey gizlenecekse evin altındaki sarnıca saklamak en mantıklısıydı. Abdullah işte o saklananları bulmayı umuyordu. Adam belediye fark edip kapatana kadar onlarca sarnıca girip çıkmış, birçok da tehlike atlatmıştı. Şimdi becerir de tabana düşmeden inip buradan çıkabilirse bir sarnıcı da kazasız belasız keşfetmiş olacaktı. Ancak burası restore edildiği için aşağıdan bir şey çıkmazdı. Dahası, düşmeden buradan çıkmak kolay olmadığı gibi dört yanı kapalı bir yapıdan bekçilere gözükmeden tüymek mümkün değildi.

Abdullah göz hizasındaki sütunlara baktı. Kendisine en yakın sütun başlığı beş metre uzaktaydı. Sütunların her birinin çevresinde yedişer tane koruyucu çelik kasnak vardı ve ayaklarını kasnaklara takarsa basamak basamak aşağı inmek kolaydı. Sorun beş metre yüksekten sütunlara nasıl ulaşacağını bulmaktı. Sarnıcı desteklemek için bulunduğu kanalın duvarlarıyla sütunların arasına güçlendirme boruları yerleştirilmişti ama hepsi de inceydi. Tavana paralel borulara tutunarak beş metre ötedeki bir sütuna ulaşabilirse aşağı inebileceğini düşünüyordu ama bu, ince borular onu çekerse mümkündü. Belki de bunun yerine bulunduğu kanalın önündeki korkuluğu andıran demir boruya çantasındaki son kalan ipi bağlar, sonra duvardan seke seke aşağı inerdi ama beceremezse havuzun içine düşerdi. Hangisinin daha az risk taşıdığını kestirmeye çalıştı. Derin bir nefes aldı ve bunu sabah olunca düşünmeye karar verdi. Üzerine yorgunluk çökmüştü. Geceyi kanalın içinde geçirip sabah bekçile-

rin gelmesine yakın aşağı inmeyi planlıyordu. Böylece, düşerse yardımına gelecek birileri içeride olurdu.

Kanalın içine sırtüstü yattı. Ellerini göğsüne koydu, gözlerini tavana dikti. İçeriye süzülen ışık tek bir mumun çıkaracağı kadar cılızdı. Gabriel'i düşündü. Sarı bulmak için kafatası aramak, bu işe girerken aklına gelmiş şey değildi ama madem acılı adam derdine deva ararken kendisine sarı veriyordu, buna da şükürdü. Gülümseyerek gözlerini kapattı. İyi adamdı Gabriel.

Sonsuzluk

Cristiano de Medici özel rehberiyle Nuruosmaniye Camii'nin kapısının önünde dururken kimse onun Rönesans'ın hamisi Floransalı bir prens olduğunun farkında değildi. Orta boylu kumral adam, siyah bir kasket ve koyu renk camlı bir güneş gözlüğü takmıştı. Ona eşlik eden rehber Suzan, tanınmamak için gözlük ve şapkayla kimliğini gizleyen nice dünyaca ünlü devlet adamlarına, Holywood yıldızlarına ve iş insanlarına İstanbul'u gezdirmişti. Kısa saçlarının önü maviye boyalı narin kadın, anadili gibi İtalyanca ve İngilizce konuşuyordu.

Cristiano gelmeden önce rehbere gezmek istediği yerlerin bir listesi verilmişti ve genellikle Ayasofya ve Topkapı'yla başlayan şehir turlarının aksine gezmeye Nuruosmaniye'deki bir kuyumcudan başlamışlardı. Dünyaca ünlü mücevher ustası Aziz'in nadide ipek halılar, mücevherler ve çiniler satılan şık caddedeki mağazasından içeri girmek üzerelerdi.

Prensi ve Suzan'ı dükkânın kapısında takım elbiseli bir adam karşıladı. Etrafı kolaçan etmek üzere merdivenden caddeye inen şık adam misafirleri içeri girdikten sonra kapıyı kapadı ve mağazanın önünde beklemeye başladı. Ona konukları içerideyken kimseyi sokmaması tembihlenmişti.

Aziz'in masif ahşap masada oturan bakımlı karısı Nikol, Medici ve Suzan içeri girince ayağa kalktı, zarafetle prensi selamladı.

"Hoş geldiniz ekselansları!" dedi Nikol elini uzatarak. "Ben Nikol. Aziz'in eşiyim. Sizi bekliyorduk," dedi bozuk İtalyancasıyla. Çocukluğunda sokakta top oynadıkları Levantenlerden derdini anlatacak kadar İtalyanca öğrenmişti.

Prens dükkânın ortasındaki antika cam sehpanın yanında durdu ve kadının elini sıktı. Gözü Nikol'ün parmağındaki iri yüzüğe ve bilekliğe takılmıştı. Aziz'in elinden çıktığı belli olan gösterişli takılar bu halleriyle mücevherden çok heykelcikleri andırıyorlardı. Medici başını camekânlar içinde sergilenen mücevherlere çevirdi. Kadife teşhirler üzerinde ışıldayan mücevherler, içlerindeki minyatürlerin görülebilmesi için büyüteçlerle sergileniyordu. Nikol, prensin camekânlara baktığını görünce sordu.

"Ekselansları önce mücevherleri mi görmek isterler yoksa oturmak mı?"

"Mücevherleri görmeyi elbette," dedi prens gülümseyerek. Sonra da ellerini arkada birleştirerek sol duvara yürüdü. İlk camekânın içindeki bilekliğe dikkatle baktıktan sonra yanındakine geçti. Burada bir yüzük sergileniyordu. Cam muhafazanın yanında duran büyüteci yüzüğün üzerine getirince kıymetli taşın içerisine yerleştirilmiş minyatürü gördü. Minyatür kubbeli bir binaydı.

"Bu Ayasofya mı?" diye sordu.

Nikol başını salladı. "Evet ekselansları, Ayasofya," dedi. Sonra sohbeti çevirmesi için rehbere dönerek Türkçe devam etti. "Mücevherlerindeki minyatürler Aziz'in imzasıdır."

Prens her birinden sadece tek bir tane olan sıra dışı tasarımlardan çok etkilenmiş görünüyordu. Binlerce yıllık kadim şehrin biriktirdiği ne varsa mücevherlerle dile gelmiş gibiydi. Sanki zarif kuşları, çiçekleri, minareleri ve kubbeleri saran kıymetli taştan camlar, gök kubbenin kıskanacağı türden bir semaya, kıymetli metallerden yapılma montürler de harici dünyanın yükünü sırtlanmış bir yerkabuğuna dönüşmüştü. Usta kuyumcu içinde yaşadığı şehrin cevherlerini, yıldızlar gibi parlayan kıymetli taşlarla bezeli mücevherlere işlemişti. Prens de kuyum sanatının bu müstesna eserlerini her bir camekânın önünde tek tek durarak inceliyordu. Yirmi dakikanın sonunda prens, Nikol'e döndü.

"Aziz Bey bir gün Medici Arması olan bir parça yapmayı düşünürse bunu takmak benim için büyük bir zevk olur."

Orta boylu esmer kadın gururla gülümsedi. Kocasının siparişle çalışmadığını bilse de gerçek bir prensi kıracak hali yoktu. "Bu bizim için şeref olur ekselansları." Sonra eliyle kapitone kadife kanepeyi gösterdi. "Sizin için hazırladığımız yüzük uzun süredir teşrif etmenizi bekliyor. Buyurunuz, takdim edeyim."

Suzan, Nikol'ün söylediklerini İtalyancaya çevirdi. Prens, Suzan'ı dinledikten sonra başını sallayarak rehber kadınla beraber kanepeye oturdu. Nikol misafirlerinin yerleşmelerini bekledikten sonra kendi de prensin karşısındaki bordo renkli koltuğa geçti. Önündeki cam sehpanın üzerinde siyah kadife bir yüzük kutusu, bir mum ve bir cımbız duruyordu. Nikol kutuyu alıp kapağını açtı. İçindeki yüzüğü kutudan çıkardıktan sonra elinde bir tur döndürdü. Yüzüğün üst ve alt kısmı bir burgu verilerek bükülmüştü. Üzerinde bir taş, alt iç tarafta da ikinci küçük bir taş vardı. Nikol sehpanın üzerindeki mumu cebinden çıkardığı çakmakla yaktı ve mum ışığında parlayan yüzüğü elindeki cımbızla döndürmeye başladı. Yüzüğün kâğıda düşen gölgesini göstererek, "Ne görüyorsunuz?" diye sordu.

Suzan mum ışığında titreyen, uzayıp silikleşen, sonra da kısalarak netleşen gölgeye dikkate baktı. "Sekiz rakamı gibi," dedi.

Nikol, "Yaklaştınız. Yüzüğün gölgesi sonsuzluk işareti şeklinde," dedi gülümseyerek. Sonra da söylediklerini çevirmesi için bekledi.

Suzan, Nikol'ün konuşmalarını çevirince prens başını salladı. O sırada masanın üzerindeki Esra'nın geldiğinde çizmiş olduğu yüzük resmini inceliyordu.

"Çok hoş," dedi Medici resmi sehpanın üzerine bırakırken.

Suzan ise yüzüğün Aziz'in imzam dediği tüm detaylardan yoksun olduğunu düşünüyordu. Bunca eşsiz yüzük arasından prense bunu hediye etmelerine hayret etmişti. Gerçekte prensin de bu yüzüğü pek beğenmediğini düşünüyordu. Nikol'e döndü ve nazikçe gülümsedi.

"Evet, çok hoş."

Seçim Hazırlıkları

Esra belediye binasındaydı. Buraya Cemil'le birlikte gelmişler, yolda aralarında tek kelime konuşmamışlardı. Sonra da birbirlerinin yüzüne bakmadan bina girişinde ayrılmışlardı.

Esra sabah evden çıkarken Cemil'e seçimden önce karşılıklı anlaşmayla mal paylaşımı yapmak ve avukatının arabuluculuğuyla bir araya gelmek istediğini söylemişti. Esra, Cemil'in birkaç mülkü kendi üzerine geçirmesi için bastırıyordu. Seçimlerden sonra ona ne olacağı meçhuldü ve baskısı seçimlere kadar işlerdi. Ayrılırlarsa Cemil'den çocuğu olmadığı için adamın, kendisine nafaka değil sadaka vereceğinden adı gibi emindi. Adam seçimleri kazanana kadar evli kalmak işine geldiği için Esra'yı oyalıyordu. Esra'nın ise zamanı daralıyordu. Cemil sabah Esra konuyu açtığında cevap vermemişti. Cemil, karısının böyle bir dönemde boşanma davası açamayacağını düşünüyordu ama Esra giderek elinin güçlendiğini düşünmeye başlamıştı. Begüm'ün Fatih ilçesinden aldığı tüm mülklerin ve yüzüğün hikâyesini öğrenebilirse belki kocasını sıkıştıracak bir malzeme çıkabilirdi. Akşam avukatından gelen telefonla Begüm'e ait iki mülk daha olduğu haberini almıştı. İçinden bir ses bu işin eline seçimlerden sonra etkisi azalacak boşanma tehdidinden daha büyük koz vereceğini söylüyordu.

Esra, kocasından belediye binasının palmiye ağaçlarıyla kaplı girişinde ayrılınca soluğu çocukluk arkadaşı Ekin'in odasında almıştı. Kapıyı kapamış, Ekin'i öptükten sonra kendini

küçük ofisteki koltuğa atmıştı. Üzerindeki gerginliği atmaya çalışıyordu.

Ekin, "Hoş geldin canım," dedikten sonra masasının başına geçti. Üzerinde koyu mavi bir pantolon vardı. Esra'ya, "Ne içersin?" diye sordu.

"Dışarıda içeriz, boş ver. İşimizi halledip çıkalım buradan," dedi Esra çantasının zincirli sapını omzundan indirirken.

Ekin, "Benim bugün çıkmam çok zor güzelim," dedi Ekin. "Ama merak ettim. Bana ne soracaksın?"

"Sen bana bir orta kahve söyle o zaman, ben de sana bir şey yollayacağım."

Ekin başını salladı. Arkadaşı çantasından telefonunu çıkarırken kendisi de hizmetliden odasına iki kahve istedi. Esra o sırada Gönül'den gelen tapu bilgilerini Ekin'in cep telefonuna göndermişti.

"Benim için şimdilik iki mülk araştırmanı isteyeceğim. Sana az önce tapu bilgilerini gönderdim," dedi Esra. "Kısa bir süre önce alınmışlar. Neymiş bu mülkler? Hacizden mi alınmış, yıkılıp yeniden mi yapılacak? Ne bileyim ne bulursan işime yarar."

Ekin cep telefonundan Esra'nın gönderdiği resimleri açtı ve telefonu masasının üzerine bıraktı. Gözlerini telefonun ekranından ayırmadan bilgisayarına tapu bilgilerini girmeye başladı.

"Kimin bunlar?"

"Senden bunu da öğrenmeni rica ediyorum. Bana önemli önemsiz her detay lazım."

Ekin, Fatih ilçesinin haritası açılırken mırıldanıyordu.

"Molla Fenari Mahallesi, üç katlı kâgir bina, parsel... tamam geldi!" Aradığı binanın uydu görüntüsü açılınca Ekin ekranı Esra'ya çevirdi. "Çuhacı Han'ın bitişiğinde bir bina bu."

Esra oturduğu sandalyede doğruldu ve ekrana baktı.

"Evet bu!"

"Sen yeri gördün mü?"

Esra, "Gördüm. Çıkmaz sokakta depo gibi kullanılan bir yer. Ana sokağa cephesi bile yok. Bina da sokak da tam mezbe-

lelik. Ön sıradaki kuyumculara bakınca insanın aklına arkasında böyle bir yer olacağı gelmiyor. Herhalde binayı yıkıp yeniden yapacaklar. Yoksa bir işe yaramaz."

"Sen burayı satın almak mı istiyorsun?"

"Satın almak demeyelim de üzerime geçirilmesini sağlamak fena olmaz diyelim," dedi sinsi bir gülümsemeyle.

Ekin telefonun ekranı kararınca yeniden düğmeye bastı ve Esra'nın gönderdiği diğer tapu kaydını ekrandaki sorgu menüsüne girmeye başladı.

"Bu da Küçük Ayasofya'da."

Esra ayağa kalktı ve Ekin'in masasının arkasına geçerek kadınla beraber bilgisayar ekranına baktı. Uydu görüntüsünden Ekin'in parmağıyla işaret ettiği binanın çatısını görebiliyordu.

"Üçler Hamamı Sokak burası mı?" diye sordu.

Ekin, "Evet, meslek lisesinin bitişiğinde. Burası da hipodroma yakın," dedi. Sonra Esra'ya baktı. "Bu binaları alıp da ne yapacaksın?"

"Belki yatırım yaparım. Önce biraz araştırmak istiyorum."

Ekin, "Hiç inandırıcı değilsin güzelim. Heykel atölyeni mi taşıyacaksın, ne yapacaksın anlamadım. Ben dosyaları isteteyim, sen de çıkar ağzındaki baklayı," dedi gülerek. Sonra masasının üzerindeki dahili telefonu kaldırdı. "Başka yerde olsa bina nedir ne değildir kolayca bulunur ama burası Fatih ilçesi! İstanbul'da Sur içinde nerede ne var kim bilebilir?" dedi. O sırada telefonda karşı taraftan ses geldi.

"Alo?"

"Merhaba, ben Ekin. İki dosya istiyorum odama. Tapu bilgilerini vereceğim, kalem al ve not et lütfen. Yalnız çok hızlı istiyoruz, başkanım yanımda bekliyor."

Ardından tek tek tapu bilgilerini yüksek sesle okudu. İşi bitince telefonu kapadı ve Esra'ya döndü. Kadın bacak bacak üstüne atmış, üstteki bacağını sallıyordu. Esra'nın gerginliğinden konunun önemli olduğunu anlamıştı.

"Binaları yatırım için alacaksan bu bölge çok pahalı, söyleyeyim. Bahsettiğin ilk yer Kapalıçarşı'nın dibi. Mezbelelik de olsa sonuçta ticarethaneler yakınlardaki metruk binaları depo olarak kullanıyorlar. Bir de buradaki binaların çoğu tarihi yapı olarak tescilli ve burada çivi çakmak için bile koruma kurulu izni alınması gerek. Yani senin özel konumun nedeniyle bu işler hallolur da bu binalara bu zahmet değer mi bakmak lazım. Bir de bir şey alacaksan seçimleri kazandıktan sonra almanı tavsiye ederim."

Esra öne doğru eğildi. Fısıldayarak, "Binaları ne yazık ki kısa bir süre önce Begüm Ersin almış," dedi.

Ekin, "Cemil'in eski karısı mı?" diye sordu şaşkınlıkla. Gözleri fal taşı gibi açılmıştı.

"Ta kendisi. Umarım her ne aldı ise hepsini elinden alırım," dedi Esra. Konuşurken gözlerini kısmıştı.

Ekin, Esra'ya bakarken aklından yüzlerce düşünce geçti. Arkadaşı, kocasının eski karısıyla görüştüğünü söylemişti ama işin boyutu düşündüğünden büyük görünüyordu. Bu mülklerin hepsinin Fatih ilçesinde olması ve Begüm gibi sosyete meraklısı bir kadının burada mülk almayı düşünmeyecek olması, işin içinde Cemil'in de olduğunu düşündürüyordu. Sustu.

Esra, "Vaktin olsaydı beraber gider bakardık. Neyse sen işlerini toparla önce," dedi. Sonra huzursuz bir ses tonuyla, "Dosyalar hemen gelir inşallah," diye ekledi.

Ekin bir anlık duraksamadan sonra dosyaları istediği genç adamı yeniden aradı. Esra'nın da duyabilmesi için telefonun hoparlörünü açmıştı.

"Alo?" dedi karşıdaki adam.

Ekin, "Dosyaları bekliyoruz. Acil demiştim. Yan odaya dosya getirmek ne kadar sürebilir ki?" diye sordu.

Karşıdaki memur sıkıntılı bir sesle açıklamaya çalıştı.

"Ekin Hanım dosyalar yerinde değil. Arıyoruz ama iki binanın da dosyası yok."

Ekin kaşlarını çattı.

"Ne demek yok?"

"Yerlerinde yoklar. Sistemden de göremiyorum. 'Giriş yetkiniz yok' yazıyor."

"Tamam, ben hallederim," dedi Ekin, Esra'ya bakarak. Telefonu kapadığında yüzü asılmıştı.

Esra gergin bir sesle, "Kimin yetkileri kısıtlattığını konuşmaya lüzum yok," dedi.

Ekin, "Bu iş bende," dedi fısıldayarak. Sonra masasının üzerindeki sudan bir yudum aldı.

Esra iyice huzursuz olmuştu. Önce Cemil'in cebinde bulduğu yüzüğü çalan masöz kadın sınır dışı edilmişti. Sonra Aziz Aryo'nun tasarım dükkânına ondan önce gelenler olduğunu öğrenmişti ama kamera kayıtlarında gördüğü çifti tanımıyordu. Şimdi de Begüm'ün satın aldığı binaların sistem kayıtlarına erişilemiyordu. Çıkmaz sokaklarla çevrili bir labirentte gibiydi.

Gün Yüzü

Gabriel sabah Çuhacı Han açılır açılmaz soluğu dükkânda almıştı. Gece aşağıda neler olup bittiğini öğrenmek için yerinde duramıyordu. Dükkân kepenkleri açılır açılmaz içeri dalmış, kapıyı arkadan kilitlemişti. Sonra da arka tarafa koşup yerdeki demir kapağın üzerinde duran tezgâhı tutmuştu. Gece tezgâhı kapağın ucuna gelecek kadar ittiğinden kapağı kolayca kurtarabilmişti. Kalbi küt küt atıyordu. Yere çömelerek kapağın iki kanadını tutan asma kilidin üzerindeki anahtarı çevirdi. Kilidi demir halkalardan çıkardıktan sonra ayağa kalkıp kapağın bir parçasını yere doğru çevirdi. Elleri pas olmuştu. Lekeyi kotunun arkasına silip hızlı hareketlerle el fenerini yaktı ve ışığı aşağıya tuttu. Nem kokusu ve serin hava yüzüne çarpmıştı.

"Abdullah! Burak!" diye seslendi.

Nefesini tutarak aşağıdan gelen ses var mı duymak için bekledi. Kendi kalp atışından başka ses duymuyordu. Adamların kendisini duymamış olabileceğini düşünerek yeniden bağırdı.

"Abdullah! Burak! Beyler orada mısınız?"

Aşağıdan yine ses gelmeyince bu kez ıslık çaldı ve zifiri karanlığa doğru eğildi. Yine cevap yoktu. Kalın duvarlar sesini kesiyor olmalıydı. Gabriel merdivenlerden inmek için feneri yere bıraktı ve ikinci kapağı da kaldırdı. Feneri yeniden eline aldı ve merdivenlerden temkinli adımlarla inmeye başladı. Aşağısı hakkında bildiği tek şey dün gece Abdullah oraya inmeden önce

gördüğü tümsekti. Basamaklar eridiği için ayağı kayıyordu. Duvarlara tutunarak yavaşça indi. Birden merdivenin bitiminde bir el onu aşağı çekti. Gabriel tökezledi, dengesini sağlayamayıp toprak zeminde yuvarlandı. Ne olduğunu anlamadan midesine bir tekme indi. Feneri elinden fırladı.

"Allah belanı versin!" diye bağırdı Burak.

Gabriel iki büklüm ayağa kalkmaya çalıştı. "Sakin ol! Delirdin mi sen?" diye bağırdı.

Burak öne fırladı ve yerde yatan Gabriel'in elini arkadan bükmeye çalıştı.

"Şimdi buraya seni kapatacağım aşağılık herif. Senin kemiklerini almaya kim gelecek bakalım."

Gabriel acı içinde kıvranırken Burak'ın paçasından tuttu ve yere çekti. Burak sendeledi. Bundan faydalanan Gabriel, adamın elinden zorlukla kurtuldu. Midesine yediği yumruğun etkisiyle sersemlemişti.

"Ne yapıyorsun manyak herif!" dedi tısladı acıyla. Sonra yavaşça sırtını duvara verdi, kesik kesik nefes almaya başladı. "Abdullah'a ne yaptın?"

Burak, "Yok oldu!" diye bağırdı. Öfkeden çıldırmış gibiydi. "Dün akşam beni beklemeden önden gitti ve yok oldu. Beni tek başıma bıraktı. Bütün gece burada ölümü bekler gibi bekledim. İkinizin de Allah belasını versin!"

Gabriel öfkeyle bağırdı.

"Defalarca size ayrılmamanızı söylemiştim. Yoksa aşağı iki kişi indirmez, sadece Abdullah'ı gönderirdim. Neden ayrıldınız?"

"Çünkü adam kimseyi dinlemiyor. Önden keşfe çıkacağım dedi ve geri gelmedi. Peşinden gittiğimde ipleri yerde buldum. Adam maymun gibi tepeye tırmanıp kaçmış," dedi Burak. Konuşurken ellerini havaya kaldırmıştı. Sonra Gabriel'in üzerine yürüdü. "Aşağıda delirecektim. Bana verdiğin iş tuzak çıktı. İkinize kanıp bu işe bulaşmak delilikti. Beni ölüme terk ettiniz sandım."

Gabriel ellerini öne doğru uzatıp adamı durdurdu.

"Ben ne dediysem onu yapıyorum. Kimse sana zorla bir şey yaptırmadı. Altınını da aldın. Şimdi de söz verdiğim saatte sizi almaya geldim. Dediğimi dinlemeyen sizsiniz," dedi.

Burak geri çekildi. Adamın doğru söylediğini biliyordu. Gabriel'in ellerini iterek merdivenlere yöneldi.

Abdullah'ın ortadan kaybolmasına Gabriel'in çok canı sıkılmıştı. Burak'ın arkasından seslendi.

"Abdullah nereden çıktı?"

"Baca gibi bir yerden."

"Ne kadar uzakta?"

"Ne bileyim, iki ip kadar mesafede işte!"

"Peki ileride ne var?"

Burak arkasını dönerek, "Tüneller, tüneller, tüneller. Başka bir şey yok," dedi.

Gabriel, "Peki tüneller nereye kadar gidiyor? İnsanın yürüyebileceği gibi mi?" diye sordu.

Burak ellerini beline koydu ve iğneleyici bir ses tonuyla, "Neden kendin bakmıyorsun?" diye sordu.

"Size bunun için altın verdim. Aşağıda ne var bakmanız ve kemik varsa getirmeniz için!"

"Kabul edersin ki bu şartlarda bütün geceyi tek başıma aşağıda kemik toplayarak geçiremedim. Şimdi çıkıyorum ve seni şikâyet edeceğim."

Gabriel, "Seni hiç gözüm tutmamıştı. Keşke inmene müsaade etmeseydim," dedi. Konuşurken ellerini saçlarının arasında gezdirmeye başlamıştı.

"Bir de adam beğenmiyorsun yani! Söylesene Ali Efendi, bizi gerçekte neden aşağı indirdin? Kemik için değil herhalde."

Gabriel öfkeyle, "Abimin kemikleri için pislik herif," dedi. "O çocukken bu dehlizde kayboldu." Sustu. Tozlu havada zorlukla nefes alıyordu.

Burak, Gabriel'in doğru söylediğinden emin değildi ama kafası karışmıştı. Duraksadı.

Gabriel hırsla Burak'a baktı.

"Aşağıda onun kemiklerini bulsaydınız burada öldüğünden emin olabilirdik. En azından abimin bir mezarını yaptırırdık. Her neyse, şimdi git ve çeneni kapalı tut. Konuşursan seni buna pişman ederim," dedi.

Gabriel'in söyledikleri Burak'ın yüreğini burkmuştu ve utanmıştı. Buradan bir an önce çıkmak istiyordu ama Abdullah'ın kaybolması itiraf etmese de onun da aklını kemirip duruyordu.

"Peki Abdullah ne olacak? Kaybolduğunu kimseye haber vermeyecek miyiz?" diye sordu Burak.

Gabriel, "O tam bir köstebektir. Şimdi buradan birlikte çıkacağız ve bu olayı unutacaksın. Abdullah'ı ben bulurum," dedi soğuk bir sesle.

Bedesten

Prens ile Suzan ünlü mücevher tasarımcısı Aziz'in dükkânından ayrıldıktan sonra caddenin hemen başındaki Nuruosmaniye Camii'ne gitmişlerdi. Prens özel izinle çıktıkları hünkâr mahfilinin bulunduğu yukarı kattan camiyi seyrediyordu. Siyah zemin üzerine altın varaklı kuşak yazıları hayranlık vericiydi. Suzan vitray camlardan mavi zemin halısına süzülen ışıkta sessizce etrafı izleyen prense, "En sevdiğim camilerdendir. Nuruosmaniye, Osmanlı'nın Nuru demektir," dedi.

Prens, Suzan'ı dikkatle dinliyordu. Kadının neredeyse kusursuz İtalyancasından etkilenmişti.

"Gerçekten de çok etkileyici. Osmanlı'nın ilk Barok camisi bu demek."

Suzan, "Evet, öyle," diye onayladı. "18. yüzyılda inşa edilmiş çok zarif bir camidir. Üstelik burası da İstanbul gibi sürprizlerle dolu. 2013 yılındaki restorasyon sırasında caminin altında iki bin metrekare büyüklüğünde bir mahzene ulaşıldı. Üç yüz yıldır kullanılmayan mahzeni sekiz buçuk metre derine inince bulmuşlar ve dört yüz yirmi kamyon balçık çıkarıldığı söyleniyor. Gezi listemizde yoktu ama bunun ilginizi çekeceğini düşünerek size camiyi göstermek istedim," dedi.

Medici heyecan dolu bir sesle, "Aşağıya inecek miyiz?" diye sordu.

Suzan, "Mahzene inmek için özel izin almak istedik ancak şimdi aşağısı güvenli değil bilgisini aldım. Bir dahaki gelişinizde

umarım mahzene inişte güvenlik tehlikesi kalmaz," dedi. Sonra da aşağı inen dar merdivenleri işaret etti. "Buyurun, buradan çıkalım ekselansları."

Prens ve Suzan pırıl pırıl cilalı ahşap merdivenlerden caminin mavi halısına indiler. Sonra girişteki süt beyazı mermerin serinliğini ayaklarında hissederek caminin avlusuna çıktılar. Yarım daire şeklindeki zarif avluda güvercinler dolanıyordu. Rehber kadın kapının dışındaki dolaptan ayakkabısını aldı, giyerken anlatmaya devam etti.

"İstanbul ve Roma birçok açıdan birbirine benzer. Biliyorsunuz, İstanbul da Roma gibi yedi tepe üzerine kurulu. Şu anda kentin ikinci tepesinde bulunuyoruz." Prens de dolaptan ayakkabılarını aldı ve yerde duran bir çift işlemeli ahşap takunyanın yanına bıraktı. Bir yandan da kadını dinliyordu.

"Ama bana sorarsanız İstanbul'daki en heyecan verici şey, şehrin altındaki ikinci bir yer altı şehri oluşu," dedi Suzan.

Prens, "Tıpkı Roma gibi," diye ekledi ayakkabılarını giyerken.

Suzan gülümsedi. "İstanbul'da zaman içinde toprak yükselince antik şehir altta kalmış. Bir de şehrin efsanevi su tünelleri olduğu düşünülürse şehrin altının en az üstü kadar ilginç olduğunu tahmin etmek hiç de zor değil. Osmanlı da bu gizeme gizem katmış. Nuruosmaniye mahzeni gibi. Umarım bir dahaki gelişinizde size bu mahzeni gösterebilirim."

Kadın avludan çıkıp mermer merdivenlerden inmeye başladı. Cami kapısına doğru yürüyordu. Yalnızca beş metre ötedeki kalabalığı düşününce arkasını dönüp prense baktı. Duvarın ardı caminin huzurlu havasına öylesine tezattı ki, sanki İstanbul'un zıtlıkları ahenkle taşıyan ruhu her köşesinde karşılarına çıkıyordu. Ancak çarşının itiş kakışına alışkın olmayan prensi kollamak için sürekli tetikteydi. Adam korumasız gezmek istemişti. Suzan, prensin arkasından geldiğini görünce çarşının Nuruosmaniye Kapısı'ndan girdi. Bu Kapalıçarşı'nın on sekiz kapısından biriydi ve her kapıda güvenlik kontrolü vardı. Suzan

da, Medici de üzerleri el detektörüyle kontrol edildikten sonra efsanevi Kapalıçarşı'dan içeri girdiler.

Çarşıda uzayıp giden sokaklar hınca hınç insan ve malla doluydu. Bazı dükkânlar objelerini satışa çıkarmış müze gibiydi. Kapalıçarşı kendini akışa bırakarak içinden geldiği gibi büyümüş bir Doğu çarşısıydı ve ileriyi planlamak gibi bir derdi hiç olmamıştı. Bu yüzden İstanbul'la beraber nefes alıp vermiş, yüzyıllarca ayrılmaz parçası olduğu şehirle birlikte dönüşmüştü. Günde beş yüz bin kişinin girip çıktığı söylenen çarşı; cadde ve sokakları, yüzlerce dükkânı, hanları, lokantaları, mescitleri ve çeşmeleriyle adeta şehir içinde bir şehirdi. Kapalıçarşı'nın tamamını bilenin olmadığı söylenirdi. Yıllarını rehberliğe vermiş olan Suzan bile kaybolmamak için bildiği rotanın dışına çıkmıyordu. Yürürken bir yandan gözucuyla prensi takip ediyor, diğer yandan da yıllardır tanıdığı esnafa selam veriyordu. Birçoğunun, gezdirdiği önemli ziyaretçilere ipek eşarp, deri ceket, kilim, şal, çini gibi türlü türlü mal satmışlığı vardı.

Suzan, Cevahir Bedesteni'ne giden geniş bir caddeden geçtikten kısa süre sonra durdu. Birazdan söyleyeceği şeye kendinin de hep hayret ettiğini düşündü. Prense dönüp, "Roma dönemindeki mezarlık alanlarını özellikle gezmek istemiştiniz. Şimdi hayal etmek çok zor ama bulunduğumuz yer MÖ 4. yüzyıldan MS 4. yüzyıla kadar tam sekiz yüz yıl boyunca mezarlık olarak kullanıldı," dedi.

Prens bulundukları sokakta rengârenk kumaşların cazibesine kapılıp tezgâh önlerini dolduran kadınlara baktı. Mezarlık ıssız ve solgundu, Kapalıçarşı ise canlı ve renkli.

"Ve kimse bunun farkında değil," dedi gülümseyerek.

Suzan, "Doğru. İnsan Kapalıçarşı'nın mezarlığın üzerinde olabileceğini tahmin edemiyor. Çok eskiden burası şehir surlarının dışında kalıyordu. Şehir genişleyince surlar iki buçuk kilometre batıya ötelenmiş. Eskiden sur dışında kalan mezarlıklar da şehir içinde kalmış ve üzerine Çemberlitaş'taki Konstantin Meydanı ve kamu binaları yapılmış," dedi. Rehber kadın yanla-

rına yanaşmış çığırtkanlık yapan bir esnafa aldırmadan sözüne devam etti. "Dahası da var. Tahminimce birazdan gideceğimiz bedestenlerin bulunduğu bölgede köle pazarı kuruluyordu. Yasaklanana kadar Osmanlı'da köle satışı yapılıyordu ama esir pazarının tam yerini bugün bilemiyoruz," dedi. Konuşurken bir yandan yürümeye başlamıştı. "Alıcılar düz tabanlık uğursuzluk sayıldığı için buraya getirilen köle kadınların ayak tabanlarına bakarlardı. Aldıkları köleler için de üç günlük deneme süreleri olurdu. Esircilik o zamanlar prestijli bir işti ama sonra dediğim gibi köle satışı yasaklandı."

Prens, rehber kadını dinlerken bir yandan ilgiyle etrafa bakınıyordu. Dükkânlardaki malların çokluğuna, renklerin zenginliğine, kokuların keskinliğine kapılmış gibiydi. Vitrinler tepeleme ürünle doluydu. Kesme kristalden sürahiler, gümüş aynalar, kadife kutular, yeşim taşından heykeller, inci küpeler, porselen vazolar, ipek şallar göz kamaştırıyordu. Kutu gibi daracık dükkânların önünde bekleyen esnaf gelen geçeni süzüyordu. Medici gibi alıcı olduğunu gözünden anladıklarınaysa gözlerini dikiyorlardı. Suzan bu yüzden Medici'yi esnafın radarından kurtaracak tempoda yürütüyordu.

Cevahir Bedesteni'nin giriş kapısına geldiklerinde Suzan, prense döndü.

"Şimdi Kapalıçarşı'nın çekirdeğine gireceğiz. Çarşı, Cevahir ve Sandal bedestenlerinin etrafında oluştu. Etrafındaki dükkânlar ve çevre sokaklar zamanla bedestenlerle birleşti, üzerleri kapandı," dedi. Cevahir Bedesteni'nin içinde sıralanmış tek katlı dükkânları işaret ederek, "Burada orijinalinde dükkânlar değil dolaplar vardı. Yani eskinin özel kasaları. Önlerinde de taş masalar. Bu dolaplarda emanet verilen kıymetli eşya ve altın saklanırdı. Şimdi içeriye gireceğiz. Burada dükkânların arasındaki yürüme yolları çok dardır. Lütfen eşyalarınıza dikkat edin," dedi ve içeri daldı.

Prens, kadının arkasından çarşının iki kanatlı dev kapılarının ardına baktı. İçeride sokak tezgâhlarını andıran sıra sıra

dükkânlar yüksek tavanlı çarşıya adeta tıkıştırılmış gibi duruyordu. Bedestenin tuğladan yapılmış kubbeli tavanı oldukça yüksekti ve kutu gibi kapalı yapı gün ışığı almıyordu. Prens, Suzan'ın arkasından çarşıya girince gözü tezgâhlara takıldı. El işçiliğinin en incesini, antikanın en bulunmazını, el sanatlarının en özelini sunan dükkânlar göz alıcıydı. İçlerinde amber taşından iri taneli tespihler, antikalar, gümüşler ve mücevherin her türlüsü satılıyordu. Suzan tezgâhlardan gözünü alamayan Medici'ye döndü.

"Malların en değerlileri çekmecelerin içlerinde gizlidir. Esnaflar onları sadece sizin gibi anlayana ve meraklısına çıkarır. Bir daha teşrif ederseniz sizi ilgilendiğiniz ürüne göre özel gezdirmekten onur duyarım."

O sırada yanlarında dikilen bir satıcı prense İtalyanca seslendi.

"Buyurun içeri, bir kahvemizi için!"

Prens başını adama çevirdi ve gülümsedi. İtalyanca teşekkür etti.

Suzan, "En az on yabancı dili pazarlık edebilecek düzeyde konuşurlar. Ve o kahveyi içerseniz bir şey almadan çıkamazsınız ekselansları," dedi gülerek.

Prens de güldü. O sırada arkadan onu yavaşça iten kalabalık bir grup sıkışık koridorda ilerlemeye çalışıyordu. Prens turist grubunun geçmesi için kenara çekildi, herkes ilerleyince Suzan'a döndü.

"Köle pazarı burada olabilir demiştiniz."

"Evet," dedi Suzan. "Eski kayıtlarda Osmanlı'nın savaş esirlerinin satıldığı bir köle pazarı var ve bir Esir Hanı tarif ediliyor. Kaynaklara göre fetihten hemen sonra esir alım satımı açıkta yapılırken Fatih'in emriyle bir binaya alınmış. Mekân anlatıldığı kadarıyla Kapalı Çarşı'nın güneyinde. Kimisi bunun Cevahir Bedesteni olduğunu söylüyor ama bedesten köle pazarı değil zenginlerin kasasıydı. Bana kalırsa esir pazarı biraz önce girdiğimiz Nuruosmaniye Camii'nin önündeki açık alanda kuruluyordu," dedi.

Suzan yavaş adımlarla bedestenin çıkış kapısına yürümeye başladı. Kalabalıktan yürüyemediği için sık sık durup bekliyordu. Tezgâhları geride bırakarak Cevahir Bedesteni'nden çıkarlarken Medici'ye döndü.

"Şimdi sizi götüreceğim Sandal Bedesteni'nde 1487'de köle satışı yapıldığına dair kayıtlar var deniyor. Buna göre Ayasofya Vakfı defterlerinde köle satışından elde edilen gelir kaydedilmiş. Ancak iki yıl sonra köle satışı yasaklanmış."

Prens, Suzan'ı takip ederek bedestenin büyük demir kapısından sokağa çıktı. Sonra bir an durdu. Altın tüccarları kölelerin bahtsızlığını unutmuştu. Köleler de Romalı generallerin hırslarını. Ama prens herkes unutsa da Roma'da ve İstanbul'da geçmiş nesillerin yenilerinde kendini yaşattığını biliyordu.

Medici Etkisi

Gabriel, Aziz'in Amerika'da dünyanın en iyi mücevher tasarımcısı ödülünü aldığını öğrenmişti. Tasarımları mücevherden çok sanat eseri olarak değerlendirilen abisinin emeğinin karşılığını aldığını duymaktan büyük mutluluk duyuyordu. Gabriel'e göre abisinin gerçekten sıra dışı bir yeteneği vardı. Çok da çalışkandı. İlham aldığı adamı düşününce gururdan gözleri doldu.

Babasının anlattıklarına göre Aziz on iki yaşında Kapalıçarşı'da ustasının yanına çırak verildiğinde ailede bayram havası yaşanmıştı. Bir usta yanında sınırlı sayıda çırak ve kalfa çalıştırabileceği için Aziz'in kabul edilmesi büyük olaydı. Aziz çıraklığı boyunca sabahları ustası gelmeden önce dükkânı açmış, çeşmeden su doldurup getirmiş, etrafı silip toplamıştı. Ustanın tezgâh başına oturmasına izin verdiği o büyük ana kadar da tam yedi yıl ustasını uzaktan izlemişti. Adamın maharetli ellerini ne göremeyeceği kadar uzaktan, ne de ustasından azar işiteceği kadar yakından seyretmesi gerekmişti. Büyük gün gelip de ustası onu ilk kez tezgâhın başına oturttuğunda sadece izleyerek yapabildiklerine kendi de hayret etmişti. Sonra kalfalığa terfi etmenin vakarıyla çıraklık yaşına yaklaşan Gabriel'i arada bir dükkâna getirmiş, onu tezgâhtan biraz uzağa oturtup bir ustaymış gibi çalışırken kendini seyrettirmişti. Ancak Aziz, Gabriel kendisini sessizce köşede izlemek yerine nasıl tasarım yaptığı konusunda soru yağmuruna tuttuğu için usanmış, bir süre sonra da dükkâna getirmekten vazgeçmişti.

Gabriel abisini çalışırken izlemekten büyük keyif aldığını hatırlıyordu ancak onunki ustasının sanatını kavramak isteyen bir çırağın öğrenme açlığı değil, yaratım anının sırlarını kavramaya çalışan bir bilim insanının merakıydı. Gabriel daha çocukken bile kuyumcu olmayacağını biliyordu. Onun derdi "insan nasıl tasarlar" konusunu anlamaktı. Bu merakı, abisinin üstün yetenekli olduğu ortaya çıkınca zamanla onun niye diğer kuyumculardan farklı olduğunu anlamaya evrilmişti. Aziz yaratıcılığı kelimelere dökemediğini söyledikçe Gabriel'in merakı artıyordu. Abisi neyi nasıl yaptığını bilmediğini, fikirlerin genelde üzerine hiç kafa yormadığı anlarda aktığını söylüyordu. Aziz'in tarifine göre öğrenirken dünyada, yaratırken rüyada gibi bir yerdeydi. Gabriel'e göreyse abisini yedi yıl boyunca ustasını izleterek eğiten Kapalıçarşı, bu işin başka türlü kavranamayacağını yüzyıllar önce keşfetmişti. Gabriel de kelimelerle anlatılamayan bu sürecin sırlarını çözmek ve dile getirmek istiyordu. İlerleyen yıllarda akademik çalışmalarına başladığında, işe Aziz'in neden dünyanın en iyi tasarımcılarından biri olduğunu bilimsel yoldan açıklamaya çalışmakla başlamıştı.

Gabriel'e göre Aziz şanslıydı çünkü babası yeteneğini çocukken fark edip onu ustasının yanına çırak vermiş, adam Kapalıçarşı gibi dünyanın en büyük okulunda yetişmişti. Öte yandan abisi gibi onlarca çırak da benzer eğitimden geçmiş, çok azı Aziz gibi olabilmişti. Ondaki bu sıra dışı yetenek olmasaydı eğitim tek başına bu düzeyde bir yaratıcılık üretmeyecekti. Gabriel de şanslıydı çünkü aile geleneğine uyarak kuyumcu olsaydı ilgisi başka alanda olduğu için harcanacaktı. Halbuki babasının eski İstanbul hanımefendisi bir müşterisi, Gabriel'deki araştırma merakını ve matematik zekâsını fark etmiş, babasına Gabriel'i okutmasını önermişti. Hatta bir de burs ayarlamıştı. Sonradan öğrendiğine göre kadın, Aziz gibi yetenekli çırakları belirlemek için oradaydı ve tesadüfen dükkânda abisine sorular yağdıran Gabriel de dikkatini çekmişti. Kaderini değiştiren bu kadın, Türk Dehası

Vakfı'nı kuran Nedim Kâtipzade'nin karısıydı ve yıllar sonra bu aileyle Gabriel'in yolları yeniden kesişmişti.

Nedim Kâtipzade, şimdi patronu olan Halim'in babasıydı. Halim'den öğrendiğine göre Nedim Bey, Kapalıçarşı'ya kafasını takmıştı. Adam İstanbul'da bir Floransa yaratmak için çarşının biçilmez kaftan olduğuna inanıyordu. Vasıfsız yün eğiricilerinin kenti Floransa'yı yeniden doğuşun beşiği haline getiren insanları sayıp durmuştu.

"Seksen dört ahşap oymacısı, seksen üç ipek işçisi, otuz usta ressam, kırk dört kuyumcu ve mücevher ustası... Hepi topu iki yüz elli kişi bile değil..."

Floransa Katedrali'nin dünyaca ünlü dev kubbesini tasarlayan Fillippo Brunelleschi kuyumculuk eğitimi almış bir mimardı. Dünyaca ünlü heykeltıraş Donatello da kuyumcuydu. Bu durumda Nedim Bey'e göre Kapalıçarşı'daki kuyumcu çıraklarından ne dehalar ortaya çıkmazdı ki?

Halim'e göre Nedim Bey, buradaki farklı disiplinlerde çalışan çırak ve kalfaları birbirleriyle buluşturarak bir yaratıcılık patlaması yaratacağına emindi. Aziz gibi birçok çırağı, kurduğu vakfın bursuyla matematikten müziğe, bahçecilikten seramiğe pek çok yeni alanla tanıştırmıştı. Tabii bu işin olması için beş şartın bir arada olması gerektiğine inanıyordu. Nedim Bey'in "Medici Etkisi" dediği beş şartın üçü ona göre Kapalıçarşı'da zaten vardı; ustaların hamiliği, rekabetin dinamizmi, yetenekli insanlar havuzu... Nedim Bey diğer iki şartı sağlamak için Türk Dehası Vakfı'nı kurmuştu; fikir alışverişi için gereken ortam ve parasal destek. Adam ölmeden önceki çoğu zamanını vakıfta geçirir olmuştu ama hayalini gerçekleştiğini görmeden ölmüştü. O ölünce de yerini oğlu Halim almış, vakfın başına geçmişti.

Gabriel'le Kâtipzadelerin yolunu yıllar sonra yeniden kesiştirense bir mektup olmuştu. İki yıl kadar önce Gabriel kuruluş yıldönümünde vakfın bursiyeri olarak bir mektup almıştı. Mektupta Halim Kâtipzade'nin Nedim Bey'in vakfı kurarkenki amacını anlattığı imzalı yazısını okumuştu.

"İstanbul koca koca imparatorlukların idari ve dini merkezi oldu ama asla bir yeniden doğuşun beşiği olmadı. İstanbul'un fethiyle buradan kaçanlar Floransa'da Rönesans'ı tetikledi ama aynı adamlar buradayken bu iş olmadı. İstanbul hiçbir zaman bir Bağdat, bir Atina, bir Floransa olmadı. Biz Medici Etkisi'yle işte bunu başaracağız..."

Gabriel, Halim'den mektubu aldığı günü düşündü. O gün araştırmalarına fon bulmak için vakfa başvurmak aklına gelmişti. Hemen kâğıt kaleme sarılmış, Halim'in mektubuna cevap yazmıştı. Çok kısa bir süre sonra adam onunla tanışmak için davet göndermiş, daha ilk karşılaşmalarında araştırmalarına olan ilgisini belli etmişti. Halim, Gabriel'den yaratıcı insanları bulmasını istiyordu. "Bize iyi kumaşları bulacak bir yol bul Gabriel," demişti ona. Kısa bir süre sonra da iş teklifi yapmıştı.

Gabriel önceleri yaratıcılığın kökenlerini araştırmak için nereden başlayacağını bilememişti. Genetiğin yaratıcılıkta etkisinin büyük olduğundan yola çıkmıştı, ama yaratıcılık kalıtsal yollarla nasıl gün yüzüne çıkıyor sorusuna henüz bilim dünyasının verecek cevabı yoktu. Bach ailesi gibi sekiz nesil, yirminin üzerinde tanınmış müzisyen çıkaran aileler vardı. Ya da Şakir Paşa ailesi gibi yazar Cevat Şakir'i, ressam Fahrünisa Zeyd'i, Nejad Devrim'i, Aliye Berger'i, seramikçi Füreya Koral'ı ve tiyatrocu Şirin Devrim'i çıkaran aileler... Belki abisi Aziz'le geldikleri soy da bu aileler gibi yaratıcıydı ve abisine yatkınlık onlardan miras kalmıştı. Öte yandan Leonardo gibi kuşaklar boyu noterlik yapan bir aileden gelmiş, çok az resim eğitimi almış, gayrimeşru bir çocuk olarak sadece abaküs okuluna gitmiş bir dâhi vardı.

Kendi de kuyumcu bir ailenin genetikçi üyesi değil miydi? O zaman aynı aileden bir dâhi kuyumcu ve bir genetikçi nasıl çıkmıştı? Belki de sıra abisine geldiğinde soyunun nesiller boyunca sahip olduğu genler Aziz'in bünyesinde sıra dışı bir genetik kombinasyonla ortaya çıkmıştı.

Gabriel her biri çok küçük etki sağlayan binlerce gen söz konusu olduğu için, kalıtımsal olarak yaratıcılığın nasıl oluş-

turduğu konusunun muamma olduğunu biliyordu. Yaratıcılığı soydan nasıl alınıp aktarıldığı konusu da bilinmiyordu. Yine de bu alanda çalışma tutkusundan hiçbir şey kaybetmemiş, çalışmaları yüzünden ırkçılıkla suçlanarak önceki üniversitesinden kovulsa da yolundan dönmemişti. Şimdi Halim'in kanatları altında kaldığı yerden devam ediyordu. Halim'in ona sağladığı araştırma imkânlarıyla Türkiye'de yaşayan yaratıcı soyların belirlenmesi üzerinde çalışmaya başlamıştı. Yaratıcılık soydan aktarılıyorsa bunun nasıl olduğunu bulmak istiyordu.

Gabriel araştırmaları için sahiplerinin kim olduğunu bilmediği ancak meslek bilgisine sahip olduğu DNA'lar üzerinde çalışıyordu. Bunlardan yaratıcı mesleklerde çalışanlarda ortak genetik özellikleri belirlemeye ve bu gen sahiplerinin atalarını aramaya başlamıştı. Bir süredir Ankara'da bir üniversiteden geçici olarak laboratuvarına gönderilen geniş antik kemik koleksiyonunu kullanmaya başlamıştı. Türkiye'deki binlerce antik kazıdan elde edilen kemiğin DNA dizilimini çıkarıyordu. Daha sonra bu yetenekli ataların bugün yaşayan kollarına ulaşarak iz sürmeyi hayal ediyordu. Şimdilik para ve zaman kaybından başka bir şeye yaramayan araştırma, yıllar içinde ellerindeki veriler biriktikçe sıra dışı bir veri havuzuna dönüşecekti. O zaman bu deli saçması gözüken iş gerçekten de heba olan yeteneklerin belirlenmesini sağlayabilirdi. Henüz çalışması bebek adımlarıyla ilerliyordu ama erken kalkan yol alırdı. Üstelik Gabriel bu çalışmanın kendisine daha şimdiden hayal dahi edemeyeceği kapılar açtığına şahit olmuştu. Bir yandan da heyecan içinde Leonardo Projesi'nde çalışmaya başlayacağı günü bekliyordu.

Sfendon

Esra, Nakilbent Sokak'ta yürüyordu. Begüm'ün aldığı ikinci binaya yakındı. Etraftaki halı ve hediyelik eşya dükkânlarının önünden geçerken gözü şık vitrinlerde değil, ünlü Roma hipodromunun ayakta kalan tek parçası olan Sfendon duvarındaydı. Kavisli duvar, yüzyıllar boyunca hipodromun devasa pistini taşımış, şimdi de üzerine bindirilen dev meslek lisesi binasını sırtlanmıştı. Duvar defalarca tamir görmüş, eklentiler yapılmış ve hipodrom şehrin altında kaldıkça yükseltilmişti. Esra başını yukarı kaldırınca Sultanahmet Meydanı'nın on metre yukarıda kaldığını tahmin etti. Onun gideceği sokak bu meydana doğru çıkan yokuşlardan birindeydi. Yürümeye devam etti.

Esra, Sfendon'u dik kesen sokaklar ve duvara yapışık evler yüzünden aradığı sokağa dolana dolana gidiyor, duvarı kesintisiz takip edemiyordu. Su Terazisi Sokak'a kadar yürüdükten sonra arnavutkaldırımı döşeli bakımlı yolun ortasında durdu. Başını sağa çevirince hipodromun bir belirip bir gözden kaybolan duvarını yeniden gördü. Butik otellerin sıralandığı sokak, bavullarıyla yürüyen yabancı turist kaynıyordu. Esra merakla sokağın sonuna kadar yürümeye başladı. Cumbalı evlerin çiçeklerle bezeli pencerelerinin önünden geçerek yol bitimindeki kavisli duvara kadar gitti. Üçler Hamamı Sokak'ın başına gelmişti. Hipodrom duvarının üst kısmında, zamanında Sfendon'a bitişik bir eve ait olan, ancak ev yıkılınca sadece fayansları ve sabun-

luğu kalmış bir banyo duvarı gördü. Sonra başını sola çevirip yokuş yukarı çıkan sokağa baktı. Sokak kısacıktı. Bir tarafında sadece hipodrom duvarı, diğer tarafındaysa birkaç sıra butik otel diziliydi. Esra sokakta ilerledi. Bu sokak ilkine göre daha eli yüzü düzgün bir yerdi ama tek cephesi duvar olduğu için burası da ıssızdı. Esra sokağın ortasına kadar yürüdü. Birkaç metre ileride hipodrom duvarında beyaz mermer kemerli alçak bir kapı gördü. Demir kapı asma kilitle kilitlenmişti. Esra duvar taşlarının aralarındaki boşluktan arkada ne olduğuna bakmak için eğildi. İçerisi karanlık ve nemliydi. Bir şey göremeyince doğruldu ve Begüm'ün satın aldığı ikici binayı bulmak için karşı koldaki kapı numaralarını taramaya başladı. Başlar başlamaz da kısacık sokakta aradığı binayı hemen buldu. Karşısındaki üç katlı harap bir betonarme binaydı.

Esra ellerini beline koyup karşı kaldırımdan kirli beyaz renkteki binaya baktı. Bina uzun süre önce terk edilmişe benziyordu. Binanın giriş kapısının olduğu cephe üç katlıydı, sokak yokuş yukarı çıktıkça kot farkından dolayı iki kata iniyordu. Demir parmaklıklı pencere camları kırıktı. Genç kadın etrafına bakındı ama ıssız sokakta ondan başka kimse yoktu. Binaya yaklaştı ve elini siper ederek pencereden içeri baktı. Yerlerde kırık zemin taşları, eski birkaç mobilya ve pet şişeler vardı. İçeride belki bir bekçi vardır düşüncesiyle kapı ziline bastı ama zil çalmadı. Belli ki binada elektrik de yoktu.

Esra yan binadaki butik otele girip yan komşular hakkında bir şey bilen var mı diye öğrenmeye karar verdi. Kaldırımdan inip karşıdaki yeni restore edilmiş cumbalı taş binadan içeri girdi. Begüm'ün neler karıştırdığını iyice merak etmeye başlamıştı. Siyah deri koltuklar ve ahşap masalar konmuş şık döşeli lobide bir kadın duruyordu. Bankonun arkasında cep telefonuyla oynayan genç kadın, Esra içeri girince başını kaldırdı.

Esra kadına selam verdi.

"Merhaba."

"Hoş geldiniz," dedi sıkıntısı sesine yansıyan kadın.

Esra bankoya yaklaşırken sordu.

"Yandaki binaya geldim ama kimse yok. Orası kullanılmıyor mu acaba?"

Genç kadın omuzlarını silkip, "Ben geleli altı ay oldu. Geldiğimden beri orası boş," dedi.

"Peki orayı ne yapacaklar biliyor musunuz?"

"Bilmiyorum. Arada bir giren çıkan işçiler oluyor. Çuvallar taşıyorlar. İçeriyi temizliyorlar galiba."

Esra kaşlarını kaldırdı. "Pek temizlenmiş gibi değil ama..." dedikten sonra ekledi. "Orayı otel mi yapacaklar yoksa?"

Bankodaki kadın, "İnşallah. Sokak böyle biraz ıssız kalıyor," dedi.

"En son ne zaman gördünüz işçileri?" diye sordu Esra.

Kadın, "Geçen hafta birileri girip çıktı," dedi bezgin bir sesle. "Ne yapıyorlar diye sordum ama işçiler bir şey bilmiyor. Zaten bir geliyorlar sonra birkaç ay uğrayan olmuyor."

Esra kadına çantasından çıkardığı kartını uzattı.

"Bir daha gelirlerse hemen beni arayabilir misin?"

Kartı alan kadın, "Olur, görürsem ararım," diyerek etrafa kaçamak bir bakış fırlattı, sonra da fısıldadı. "Yan taraf otel olur inşallah. Ben iş bakıyorum. Burada maaş çok düşük de."

İkinci Tepe

Suzan başını yukarı kaldırmış, Çemberlitaş sütununa bakarak konuşuyordu.

"Konstantin dördüncü yüzyılda şehri Roma İmparatorluğu'nun başkenti ilan edince şehir baştan aşağı imar edildi. İmparatorluğun her yerinden heykeller ve kutsal emanetler buraya, yani Yeni Roma'ya getirildi. Konstantin, Çemberlitaş sütununun üzerine kendi heykelini dikmişti. Sonra bu heykel devrildi ve yerine en son bir haç dikildiğini biliyoruz. Üzerindekiler dayanmasa da altmış metreye yakın uzunluktaki sütunun yarısı hâlâ sapasağlam duruyor."

Cristiano Medici, Çemberlitaş sütuna bakmak içi başını yukarı kaldırdı. Üzerine güvercinler konup kalkan sütunun parçaları kasnaklarla tutturulmuştu ve Çemberlitaş adını bu kasnaklardan almıştı. Her biri üç ton ağırlığında olan dokuz parçadan oluşuyordu.

Suzan, "Sütun devasa Konstantin Meydanı'nın tam ortasındaydı. Zamanında meydanın her yanı heykellerle süslenmişti. Ben en çok bu meydandaki anıtsal çeşmeyi merak ediyorum. Heykelleri sağlamken ve sular akarken nasıl güzeldi kim bilir?" dedi.

Medici, "Roma'daki Aşk Çeşmesi gibiydi belki de," dedi gülümseyerek ve sordu. "Peki sütunun altı?"

Suzan, "Ah, evet. Tüm dünyanın merak ettiği konu," dedi. "Radar görüntüleri kaidenin altında yüz yirmi metrekareye ya-

kın bir mekân olduğunu gösterdi. 1930'larda zaten çevredeki bir kahvehaneden girerek anıtın altında birkaç kazı yapılmıştı. Bu kazıda şimdiki caddenin yaklaşık olarak iki buçuk metre altında Konstantin Meydanı'nın döşemesini bulmuşlardı. Ama sizi asıl ilgilendiren kısım döşemenin de altı," dedi ve devam etti. "Beş metreye inince mezar taşlarına ulaştılar."

"Bölge sekiz yüz yıl boyunca mezarlık alanıydı demiştiniz," dedi Medici.

"Evet, ekselansları," dedi Suzan. Sonra eliyle karşı kaldırımı göstererek, "Devam edelim mi?" diye sordu.

Prens bir an sustu. Suzan ilgilendiği konuları tuhaf buluyor olmalıydı. Kadından özellikle köle pazarlarının ve antik mezarlıkların olduğu alanları gezdirmesini istemişti. Sonra etrafındaki kalabalığa baktı. Kadın ilgi alanlarını tuhaf buluyorsa da bu onun için sonucu değiştirmeyecekti. İstanbul gibi binlerce yıl katman üstüne katman binmiş bir şehirde her şey zaten üst üsteydi. Suzan turistleri alışveriş ve tarihi yerleri göstermek için nereye götürüyorsa, köle pazarı ve mezarlıklar için de onu aynı yere götürüyordu.

Medici yavaşça Suzan'a döndü ve sordu.

"Sizce İstanbul'da bugüne kadar kaç kişi gömülmüştür?"

Çuhacı Han'da Güneş

Burak, Çuhacı Han'daki dükkândan çıkmıştı. Hanın avlusunda başını göğe kaldırdı ve gözleri güneşten kamaşırken şükretti. Dehlizde güneşi yeniden göremeyeceğinden korkmuştu. Bu korkuyla da kuyumcu adama fena saldırmıştı. Bunun için kendini kötü hissediyordu ama adamın ölen abisiyle ilgili doğruyu söyleyip söylemediğini de henüz bilmiyordu. Eğer anlattıkları doğruysa bu hikâyeden müthiş bir haber çıkardı. Yazısının başlığını "Kapalıçarşı'da Kemik Avı" koymayı geçirdi içinden. Duydukları yalan çıksa bile hikâyesi güzeldi. Bir an önce Sirkeci'ye gidip arkadaşlarıyla buluşmak için han çıkışına yöneldi. Ekip arkadaşlarından Ali'yi araştırmalarını isteyecekti. Onlardan ayrılır ayrılmaz da sokaklarda geçireceği son gecede Abdullah'ı bulmaya çalışacaktı. Adamın dehlizden çıkıp bu gece uyumaya Bukoleon Sarayı'na gelmesini umuyordu.

Burak hanın yan kapısına yürümek üzere adımını attığı sırada omzuna bir el dokundu. Başını hızla çevirdi. Arkasında tek kaşlı tıknaz bir adam duruyordu.

"Selam birader. Kime gelmiştin?" diye sordu tıknaz adam. Adı Ohannes'ti. Gabriellerinkinin tam çaprazında dükkânı olan adam Aziz'in çocukluk arkadaşıydı. Burak'ı erken saatte Gabriellerin dükkânından çıkarken görünce huylanmıştı.

"Ali'ye gelmiştim," dedi Burak. Sonra hanın çıkış kapısına doğru bir adım atacakken Ohannes önünü kesti. Gabriel yakın-

dan tanımadığı kişilere isminin Ali olduğunu söylerdi. Ohannes tek kaşını kaldırarak sordu.

"Seni çıkarken gördüm ama gelirken görmedim de merak ettim. Ne işin vardı Ali'yle?"

Burak, "Diğer kapıdan girdiğim için görmemişsindir," dedi.

"Dün akşam da gördüm seni. Yanında biri daha vardı. O nerede?"

Burak, "O da Ali'nin arkadaşı. Akşam gitti," dedi. Adamın kendisini sorguya çekmesinden hoşlanmamıştı ama olay çıksın da istemiyordu. Dükkâna dönerek, "Bunları Ali'ye sor istersen," dedi.

O sırada vitrinden onlara bakan Gabriel, Ohannes'le göz göze geldi. Tıknaz adamın Burak'ın önünü kestiğini görünce dükkânın önüne çıktı.

Gabriel, "Onno abi, arkadaşı tanıyorum," dedi.

Ohannes tatmin olmamış gibiydi. Keskin kara gözlerini Burak'a dikerek, "İyi o zaman ama biz yine de kamera kayıtlarına bir bakarız. Canımızı sıkacak bir şey yoktur inşallah," dedi ve ekledi. "Sen yine de bir daha buralarda dolanma güzel kardeşim!"

Burak tedirgin oldu. Adam önünden çekilince Gabriel'le sahte bir gülümsemeyle vedalaştı. Sonra hızlı adımlarla han kapısından çıkarak kendini Kapalıçarşı'nın kalabalığına attı. Şaşkınlıktan birkaç kez yolunu şaşırdı. Nerede olduğunu anlamak için çarşının sokak tabelalarına bakarken geceyi binlerce kişinin yürüdüğü yerin tam altında geçirdiğine inanamıyordu. Hayatında böyle bir gece geçirmemişti. Ve belki de geçirmeyecekti.

Gabriel ise o sırada kendini dükkândaki sandalyelerden birine atmıştı. Ohannes'in evsizlerin hana giriş çıkışına kafayı takması canını sıkmıştı. Onno abiyi çok iyi tanırdı. Adam inatçı keçiydi ve kamera kayıtlarını karıştırırsa olay büyüyeceği için Gabriel'in içi rahat değildi. Aziz, İstanbul'da olsaydı anında abisini arayıp ona gördüklerini yetiştirirdi. Belki de çoktan onu aramıştı ama abisi Amerika'dayken ulaşamamıştı.

Gabriel yavaşça yerinden doğruldu. Kuyumcu dükkânının boydan boya ayna kaplı duvarına yüzünü yaklaştırdı. Toz toprak içindeydi, tekme yediği yerde gömleğinde çamur izi vardı. Yüzünü yıkaması gerekiyordu ama hanın ortak tuvaleti yukarı kattaydı ve bu haliyle ortalıkta gözükmek istemiyordu. Islak mendil almak için yazar kasanın üzerinde durduğu tezgâhın çekmecesini açtı. İçinde mendillerin yanında duran elmas broşu görünce duraksadı. Bu İlyas'ın ona bahsettiği broş olmalıydı. Telaştan adamın söylediğini tamamen unutmuştu. Babasının yaptığı ve tamir için getirilen nadide parçayı eline aldı. Birden babasının kendisini gözetlediği hissine kapıldı. Sarsılmıştı. Broşu yerine koyarken planının geri dönüşü olmadığını düşünüyordu. Ne kamera kayıtlarını silebilir ne de girdiği delikte başına bir şey geldiyse Abdullah'ı kurtarabilirdi. Bunca riske girmişken sonuç alması şarttı. Çekmeceden çıkardığı ıslak mendille yüzünü temizledi. Sonra çekmeceyi kapattı ve tezgâhın yanında yerde duran sırt çantasını omuzuna taktı. İlyas'ı beklemeyecek, kimseyle karşılaşmamak için hanın soldaki yakın kapısından çıkacaktı.

Dükkânın kapısını açtı ve hızla sırtını dönüp kapıyı kilitlerken avludaki seslere kulak kabarttı. Yandaki çay ocağında her daim ortalıkta dolaşan çıraklar dışında ortalık sessizdi. Kaçamak bir bakış fırlattığı Ohannes abi de dükkânına girmişti. Güneş gözlüğünü taktı ve hızlı adımlarla kendini hanın yan kapısından balık sırtı döşenmiş parke taşlı yola attı. Her şeye rağmen nihayet lanetli demir kapakları açmıştı ve şimdi en azından aşağısı neye benziyor öğrenmişti. Bundan sonra ne yapacağını planlaması gerekiyordu. Ama önce Abdullah'ı arayacaktı.

Sağlı sollu kuyumcu dükkânlarının sıralandığı dar sokakta yürürken telefonu çaldı. Arayan yengesi Nikol'dü. Kadın akşam da onu aramış, evsizleri dehlize indirme telaşıyla kadını geri aramayı unutmuştu. Gabriel telefona cevap verdi.

"Nikol abla?"

"Nihayet! Nerelerdesin Gabriel? Geceden beri seni birkaç kez aradım," dedi kalın kaşlı esmer kadın.

"Biraz rahatsızdım açamadım. Acil bir durum yok inşallah?"

"Sen iyiysen yok demektir. Dün güvenlik şirketinden bir alarm sorunu için beni aradılar. Sana ulaşamamışlar. Sen evde değil miydin?"

Gabriel duraksadı.

"Dükkân için mi aradılar?"

"Hayır ev için aradılar."

"Ev mi? Ne istiyorlarmış?"

"Güvenlik alarmı devre dışı bırakılmış ama merkeze sinyal her şekilde ulaşıyormuş. Uyarmak için sana ulaşamayınca Aziz'i aramışlar. Ona da ulaşamayınca beni aramışlar."

"Allah Allah. Evde bir sorun yaşamadım ama neymiş merak ettim şimdi. Seni saat kaçta aradılar?"

"Akşam üzeri yedi gibi. Dükkânı kapatırken aradılar."

Gabriel tam o saatte evsizleri aşağı indirmişti. Dükkânın arka tarafında telefonu çekmiyordu ve bu yüzden ona ulaşamamış olabilirlerdi.

Gabriel, "O sırada evde değildim. Neymiş sorun, güvenlik şirketini arayıp öğrenirim," dedi.

O yokken evde alarm nasıl devre dışı kalmış merak etmişti. Akşam eve gidince yemek bile yemeden kendini yatağa atmış, heyecanda uyuyamadan yatakta dönüp durmuştu. Evde herhangi bir tuhaflık da görmemişti. Ne olduğunu anlamamıştı. Konuyu değiştirmek için Nikol'e, "Sen beni boş ver, haberler sende. Aziz yine kapmış büyük ödülü," dedi. Yengesini çok severdi ve abisinin başarısının ardında onun büyük payı olduğunu biliyordu.

Nikol, "Sorma, havaya uçtuk haberi alınca," dedi tok sesliyle. Konuşurken gururla sırtını dikleştirmişti. "Ama ben esas başka bir şey için aradım seni. Dün bizim dükkâna Esra Hanım geldi. Fatih Belediye Başkanı'nın karısı. Seni tanıyormuş."

Gabriel duraksadı. Nikol'e, "Evet, tanıyorum. Sen tanıyor muydun?" diye sordu.

"Esra Hanım çok eski müşterimizdir. Dün buraya geldi ve bu sabah Cristiano Medici'ye verdiğimiz sarmal yüzüğü sordu. Ona hediye gelmiş ama kaybetmiş."

"Kimin hediye ettiğini söyledi mi?" diye sordu Gabriel merakla.

"Hayır söylemedi. Tasarımı Aziz'in yapıp yapmadığını sordu. Bunu sen söylemişsin. Sen kadına böyle bir şey mi söyledin?"

Gabriel, "Hayır, yüzüğü parmağımda gördü ve ben ona sadece Aziz'in abim olduğunu söyledim," dedi ve durdu. Konuşurken Nuruosmaniye Camii'nin kapısına varmıştı.

Nikol, "Bu yüzük güya Esra Hanım'a hediye gelmiş. Söylediğine göre sonra da çalınmış. Sertifikasını sorduğumda onu da bir yerlere tıkıştırdığını söyledi. Yok diyemiyor." Kısa bir duraksamadan sonra, "Ama bana kalırsa tuhaf şeyler dönüyor. Dün Esra Hanım'dan bir saat önce bizim yere bir çift daha geldi. Nişanlılarmış. Onlar da bizim yüzüğü sordular ama Aryo yüzüğü takacak tipler değillerdi. Aynı günde aynı yüzük için iki ziyaret tuhafıma gitti. Birileri Medici'nin yüzüğü alacağını mı haber aldı diyeceğim ama bu imkânsız. Sadece sen ve ben biliyoruz."

Gabriel şaşırmıştı.

"Yüzüğü başka soran da mı oldu? Bu çok garip. Gelenleri tanıyor musun?"

Nikol, "Tanımıyorum. Esra Hanım'a gelenlerden bahsettim, o da çok şaşırdı. Beraber kamera kayıtlarına baktık, gelenleri tanıyorsa anlayayım istedim ama o da çifti tanımıyordu bence."

Gabriel, "Gelenlerin resmini bana da yolla Nikol abla. Bir de ben bakayım kimlermiş," dedi. İyice meraklanmıştı.

"Tamam, gönderirim. Bu arada dün dükkânı sen mi kapadın? Ohannes söyledi."

Gabriel, "Evet. Dükkânda yalnız kalıp babamı anmak istedim," dedi endişeyle. Lafın devamından ne çıkacağını beklerken sustu.

"Ah, Gabrielciğim, ne iyi adamdı rahmetli. Aziz burada olsaydı ben de seninle dükkâna gelirdim. Neyse, belki de böylesi daha iyi oldu. Babacığının hatıralarıyla yalnız kalmak istemişsindir. Ben şimdi kapatıyorum."

"Beraber yine gideriz Nikol abla. Abim dönsün konuşuruz. Görüşmek üzere."

Gabriel telefonu kapadığında gülümsüyordu. Esra bu işe taktıysa bu iyi haberdi. Aynı yüzüğün peşine düşmüş nüfuzlu bir müttefik fazlasıyla lazımdı ona.

Kampanya Ofisi

Esra, Begüm'ün satın aldığı ikinci binayı gördükten sonra seçim listelerinin son haline bakmaya partinin ilçe seçim ofisine gelmişti. Kendi istediği kilit isimleri listeden çıkarmaya kalkınca Cemil'e panter gibi saldırdığı için adam onun işlerinden mümkün olduğunca uzak duruyordu. Hatta ona ayrı bir kontenjan ayırmış gibiydi. Ancak kişi çok, kontenjan azdı. Listelerde ismi yazılan adaylar sürekli değişiyor, işe yerleştirilecek tanıdık ve partili yakınlarının sayısı arttıkça artıyordu. Şimdi yine değişeceğini bilse de listenin son durumunu bir kontrol edecekti.

Esra kampanya ofisinde seçim koordinatörüyle yapacağı toplantı için büyük odaya geçmeden önce herkesle tek tek tokalaştı. Sonra seçim çalışmaları için düzenlenmiş ofise geçti. İçeride her yer bayraklar, afişler ve promosyon malzemeleriyle doluydu. Başkan yardımcıları hummalı bir çalışma içinde sağa sola koşturuyorlardı. Esra, kendisini ofis kapısında karşılayan kurt danışman Nur'la selamlaştıktan sonra odaya girdi.

"Merhaba Nur," dedi Esra orta yaşlı kadına.

"Hoş geldiniz Esra Hanım. Nasılsınız?" diye sordu Nur. İri bukleli saçları beyaza yakındı ve onu olduğundan yaşlı gösteriyordu.

Esra, "İyiyim teşekkürler," dedikten sonra etrafında sandalyeler dizili büyük masanın üzerine çantasını bıraktı. "Nasıl gidiyor?"

"Şimdilik planladığımız gibi. Sizin programınızı da halledersek organizasyona başlayacağız," dedi Nur. Tane tane konuşması karşısındakine güven veriyordu. "Aslında daha zamanımız var ama yine de son dakikada işler çok yoğunlaşıyor, sizin de çok iyi bildiğiniz gibi."

Esra, "Bilmez miyim?" dedi kampanya ofisinin duvarındaki raflara bakarak. Bu üçüncü seçimleriydi. Plaket ve fotoğraf dizili raf, Cemil'in kariyerini teşhir ettiği bir dükkân vitrinini andırıyordu. Esra'nın gözü Cemil'in başkan olmadan önce çekilmiş fotoğraflarından birine takıldı. Fotoğraf çekildiği zaman yeni tanışmışlardı. Onunla belediye başkan adayıyken bir kültür etkinliğinde tanışmıştı. Adamın gözlerini kendisinden alamadığını hatırlıyordu. Esra tanışmalarının ardından kültür etkinliklerinin müdavimi olmaya başlayan başkan adayının ilgisinden memnundu ama adamın evli olduğunu öğrenince çok rahatsız olmuştu. Bu yüzden Cemil'e yüz vermemişti. Adamın ısrarı ve karısından ayrılmak üzere olduğunu söylemesiyle fikrini değiştirmişti. Cemil kısa bir süre sonra da karısından ayrılmıştı. Şimdiyse kocasının eski karısıyla yeniden beraber olduğunu düşününce canı sıkıldı. Ancak duygusallığın sırası değildi. Usulca çalışma masanın üzerinde duran rulo halindeki posterlerden birini açtı.

"Geçen seçimden resim kalmasın. Bak, bu çekim iyi olmuş," dedi Nur'a posterden gözünü ayırmadan.

Kadın gülümsedi. Esra onun işine karışılmasından hoşlanmadığını biliyordu. Nur becerikliydi ama Esra açısından ipleri eline almasına izin verilmemesi gereken biriydi. Bu yüzden her zaman kadını yakından takip ediyordu. Nur da Cemil'in kazanması için Esra'yı...

"Sergi fotoğraflarınıza da bir bakın. Aralarından seçtiklerinizi basına servis edeceğiz," dedi Nur. Resimler dizüstü bilgisayarında açıktı.

Esra sandalyeyi çekip ekranın önüne oturdu. Ekrandaki resimleri aşağıya doğru dikkatle taramaya başladı. Heykel sergisiyle ilgili çıkan zehir zemberek yazılar içine oturmuştu ve Nur'un

yardımıyla karşı atağa geçecekti. Sanat galerisinin sahibesi Işık, olumsuz eleştiriler geleceğini ona önden haber vermişti, ancak ne yazık ki basında çıkacak haberleri durduramamışlardı. Seçim anketlerine göre Cemil'in rakibinin oylarını artırması yağcılar safını çözüyor, sansarları yüreklendiriyordu. Sergi eleştirmenleri Esra'nın tema olarak mezar taşlarını seçmesini yeriyorlar, yapıtlarının özgün değil var olanın tekrarı olduğunu söyleyerek onu eleştiriyorlardı. Esra bu sözleri söyleyenleri pişman edecekti ve herkese, o dalga geçtikleri mezar taşlarını hayal bile edemeyecekleri paralar ödeterek aldıracağına yemin etti.

Nur, "Serginizle ilgili basın yazısı da hazır," dedi. "Yalnız serginizin ziyaretçi rakamları istediğimiz etkiyi vermeyecek. Açılış kokteyli dahil sergiyi iki yüz kişi gezmiş. Bunun yerine ziyaretçi sayısı ona katladı diyeceğim. Bir önceki sergi öğrenci etkinliğiydi ve gerçekten de katılım çok azdı. Rakamlar doğru yani."

Esra, "Tamam, öyle yap," dedi kadına. Sonra gözlerini yeniden ekrana çevirdi. Nur, Esra'nın sağ taraftan resim vermeyi sevmediğini bildiği için onun seçeceğini düşündüğü resimleri en üste dizmişti. Esra birkaç resmi beğenerek işaretledi. Sonra aşağıdaki diğer resimleri tek tek incelemeye başladı. Fotoğraflarda arka planda çıkmış ziyaretçilerin arasında Gabriel var mı diye kontrol ediyordu. Adamla karşılaştığı zaman çekilmiş resimleri bulmak için sergi açılış konuşması bittikten sonra çekilmiş resimlere kadar indi. Resimleri tararken sanat dünyasının ağır toplarından Tülin'in yakınına hiç gelmediğini fark ettikçe dişlerini sıkıyordu. Sonra resimlerden birinde arkada karaltı olarak çıkmış bir erkek profili seçer gibi olunca klavyede gezinen parmakları yavaşladı. Sarnıç sütunlarından yansıyan cılız sarı ışık arkadan parlayınca bulanık ve karanlık çıkmıştı ama Esra adamın Gabriel olduğuna neredeyse emindi. Nur tepesine dikilmiş ne yaptığını izlerken Esra, Gabriel'in olduğu resmi işaretledi ve kadına döndü.

"Seçtiğim resimleri bana yollamanı rica etsem." Sonra da masanın üzerinde duran dosyaya bakarak, "Kampanya ziyaret programı bu mu?" diye sordu.

"Evet."

Esra karton dosyanın kapağını kaldırdı ve listeye göz gezdirmeye başladı. Kimsesizler yurdu ziyareti, fakir bir eve ziyaret, bir ilkokulun resim dersine katılım, kadın el sanatları sergisi açılışında konuşma, kermes ziyareti... Tüm listeyi tek tek okuduktan sonra Nur'a, "Gelen taleplerden listeye almadığınız ne var?" diye sordu.

Nur, "Talep yağıyor. Hepsini mi görmek istersiniz?" diye sordu iğneleyici bir ses tonuyla. Esra'nın planladığının dışına çıkmasının zamanını aldığını hissettirmişti.

Esra, "Evet. Hepsini..." dedi. Sonra kadının gözlerinin içine baktı. "Bu ilçede gitmediğim bir tane bile anaokulu veya ilkokul bulamazsın," dedi. "Tam yirmi üç okul kütüphanesi kurdum. On aşevi faaliyete geçirdim. Evsizler için düzenli sağlık taraması başlattım. Yoksullar için bedava market kurdum. Eğer bu seçim bu hizmetleri verebileceğim son fırsatsa sonuna kadar kullanacağım. Bu koltuk aşağıdakileri korumak için var. Doyumsuz yukarıdakilere yağcılık için değil." Konuşması bitince ayağa kalktı.

"Üstelik son seçim olmaması bu ziyaretlere bağlı."

Şehzadebaşı Camii

Hava güneşli, gökyüzü pırıl pırıldı. Cristiano Medici gözlerden uzak, içeriğini kendi belirlediği özel bir turla şehri gezmeye devam ediyordu. Rehberi Suzan'la Mimar Sinan'ın kalfalık eserim dediği Şehzadebaşı Camii'nin kapısına varmışlardı. Prens önce başını yapının zarif kubbesine çevirdi. Sonra gözlerini yavaşça caminin küçücük giriş kapısına indirdi. Suzan yolda ona, büyük ustanın yapılarını insan ölçeğine uyumlu olarak tasarladığını, büyüklüğü kademeli olarak artırarak içine gireni devasa mekânlara yavaş yavaş alıştırdığını anlatmıştı. Prens kendi şehri Floransa'daki Büyük Katedral Duomo'nun ise bunun tam tersini yaparak etraftakilere yanında ne kadar küçük kaldıklarını hissettirdiğini biliyordu. Çünkü Medici ailesi gücün kimde olduğu görülsün istemişti.

Asil değil tüccar sınıfından gelen Mediciler, sanatı seçkinliğin göstergesi olarak kullanmışlardı. Cristiano her zaman ailesini sanatçıların büyük şansı olarak görürdü. Sanatçıların ailesini nasıl gördüğü konusuysa pek konuşulmazdı. Leonardo, "Beni yaratan ve yok eden Mediciler," demişti, ama aynı zamanda ilaç anlamına gelen Medici kelimesini kullanırken hanedanı mı, yoksa ilaçları mı kastediyor bilinmiyordu. Ancak dâhilerin hamileri olmasa dünyanın şaheserlerden mahrum kalacağı şüphe götürmezdi. Prensin önünde durduğu camiyi Kanuni Sultan Süleyman, Mimar Sinan'a sipariş vermeseydi bu şaheser yaratılmayacaktı.

Suzan, "Size göstermek istediğim bir şey var ekselansları," deyince prens, rehber kadına döndü. Suzan, ona eliyle kûfeki taşından yapılmış, ızgara parmaklıklı pencereleri olan duvarı gösteriyordu.

Prens önden yavaşça yürümeye başlayan zayıf kadını takip etti. Rehber on adım sonra cami duvarının pencerelerinden birinin önünde durdu.

"Göstermek istediğim şey içeride. İlginizi çekeceğini umuyorum."

Cristiano parmaklıklardan başlarını içeriye uzattı. Bahçede servi ağaçlarının arasından zarafetle göğe yükselen mezar taşlarını gördü. Tepeleri süslemeli silindirik taşların bir kısmı yan yatmış ve kararmıştı.

Prens, "Osmanlı mezarları mı?" diye sordu merakla. Neredeyse parmaklıklara yapışmıştı.

"Evet!" dedi Suzan eliyle en önde duran taşı göstererek. "Bu bir şahide... Yani ayak ve başucuna dikilen taş."

Cristiano öndeki pencereye çok yakın durduğu için her detayı görebiliyordu. Suzan başını hafifçe içeriye doğru eğerek, "Yolda da anlattığım gibi bu cami Osmanlı İmparatorluğu'nun en görkemli dönemi olan 16. yüzyılda Mimar Sinan tarafından inşa edildi. Kanuni Sultan Süleyman'ın genç yaşta ölen oğlu için yapılmıştır. Haziresinde türbeler, sandukalar, şahideler bir arada bulunuyor. Buradaki mezarları özellikle görmek isteyeceğinizi düşündüm," dedi.

Medici, Suzan konuşurken önünde duran ince uzun taşı merakla inceliyordu. Dikdörtgenimsi tek parça mermer taşın yüzeyinde satır çizgilerini andıran beş çizgi, aralarında da Arap harfleriyle yazılar vardı. Başında hafifçe sağa yatmış bir kavuk bulunuyordu ve kumaşın kıvrımları belirgindi. Ayak kısmına doğru daralan şahide, mermer bir sandukanın başucundaydı. Zamana direnmeye çalışsa da olduğu yerde yana yatmıştı.

Medici, "Başlıkların çoğu birbirlerinden farklı," dedi. Eğilerek ağaçların aralarından geriye doğru sıra sıra dizilmiş kavuklu taşları görmeye çalışıyordu.

Suzan, "Başlıklar mezarın sahibi hakkında önemli bilgiler verir. Mesela önünde durduğumuzun asker mezarı olduğunu başlığından anlıyoruz. Burada bir Yeniçeri yatıyor. Yani sultanın paralı yaya askerlerinden biri," dedi. Sonra parmaklıklardan içeri elini sokarak şahidenin alt kısmını işaret etti. "Dikkatlice bakarsanız altta bir çapa işareti göreceksiniz."

Prens gözlerini taşın ayak kısmına kaydırdı ve Suzan'ın parmağını parmaklıklardan geçirerek gösterdiği yere baktı.

Kadın, "Bu çapa 31. Bölük'ün işaretiydi," dedi.

"Ve bir tahminde bulunayım. Bizans Dönemi'nde de burada mezarlıklar vardı."

"Aynen öyle," dedi Suzan. Ardından duvardaki pencereden bir adım uzaklaştı. Yanlarından geçen geniş caddeyi göstererek, "İstanbul'un en eski mezarları Kapalıçarşı'dan buraya kadar uzanıyordu. Sonra kent büyüdü, mezarlar surlara doğru kaydı. Osmanlı'da mezarlar kentin ve gündelik yaşamın o kadar içindeydi ki hatırlanmak istenmediği için gözden ırak yerlere itilmiş mezarlardan çok farklıydı."

Prens yüzünü pencereden çekti ve duvar boyunca dizili yirmi kadar pencereye baktı. "Keşke tüm yaşamış dâhileri de mezar taşlarından öğrenebilseydik. Mimar Sinan gibileri mesela," dedi ve sordu. "Sahi, esas onun mezarı nerede?"

Atölye

Esra, Balat sahilden esen rüzgârın getirdiği deniz kokusunu içine çekti. Çeker çekmez de çocukluğuna döndü. Sanki rüzgâr, Levanten anneannesinin hatırasını da beraberinde getirmişti. Balat sokaklarında anneannesinin yaptığı kuru meyveli *biscotti*'leri yiye yiye koşturduğu günleri dün gibi hatırlıyordu. Onu kaybedeli çok olmuş, taş evlerine bakamadıkları için satmışlardı ama Esra mahalleden kopamadığı için heykel atölyesini burada kurmuştu. Tek katlı, kesme taştan yapılmış binanın çatısında çalılar bitmiş, binanın sokağa bakan cephesi tamirci tabelalarıyla doldurulmuştu. İçerisi ise özenle dekore edilmişti ve burası onun için dinginliğe açılan bir sığınaktı. Çantasından çıkardığı anahtarı atölyesinin demir kapısının kilidine sokarken içinden biraz yalnız kalmanın iyi geleceğini geçiriyordu.

Esra çamura ve toza toprağa bulaşarak geçireceği günlerle daha atölyenin inşasında tanışmış, eskiden oto tamircisi olarak kullanılan taş binayı atölyeye çevirmek için işçilerle beraber üç ay çalışmıştı. Duvar sıvalarını söküp altındaki orijinal tuğlaları ortaya çıkartmış, yığma binanın kalın pencere denizliğine çiçekler dikmiş, elleriyle zemini kendi kestiği mozaik taşlarla döşemişti. Yüksek tavanlı binaya küçük bir asma kat yaptırmış, kırmızı sofa ve kütüphane koyarak dinlenme bölümü haline getirdiği mekânı çalışma alanından tamamen ayırmıştı. Atölyenin alt katına ise hiç ara bölme koydurmamıştı. Duvarların tamamı

boydan boya üç katlı metal raflarla çevrilmiş, üzerlerine sac malzemeler, metal levhalar, tel kafesler ve alçı kalıplar dizilmişti.

Esra buraya temizlikçi dışında neredeyse kimseyi sokmuyordu. Günlük işleri kendi yapıyor, çamur bulaşmış aletleri yıkıyor, kurumasın diye alçı çalışmaları ıslak bezlere özenle sarıp kaldırıyordu. Genellikle pencere kenarındaki büyük mermer çalışma masasında çalışıyor, mola verdiği zamanlarda kalın ızgara parmaklıklı pencereden dışarıyı izlemeyi çok seviyordu. Büyük masanın çaprazında duran diğer masaya ise el altında bulundurmak istediği modelleri koyuyordu. Çalışırken çok sık bir şeyler içtiği için tezgâhta her daim yıkanıp ters çevrilmiş cam bardaklar duruyordu. Şimdi içeri girip üzerini değiştirdikten sonra kendine limonlu bir soda hazırlayacak, sergisi bittiği için artık ihtiyacı olmayan mezar başlıklarını kaldırıp raflara yerleştirecekti.

Esra atölyenin anahtarını çevirdi, kapıyı açıp içeri girdi. Büyük çalışma masasına pencereden tülümsü bir ışık huzmesi vuruyordu. Anahtarı giriş kapısının yanındaki kancaya taktıktan sonra masaya doğru yürüdü. Omzuna asılı çantasını masaya bıraktığı sırada telefonu çaldı. Yüzünü buruşturdu. Atölyede genellikle telefonunu kapalı tutar, telefon zilinin işiyle arasına zamansız girmesine izin vermezdi. Zilini kapatamadan onu yakalayanın kim olduğuna bakmak için çantasının iç cebine koyduğu telefonu çıkardı. Arayanın numarası rehberinde kayıtlı değildi. Bu yüzden telefonu açmadı. Birkaç çalıştan sonra kapanan telefonu masanın üzerine bırakacakken ekranda bir yazılı mesaj belirdi.

"Merhaba, ben Ali Gündüz," yazıyordu mesajda. "Dün beni aramışsınız. Kiminle görüşüyorum acaba?"

"Merhaba Gabriel Bey. Ben Esra Artun. Nasılsınız?" diye yazdı Esra. Sergide neredeyse adamın üzerine yürüyen kendisi değilmiş gibi nazik bir dilde yazıyordu.

Gabriel, "İyiyim, teşekkürler. Aradığınızı şimdi gördüm ve henüz dönebildiğim için özür dilerim," diye yazdı. Mesaj yazmayı bitirince elini ıslak saçlarının arasında gezdirmeye başladı. Duştan yeni çıkmış, yatağının üzerine oturmuştu. Gardırop

kapağının üzerindeki boy aynasına baktı. Sabah yediği yumrukla sarsılmıştı ama duş alınca toparlanmış gözüküyordu.

Esra yazışmak yerine aramaya karar vererek Gabriel'in numarasını çevirdi. Telefon tek çalışta açıldı. Kadın, "Böylesi daha kolay. Tekrar merhaba Gabriel Bey. Medici Akademisi'nin İstanbul'da açılacak şubesiyle ilgili görüşmek için kartınızı vermiştiniz," dedi. "Hâlâ görüşmek istiyorsanız size ayırabileceğim bir saatim var."

Gabriel, "Bugün mü?" diye sordu.

"Evet. Hatta şimdi. Balat'tayım. Buraya gelebilirseniz görüşebiliriz."

Gabriel komodinin üzerindeki saate baktı. Evden çıkınca laboratuvara gitmeyi planlamıştı ama pekâlâ Esra'yla görüşüp işe sonra gidebilirdi.

"Bir dakikanızı rica edeceğim," dedi Gabriel ve telefonundaki yol uygulamasından Balat'a ne kadar sürede gidebileceğini kontrol etti. Uygulama ona sahil yolundan kırk beş dakikada Balat'a varacağı bir rota çizmişti.

Gabriel, "Bir saate gelebilirim sanıyorum. Konum paylaşır mısınız?" dedi yataktan kalkarken.

Esra, "Tamam! Telefonu kapatınca gönderiyorum," dedi hızla. "O halde Balat'ta görüşmek üzere."

Gabriel, kadın telefonu kapamak üzereyken araya girdi.

"Balat'ta ofisinizde mi görüşeceğiz Esra Hanım?"

"Atölyemin önünde buluşuruz ama yakındaki bir kafede görüşeceğiz."

"Gideceğimiz kafe geniş mi? Bahçesi varsa çok iyi olur."

"Neden sordunuz? Sigara mı içiyorsunuz?"

"Hayır, hayır. Gelirken getirmek istediğim bir tarayıcı var. Fotoğraf makinesi büyüklüğünde. Açık alanda size anlatmak istediğim proje için bu cihazla deneme çekimi yapmak istiyorum."

Esra, "Ben çekimde yer almam. Bu sizin için uygunsa getirin," dedi net bir sesle. Konuşurken asma kata çıkan masif ahşap merdivenlerinden çıkmaya başlamıştı.

Gabriel açıklamaya çalıştı.

"Bu, kamera ya da fotoğraf makinesi gibi değil. Taramalar röntgen filmine benziyor dersem anlatmış olurum sanırım. Varsa kafenin bahçesini tarayacağım."

"Kafenin bahçesi var ve oldukça geniş. İşinizi görür mü gelince bakarsınız," dedi Esra. İsteksiz gözükmeye çalışsa da Gabriel'in bahsettiği tarayıcının ne olduğunu merak etmişti. Adamın kendisiyle nasıl bir proje için görüşmek istediğini de...

"Tamam o zaman. Bir saate görüşmek üzere."

"Görüşmek üzere Gabriel Bey. Atölyeye yaklaşınca haber verin."

Esra konuşma bitince Gabriel'in numarasını rehberine kaydetti. Adama atölyenin konumunu yolladıktan sonra da bir mesaj attı.

"Aracınızı binanın yanındaki otoparka koyabilirsiniz. Kapı numarası 11."

İşi bitince topuklu ayakkabılarını çıkarıp duvarın kenarına itti. Paravanın arkasına geçip üzerini değiştirmeye başladı. Önce kampanya ofisine giderken giydiği dizaltı eteği çıkardı. Ardından ekru ipek gömleğini çıkarıp kendi yonttuğu ağaç dalları şeklindeki ahşap paravanın bir dalına astı. Üzerine çok sevdiği pudra rengi gömleğini ve yırtık kot pantolonunu geçirdi. Rahatlamıştı.

O sırada Gabriel de gardırobunu açmış üzerine giyeceklerini yatağın üstüne atıyordu. Keten bir gömlek ve toprak rengi bir kanvas pantolon seçmişti. Giyinmeye başlamadan önce boynundaki haçlı kolyeyi çıkardı. Dizlerinin üzerine çömeldi ve gardırobunun içindeki kilitli çekmeceyi çekti, sonra da yerinden çıkarıp zemine koydu. Özel olarak normalden kısa yaptırılmış çekmecenin arkasına yerleştirilmiş bir iç çekmece daha vardı, burada kendisi için önemli kişisel eşyalarını ve takılarını saklıyordu. Elini boşluğun arkasına doğru uzattı, parmakları çekmecenin sapına değene kadar elini havada gezdirdi. Sapı bulamayınca eğildi, başını çekmecenin boşluğunda uzattı. Karanlıkta bir şey göremeyince cep telefonunun fener ışığını yaktı. Parlak

beyaz ışığı karanlığa tutunca çekmecenin dibi aydınlandı. Gabriel iç çekmecenin olduğu yere eğilip baktı. Çekmece yoktu. Şaşkınlıktan yanlış gördüğünü sandı. Gözünün gördüğünü elinin teyit etmesini istercesine elini oyuğa sokup gezdirdi. Arka bölüm boştu.

Doğruldu. İki elini dizlerinin üzerine koydu, yerde çömelmiş halde kalakaldı. Eve kendisinden başka sadece temizliğe gelen kadın giriyordu ama onda da çekmecenin anahtarı olmadığı için hiçbir zaman içini açıp temizlemiyordu. Gabriel'in aklına eve birinin girdiği geldi. Gayriihtiyari etrafa bakındı. Evde gözüne bir tuhaflık çarpmamıştı. Ayağa kalktı ve tek tek evin odalarını gezdi. Antreye gidince aklına birden Nikol'ün kendisine alarmının susturulduğunu söylediği geldi. Tam evsizler dehlize inerken evin çalan alarmı susturulmuştu. Eve birinin girdiğini şimdi anlıyordu. Güvenlik şirketinin Nikol'ü bu yüzden aradığını da.

Gazeteciler

Burak, Sirkeci İstasyonu'na varmak üzereydi. Bu kez arkadaşlarıyla garın içindeki çay ocağında buluşacaktı. Gar kapısından vitraylı büyük salona girdikten sonra sağa döndü, yuvarlak masalardan birinde oturan arkadaşı Betül'ü görünce halini unutup içeriye daldı. Herkes başını çevirip ona bakınca geceyi toz toprağın içinde geçirdiğini hatırladı. Utandı. Hiç uyumadığı için bitkindi ve terden saçları yağlanmıştı. Kendi hissetmiyordu ama koktuğundan emindi. Herhangi bir lokantaya girdiğinde etraftakiler rahatsız olmasın diye kovulacak haldeydi. Betül onu görüp selamlayarak ayağa kalktı. Burak etraftakilerin şaşkın bakışları başka yöne çevrilince rahatladı, burnuna dolan çay kokusuyla gevşedi.

"Semih yok mu?" diye sordu Betül'e.

"Bugün gelemedi," dedi Betül. Sonra sır verecekmiş gibi yaklaştı. "Ama eminim bu halini görmek isterdi."

"Yarın bu iş bitince üzerimdekileri yakacağım!" dedi Burak.

Betül kahkaha attı.

"İyi fikir. Kokuyorsun."

Burak gülümseyerek, "Tamam uzatma!" dedi. "Tabii gazete binasının önündeki iki fakirle röportaj yapıp yazı yazsam kokmazdım ama ben gerçek bir gazeteciyim. Ve koktuğuma değdi. Çok sıkı hikâyeler topladım."

"İyi bir dosya geliyor diyorsun..."

"Bir değil iki dosya," dedi genç gazeteci iki parmağını zafer işareti yapar gibi havaya kaldırarak. "Hem de ne iki!"

"Hadi ya! Ne buldun?"

"Bir çayla bir simit ısmarlarsan hepsini anlatırım."

"Aşk olsun. Ismarlamaz mıyım," dedi Betül. Sonra da elinde cüzdanıyla masadan fırlayıp çay ocağına gitti.

Burak çelimsiz kadını izlerken açlıktan başı dönüyordu. Dehliz hikâyesiyle ilgili ondan isteyecekleri aklından uçup gitti. Kuru bir oğlanın yuvarlak metal bir tabağa simit koyuşunu izlerken, yan masada oturan iki kadının kendisini süzdüğünü hissetti. Hakkında konuştuklarını tahmin ediyordu. Her şeyi anlatan bu kaçamak bakışı yazısı için fotoğraflamak isterdi. Ancak medeniyete dair en önemli ikili üzerinde yoktu: para ve telefon.

Betül çaylarla ve simitlerle masaya geri geldiğinde Burak tabaktaki simide saldırıp ağzına büyük bir lokma tıktı. Susamlar tişörtüne dökülürken ilk lokmanın keyfini çıkarıyordu. Simidin yarısını midesine indirdikten sonra Betül'e baktı.

"Senden benim için birkaç şey araştırmanı isteyeceğim."

"Ne istiyorsun?"

Burak öne eğildi. Fısıldayarak, "Dün geceyi nerede geçirdim tahmin et!" diye sordu arkadaşına. "İpucu vereyim, kimsenin giremeyeceği kilitli ve karanlık bir yer."

"Banka kasasıdır inşallah. Lütfen bana yanında tomar tomar dolar olduğunu ve ikimizin de bu sefil hayattan kurtulduğumuzu söyle!"

Burak, "Yaklaştın," deyince Betül şaşırdı. Kaşlarını kaldırmış arkadaşının devam etmesini bekliyordu.

"Geceyi Çuhacı Han'ın altında geçirdim. Türkiye'nin döviz ve altın kasasının altında yani."

"Altında derken?"

"Bildiğin altında, yerin altına indim."

"Daha neler! Oraya nasıl girdin?" diye sordu Betül. Elini hayretle havaya kaldırınca masanın üzerindeki metal tabağa çarpmış, etraftakiler yerinde dönen tabağın sesine dönüp bakmıştı.

"Not alır mısın?" dedi Burak. "Ali Gündüz... Bu adamı araştırmamız gerekiyor. Beni aşağıya o soktu. Çuhacı Han'da bir

kuyumcu dükkânı var. Nadir Kuyumculuk. Akşam yediye doğru bizi dükkânının altındaki kapaktan yerin altına indirdi ve kapağı üzerimize kilitledi. Kapalıçarşı kapalıyken aşağıda kaldık. Sabah olunca da bizi çıkardı."

"Dur yavaş!" dedi Betül. Sonra telaşla çantasından not defterini ve kalemini çıkardı. Okunması imkânsız bir yazıyla, "Ali Gündüz, Çuhacı Han'da kuyumcu, Nadir Kuyumculuk" diye not alırken bir yandan da yazdıklarını Burak'a okuyordu.

"Evet. Ne diyordum? Ali denen adam yedide bizi yerin altına indirdi. Aşağıda su tünelleri var."

"Biz derken?"

"Ben ve evsiz bir arkadaşım daha."

"Evsiz arkadaşın, hmmm... " dedi Betül. "Nerede tanıştınız?"

"Adı Abdullah. Aşevinde tanıştık. Bana bu işi o ayarladı."

Betül tek kaşını havaya kaldırdı.

"İş tam olarak neydi?"

"İki evsiz aşağı inecektik ve yer altında kilitli bir gece geçirecektik. Ali denen adam bizden dükkânın altındaki tünellerde kemik toplamamızı istiyordu. İş kemik toplamak yani."

Betül, "Kemik mi? Ne kemiği?" diye sordu hayretle.

"Bu Ali Gündüz'ün abisi çocukken dehlizlerde kaybolup ölmüş. Onun kemiklerini bulması için iki evsizi aşağı indirmeye karar vermiş. Kemikleri bulursa abisine mezar yapmak istiyormuş. Tabii bunlar adamın anlattıkları. Bana gazete arşivlerinden bu haberi tarayıp bulur musun? Doğru mu söylüyor, yoksa ayak mı yapıyor merak ediyorum."

Betül ciddi bir ifadeyle not alıyordu.

"Hangi yılları tarayalım?"

"Adam otuz, otuz beşinde. Abisi ondan kaç yaş büyüktü bilmiyorum. Sadece öldüğünde on iki yaşında olduğunu söyledi."

"Geniş bir dönemi taramamız lazım. Tamam ben ayarlarım," dedi Betül. Sonra "Fotoğraf var mı?" diye sordu ve durdu. Başını iki yana salladı. "Yok tabii. Telefonun yanında değildi ki! E peki yer altına indiğini nasıl ispatlayacaksın?"

Mona Lisa

Gabriel, Esra'nın atölyesine varmak üzereydi. Arabasıyla Haliç'te sahil yolunda ilerlerken yol boyunca tamircilerin, balık restoranlarının, oto yedek parçacıların ve zemin katları evsizler girmesin diye alüminyum levhalarla çevrili terk edilmiş evlerin önünden geçti. Evine girilmesinin huzursuzluğu içinde etrafına bakarken hiçbir yer ona güvenli gözükmüyordu. Çok sevdiği Balat bile.

Eskiden kız arkadaşı oturduğu için sık geldiği mahallenin harman tuğladan yapılmış üç katlı eski Rum ve Yahudi evleri, son yıllarda entelektüellerin akınına uğramıştı. Evleri restore edilmeye başladıkça da mahallenin çehresi değişmişti. Olta ve ağ satanlar butiklerle, kıvılcımlar saçarak kaynak yapan tamirci atölyeleri tasarım dükkânlarıyla, vitrin mankeni yapan zanaatkârlar ressamlarla iç içeydi. Gabriel, Esra'nın atölyesinin bölgede son zamanlarda açılan sanat atölyelerinden biri olduğunu tahmin ediyordu. Gideceği adrese yaklaşınca kadının mesajında yazdığı otoparkı kaçırmamak için sağa yanaşıp yavaşladı. Bir süre sonra da yolun köşesinde, boş bir arsanın önündeki otopark tabelasını görünce saptı.

Otoparkın altı yedi aracın arkalı önlü ancak park edebildiği dar arsası, Haliç surlarından kalan taş bir duvarın dibindeydi. Gabriel derme çatma bir bekçi kulübesinin yanından otoparka girince yerde yatan bir sokak köpeği kenara çekildi. Kulübeden fırlayan bir delikanlı Gabriel'e arabayı olduğu yerde bırakmasını

işaret etti. Anahtarı alınca aracı daracık arsada diğerinin arasına sıkıştıracaktı.

Aracı durduran Gabriel ön kapıyı açıp indi. Etrafa bakındı. Yolun karşı köşesindeki taş bina Esra'nın atölyesi olmalıydı. Adam, tarayıcıyı yanına almak için arabanın arkasına geçti. Bagaj kapağını açtı, dibe kaymış muhafazalı dikdörtgen çantayı sapından tutup çıkardı. Böyle pahalı bir cihazı bagajda taşırken sağa sola çarpmadığını umdu.

Çantayı omzuna asarken otoparkçı yanına gelmişti. Delikanlı ona küçük bir otopark fişi verdi. Yanında da bir A4'ün yarısı büyüklüğünde bir kâğıt uzattı. Gabriel aldığı kâğıdın önce ön yüzüne sonra da arkasına baktı. Bu "Mona Lisa" adındaki yeni açılmış bir kafenin el ilanıydı.

"Hayırdır delikanlı? Ne ilanı bu?" diye sordu Gabriel bagaj kapağını kapatırken.

"Bir abla verdi bana bunları. Bir kafe açmış da. Güzel arabalar gelirse onlara dağıt dedi."

Gabriel gülümsedi. "Adın ne?"

"Faruk."

"Ben de Ali. Arabamı güzel bulup bu ilanı bana verdiğin için teşekkür ederim Faruk. Bu tabloyu da çok severim."

"Neyi seversin abi?"

"İlanın üzerindeki resmi. Onu çok eskiden biri yağlıboya ve fırçayla çizmiş."

Çocuk mahcup bakışlarını üzerinde Mona Lisa'nın resmi olan kafe ilanına çevirdi. Elleri göğsünün altında birleşmiş Mona Lisa'ya ilk defa alıcı gözüyle baktığı belliydi.

"Resimdeki kadının adı Mona Lisa. Kafenin ismi buradan geliyor. Bu çok ünlü bir tablodur. Peki sana bir soru sorayım. Sence bu kadın gülümsüyor mu, gülümsemiyor mu?"

"Gülümsüyor mu? Bilmiyorum abi," dedi Faruk ilanı yüzüne yaklaştırarak.

"İyi bak bakalım."

Faruk kaşlarını çatarak resme baktı. Sonra yüzünden uzaklaştırdı.

"Önce gülümsüyor gibi geldi ama... Neymiş?"

Gabriel açıklamaya çalıştı.

"Tereddüt etmekte haklısın Faruk, zor bir soru sordum ve kimse bu soruya cevap veremiyor. İşin aslı Mona Lisa hem gülümsüyor hem gülümsemiyor. Gözlerini kadının gözlerine dikersen dudakları bulanıklaşıyor. O zaman gülümsüyor zannediyorsun. Sonra gözlerini dudaklarına dikince o zaman tam tersi gülümsemediğini düşünüyorsun."

Bunu ona Harvard Tıp'tan sinirbilimci bir arkadaşı söylemişti. Kadın, optik oyunlarla dünyanın en gizemli gülümsemesini yaratan Da Vinci'nin sırrını çözmeye çalışıyordu.

Faruk yeniden Mona Lisa'nın dudaklarına baktı. Kadın gülümsemiyordu. Sonra bakışlarını gözlerine kaydırınca Mona Lisa'nın dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme belirdiğini fark etti. Hayretle kaşlarını yukarı kaldırdı.

"Vay be!"

Gabriel omzundan kayan çanta askısını düzelttikten sonra arabanın anahtarını delikanlıya uzattı.

"İlanı böyle dağıtırsan kafeye müşteri yağar," dedi göz kırparak. Sonra delikanlının eline bir bahşiş sıkıştırdı.

Faruk bahşişi cebine koyarken, "Abi tablo kafede mi?" diye sordu.

"Ah, keşke öyle olsa Farukçuğum. Tabloyu yapan İtalyan bir ressam ve Mona Lisa tablosu şimdi Fransa'da."

"Niye İtalya'da değil ki?" diye sordu Faruk.

Gabriel bir an duraksadı. Bu soruyu milliyetçi bir İtalyan duvar boyacısı da kendine sormuştu. 1911'de Paris'te bulunan Louvre Müzesi'ndeki eserleri cam muhafazaya almak için geçici bir süreliğine müzede çalışan boyacı adam, burada sergilenen İtalyan tablolarından birini vatanına geri götürmeye karar vermişti. Başka bir tabloyu almak için harekete geçtiğinde gözü bir an gizemli Mona Lisa'ya takılmış, tablodan çok etkilenerek boyutları küçük olan Mona Lisa'yı almaya karar vermişti. Ve tabloyu ceketinin içine saklayarak müzeden elini kolunu sallaya-

rak çıkmıştı. O güne kadar sanat tarihçileri tarafından şaheser olduğu kabul edilse de Mona Lisa halk arasında meşhur değildi. Çalındıktan sonra tam iki yıl bulunamayınca ünü dünyanın her yerine yayılmıştı. Müzede tablo çalındıktan sonra boş kalan duvarı bile ziyaretçi akınına uğramıştı. O günden beridir de tablo tişörtlerden defterlere, mutfak önlüklerinden Amerikan servislerine, milyonlarca eşyanın üzerine basılmış, görülmemiş düzeyde ilgi görmüştü. Onu çizen Leonardo da Vinci de tablosu gibi başka hiçbir ressama nasip olmayacak kadar merak uyandırmıştı.

Gabriel, Faruk'a dönerek, "Tablo neden mi ülkesinde değil?" diye vurguladı. "Çünkü tabloyu çizen adam İtalyan ama Fransa'da ölmüş. Tablosu da yanındaymış."

"Ha adam yaşamıyor o zaman?" dedi Faruk. Leonardo da Vinci'yi hiç duymadığı belliydi.

Gabriel, "Evet, öleli çok oldu. Adı Leonardo da Vinci. Ölmeden önceki son yıllarını Fransa kralının yanında baş ressam, mimar ve mühendis olarak geçirmiş," diye açıkladı. Sonra bir meslektaşıyla konuşurmuş gibi ciddileşti. "Ancak Leonardo'nun Fransa'daki mezarı kabul edilen şapelde gömülü olup olmadığı tartışmalı. İlk gömüldüğü kilise on dokuzuncu yüzyılın başında yıkılınca mezarlardaki kemikler etrafa saçılmış. Yıllar sonra amatör bir kazıcı 'Leo Dus Vinc' yazılı bir taşın yanında kemikler bulmuş, bunlar Leonardo'nundur denmiş. Bir sepete konan kemikler bir süre sonra yine kaybolmuş. Tekrar bulunduğunda bu kez küçük bir şapele gömülmüş. Şimdilerde şapeldeki kemiklerin gerçekten Leonardo'ya ait olup olmadığını öğrenmeye çalışan kalabalık bir araştırma ekibi var. Ressamın DNA'larına ulaşırlarsa kemiklerinin ona ait olup olmadığını inceleyecekler. Ben de onlarla çalışacağım. Düşünsene Farukçuğum! Dünyanın gelmiş geçmiş en büyük dâhilerinden biri kabul edilen Leonardo'nun sırlarını çözmeye çalışanların arasına katılacağım."

Gabriel konuşması bitince Faruk'un kendisine boş gözlerle baktığını gördü. Leonardo konusu açılınca kendini tutama-

mış, çok konuşup delikanlıyı anlamayacağı detaylara boğmuştu. Faruk'u daha fazla meşgul etmemek için elini omzuna koydu. "İşte böyle!" dedi arabanın anahtarını delikanlıya uzatırken.

"Ne zaman gelirsin abi?" diye sordu Faruk. Müşterisi geç gelecekse arabayı duvar dibine koyup önüne başka araçları park edecekti.

"İki saate gelirim."

Sonra omzunda bekledikçe ağırlaşan tarayıcıyı sallanmaması için alttan eliyle destekleyerek Esra'nın atölyesinin olduğu yöne doğru yürümeye başladı. Cihazla yapmayı planladığı proje için Esra'dan yardım alabilirse Leonardo Projesi için büyük yol almış olacaktı.

Kadınlar Pazarı

Suzan ve Cristiano Medici, tepeden Unkapanı semtini seyrediyorlardı. Bulundukları yerden şehrin en işlek caddelerinden birinin üzerindeki Bozdoğan Kemeri görünüyordu. Şehzadebaşı Camii'nden çıkınca yolun karşı tarafındaki parka geçmişler, kemere doğru yürümeye başlamışlardı.

Suzan gözlerinden durmaksızın araç geçen kemeri göstererek, "Konstantinopol'de, antik dünyanın en uzun su şebekesi inşa edilmişti. İnanılması güç ama o dönemde şehre tam iki yüz elli kilometre uzaktan su taşımışlardı," dedi. "Ve kemeri kesintisiz 0,0001 derece eğimle inşa edebilmişlerdi."

Medici, "Gerçek bir mühendislik harikası," dedi başını sallayarak. On katlı bina yüksekliğindeki iki katlı yapıya hayranlıkla bakıyordu.

Suzan, "Kente ilk isale hattını ikinci yüzyılda İmparator Hadrianus'un yaptırdığını düşünüyoruz. Şehir başkent olunca da Büyük Konstantin yer altı galerilerinin inşaatına başlamış olmalı. Daha sonra İmparator Valens yeni bir hat yapıp eskilerle birleştirmiş ve bütün hattı büyütmüş. Bizim Bozdoğan dediğimiz bu kemer Valens'in adıyla anılıyor," dedi.

Sonra ellerini keten ceketinin ceplerine sokarak parkın içinden su kemerine doğru yürümeye devam etti. Çimen kaplı parkın ortasında atı üzerinde tasvir edilmiş Fatih Sultan Mehmet heykeli vardı. Kadın heykelin etrafını çevreleyen beyaz taşlı patikada yürürken konuşmaya devam etti.

"İstanbul'un su ihtiyacı hiç bitmemiş. Durmadan nüfusu artan şehrin su sorunu Osmanlı Dönemi'nde de devam etmiş. En nihayetinde bu işi Kanuni Sultan Süleyman zamanında Mimar Sinan çözebilmiş. Sinan'ın bu yönü çok konuşulmaz ama büyük üstat şehre mimarlık şaheseri su kemerleri kazandırmış. Bazı yerlerde mevcut Roma sisteminden yararlanmış ama su yollarının ve sarnıçların yerini kimse tam olarak bilmediği için bu yolları arayıp bulmak zorunda kalmış," dedi. Parkın ortasındaki Fatih Sultan Mehmet heykelini eliyle işaret ederek, "Ne de olsa Fatih kenti fethettiğinde kimse ona şehir turu attırıp nerede ne var anlatmamış," dedi gülerek. Medici de ona katıldı.

Suzan, Bozdoğan Kemeri'nin gözlerinde tabureye otururak tavla oynayan rehavet içindeki adamların yanında durup prensin yanına gelmesini bekledi. Sonra birlikte iki arabanın rahatlıkla geçebileceği genişlikteki su kemerinin içinden geçtiler. Arka tarafta, restoranların ve yiyecek satan dükkânların olduğu küçük bir meydana çıktılar.

Suzan, "Burada et satılır. Bu yüzden biraz kokabilir," dedi. Sonra ortası ağaçlıklı meydanda kendi etrafında yarım tur dönerek, "Buraya Kadınlar Pazarı deniyor. Bizans zamanında da burada bir pazar kuruluyormuş. Kimine göre 'Kadınlar Pazarı' adı, burasının kadın esirlerin satıldığı bir köle pazarı olmasından geliyor ama bana göre bu bir şehir efsanesi. Bence burası kadınların satış ve alışveriş yaptığı bir pazardı," diye açıkladı.

Medici etrafına şaşkınlıkla bakınırken, "İstanbul'da İtalyanlardan da köle olarak satılan vardı değil mi Suzan Hanım?" diye sordu.

Suzan, "Evet," dedi. Eliyle Haliç yönünü göstererek, "Bizans Dönemi'nde Galata Köprüsü'nün iki yanında İtalyanların mahalleleri vardı. Venedik kolonileri, Amalfililer, Pisalılar ve en uçta da Cenovalılar otururlardı," dedi. "Tabii İtalyanlar ile İstanbul halkının arasında gerilim yüksekti. Konstantinopol halkı İtalyanların kendilerini ticari olarak istila ettiğini düşünüyordu. 12. yüzyılda bu gerilim zirveye çıktı. Kızgın halk bir ayaklanma

çıkararak şehirde oturan altmış bin Latin'e saldırdı. Bu saldırıdan çok az kişinin kaçabildiği biliniyor. Mesela dört bine yakın Latin, köle olarak Türklere satıldı. Sonrası malum. Yirmi yıl kadar sonra Haçlı Ordusu Kudüs'e gideceğine Konstantinopol'e girdi ve şehirde taş üzerinde taş bırakmadı."

Prens sustu. Sessizce etrafına bakınmaya başladı. Suzan bir an Latinlerle ilgili söylediklerinin prensin canını sıktığını düşündü. Gözlerini yere indirip sessizce adamın ne söyleyeceğini bekledi.

Prensin aklıysa telefonuna gelen mesajdaydı. Mesajda Milano'da Leonardo da Vinci'nin annesi Caterina'ya ait olabilecek bir mezar bulunduğu yazıyordu. Bu çok sürpriz bir gelişmeydi. Prens, Suzan'ın yanında olduğunu unutmuş gibi kendi kendine mırıldanmaya başladı.

"İki halkın ölüleri ve köleleri nerede kesişir, nerede ayrılır kim bilebilir?"

Buluşma

Esra, Gabriel yaklaştığını haber verince atölyesinin önüne çıkmıştı. Zincirini omzuna çaprazlama astığı küçük bir çanta takmış, koluna bir kot ceket dolamıştı. Atölyesinin sokağa bakan cephesindeki mermer kitabeli kapının önünde beklerken karşı kaldırımda Gabriel'i gördü. Gabriel de Esra'yı görmüştü.

Genç adam yolun iki yönünü de kontrol etti ve karşıya geçmek için caddeye indi. Hamal gibi sırtlandığı cihazlarla yürürken Esra tarayıcının tahmininden büyük olduğunu fark etti. Genç kadın yavaşça kaldırımın köşesine yürüdü, karşıya geçip kaldırıma çıkan Gabriel'e elini uzattı.

"Merhaba Gabriel Bey."

Gabriel cihaz omzundan kaymasın diye hafifçe çömelerek elini uzattı. "Merhaba Esra Hanım," derken kuyumculuktan kalma bir alışkanlıkla kadının narin bileğini, çalışmaktan soyulmuş parmaklarını ve uzun boynunu süzdü.

"Sizi götüreceğim kafe beş dakika yürüme mesafesinde ama cihaz ağır sanırım. Taksi çağıralım isterseniz," dedi Esra.

Gabriel, "Hangi kafeye gideceğiz?" diye sordu.

"Çınar Kafe. Yakında kafe çok var ama bahçesi geniş bir yer tercih ettiğiniz için orası aklıma geldi."

"Çınar Kafe'yi biliyorum. Oraya kadar yürümek sorun değil. Çekim için uygun bir yer seçmenize sevindim."

"Buraları biliyorsunuz," dedi Esra alaycı bir gülümsemeyle. Sonra da kafelerle çevrili bohem mahallenin iki kişinin yan

yana duramadığı dar kaldırımlarında önden yürümeye başladı. Gabriel arkasından onu takip ediyordu. Bir süre sahil yoluna paralel çarşı caddesinde tek sıra halinde konuşmadan yürüdüler. Esra, arada bir arkadan gelen adamı kontrol ediyordu. Gabriel omzundaki cihazla belgesel çekmek istiyor diyecekti ama adam genetikçiyim demişti. Onunla ilgili yürüttüğü hiçbir tahmin henüz tutmadığı için Esra fikir yürütmekten vazgeçti.

Çarşı caddesinin ortasına geldiklerinde Esra bir ara sokağa saptı. Ana caddeyi işgal eden kafe dalgasının henüz ulaşmadığı sokak, sahne arkası gibi dağınıktı ve fakirlik kol geziyordu. Sokakta oynayan çocukların yüzleri de kıyafetleri de kir içindeydi. Esra kaldırımlara park eden arabaların arasından zorlukla ilerleyerek merdivenli bir sokağın önünde durdu ve arkasına baktı. Gabriel'in arkadan kendisini takip ettiğini görünce gökkuşağı renklerine boyanmış merdivenlerden tırmanmaya başladı. Rengârenk ahşap sandalyeler dizili merdiven sahanlığında resim çeken turistlerin arasından geçerek yukarı çıkmaya devam etti. Gabriel de arkasından ağır ağır basamakları çıkıyor, bir yandan duvarlara asılmış renkli saksılara bakıyordu. Sosyal medya paylaşımları için adeta set haline getirilmiş merdivenleri çıkarken kafelerdeki artıklardan nemalanan sokak kedilerine ve bahşiş bekleyen cılız oğlan çocuklarına gözü takıldı. Bu yaşların, ustadan dayak yeme yaşları olduğu devirler kapanmıştı. Bir gün babasının tezgâhı da bir kafede dekorasyon malzemesi olursa ve turistler resmini çekip sosyal medyada paylaşırsa şaşmayacaktı. Tıpkı diğer azınlıklar gibi Katolik Süryanilerin sayısı gerçekten de yok denecek kadar azdı. Bu yüzden o, Balat'ın yeni müdavimlerinin aksine siyah beyaz fotoğraflarda, kilit vurulmuş kapılarda, evlerin aşınmış mermer eşiklerinde nostaljiye değil, yok olma korkusuna kapılırdı. Bu yüzden de huzursuzluk duyardı. İstanbul'a göç etmiş yeni nesil, köksüzlüğünü telafi etmek istercesine İstanbul'un eski sokaklarına doluşurken Gabriel gibilerine köklerinin söküldüğünü hissettirirdi. Gerçekte ise onların da İstanbul'a göç etmiş bir halk olduğunu ve kim kim-

den uzun süredir kentteyse diğerine sonradan gelme gözüyle baktığını herkes unuturdu. Tüm halklar derinlerde bu kentin sahibi olmadığını bilirdi. Sadece kalabalık olan açıktan, sayısı az olan sessizden yaşar ve ölürdü.

Gabriel sahanlıkta kendisini bekleyen Esra'nın yanına geldiğinde nefeslenmek için durdu. Taşıdığı yük her adımda ağırlaşıyor gibiydi. Kalan merdivenleri seri hareketlerle çıkmaya başlayan Esra'ya baktı. Kadın merdivenlerin ortasındaki demir tırabzanlara tutunarak bir çırpıda yukarı çıkmıştı. Gabriel son bir gayretle merdivenin kalan basamaklarını çıkınca Esra'nın kafenin üzeri asma yaprağı sarılı çardağına gittiğini gördü. Kafede mavi beyaz pötikare örtüler serili kırk kadar masa vardı ve Esra birinin yanında ayakta duruyordu.

"Burası iyi mi?" diye sordu Gabriel'e.

Gabriel etrafa baktı. İki masa hariç kafede başka oturan yoktu. "Evet, gayet iyi," dedi Esra'ya.

Genç kadın iki ahşap masanın birleştirildiği bir yer seçmişti. Masaların bulunduğu bahçenin bitiminde yüksek bir duvar, ardında da ihtişamlı bir konak vardı. Konak, İstanbul'da yaşamış Romen asıllı tarihçi, müzisyen ve yazar Dimitri Cantemir'in eviydi ve restore edilerek müzeye çevrilmişti. Gabriel tarayıcının olduğu çantayı masaya bıraktı ve Esra'nın karşısındaki sandalyeyi çekti. Otururken konağa baktı.

Esra, "Yemekleri vasattır ama mekân güzeldir. Tabii en önemlisi her zaman sakindir," dedi. Karşısında Gabriel sırtını geriye yaslayınca, "Peki, benim ne yazık ki çok zamanım yok Gabriel Bey. Önce içecek siparişi verelim. Sonra benimle konuşmak istediğiniz projeyi anlatın sizin için de uygunsa," dedi.

Gabriel, Esra'nın buyurgan tavırlarından konuşmayı yönlendirmek istediğini sezmişti. Kafenin kapalı bölümünün kapısında bekleyen garson kadın onlara doğru gelirken hemen söze girdi.

"Sizden önce abim Aziz'in mağazasına gidip parmağımdaki yüzüğü soran kadını tanıyorum."

Esra hızla başını adama çevirdi. Dikkat kesilmişti.

"Kamera kayıtlarında gördüğünüz kadın Teknokent'te çalışıyor. Benimle aynı yerde yani," diye devam etti Gabriel.

O sırada beyaz önlüğünün cebindeki kalem ve adisyon fişini çıkararak Gabriel ve Esra'nın yanına gelen garson kadın nazik bir sesle, "Hoş geldiniz," dedi.

Esra bakışlarını garson kadına gönülsüzce çevirerek, "Bir Americano," dedikten sonra tekrar Gabriel'e döndü. Aklının bölünen konuşmada olduğu belliydi.

Gabriel garsona, "Ne tavsiye edersiniz?" diye sordu.

"Maça çayı çok soruyorlar bu ara. Onu getirebilirim."

"Başka?" diye sordu Gabriel. Esra'nın meraklandığını görünce ağırdan almaya başlamıştı.

"Normal siyah çayımız da çok güzel."

"Yanında tost gibi bir şey yiyecek vaktimiz olsa alırdım. Peki, yeşil çay var mı?"

"Var," dedi garson kadın.

"Yeşil çay alayım o zaman."

Garson kadın, "Bir Americano, bir yeşil çay. Başka bir şey ister miydiniz?" diye sordu.

Esra hemen atıldı. "Hayır, teşekkürler."

"Ben de istemiyorum, teşekkürler," dedi Gabriel gülümseyerek.

Esra, garson siparişi alıp masadan ayrılırken Gabriel'e, "Kadın kimmiş?" diye sordu.

"Sibel'in işyerinden arkadaşı. Adı Yeşim. Diğeri de onun erkek arkadaşı diye tahmin ediyorum."

Esra yerinden sıçradı.

"Cemil'in kızından mı bahsediyorsunuz?"

"Evet. Sibel'in yöneticisi olduğu şirketle başında olduğum laboratuvar uzun süredir işbirliği yapıyor. Ben üniversitede çalışmaya başlamadan önce başlamış bir işbirliği."

"Sibel'in işyerinden arkadaşı yüzükle neden ilgilensin ki?" diye sordu Esra.

Gabriel, "Arkadaşını bilmiyorum ama Sibel'in yüzükle ilgilendiği kesin," diyerek sırtını sandalyeye yasladı. "On gün

önce her zaman yaptığım gibi laboratuvarda çalışmaya girmeden önce yüzüğümü çıkardım. DNA laboratuvarlarına girmeden önce tüm takılarımızı çıkarırız. İçeride ben, asistanım ve Sibel vardık. Sibel laboratuvardan çıktı. Sonra ben, en son da asistanım... Ve ne yazık ki sonra yüzüğümü dolabımda bulamadım. Onu Sibel'in aldığına eminim ama neden aldığını hiç bilmiyorum. Nedenini siz bilirsiniz diye düşünmüştüm. Bana ait bir yüzük sizi bu kadar tedirgin ettiğine göre bana söyleyebileceğiniz bir şeyler vardır diye düşünüyorum Esra Hanım."

Esra'nın yüzü allak bullak olmuştu.

"Ama yüzük parmağınızda. Yüzük sizden çalınıp bana, benden çalınıp size nasıl gelecek ki? Söylediklerinizi doğruysa o zaman birden fazla yüzük olmalı," dedi Esra.

"Her yüzük tek ve özeldir, başka kimsede yoktur," dedi Gabriel.

"Yüzüğü Aziz yapmamış. Nikol Hanım söyledi."

"Doğru çünkü ben yaptım ve dediğim gibi her yüzük tektir. Siz yüzüğü nerede çaldırdınız?"

"Bir otelde. Yüzüğü bana eşim hediye etmişti ve otelde çalındı. Yüzüğü çaldırdığımı eşime söylemedim. Parmağınızda aynını görünce çok şaşırdım. Sonra siz Aziz'in abiniz olduğunu söyleyince yerine koyabilir miyim diye düşünerek onun dükkânına gittim," diye uydurdu Esra.

Gabriel, "Eşiniz size, kızının benden çaldığı bir yüzüğü mü hediye etti?" diye sordu. Yüzü ciddileşmişti.

Esra adama cevap verecekken garson kadın elinde tepsiyle yanaşmış, kahve ve çayı masaya koymuştu. Esra kahve fincanını kendine doğru çekerken aklından akan düşüncelerin hızına yetişemiyordu. Adamın dediği doğruysa yüzüğü Sibel alıp babasına vermiş olabilirdi. Eğer Gabriel gerçekten de Sibel'le aynı Teknokent'te çalışıyorsa, kadının Gabriel ve Cemil arasındaki bağlantı olması mümkündü. Cemil belki de yüzüğü Begüm'e hediye etmeyecekti. Esra, Cemil ve Begüm'ün yeniden görüşmeye başladıklarını öğrendiği için yüzüğün Begüm'e alındığını dü-

şünmüştü ama bu kendi çıkarımıydı. Ancak Sibel başka yüzük yokmuş gibi neden Gabriel'e ait bir yüzüğü çalmış olabilirdi, anlamıyordu. Ve de sonra yüzük nasıl Gabriel'in parmağında ortaya çıkabilirdi? Adam ısrarla yüzüğün tek olduğunu söylüyordu. Ya adam kuyumculuğu bildiği için yüzükten birden fazla yapmıştı ve yüzüğün tek olduğu konusunda yalan söylüyordu ya da masaj salonunda yüzüğün çalınmasını sağlayan Gabriel'di. Öte yandan bir kuyumcu bir yüzük çalındıysa yenisini yapar, işi bitirirdi. Bu adam neden böyle bir işe girişiyordu anlamamıştı. Belki yüzük öyle görünmese de çok değerliydi. Esra yavaşça başını Gabriel'e çevirirken ortada tuhaf bir şeyler döndüğünü düşünüyordu.

Garson yanlarından uzaklaşırken adam çayından bir yudum içti. Sonra ayağa kalktı ve yan masanın üzerinde duran çantayı eline aldı. "Zamanım dar demiştiniz. Bir yandan tarayıcıyı çalıştırayım, sonra da size projeden bahsedeyim," deyip çantanın fermuarını açtı, içindeki iri bir kameraya benzeyen tarayıcıyı kavradı.

Esra, Gabriel'in her hareketini dikkatle izliyordu. Adamın tarayıcıyı çıkarabilmesi için çantayı kenarlarından tuttu. Gabriel tarayıcıyı çıkarıp masanın üzerine yavaşça koyarken, "Bu üçboyutlu bir tarayıcı. Normalde tripodsuz kullanıyorum ama burada masanın üzerinde çalıştıracağım," dedi. Cihazın masada sallanmadan durması için altına çantanın sapını sıkıştırdı. Eliyle sağa sola salladıktan sonra cihazın ortasında bulunan koruyucu kapağı çıkardı. Tarayıcının arka yüzünde bir ekran vardı. Ortasında da diyagonal bir lens... Gabriel eğilerek dokunmatik ekranda beliren çalıştırma düğmesine bastı. Birden cihazın ortasındaki yuvarlak lens hızla dönmeye başladı. İki kırmızı lazer ışığı masa örtüsünün üzerinde bir görünüp bir kayboluyor, karşıdaki bahçe duvarına çarpan ışık açık havada silikleşiyordu.

"Tamamdır," dedi Gabriel.

Esra lazer ışıklarını takip etmeye çalışarak, "Nereyi tarıyor?" diye sordu.

"Her şeyi," dedi Gabriel. Dimitri Cantemir'in konağını göstererek, "Konağın duvarındaki delikten masadaki çiçeğe kadar her şeyi en ince detayına kadar tarayacak," dedi.

Esra, "Beni taramasını istemediğimi söylemiştim," dedi.

"Yüzünüz taramada tanınmaz ama siz yine de isterseniz cihaza sırtınızı dönebilirsiniz."

Esra güneş gözlüğünü taktı ve hafifçe cihaza yan döndü. Sonra, "Peki proje ne?" diye sordu.

Gabriel, "Proje bu cihazla yapacağımız bazı taramaları içeriyor. İstanbul'da özel birkaç yeri taramak istiyoruz," deyip yerine oturdu.

"Neresi mesela?"

"Antik su tünellerini."

"Antik su tünellerini derken tam olarak nereyi kastediyorsunuz?"

"Abimin kaybolduğu dehlizi," dedi Gabriel. Esra'nın duraksadığını görünce devam etti. Kadınlar acıyınca yumuşardı ve Gabriel kendini biraz acındırmak istiyordu.

"Aziz'den büyük bir abim daha vardı. On iki yaşında bir dehlize girdi ve kayboldu. Ne ölüsünü ne dirisini bulabildik."

Esra bu cevabı beklemiyordu. Gabriel'in hüzünlenen yüzüne baktı.

"Çok üzüldüm. Aziz'in dükkânının altında mı kayboldu?" diye sordu.

Gabriel, "Hayır, büyük abim babamın Çuhacı Han'daki dükkânının altında kayboldu. Rahmetli babam dehlizin girişini kapatmış, bir daha kimsenin girmesine izin vermemiş. Ben o zaman daha doğmamışım."

Esra duyduklarından sarsılmış görünüyordu. Kahvesinden bir yudum aldıktan sonra sırtını sandalyeye yasladı. Ne diyeceğini bilemiyordu.

"Tarama yapmayı iki sebepten istiyorum. İlkini anlattım. Tahmin edersiniz ki abimin ölüsünü bile bulamamak ailemiz için yıllardır kapanmayan bir yara. Tünellerde bu cihazla onun

kemiklerini arayacağım. İşin bu kısmı projeyle ilgili değil, şahsi bir konu. İkinci konu ise sizin mesleğinizle ilgili. Floransa Akademisi olarak aklımızda çok ilginç bir heykel projesi var. Sizden bazı mekânlarda bu cihazla çekim yapabilmem için izin almanızı isteyeceğiz. Yer altında bulacağımız kemiklerle heykel projesi yapmak istiyoruz," dedi Gabriel.

Esra hiçbir şey anlamamıştı. Başını iki yana salladı.

"Cihazla kemik mi arayacaksınız?"

"Evet. Aşağısı tam bir labirent. Tüneller tünellere açılıyor. Bir çocuğun zor geçeceği delikler, katman katman kanallar var. Zamanla tüneller sürekli toprakla dolmuş. Tozdan nefes almak imkânsız. Alsanız da derinlerde sıkışmış metan gazı tehlikesi var. Ve aşağısı zifiri karanlık," dedi. Sonra cihaza dönerek, "Bu alet gözün göremediği her deliği ve tünellerin arkasındaki gizli kalmış geçitleri tarıyor. Zifiri karanlıkta da çalışıyor. Ben antik kemiklerin DNA analizlerini yapıyorum. Bu analizlerden ölen kişinin yüzünün neye benzediğini tahmin edebiliyoruz. Yerin altında eminim sadece abimin kemikleri değil, İstanbul'un eski sakinlerinin kemikleri de var. Eğer ilginizi çekerse bu kemiklerin yüzlerini sizin için canlandırabilirim. Hatta üçboyutlu yazıcılarda maske olarak basabilirim. Siz de üzerinde ölenin yüzleri olan mezar taşları yaparsınız. Veya ne istiyorsanız onu."

Esra kollarını göğsünün altında birleştirmişti.

"Doğrusunu söylemek gerekirse projeniz ilgimi çekmiyor. Bir sanatçının siparişle eser üretmek istemeyeceğini abinizden biliyor olmalısınız."

Gabriel, "Cristiano Medici böyle bir sergiyi finanse edeceğini bildirmemi istedi. Ayrıca bizimle işbirliği yapmayı düşünürseniz ekselanslarının serginizdeki heykellerden birini almasını sağlayacağım," dedi. Kadının Medici'den heykellerini alması için bir aracıyla ricada bulunduğunu biliyordu.

Esra sergisiyle ilgili son çıkan eleştirilerden sonra Medici'ye heykel satmanın düşman çatlatacağını ve onu bambaşka bir yere taşıyacağını biliyordu ama Gabriel'in bunu sağlayabilece-

gini sanmıyordu. Bu yüzden de teklifi dikkate değer bulmadı. Zaten buraya Gabriel'in teklifini öğrendikten sonra reddetmek üzere gelmişti. En azından ilk seferinde... Ancak bir an aklından cihazla Begüm'ün satın aldığı binaları taramayı geçirdi. İçlerine giremiyordu ama cihaz belki açık camları kırık olduğu için açık olan pencerelerden tüm odanın planını çıkarabilirdi. Tarama cihazının tam olarak nasıl çalıştığını görürse belki Gabriel'in projesi ilgisini çekerdi. Sırtını sandalyesine yasladı. İşbirliğine yanaşmadan önce Çuhacı Han'ın altındaki dehlizlere inip kaybolan bir çocuk olup olmadığını anlamak için gazete arşivlerini taratacaktı. Sonra Gabriel'in Sibel'le birlikte çalışıp çalışmadıklarını öğrenecekti. Ve Aziz Aryo'nun dükkânına yüzüğü sormaya gelen Yeşim'in Sibel'in arkadaşı olup olmadığını da... Adamın kendisine anlattığı her şeyi en ince detayına kadar araştıracaktı.

O sırada cihazdan tiz bir bip sesi duyuldu. Gabriel eğildi ve cihazın ekranına dokunarak kapadı. Sonra sustu. Söyleyeceklerini söylemişti.

Esra, "Bakın Gabriel Bey, ölen abinize çok üzüldüm. Ailenize de, size de sabırlar dilerim. Ancak dediğim gibi şu an teklifinizle ilgilenmiyorum. Bir daha görüşmemiz olacaksa bu Medici'nin kendisiyle olur," dedi.

Gabriel, Esra'ya cevap vermedi. Cep telefonunu eline aldı. Birini arıyordu. Telefonunu elinde tutmuş, ekranını yüzüne çevirmişti. Bir süre sonra biriyle görüntülü konuşmak üzere bağlandı. Esra gözucuyla izlerken Gabriel İtalyanca konuşmaya başladı. Esra, anneannesinden hatırladığı İtalyancayla Gabriel'in biriyle selamlaştığını anlayabildi. Sonra ekranı ikisini de alabilecek şekilde yüzünden uzaklaştırıp masaya dayadı. Esra o zaman ekranda Cristiano Medici'nin yüzünü seçti. Adam ona, "Merhaba," dedi bozuk bir Türkçeyle.

Esra şaşırmıştı. Ekrandan yüzünün tam olarak görünebilmesi için iyice eğildiği sırada Gabriel İngilizce konuşmaya başladı. Medici'ye Esra'yla projeyi konuştuklarını anlatıyordu.

Esra huzursuzca gülümsedi ve adama teşekkür etti. Kaçamak bir el sallayışın ardından geri çekildi ve ekrandan çıktı. Şimdi Gabriel'in Medici'ye heykellerinden birini aldırabileceğini kabul etmişti.

O sırada esmer bir adam Dimitri Cantemir binasının teras duvarına objektifini yerleştirmiş, art arda deklanşöre basıyordu. Esra ve Gabriel'i görebildiği mükemmel bir noktada konuşlanmıştı. İkili garsondan hesabı isteyince adam fotoğraf makinesini eline aldı ve çektiği son resimlerin net çıkıp çıkmadığını kontrol etti. Tüm resimler mükemmeldi.

Caterina'nın İzleri

Leonardo Projesi'nde çalışan Lea, insan gen dizilimi uzmanıydı. Bir süre önce Floransa'daki bir sanat dükkânından Rönesans Dönemi'nde kullanılan özel resim kâğıtlarının aynını bulup almıştı. Bu kâğıtların üzerine sürdüğü tükürüğü daha sonra laboratuvar ortamında kâğıttan tamamen ayırabilmişti. Yaptığı deney büyük heyecan yaratmıştı çünkü bu, Leonardo'nun DNA'sına ulaşılabilecekleri anlamına geliyordu.

Rönesans Dönemi'nde usta ressamlar gümüş kalemle çizim yapabilmek için kullandıkları kâğıtların üzerine bir zemin atıyorlardı. Genellikle kemik tozunu tükürükleriyle karıştıran ressamlar, Lea gibi 21. yüzyıl genetikçilerine bilmeden olağanüstü bir fırsat vermişlerdi. Tükürük gen dizilimi yapabilmek için çok elverişli bir malzemeydi. Lea deneylerinde tükürüğü kâğıttan ayırmayı başardığı için artık iş, Leonardo'nun gümüş uçlu kalemle yapılmış çizimlerin üzerinde çalışmaya kalmıştı. Lea olur da çizimlerde bir tükürük izi bulursa önce elde edeceği DNA'nın Leonardo'ya ait olup olmadığını teyit edecekti çünkü ustaya ait sanılan eserlerin ona ait olup olmadığı şaibeli kabul edilebiliyordu. Bulduğu DNA'yı Leonardo'nun baba tarafından yaşayan akrabalarının DNA'larıyla karşılaştırarak bu işin sağlamasını yapmak çok kolaydı. Karşılaştırmada DNA'nın Leonardo'ya ait olduğu kesinleşirse geriye ressamla ilgili iki soru kalacaktı. İlki Fransa'daki mezarın gerçekten de Da Vinci'ye ait olup olmadı-

ğıydı. İkincisi ve bir kadın olarak Lea'yı çok heyecanlandıran konuysa Da Vinci'nin annesinin bulunması olacaktı.

Leonardo'nun bugün bilinen tüm akrabaları baba soyundandı. Bunun nedeni Leonardo da Vinci'nin evlilik dışı bir çocuk olarak dünyaya gelmesi ve noter olan babası tarafının kayıtlarda annesine yer vermemesiydi. Kadının adı bile bir vergi belgesinden anlaşılmıştı. Bazı uzmanlar onun Vinci bölgesinden Caterina Lippi adında, on altı yaşında, öksüz, yetim ve yoksul bir genç kız olduğunu iddia ediyordu. Bazılarıysa Konstantinopol'den getirilen bir köle... Ancak kadına dair hiçbir bilgi kesin değildi. Bir süre önce Milano'da ortaya çıkarılan bir mezarın Leonardo'nun annesine ait olabileceği söyleniyordu ama Da Vinci'nin genetik dizilimi yapılmadan annesine dair kesin bir şey söylemek mümkün değildi. Lea'ya göre Leonardo'nun hem kendine hem annesine dair silik izler açığa çıkmaya gebeydi. Ona kalırsa gayrimeşru bir çocuk olan Leonardo'nun noter babası bile çocuğun gerçek babası çıkmayabilirdi ama adam Allah'tan noterdi ve mesleğinden gelen kayıt tutma âdeti, dehanın annesinin adının bugüne ulaşmasını sağlamıştı.

Nika Ayaklanması

Avukat Gönül, Esra'ya Begüm'e ait üçüncü mülkün adresini bulup göndermişti. Esra da adresi Ekin'e yollamış, iki kadın üçüncü adrese beraber gitmeye karar vermişlerdi. Esra, Asmalı Çeşme Sokağı'na yaklaştığında hep aynı yerlerde dolanıp durduğunu fark etmiş, sabah geldiği hipodrom duvarının dibindeki binanın çok yakınında olduğunu görmüştü. Gittikleri yer bu kez terk edilmiş bir bina değil, boş bir arsa çıkmıştı.

Arsa, üzerleri ilanlar ve grafitilerle dolu sac bir panelle çevriliydi. Panellerin ortasında sürgülü bir kapı vardı. Esra içeride ne var görmek için sac kapının paslı sürgüsünü iki yana zorladı ama beklediği gibi kapı kilitliydi. Eğilerek panellerin arasındaki boşluğa yüzünü yaklaştırdı ve tek gözünü kapatarak arkaya baktı. Boşluk, ağaç dallarına denk geldiği için pek bir şey göremedi. O sırada biri omzundan tutup onu geri çekince irkildi.

"Yassak hanımefendi!"

Esra elini göğsüne koyarak arkasını döndüğünde Ekin'le burun buruna geldi.

"Allah iyiliğini versin Ekin. Ödümü kopardın."

"Ha ha ha. Saklambaçta da hep ebelenirdin."

"Bunun intikamını alacağım senden," dedi Esra.

Ekin arkadaşının omzunun üzerinde yükselerek, "Ne var içeride?" diye sordu.

"Ağaçlara denk geliyor, bir şey göremedim," diyen Esra kenara çekildi. Ekin de iki elini siper edip panellerin arasındaki

açıklıktan içeriye baktı. Geri çekildikten sonra bitişikteki binaya dönerek, "Yandaki bina otel mi?" diye sordu.

Esra, "Evet. Sen de tepesinden aşağıya bakmayı mı düşünüyorsun?" diye sordu.

"Aynen. Terasta bir kahve içelim dersek sokarlar. Sokmazlarsa da belediyeden geliyoruz taktiğine geçeriz. Haydi gel. Zaten sakin bir yer bulup konuşmamız lazım," dedi Ekin.

Esra başını salladı. Arkadaşının anlatacaklarını dinlemek için sabırsızlanıyordu.

Ekin bakımlı yeşil otel binasına doğru önden yürüdü. Esra da arkadaşını takip ederken gözü çaprazdaki otopark olarak kullanılan arsaya takıldı. Değil inşaat yapmak, böyle bir yerde otopark çalıştırmak bile büyük gelir getirirdi. Begüm şehrin kalbinde üç mülk almıştı. Şu anda kimi yıkık dökük halde kimi boş arsaydı ama bunun önemi yoktu. Biraz para harcansa hepsi ya otel ya otopark olabilecek yapılardı. Begüm'ün kocasıyla birlikte İstanbul'un sur içini parsellediğini düşünüp hırslandı.

O sırada Ekin otelin yeşil beyaz tenteli giriş kapısının merdivenlerini çıkmıştı. Esra'ya seslendi. "Geliyor musun?"

"Tamam, tamam," dedi Esra. İki yanı sardunya bezeli otel merdivenlerinden hızla çıktı, kendisine beyaz giriş kapısını tutan Ekin'in arkasından lobiye girdi. Terastan arsanın iyi görünüp görünmediğini merak ediyordu.

İçeride saçları sarı röfleli esmer bir kadın lobiye giren iki kadını görünce gülümseyerek ayağa kalktı.

"Hoş geldiniz."

"Hoş bulduk," dedi Ekin. "Arkadaşımla bir kahve içmek istiyoruz. Terasınız açık mı?"

"Otel misafiri misiniz?"

"Hayır, ama size yönlendirebileceğimiz çok tanıdığımız var. Şimdi sadece bir kahve içmek istiyoruz."

Kadın, "Şey, ne yazık ki otel misafirimiz dışında konuk kabul edemiyoruz. Ama isterseniz hemen karşıda size tavsiye edebileceğim bir kafe var. Kahveleri çok tazedir," dedi.

Esra arkadan atıldı. "Aslında tepeden manzaraya bakıp çıksak da yeter. Bir görevli verin yanımıza, bakıp çıkalım."

Ekin, görevli kadına yaklaştı ve kolunu bankoya koydu.

"Esra Hanım, Fatih Belediye Başkanı'mızın eşidir. Biraz önce de söylediğimiz gibi bazı önemli misafirlerini konaklatmak için sıklıkla otellere yönlendirir. Terasa bakabilsek çok iyi olurdu."

Kadın nezaketini bozmadan cevap verdi.

"Öyle mi? Çok memnun oldum Esra Hanım. Kusura bakmayın, bu saatte kahve servisimiz olmadığı için yukarıya servis açtırsam da taze olmayacağını düşündüm. Siz yukarıya geçin lütfen, ben hemen oteli gezdirmesi için bir arkadaşımızı yönlendiriyorum," deyip zile bastı.

Ekin, Esra'ya eliyle öne geçmesi için işaret ederken göz kırptı. İki kadın bankonun önünden ayrılıp merdivenlerden yukarı kata çıkmaya başladılar. Esra mozaik taş döşeli basamakları çıkarken karşısında aniden çark eden insanları izlemekten büyük keyif aldığını düşünüyordu. Güç oyununu her zaman çok sever, rakibini hiç unutmazdı; oyun bitse de konuyu kapatmazdı. Kim olduğunu bilmeden önce onu otele sokmayan lobideki kadını bir köşeye yazmıştı.

O sırada otelin belboyu lobiye gelmiş, merdivenlerden terasa çıkan kadınların peşinden yukarı çıkmaya başlamıştı. Genç, kadınları ikinci katın merdiven sahanlığında yakaladığında müsaade isteyerek öne geçti. Cebindeki oda kartını çıkardı, koridorun başındaki odanın kapısını açtı ve geri çekildi.

"Size 8 numaralı odayı göstereyim..."

Esra ve Ekin odaya girdiler. Belboy arkalarından içeri girip odanın aralık perdesini sonuna kadar açtı. Esra odanın arsaya bakan köşede olduğunu görünce Ekin'e döndü. Göz göze geldiler. İkisi de meraktan sabırsızlanıyorlardı.

Esra ön cama yaklaşıp dışarı baktı. Sultanahmet Camii tam karşılarındaydı ve manzara nefes kesiciydi. "Harikaymış," dedi. Sonra odayı geziyormuş gibi yan pencereye gitti. Perdeyi aralayıp aşağı baktı. Arsayı kısmen görebiliyordu.

Ekin de yanına gelmişti. "Bu oda aklımızda olsun. Manzarası güzelmiş." Sonra Esra'ya bakarak, "Kim bilir terasta manzara nasıldır?" dedi arsanın yukarıdan bakınca daha iyi gözüktüğünü umarak.

Esra belboyun yanına gitti ve delikanlının cebine yüklü bir bahşiş sıkıştırdı.

"Peki, teşekkür ederiz oğlum. Şimdi biz terasa çıkalım, sen de lobiye in. Terasta arkadaşımla biraz baş başa manzaranın tadını çıkaralım."

Bahşiş konan cebine elini sokarak eğilen genç, kadınların odadan çıkmasını bekledikten sonra hızla kapıyı kapadı. Sonra iki kadına dönerek, "Üst katta üzerinde TERAS yazan kapıyı göreceksiniz. Kapı açıktır. Masaları sildirmiyorum rahatsız olmayın diye. Tüm turistler bu saatte şehir turunda, yukarısı boş," dedi. Ardından koşar adımlarla merdivenlerden indi. Esra bir süre kimsenin terasta kendilerini rahatsız edeceğini sanmıyordu.

İki arkadaş, delikanlı gözden kaybolunca merdivenleri hızla çıkmaya başladılar. Esra arsayı oda penceresinden tam görememişti. Sadece arsanın bitiminde çok büyük bir taş ev görmüştü ama arsayla birleşik olup olmadığı oda penceresinden anlaşılmıyordu. Begüm'ün arsayla beraber bu evi de satın alma ihtimalini aklından geçirince yüzü sarardı. Kendi Cemil'den oturdukları evi bile koparamamışken ondan ayrılan kadın becerip de bir eşi daha bulunmaz yerlerde mülk alabiliyorsa bu sindirebileceği bir kazık olmazdı. Sabırsızlıkla üçüncü kat merdivenlerinin son basamaklarını çıktı, tam karşısında üzerinde belboyun söylediği gibi TERAS yazılı kapıyı gördü. Merak içinde beyaz ahşap kapının kolunu indirip dışarıya çıktı. Ekin de peşinden.

Esra ve Ekin parlak güneş ışığında beyaz mermerleri göz alan terasa çıktıklarında manzaraya bakakaldılar. Alt kattaki oda manzarasından terasın da güzel bir manzarası olacağını tahmin edilebiliyorlardı ama karşılarındaki beklediklerinin çok ötesindeydi. Konstantinopol Hipodrom'unun ortasındaki Örme

Dikilitaş tüm ihtişamıyla karşılarında dikiliyordu. Sol tarafta kalan Sultanahmet Camii'nin kubbesi terasın hizasındaydı ve göğü deliyormuş hissi veren altı minaresine ellerini uzatsalar dokunacak gibiydiler.

"Oo," dedi Ekin karşısındaki dikilitaşa bakarak. "İnanılmaz."

Esra, "Gerçekten de öyle," dedi. Terasın alçak taş duvarına ellerini koyup manzaraya bakıyordu. Buraya başka bir zamanda gelip güzelliği içine sindirmek isterdi ama ne yazık ki çok tatsız bir iş için gelmişlerdi. Hatta manzaranın güzelliği, Begüm'e peşkeş çekilen bir manzaranın güzelliği demekti ve bu onun için çok yıkıcıydı. Esra terasın boş arsaya bitişik köşesine gitti. Köşedeki metal döküm yuvarlak masayı yana doğru çekip alçak teras duvarına yaslandı. Çiçek saksılarının üzerinden eğilerek aşağıya baktı.

Ekin, "Görünüyor mu?" diye sordu Esra'nın arkasından.

"Evet. Arsa hiç küçük değil. Ortasında da iki kamyonet duruyor."

Ekin, "Ben de bir bakayım," dedi Esra'ya. Kadın geri çekilince masayla teras duvarı arasına girip aşağıya eğildi. "Burada hafriyat yapacaklar. Kamyonlar bunun için."

"Arkeolojik kazı mı?"

"Hayır, bildiğin hafriyat. Begüm'e ait üç yer için de hafriyat izni çıkarılmış. Son üç ayda bizim ilçede hangi arsa ve binalarda hafriyat izni çıkmış kontrol ettirdim. Sen binalar yıkık dökük deyince herhalde tadilat için bodrum katlardaki birikmiş toprağı temizleyeceklerdir diye düşündüm. Mülkleri zaten bu sayede bulabildim. Yoksa dosyalara erişilemiyor biliyorsun."

"Arsayı anlarım ama binalarda ne hafriyatı?"

"Kent yüzlerce yıldır yıkılıyor ve yeniden yapılıyor. Şu anda Bizans şehri yüzeyden epey aşağıda kalmış durumda. Osmanlı zamanında Sultanahmet Camii'nin inşaatından çıkan hafriyat bizim At Meydanı dediğimiz hipodroma dökülmüş mesela. Bu yüzden Sultanahmet Meydanı, Konstantin zamanından günü-

müze kadar beş metre yükselmiş. Kısacası çok eski binaların bodrum katları toprak dolmuştur. Hafriyat bunun için," dedi Ekin. Konuşması bitince yaslandığı teras duvarından çekildi. Masanın çevresindeki sandalyelerden birine oturdu ve konuşmasına devam etti.

"Civardaki birçok mülk sahibi bodrum katlardaki dolguyu hafriyatla boşaltıp yer kazanıyor. Bu civarda neredeyse her binanın altından ya bir Bizans yapısı çıkıyor ya da sarnıç. Sarnıçlar sadece su depolamak için değil, engebeli araziyi düzleştirerek üzerine bina yapmak için platform olarak kullanılmış," dedi Ekin. Sonra başını tam göz hizasındaki örme dikilitaşa çevirerek, "Begüm'ün aldığı arsanın altından da sarnıç çıkarsa şaşmam. Hipodromun altında bile var. Tamam, at yarışları için yapılmış ama Bizans da, Osmanlı da hipodromu sarnıç olarak kullanmış."

Esra, "Peki altından Bizans yapısı çıkınca mülke el konulmuyor mu?" diye sordu.

"Yok canım!" dedi Ekin.

"Ama binalar özel mülk olsa da altındaki devletin değil mi?" diye üsteledi Esra. "Yani herhangi bir toprağı kazmıyorlar. İstanbul'un kalbi burası. Bu kadar kolay hafriyat izni nasıl veriyoruz anlamadım."

"Bir kere kaynak sorunumuz var," dedi Ekin. "Diyelim ki senin bir arsan var ve kamu kurumlarına haber verdin. Uzmanlar inceleme yaparak arkeolojik bir önceliği var mı diye rapor sunarlar. Çok önemli bir arkeoloji projesi değilse de hafriyata izin verirler. Arkeolojik kalıntı o kadar fazla ki yeterli personel ve plan olmadığı için kalıntılar ya da buluntular mecburen değerliden değersize sıralanıyor. Aslında mülkünün altından sarnıç çıkması hem iyi hem kötü. İyi çünkü binanı dünyanın turisti görmeye gelir. Altındaki sarnıcı gezdiren bir sürü otel var burada. Ama aynı zamanda da kötü çünkü bu iş çok masraflı."

"O zaman Begüm burada hafriyat yaptırıp altından bir yer çıkarsa üstüne konacak."

Ekin, "Bence öyle," diye onayladı. "Buraya gündüz kamyon giremez. Her taraf turist kaynıyor ve yollar çok dar. Bu yüzden hafriyat işi gerçekten masraflı olur. İzin çıkarmak da imkânsıza yakın. Mal sahipleri genelde binaların altında çıkanı gizler ama eğer bir kez tespiti yapıldıysa, bu durumda mal sahipleri çivi çakamazlar ve yenilenemeyen dökük bir yapının değeri azalır. Seninkiler de böyle böyle binaları ucuza kapatmış olabilirler. Hafriyatı belediyenin tüm hafriyat işlerini yapan bir şirkete vermişler. Kesin kendi işlerini bedavaya yaptırıyorlardır. İzinler konusu da cepte Cemil işin içindeyken. Güzel tezgâh."

Esra başını iki yana salladı. "Ama bu duyulur diye Cemil düşünse de yapmaz. En azından ben duyardım," dedi gözlerini kısarak.

"Ben sana bulduklarımı söylüyorum. Tüm ilçedeki hafriyat işi tek bir şirkete verilmiş. Yarın sana ihale dosyasından şirketin tam adını öğreneceğim," dedi Ekin.

Esra sustu. Yüzünü boş arsaya çevirdi. Cemil'in ne işler karıştırdığını anlaması iyi olmuştu. Şimdi onu köşeye sıkıştırmak için eline çok güzel bir fırsat geçmişti. "Anladım," dedi imalı bir ses tonuyla Ekin'e. "Peki, bu üç yerin altında ne var nasıl öğreniriz?"

"Kazılmadan öğrenemeyiz."

"Peki, en azından yandaki arsaya şimdi girebilir misin?"

Ekin, "Denetleme bahanesiyle istediğim yere girerim ama içeride hareket olması lazım. Kapıyı çalıp durduk yerde özel mülke giremem. Cemil kurcaladığımızı anlarsa sonraki hareketlerimizi de engeller. Düşünerek hareket edelim," diye önerdi.

Esra terasın önünden ayrılıp Ekin'in karşısındaki sandalyeye oturdu. Düşünüyordu.

"Peki, biri hipodromun altındaki sarnıçta film çekmek istese bizimkilerden mi izin alacak?" diye sordu.

"Evet, belediyeden alacak. Hayırdır? Film mi çekmek istiyorsun?"

Esra yüzünü örme dikilitaşa çevirdi ve bacak bacak üstüne attı.

"Belki... Sence sarnıçta kemik var mıdır?"

"Ne kemiği?" diye sordu Ekin. Şaşırmıştı.

"Eskiden yaşamış insanların kemiği mesela?"

"Burada mı?" diye sordu hipodroma yüzünü dönerek. "Hem de binlercesi vardır."

Bu kez Esra şaşırdı. Bu cevabı beklemiyordu. "Binlerce mi?"

"Burası at yarışlarının yapıldığı yüz bin kişi alan dev bir hipodromdu. Ama bana sorarsan burası İstanbul'un en büyük mezarlığıdır. Nika Ayaklanması'nı duymadın mı hiç?"

Esra başını iki yana salladı. "Hayır, duymadım."

"Altımızda en az otuz bin ölü yatıyor," dedi Ekin. Ayağa kalktı ve zamanında hipodromun yarış pistinin ortasında dikili olan dikilitaşlara bakarak anlatmaya başladı.

"Altıncı yüzyılda Konstantinopol'ün iki ünlü araba yarışı takımı Maviler ve Yeşiller birleşerek İmparator Jüstinyen'e karşı ayaklanmışlardı," dedi. "Hipodroma doluşmuş binlerce kişi galeyana gelmişti ve imparatorun kellesi için bağırıyordu. Karısı Theodora imparatorun fikrini değiştirmeseydi Jüstinyen gizli tünellerden limana çıkacak, onu bekleyen gemisine binip kaçacaktı," dedi eliyle deniz yönünü göstererek.

"Peki sonra ne oldu?" diye sordu Esra.

"Theodora, imparatoru kaçmaktan vazgeçirince Jüstinyen Mavilerden bir grubu sessiz sedasız ayarttı. Hemen en tecrübeli komutanını askerleriyle hipodromun iki kapısını tutmaları için görevlendirdi. Ardından askerler hipodromu bastı, içeride kim varsa yaşlı, kadın, Mavili, Yeşilli demeden doğradılar. Ayaklanmayı bastırmak için öldürülenler şehir nüfusunun beşte biriydi. Bu olaydan sonra Yerebatan Sarnıcı tarafındaki kapıya ölüm kapısı denildi," dedi genç kadın. Sonra hipodromu işaret etti. "Her at yarışında altında ezilsinler ve ruhları huzur bulmasın diye ölenleri gömmediler bile. Öylece oldukları yerde bıraktılar. İşte tam karşımızda otuz bin kişi kılıçtan geçirildi."

Esra durgunlaşmıştı. Elinde olmadan güç sahibi olanlar için geri dönüşün olmadığını düşündü. Zayıf düştüğü an üzeri-

ne amaçsızca çullanan galeyana gelmiş azgın grupları durdurmanın tek yolu kimseye acımamaktı. Jüstinyen için kellesini isteyen yüz binlerin bağrışını duymak nasıl bir andı, anlamanın imkânsız olduğunu düşündü. Bağrışanları sarayından duyuyor olmalıydı ancak hayatta kalmak için otuz bin kişi öldürmek, ölmekten kurtulmak değil kâbuslara uyanmak demekti. Esra'ya göre gücü isteyenler daha baştan seçimini acımasızlıktan yana yapmış oluyorlardı.

Ekin, Esra'ya dönerek, "Soruna dönersek evet, buradan hiçbir yerde olmadığı kadar kemik çıkar," dedi. "Bu güzel manzaranın beş metre altında her yerde ölüler yatıyor da nedir bu kemik merakı Allah aşkına? Mezar taşlarından sonra şimdi kemiklere mi taktın?"

"Sayılır. Aklımda bir proje var. Peki aşağıda kemik bulunursa müzeler bu işle ilgilenmez diyebilir miyiz?"

"Aynen şekerim. Müze kemikler için gelmez ve bir işlem yapmaz, çünkü kemik doğrudan envanterlik bir eser değil. Müzenin kemikler üzerinde bilimsel çalışma yapması gerekir, ki müze bunu yapmaz ve kemik çöpe atılır. Kemiklere taktıysan için rahat olsun."

Mükerrer Kayıt

Gabriel, Esra'nın yanından ayrıldıktan sonra üniversitedeki ofisine gitmişti. Zamanının daraldığını hissediyordu. Peşine düşenlerin nefesini ensesinde hissediyor, huzursuzluğu artıyordu. İşten ayrılmak için belki de Leonardo Projesi'nden çağrılmayı beklemeyecek, buradan alacağını alır almaz çekip gidecekti. Ancak analizini yaptığı kemiklerin ve ona doğrudan gönderilen DNA'ların kimlere ait olduğunu öğrenmenin bir yolunu bulmalıydı. O zaman dev bir veritabanına erişmiş olacaktı. Bunun için veri barkodlarının neyi gösterdiğini çözmeyi deneyecekti.

Genç adam kemiklerin barkodlarındaki rakam öbeklerinin bir mantık çerçevesinde verildiğini biliyordu çünkü bunu bir sohbette Sibel ağzından kaçırmıştı. Sibel ona akıllı kodlarda kemiklerin bulunduğu tarih ve yer bilgisinin yer aldığını, böylece Ankara'daki üniversiteye geri gönderirken karıştırmadıklarını söylemişti. Yaşayan kişilere ait DNA'lar içinse bir şey söylememişti ama Gabriel bu grup için de kodlara bilgi gömdüklerine emindi. Kime ait olduğunu en çok merak ettiği DNA'lardan biri de yaşayan birine aitti. Bu yüzden kodları çözmeyi çok istiyordu.

Gabriel deneme yapmaya, kimliğini bildiği iki DNA'yla başlamaya karar vermişti; kendinin ve Sibel'in DNA'sı... Diğer verilere dair en ufak bir bilgiye zaten sahip değildi. Sibel'in ve kendinin DNA'sını ise iki yıl önce laboratuvar ve veri şirke-

ti ilk kurulduğunda sistemi test etmek için kayıtlara kendileri koymuşlardı. Gabriel işe, yaşayan kişilere ait DNA kodlarında tarih bilgisi olup olmadığını kontrol etmekle başlayacaktı. Bu, antik kemikler gibi kemiğin bulunuş tarihi olamazdı ama belki sisteme veriyi kaydettikleri tarih olabilirdi. Ya da kişinin doğum tarihi. Önce kodlarda kendinin ve Sibel'in DNA'larının sisteme yüklendiği tarihi aramakla işe başladı. Laboratuvarı kurdukları günü çok iyi hatırlıyordu. İki yıl önce Nisan'ın 16'sı...

Gabriel, Sibel'in DNA'sına verilen koddaki tarih bilgisini gösterdiğini düşündüğü altı basamaklı sayıyı kolayca buldu. Bu kadar hızlı sonuç alacağını düşünmediği için keyfi biraz yerine geldi. Ardından kendi DNA'sının kodundaki tarih verisini kontrol etti ancak tarih 16 Nisan değildi ve Sibel'inkiyle tutmuyordu. Duraksadı. Tuhaf bir şekilde kodundaki tarih bugünün tarihine çok yakındı. Veriyi bir kez daha kontrol etti ama yanlış görmemişti. Bir süre sistemi kurcaladıktan sonra bunun sebebini anlamakta gecikmedi. Sistemde kendine ait DNA verisinden bir değil iki kayıt açılmıştı. Üstelik DNA'sına ait iki kaydın kodları birbirinden tamamen farklıydı. Hiçbir şey anlamamıştı.

Gabriel bir süre daha veritabanını kurcaladı ama ne aradığını bilmediği için boşuna zaman geçirdiğini fark edince bilgisayarını kapadı. Aklına gelen tek fikir İstanbul'dan gelen antik kemiklerin buluntu yerini öğrenmekti. Sibel ona akıllı kodlarda kemiklerin bulunduğu yerin bilgisinin de yer aldığını söylemişti. Gabriel bunun için Sibel'in çalıştığı şirketin sevkiyat araçlarını takip edebilirdi. Kemikler ışınlanmadığına göre buraya fiziksel olarak getiriliyorlardı. Teknokent çalışanı olarak buradaki binalardan birinin otoparkına girmesi ve mal kamyonlarını beklemesi çok kolaydı. Bunun için sadece ne zaman sevkiyat yapılacağı bilgisine ihtiyacı vardı. Şanslıydı ki kemikler onun laboratuvarı tarafından teslim alınacağı zaman ekibine haber veriliyordu. Ve yarın bir sevkiyat yapılacaktı.

Leonardo'nun Köprüsü

Cristiano Medici, özel rehberi Suzan'la kahvesini yudumluyordu. Eyüp Mezarlığı'nın dik yokuşlarının sonunda Haliç'i tepeden gören Piyer Loti'ye çıkmışlardı. Kırmızı beyaz kareli masa örtüleri serili yuvarlak masalardan birine oturmuş, günbatımını izliyorlardı.

Suzan renkli basılmış bilgisayar çıktısını masanın üzerine bıraktı. Sonra işaret parmağını kâğıdın ortasındaki ince uzun köprü çizimine koydu. Medici'ye, "Leonardo da Vinci'nin Haliç Köprüsü tam olarak burası içindi," dedi eliyle köprünün tasarlandığı yeri göstererek. "Da Vinci, 1500'de Venedik'teyken II. Beyazıt'ın delegasyonuyla görüşmüş olmalı. Herhalde sultanın bir köprü yaptırmak istediğini o zaman öğrendi. Kesin olarak bildiğimiz şey, Da Vinci'nin köprünün yapımına talip olduğu ve II. Beyazıt'a bir mektup yazdığı." Konuşmasına sanki Da Vinci, sultanla konuşuyormuş gibi devam etti.

"Ben kulunuz, İstanbul'dan Galata'ya uzanan bir köprünün nasıl yapılacağını biliyorum. Öyle bir köprü yapacağım ki yelkenleri fora olsa bile, bir gemi altından geçebilecek!"

Prensin kendisini keyifle dinlemeye devam ettiğini görünce konuşmasını sürdürdü.

"Çok iyi bildiğiniz gibi Paris'te Da Vinci'nin çizim ve açıklamalarıyla dolu deri kaplı bir defteri var. Defterine çizdiği köprü tasarımı için sultana bir mektup yazdığı tam dört yüz elli yıl

sonra ortaya çıkabildi, çünkü Topkapı Sarayı arşivlerindeki bir mektubun Da Vinci'ye ait olduğu ancak 1950'lerde anlaşıldı."

Prens, "Onun tüm tasarım fikirleri dünyayı heyecanlandırıyor. Umarım bir gün köprünün gerçek yerinde inşa edildiğini görebiliriz," dedi gözlerini Haliç'e dikerek.

"Umarım," dedi Suzan Haliç'e bakıp. "Leonardo'nun tasarladığı köprü çok uzundu. Tam üç yüz altmış beş metreydi ve kavis şeklinde Konstantinopol'den Pera'ya uzanacaktı. Belki projenin boyutu Beyazıt'ı korkuttu. Evet, Leonardo çağının çok ötesindeydi. Tıpkı Mimar Sinan gibi," dedi. Prense dönerek, "Sinan'ın Selimiye Camii'ni tasarlarken on üç bilinmeyenli bir denklemi çözdüğü, üstelik bunu bildiğimiz dört işlemin dışında beşinci bir işlemle yaptığı söylenir. Koca Sinan bu şehri abat etmiştir. Çok sayıda eser üretmiş, şehrin siluetine imzasını atmıştır. Bana kalırsa şehirlerin kraliçesi İstanbul'a kazandırılacak tek bir abide varsa o da ancak aynı dönemde yaşamış Leonardo da Vinci'nin eseri olabilir," dedi.

Çarpıldı

Akşam olunca hava serinlemişti. Burak, Balat'taki aşevine vardığında kapıyı açmadan önce camdan içeri baktı. Buraya ilk geldiği akşam yemekte tanıştığı sıska Sami içerideydi. Adam pencere kenarındaki bir masaya oturmuş pilav yiyordu. Burak alüminyum kapıyı iterek içeri girdi. Abdullah'ı burada da bulamamıştı ama en azından sıska içerideydi.

Burak, Sirkeci Garı'nda arkadaşıyla buluştuktan sonra Abdullah'ı aramak için Bukoleon Sarayı'na gitmişti. Adamı harabede bulamayınca deniz manzarasına karşı bağdaş kurup beklemeye başlamıştı. Marmara Denizi'nde demirlemiş devasa gemilere ve onlarca takaya bakarak geçirdiği iki saatin sonunda sokaklardaki son gecesinde adamı bulamayacağından endişelenmeye başlamıştı. Evsiz birini aramak samanlıkta iğne aramaktan farksızdı. Hele Abdullah gibi her deliğe girip çıkan birini bulmak daha da zordu. Şansını aşevinde denemeye karar verdiğinde adamın dehlizden çıkmamış olma ihtimali içini kemirmeye başlamıştı. Belki başına bir şey gelmişti ve adam onu dehliz girişinde bırakarak doğruyu yapmıştı. Belki ona kızacağına minnet duyması gerekirdi. Sonuçta yalnız kalınca korkmuştu ama bu hayati tehlikeye atılmanın yanında önemsiz kalırdı. Abdullah'ı bulma umudunu kaybetmemek için bunları düşünmemeye çalışacaktı. Sami'nin masasına gitti ve selam verdi.

"Selamünaleyküm birader."

Sami başını kaldırıp Burak'a baktı. Sonra tek bir kelime etmeden yemeğini yemeye devam etti.

Burak usulca gürültüyle soluyan adamın karşısına oturdu.

"Rahatsız ettim birader. Abdullah abiyi gördün mü diye sorup gideceğim."

"Neden sordun? Beraber değil miydiniz siz?"

"Öyleydik de Abdullah abi dehlizde beni bırakıp önden gitti. Sonra onu görmedim. İyi mi merak ediyorum."

"Neden sana haber vermeden gitti?"

"Bilmiyorum," dedi Burak.

"Altın buldunuz mu?"

"Hayır. Zaten kemik aramaya inmiştik."

Sami ilk defa yüzünü Burak'a çevirmişti.

"Aşağıda kemik falan yok. Zaten su kanallarında kemik ne arasın? Kazara içeri girip hapis kalmış birkaç köpek dışında oradan kemik çıkmayacağı belli. Abdullah oraya kemik için inmez."

Burak duraksadı. "Peki ne için indi sence?"

"Sarı arıyordur ne arayacak?" diye çıkıştı Sami. Sonra Burak'a doğru eğildi.

"Abdullah yerin altında kimsenin farkında olmadığı bir İstanbul daha olduğunu anlatır durur. Tünellerden girip Kınalıada'ya çıkanlar varmış rivayete göre. Aşağıda Bizans'ın hazineleri gizli."

Burak yüzünü buruşturdu. Bu şehir efsanelerine gerçekten inanan biriyle karşılaşmasının bile başlı başına bir haber olduğunu düşünüyordu.

Sami, "Abdullah aşağıdan çıkmadı değil mi?" diye sordu ağzına bir parça ekmek tıkarken.

Burak omuzlarını silkerek, "Bilmiyorum. İnşallah çıkmıştır," dedi Sami'ye.

"Çıkamaz çünkü bence çarpıldı. Ona söylemiştim üç harfliler çarpar diye. Oradakilere Rum papaz okuyup üfler, def eder dedim, dinlemedi beni. Bizans'ın tünellerine papaz olmadan inme demiştim ona. Bir yere düşmüş çakılmıştır. Allah günahlarını affetsin."

İzinler

Esra sabah kucağındaki tekir kedisi sesli sesli mırıldarken Ekin'le telefondan yazışıyordu.

"Kararımı verdim. Sana aklımda bir proje var demiştim ya onun için çekim izinlerini çıkaralım..."

"Neresi için? Hipodrom sarnıcı için mi?"

"Biri o. Biri dünkü arsanın önündeki eski konak. Diğeri de Çuhacı Han ve civarı. Ama sadece film çekimi değil, üçboyutlu tarama da yapacağız."

Ekin, "O ne?" diye yazdı.

"İki yerine üçboyutlu film gibi düşün."

"Belgesel için film ve benzeri her türlü araçlarla çekim izni gibi bir şey deriz, hepsini kapsar," dedi Ekin. "Peki, ne zamana?"

"Hemen! Çok acil. Emrim olduğunu söylersin."

Sarnıç

Japon turist kafilesi, şemsiyesini havaya kaldırmış rehberin gerisinde tek sıra olmuş bekliyordu. Rehber neden bekçinin onları sarnıca sokmadığını anlamamıştı. Şerefiye Sarnıcı'nın salı günü kapalı olduğunu biliyordu ama bugün perşembeydi.

Rehber, "Peki ne zaman gelelim tam olarak?" diye sordu bekçiye.

"İçeride bir kaza olmuş. Bana aç dediklerinde ben açarım ama amirim emretmeden yapacağım bir şey yok. Siz dolanın gelin."

Rehber, Japonlara dönerek sarnıca sonra bir ara yeniden geleceklerini söylediğinde kusursuz planlamaya alışık grupta bir hareketlilik yaşandı.

O sırada sarnıcın içinde sağlık görevlileri, kanaldan aşağı inmeye çalışırken düşüp kaburgasını ve kolunu çatlatan Abdullah'ı sedyeye yerleştiriyorlardı. Beş metre yüksekten sarnıç havuzundaki mezar taşı heykelinin üzerine düşen adam, onu yerden kaldırdıklarından beri inliyordu.

Abdullah, Çuhacı Han'dan aşağı indikleri çarşamba gecesi sarnıcın tavanına açılan kanala vardığında sıkı bir uyku çekmişti. Ertesi sabah gözlerini açtığında ise saatin kaç olduğunu anlamamıştı. Abdullah, insan ziyaretlerine göre planlanmış zifiri karanlık sarnıçta zamanı kestirebilmek için başını aşağı sarkıtmış, gelen giden görmeyince sabah olmadığını düşünmüştü. Oysa

sarnıç o gün ziyarete kapalıydı ve bu onu yanıltmıştı. Geceleri ayakta kalıp gündüzleri uyumaya alışık olduğu için geri yatarak öğleden sonraya kadar uyumuştu. Uyanınca da gecesi gündüzüne karıştığı için zaman kavramından tamamen kopmuştu. Aşağı inmeye karar verdiğinde yukarıda ne kadar zamandır beklediği hakkında fikri yoktu.

Abdullah kanalın bitimindeki kemerli pencereden sarnıcın kendisine en yakın sütununa geçmek için beş metre uzunluğundaki yatay güçlendirme demirlerine tutunmuştu. Eline sardığı yeleğiyle elleri parçalanmadan sütuna iki metre kalana kadar ilerlemiş ama sonra kolları vücudunu daha fazla çekememişti. Avuçlarının acısıyla elleri gevşeyince bir eli kurtulmuş, tek eliyle tutunarak havada sallanmaya başlamıştı. Diğer eliyle demiri yakalayamayacağını anlayınca da düzgün düşmek için kendini toparlamıştı. Diğer elini de bırakıp sığ havuza ayakları üzerine düşmüştü ama yosun tutmuş sarnıç tabanında kayacağını hesaplamamıştı. Acı içinde sürünerek havuzdan yürüyüş platformuna çıkınca yere serilmişti. Bayılmadan önce tam altının iç cebinde olup olmadığını kontrol etmişti.

Gümüş Kalem

Profesör Lea, Gabriel'e güzel haberi vermek için telefona uzandı. Projede nihayet büyük gün gelmiş, Leonardo'ya ait DNA bulunmuştu. Mutluluktan yerinde duramıyordu.

Leonardo'nun gümüş kalemle yaptığı çizimlerden birinde dâhi ressamın tükürük izine rastlanmış, Lea'nın ekibi laboratuvarda tükürüğü kâğıttan ayırmayı başarmıştı. Böylece üzerinde DNA çalışması yapabilecekleri genetik materyale nihayet ulaşılmıştı. Sonra ekipler DNA'nın gerçekten ustaya ait olup olmadığını teyit etmek için Leonardo'nun baba tarafından yaşayan akrabalarından da tükürük örneği almıştı. Örnekler Leonardo'nun gen dizilimiyle tutarlı çıkınca araştırma sonuçlarının doğruluğu resmiyet kazanmıştı. Şimdi sırada Leonardo'ya ait olduğu kabul edilen Fransa'daki mezarın açılması vardı. Mezardaki kemiklerden elde edilecek DNA, tükürükten elde edilenle eşleşirse büyük ustanın mezarı da kesinlik kazanacaktı.

Lea, Gabriel'i ararken projenin heyecan verici ikinci safhasına geçmek üzere olmalarının heyecanına kapılmıştı. Leonardo'nun olağanüstü yeteneklerinin hangi genlerden kaynaklandığını bulmak için çalışmaya hazırlardı. Gabriel Aryo da tam bu noktada araştırmalara katılacaktı. Kadın telefon çalarken DNA avına çıktıkları zorlu sürecin geride kaldığını düşünüyordu. Şimdi önlerinde bilim insanları için paha biçilmez bir

yolculuk duruyordu. İnsanlığın en nadide üyeleri sayılabilecek yaratıcı dehaların sırlarını çözmek üzere yola çıkacaklardı. 21. yüzyıl, yaratıcı dehanın genlerinin tespit edildiği yüzyıl olacaktı ve dehanın çoğaltılarak yeni Leonardolar yaratıldığı yüzyıl... Belki o zaman finansörleri olan Medicilerin gelecek kuşakları, dehaların hamisi değil kendisi olacaktı.

Sevkiyat

Çiçek bozuğu yüzünü saklayan esmer adam mücevher tasarım dükkânının kapısını gözetliyordu. Neler olduğunu izlerken dikkat çekmemek için mümkün olduğunca uzakta duruyordu. Zırhlı araç Aziz Aryo'nun dükkânının önüne yanaşınca dikkat kesildi.

Zırhlı araçtan inen üniformalı iki adam, dükkân kapısının önüne geçti ve silah namlularını havaya kaldırarak beklemeye başladı. Araçtan inen diğer iki kişi de ellerindeki özel çantalarla tasarım dükkânından içeri girdi.

Aziz Aryo dünya çapında ödüllü bir tasarımcıydı. Yurtdışına düzenli olarak mücevher ihraç ediyor, tasarımları bunlara binlerce dolar ödeyen dünya milyarderlerinin ellerini ve boyunlarını süslüyordu. Esmer adam, Aziz Aryo'nun şirketinin yurtdışına ihraç edeceği mücevherleri dükkânından zırhlı araçlar ve özel ekiplerle aldırıp havalimanı antrepolarına sevk ettirmesini izliyordu.

Mücevher sevkiyatı oldukça sıkı güvenlik önlemleri alınarak yapılıyordu. İçeriye giren iki kişi, mücevherleri özel bir kilitli torbaya koyduktan sonra mühürleyecekti. Sonra da çelik şifreli kasalara konacak mücevherler araca yüklenecekti. Şifreler taşıma şirketinin merkezinde üretildiği için mühür kırılırsa dahi merkez bunu anında tespit edebilecekti. Zırhlı aracın güzergâhı

da taşıma şirketinin merkezindeki kumanda ekibi tarafından sürekli izleniyor ve kameraya kaydediliyordu.

Esmer adam kapıya yanaşan aracın üzerinde yazılı taşıma şirketinin ismini ve aracın plakasını telefonuna kaydetti. Sonra uzaktan sevkiyat aracının hareket edişini izledi. Şu aşamada yapabileceği başka bir şey de yoktu. Fotoğraf çekip silahlı adamların dikkatini çekmek istemiyordu. Havalimanına kadar araca müdahale etmek zaten mümkün değildi. Arkasını döndü ve dükkânın önünden uzaklaştı.

Unkapanı

Kamyonet şoförü Teknokent'te mal kabul rampasına yanaşmış kemik çuvallarını boşaltıyordu. Gabriel gömüldüğü araba koltuğunda dikleşti, güneşliği kaldırdı ve kamyonetin birkaç fotoğrafını çekti. Öğretim görevlisi kimliğini boynuna taktıktan sonra arabadan inerek kamyonete doğru yürümeye başladı.

İstanbul'dan kemik kabulüne başladıkları ilk zamanlarda kemikler ona Sibel'in şirketinden temizlenmeden gönderiliyordu. Dışarıdan toz toprak içindeki çuvallara bakan biri rahatlıkla bunların patates çuvalı olduğunu düşünebilirdi. DNA çalışmalarında kullanılan kemikler İstanbul'da kazılardan çıkarılıyordu ve çoğunlukla toprakla temas halindeydi. Bir süre sonra Gabriel iyi korunmuş, çatlağı ve kırığı olmayan kemiklerin seçilerek gönderilmesini istemiş, toz toprak içinde gelen kemikleri kontaminasyon riski nedeniyle laboratuvara almamıştı. Bunun üzerine Sibel'in şirketi temizlik için özel bir oda yaptırmış, Gabriel'in laboratuvarına göndermeden önce kemiklerin dış yüzeylerindeki toprak ve diğer partikülleri temizlemeye başlamıştı. Ardından da kemiklerin kimyasal temizliğini yaparak torbalar içinde kodlanmış olarak laboratuvara göndermeye başlamıştı. Gabriel çuvalları boşaltan şoförün yanına gittiğinde kemikleri temizleme birimine aktaracak adama gülümseyerek selam verdi.

"Kolay gelsin."

Şoför bir çuvalın ucundan çekmiş yere indirirken başını Gabriel'e çevirdi.

"Sağ olasın."

"Ben öğretim görevlisiyim. Kemikleri yerinde görmek istedim. Son zamanlarda çok iyi temizlenmiş geliyorlar. Gerçekten tebrikler," dedi Gabriel. Konuşurken bir yandan da adamı süzüyordu. Ne şoförün ne de aracın üzerinde bir şirkete ait logo görememişti.

Şoför, "Ben sadece taşıyorum abi. Temizliği bilmem," dedi.

"Şirket mi değişti merak ettim. Gerçekten son zamanlarda her şey iyileşti. Taşımada ne kodlar kayboluyor ne kemikler zarar görüyor," diye uydurdu Gabriel.

Şoför, "Bunları başından beri hep ben getiriyorum. Ne fark var bilmem. Sen yetkililerle konuş istersen," dedi. Gabriel'in başına dikilmesinden rahatsız olmuştu.

"Nereden getiriyorsun peki?"

Adam, Gabriel'in boynundaki öğretim görevlisi kartına bakarak, "Hepsi tek yerde toplanıyor, oradan alıyorum," diye cevap verdi.

"Neresi yani?"

Şoför çuvalı yere indirip kamyonetin kapısını kapattı. "Abi sen müdürüme sor," dedikten sonra çuvalı taşımak için iki ucuna asıldı. O sırada elindeki evrak yere düştü. Hafif esen rüzgâr kâğıdı yerde sürüklemeye başladı. Gabriel yere eğildi ama evrakı tutamadı. Evrak, şoför çuvalı devrilmeden yerde dik durdurup yakalayana kadar birkaç metre daha sürüklendi. Gabriel öne doğru birkaç adım attı ve döne döne bir havalanıp bir alçalan kâğıdın ucuna ayağıyla bastı. Sonra eğilip yerden aldı. Kâğıdın tersinin üzerinde ayakkabısının izi çıkmıştı. Kâğıdın ön yüzünü çevirdiğinde bunun bir sevk irsaliyesi olduğunu gördü. Üzerinde gönderimi yapan şirketin adı ve adresi yazılıydı. Kamyonetin gönderildiği yer için "Aytaç Otoparkı" yazıyordu.

"Yakaladın mı abi?" diye seslendi şoför.

Gabriel, "Evet, yakaladım," derken evraka hızlıca göz gezdirdi. "Ersan Taşımacılık ve Turizm, Aksaray, Yükleme Yeri Un Değirmeni Sokak." Sonra kâğıdı adama uzattı.

"Allah razı olsun," dedi adam tek eliyle evrakı alırken. Diğer eliyle ucunu tuttuğu çuvalın üzerinde bir numara yazılıydı. Gabriel çuvalları buluntu yerine göre numaralandırdıklarını düşündü.

Gabriel, "Rica ederim. Ne demek?" dedi şoföre. Sonra hafifçe yerde dik duran çuvala doğru eğildi. Çuvalın ucunda yuvarlak bir metal halkayla asılı plastik bir etiket vardı. "Bu numaraları sen mi koyuyorsun? Bize geldiğinde sökülmüş oluyor da."

Şoför, "Mal almaya gittiğimizde takılı alıyoruz," dedi.

"Nereden mal alıyorum demiştin?" diye sordu Gabriel.

"Dememiştim abi," diye cevap verdi şoför. Bu kez yardım ettiği için Gabriel'i terslememişti ama çok soru sorduğunu düşündüğünü gizlemiyordu.

Gabriel şoförü huylandırmamak için daha fazla sıkıştırmak istemiyordu. Zaten İstanbul'da antik kemik toplamak için ne yapılacağıyla ilgili aklı Sibel'e veren kendiydi. Bu yüzden ne yaptıklarını aşağı yukarı tahmin ediyordu. Sadece adresi bilmiyordu. Onun için de kamyoneti takip edecek, kemik çuvallarının gönderildiği yükleme yerine gidecekti.

"Haydi kolay gelsin," dedi şoföre ve arabasına doğru yürümeye başladı. Yürürken bir yandan da irsaliyenin üzerinde gördüklerini unutmadan telefonundaki notlar kısmına kaydetti. Şansı yaver gidip de irsaliye uçmasaydı az daha ketum şoförden tek bir şey öğrenemeden eli boş dönecekti. Öğretim görevlisi kartını boynuna adını kapayacak şekilde ters takmıştı ama şoför kendisini sorgulamaya birinin geldiğini amirlerine yetiştirecek gibiydi. Bunu hemen yapmamasını umdu. Sonra başını çevirip kamyonete baktı. Şoför yola çıkmak üzere manevra yapıyordu. Gabriel hızla arabasına binip kapısını kapattı. Kamyoneti izleyecek, araç başka yere sapar ve merkezden uzaklaşırsa doğrudan Unkapanı'ndaki Aytaç Otoparkı'na gidecekti. Arabayı çalıştırdı, yavaşça yeşillikler içindeki kampüsün araç yolunda ilerlemeye başladı. Bir yandan da harita uygulamasını açmıştı. Uygu-

lama kısa bir süre içinde ona Un Değirmeni Sokak'taki Aytaç Otoparkı'nı bularak bir rota önerdi.

O sırada Esra taksideydi. Seçim kampanyasında çalıştığı halkla ilişkiler sorumlusu Nur'la telefonda konuşuyordu.

"Söylediğiniz gibi bir haber yok gazetelerde Esra Hanım. Dijitalleştirilmiş tüm arşivleri taradık," dedi orta yaşlı kadın.

Esra duraksadı. "Nasıl yok? Çuhacı Han'da dehlizlerde kaybolan bir çocuk yok muymuş?"

Nur, "Arşivlerde dokuz on yıllık bir dönemi taradık. Belki haber arşivlerini dijital ortama aktarmayan yerel gazetelerde çıkmıştır. Ölen kişi Süryani demiştiniz değil mi?"

"Evet. Belki onların kendi cemaat gazetesi vardır. Onların arşivleri yok mu?"

Nur, "Bir baktırayım Esra Hanım ama böyle bir haberi ulusal basın atlamaz. Üstelik sadece Çuhacı Han diye arama yapmadım, o bölgedeki tüm kayıp çocuk haberlerine baktırdım. Ama ilginizi çekerse Gabriel Aryo hakkında çıkmış birkaç haber var. Yaptığı bir araştırma yüzünden üniversitesinden atılmış."

"Ne araştırması?"

"Sanırım 'Türkler kuyumculuktan anlamaz. Yeteneksizlere eğitim verilmesin!' gibi bir şey demiş. Tam anlamadım ama yaklaşık böyle bir şey. Size derlediğimiz haberleri dosya olarak göndereceğim birazdan."

Esra, "Tamam, gönderin Nur Hanım," derken düşünüyordu. Gabriel böyle bir şey söylediyse işinden kovulmasına şaşmamak gerekirdi. Adamın çizgi dışı biri olduğu her halinden belliydi. Belki abisiyle ilgili anlattığı dramatik hikâyeyi de uydurmuştu. Öte yandan Gabriel "Süryani'yim ve Aziz abimdir," derken doğruyu söylemişti. Gabriel'in Aziz'in dükkânına gelen Yeşim adındaki kadınla ilgili anlattıkları da doğruydu. Esra bunu Sibel'in şirketine telefon ederek bizzat öğrenmişti. Telefonu açan danışma görevlisine, kadının Aziz'in kuyumcu-

sunda bir şey düşürdüğünü ve haber vermek üzere aradığını söylemişti. Danışmadan Sibel'in arkadaşı kadını bağladıklarında Esra, onun kuyumcuya gittiğini teyit ettikten sonra telefonu yüzüne kapamıştı.

Telefonun diğer ucundaki Nur, "İstediğiniz başka bir şey var mı?" diye sorduğunda Esra bir an düşündü. Sorusu çoktu ama alabildiği cevap neredeyse yoktu. Şimdi taksiyle Ekin'in kendisine gönderdiği adrese giderken iyi kötü öğrendiği birkaç şeyi de kendisinin becerip ortaya çıkardığını düşünüyordu. Bu yüzden kadına teşekkür edip telefonu kapattı.

Ekin'in mesaj attığı yeni adres, atölyesine yürüme mesafesinde çıkınca oyalanmadan görmeye karar vermişti. Ancak bu kez adres, Begüm'ün aldığı yeni bir mülke değil, İstanbul'un göbeğinde hayatta aklına gelmeyecek bir iş için kullanılan terk edilmiş bir binaya aitti.

İçinde olduğu taksi Valens Su Kemerleri'nin altından geçip ünlü Unkapanı Manifaturacılar Çarşısı boyunca ilerlemeye başladı. Taksi sahile yaklaşınca Unkapanı Köprüsü'ne gelmeden sağa saptı, bir süre sevimsiz betonarme binaların arasında ilerledi. Birkaç dakika sonra Un Değirmeni Sokak'a saptıklarında taksi arkadan kimsenin gelmediğini görünce sokak ağzında yavaşladı.

"Nerede indireyim abla?" diye sordu şoför. Hafifçe başını Esra'nın olduğu tarafa çevirmişti. Esra arka koltuk camından etrafa baktı. Sol tarafında yokuş ve çok dar bir ara yol vardı. Sokaktan çok geçide benzeyen ıssız sokakta inmek istemedi. Koltukların arasına eğilip ön camdan dışarı bakınca ileride bir kahvehane önünde insan hareketi gördü. "Sokağın sonuna gidelim," dedi şoföre. Araç yeniden hareket ettiğinde ileride üzerinde yeşillikler bitmiş eski bir tuğla duvar boyunca ilerlemeye başladılar. Duvar oldukça yüksek ve uzundu. Esra duvarın bitiminde kemerli bir kapı gördü. Kapının yanında duvara çakılı bina numarasından doğru adrese geldiğinden emin oldu. Aytaç Otoparkı'ndaydı. Ekin ona büyük binaların çevrelediği boş bir

arazide bir otopark olduğunu söylemişti. Taksiyle otoparka girmek istedi ancak kapıdaki güvenlik görevlisi onu içeriye almadı. Esra dikkat çekmek istemediği için ısrar etmedi ama içeride ne olduğunu göremediği için meraktan ölüyordu. Şoförden geri dönerek sokağın başına gitmesini istedi.

O sırada Gabriel kamyoneti izleyerek kampüsten çıkalı yarım saat olmuştu. Kamyonet sahil yolunu takip ederek Unkapanı Manifaturacılar Çarşısı'nın arkasında kalan bölgeye girmişti. Araç daracık Un Değirmeni Sokak'a saptıktan bir süre sonra sağ tarafta masaları yola taşan bir kahvenin önünden geçebilmek için iyice yavaşlamıştı. Gabriel kamyoneti araya mesafe bırakarak takip etmeye çalışsa da trafik olmayınca kendini gizlemesi kolay olmuyordu. Önündeki araba olmasa kamyonetle arka arkaya gidiyor olacaktı.

Kamyonet ileride küfeki taşından kemerli dar bir kapıdan içeri girince önündeki arabayla beraber Gabriel de ilerledi. Ardına kadar açık kapının önünde yavaşladı. Kapının üzerindeki tabelada AYTAÇ OTOPARKI yazıyordu. Artık istediği adresi bulduğuna emin olmuştu. Bu sevkiyat irsaliyesindeki şirketin ismiydi. Gabriel camdan eğilip içeri bakarken bir görevli demir parmaklıklı kapıyı kapatıyordu. Gabriel yavaşça ilerleyip sağda gördüğü ilk sokağa saptı. Köhne evlerin sıralandığı dar kaldırımın üzerine çıkıp arabasını park etti.

O sırada Esra taksiyle sokağın başına geri dönüyordu. Pencereden gördüğü uzun ve yüksek duvarın eski Unkapanı değirmeninin duvarları olduğunu anlamıştı. İçerisinin çok büyük olduğu sokak boyunca uzanan duvardan belli oluyordu. Şoför arabayı durdurunca Esra adama döndü.

"Adınız neydi?"

"Erol."

"Erol Bey ben Fatih Belediye Başkanı'nın eşi Esra Artun. İşyerini habersiz teftişe geldiğim için resmi araçlı değilim. Beni

burada bekleyin ve işim bitince de söyleyeceğim yere götürün. Sakın çekip gitmeyin, burada başka taksi bulmakla uğraşmayayım," dedi. Konuşması biter bitmez taksiden indi. Yokuş yukarı giden dar geçitten değirmen duvarının ardını görmeyi deneyecekti.

Dar geçidin başında evsizler girmesin diye kapılarına sac paneller çakılmış boş binalar harap haldeydi. Eskiden şehre gelen unun depolandığı ve *kabban* denen terazilerde tartıldığı meşhur Unkapanı, tahıl ticaretinin yapıldığı şaşalı günlerinden uzaktı. Sonraki dönemlerde kapanın yerini alan değirmenler, un fabrikaları ve fırınlar bile sessizliğe gömülmüştü. Esra şimdi bu terk edilmiş değirmen kompleksi içinde sessizce ne yapıldığını gözleriyle görmek istiyordu.

Issız geçide saptı, sol tarafında uzanan eski değirmenin çevre duvarına göz gezdirdi. Üzerinde dikenli teller olan duvar tırmanamayacağı kadar yüksekti. Başını sağ taraftaki imalathaneyi andıran yüksek tavanlı binaya çevirdi. Binanın önünde bir metre yüksekliğinde bir beton yükselti vardı. Esra buraya rahatlıkla çıkabileceğini düşündü. Çantasının sapını boynundan çaprazlama geçirdi ve iki elini beton yükseltinin yüzeyine koydu. Ayağını sokacak bir çıkıntı buldu, kendini yukarı çekti. Bir dizini yükseltiye dayadıktan sonra çevik bir hareketle tamamen yukarı çıktı. Avuç içlerine yapışan minik taşları temizledikten sonra ayak ucunda karşıya baktı. Buradan duvarın arkasını tamamen görebiliyordu.

Değirmen kompleksi neredeyse bir futbol sahası büyüklüğündeydi. Ortada, çoğu yüz yıllık endüstriyel binaların dizili olduğu çok geniş bir avlu vardı ve Esra içeride en az on beş kamyon ve taşıma aracı saymıştı. Sağ tarafta iki katlı büyük bir binanın küçük pencereli uzun ön cephesi hâlâ ayaktaydı. Tam karşıda ise almaşık tuğla duvarlı tek kat bir bina vardı ve çatısı artık yerinde değildi. Esra başını soldaki birbirine bitişik iki katlı binalara çevirdi. Biraz önce taksiyle geçtikleri yola cepheli

binalara girip çıkan işçiler avludan aldıkları çuvalları binaya taşıyorlardı.

Esra, o sırada kamyonlardan birinin avlunun ortasındaki mavi renkli iş makinelerinden birine toprak boşaltmaya başladığını gördü. Bacaya benzer bir hazneden aşağı boşaltılan toprak, tünelimsi bir gövdenin içinde eleniyordu. Yerde elenmiş toprakların oluşturduğu tepeciği andıran birçok toprak yığını vardı ve yığınlar kamyonetlere yükleniyordu. Eleğe takılanlar ise çuvallara konarak avlunun solundaki büyük depo binalarına taşınıyordu. Esra telefonunun kamerasıyla iş makinesinin görüntüsünü yakınlaştırdı ancak uzaktan ne elediklerini göremiyordu.

Birkaç fotoğraf çekip avluya yeniden baktı. Bu kadar büyük bir hafriyat operasyonu görmeyi beklemediği için şaşkındı. Ekin ona Fatih ilçesindeki inşaatlardan çıkan tüm hafriyatın önce burada toplandığını ve tüm ilçe için ihaleyi alan tek şirketin adının Ersan Turizm olduğunu söylemişti. Anlaşılan İstanbul'un kalbinde sessiz sedasız bir şantiye kurulmuştu. Bu kırk yıl düşünse Esra'nın aklına gelmezdi. Zamanın elektrik ve buharla çalışan endüstriyel tesislerinin belki de en görkemlilerinden biri olan değirmen kompleksine artık un değil toprak boşaltılıyor ve eleniyordu. Ancak Esra elenen neydi görememişti. İçinden tarihi eser çıkmasını bekliyorlarsa böyle un eler gibi toprak elemek akıldışıydı. Bu işi yapmanın yasal yolu da bu değildi. Başka ne ayıklanabileceği aklına gelmiyordu. Esra yukarıdan değirmenin resimlerini çekip buradan ayrılacaktı. Parmak ucunda yükseldi. Telefonunun kamerasının elverdiği ölçüde görüntüyü yakınlaştırdı. Arka arkaya seri çekimle fotoğraflar çekmeye başladı. Telefonundan gürültüyle sahte deklanşör sesleri çıkıyordu. Yeterince fotoğraf çektiğini düşünerek elini basılı tuttuğu düğmeden uzaklaştırdı. O sırada yakından bir korna sesi yükseldi. Kornayı kendisini bekleyen taksi şoförü çalıyor olmalıydı. Hızla başını yola doğru çevirdiğinde geçidin başında Gabriel'i gördü. Az kalsın telefonunu elinden düşürüyordu.

Saat İkide

Burak, Çuhacı Han'a gitmişti. Kuyumcu Ali'yle görüşebilirse ona yeniden aşağı inmek istediğini söyleyecek, başarır da aşağıya yeniden inerse bu kez fotoğraf çekecekti. Ve bunu, bir daha aşağı inmek istemediği halde, fotoğraf olmadan bulduğu haberi patronunun haber saymayacağını bildiği için yapacaktı.

Çuhacı Han'ın yan kapısından girerken Ali'nin kendisini nasıl karşılayacağını hiç bilmiyordu. Adama aşağıda kapalı kaldığı için saldırmışken şimdi yeniden aşağı inmek istediğini söyleyecekti. Yol boyunca bunun için nasıl bir yalan uydurması gerektiğini düşünmüş, çok inandırıcı bir sebep bulamamıştı. Belki ona haksızlık ettiğini, paraya ihtiyacı olduğunu ve abisini bulmasına yardım etmek istediğini söylerse bir şansı olurdu.

Burak tanınmamak için güneş gözlüğü ve şapka takmıştı. Han kapısından girip koridoru geçince önünü kesen esnafla karşılaşmamak için köşe dükkâna kaçamak bir bakış fırlattı. Adamı görmeyince Ali'nin hemen köşedeki dükkânına seri adımlarla yürüdü. Ferforje tırabzanlara tutunarak merdivenlerinden inmeye başladı.

Daracık dükkândaki tezgâhın arkasında genç bir adam çalışıyordu. Bu kez vitrin ışıl ışıl altınlarla doluydu. Köşede o gün zorlukla iterek kenara kaydırdıkları ağır tezgâhın yanında bir delikanlı daha vardı. Ali ise yoktu. Burak tereddütle dükkân kapısını açınca içerideki genç adam başını kaldırıp ona baktı.

"Merhaba," dedi Burak kapı ağzından.

İçerideki adam nazik bir sesle, "Buyurun," dedi, dikkat kesilmişti. Burak sabah kimseye haber vermeden evine gidip duş almıştı ancak evden çıkarken nasıl giyinmesi gerektiğine karar verememişti. Temizlenmiş, güzel bir güneş gözlüğü ve temiz bir şapka takmış ama üzerine kirli kıyafetlerini giymişti. Bu haliyle ne tam evsize ne de kuyumcu dükkânına gidecek müşteriye benziyordu. Dükkânda sorgulayan gözlerle ona bakan genç adama, "Ali'ye gelmiştim. Burada mı?" diye sordu ve içeri girdi. Pompalı kapı ardından kapandı.

"Ali Bey yoklar. Ben İlyas. Size ben yardım edebilir miyim acaba?" dedi tezgâhtaki genç adam. Zayıf, bebek yüzlü bir gençti. Boynunda gömleğinden zorlukla seçilen bir haç kolye vardı.

Burak birden Ali'nin de gayrimüslim olabileceğini düşündü. Ne de olsa gayrimüslimlerden kuyumculuk işinde çalışan çoktu. O gün adamın konuşmasında da hafif bir kırıklık hisseder gibi olmuş ama adını koyamamıştı. İlyas'a, "Bugün gelecek mi peki?" diye sordu.

"Hayır. Ali Bey dükkâna sık gelmez. Bir notunuz varsa ben kendisine ileteyim."

Burak, "Çok iyi olur," dedi.

"Elbette. İsminiz neydi?"

"Ben Burak. Ali Bey'e dün gece Abdullah'ı bulup konuştuğumu söyler misiniz? Abdullah ortak arkadaşımız," diye uydurdu Burak. Bunun Ali'yi kendisiyle görüşmek için heveslendireceğini düşünüyordu. Tabii Ali, Abdullah'ı bulmamışsa. "Bir kartınızı alabilir miyim?"

İlyas başını salladı. Tezgâhın üzerindeki cam kutudan bir kartvizit çıkararak Burak'a uzattı.

"Ali Bey'le nereden tanışıyorsunuz acaba?"

"Okuldan," diye uydurdu Burak.

İlyas, "Ben de sizin telefonunuzu alayım. Ali Bey'le konuşunca sizi ararım."

Burak, "Ben ne yazık ki cep telefonumu kaybettiğim için kimseye ulaşamıyorum. Bu yüzden aramak yerine kendim geldim," dedi.

O sırada kapı açıldı. Hanın güvenlik görevlisi dükkâna daldı. Ardından da esmer bir adam içeri girdi. Burak, esmer adamla göz göze geldi. Bu, dehlizden çıktığı sabah onu çevirip tehdit eden esnaftı.

İlyas tedirgin olmuştu. "Bir sorun mu var Ohannes abi?" diye sordu tezgâhın arkasından sorgulayan gözlerle.

Güvenlik görevlisi, "Misafirine birkaç soru soracağım İlyas. İstersen onu dükkândan çıkarayım. Müşteri gelirse sıkıntı olmasın," dedi.

"Nasıl isterseniz."

Burak, "Bana neyle ilgili soru soracaktınız memur bey?" diye sordu. Telaşlanmıştı.

Ohannes araya girdi. "Gabriel yok mu İlyas? Dün çarşı kapanırken buradaydı. Sen biraz erken çıkmıştın." Konuşurken gürültüyle soluyordu.

"Yok abi. O kırk yılın başı gelir biliyorsun."

Burak konuşmaları takip ederken Gabriel'in Ali olduğunu tahmin etti. Onun gayrimüslim olduğunu doğru tahmin etmişti.

Ohannes, Burak'a gözlerini dikerek, "İlyascığım önce söyle bakalım eksik bir mal var mı sayımlarda?" diye sordu.

İlyas başını iki yana salladı.

"Yok. Her şey yerli yerinde. Alarm çalışmadı, hareket sensörleri devreye girmemiş. Bir sorun olsa bana uyarı geliyor zaten."

Burak, "Bana hırsız mı diyorsunuz?" diye çıkıştı. Gabriel'in ona verdiği altını kesesiyle beraber Bukoleaon Sarayı'na sakladığına dua ediyordu.

İlyas neler olup bittiğini anlamaya çalışıyordu. "Aziz abim yurtdışında. Gabriel abiyi arayayım mı?" diye sordu Ohannes'e.

Ohannes başını olumsuz anlamda salladı.

"Yok. Ben sonra arayacağım onu."

Burak, "Şimdi ara," dedi İlyas'a. "Eğer herhangi bir şikâyetiniz varsa bu sorgulamayı anlarım ama çalınan hiçbir şey yok. Gabriel arkadaşım ve buraya o çağırdığı için geldim. Yani beni dükkân sahibi çağırdı."

Ohannes, Burak'ı dinlemiyordu. "Aziz ne zaman dönüyor?" diye sordu İlyas'a.

"Üç gün sonra burada Onno abi."

Cevap Ohannes'in pek hoşuna gitmemişti. Burak'a döndü.

"İsmin neydi?"

"Burak."

Ohannes, "Burak ve bir arkadaşı daha iki gün önce akşam han kapanışına yakın bu dükkâna girdiler ama çıktıklarını görmedim. Sonra sabah Burak Bey'i çok erkenden çarşıdan tek başına çıkarken gördüm." Ardından güvenlik görevlisi adama dönerek, "Dün Gabriel arkadaşım dediği için onu ellemedim ama buraya bir daha gelmemesi şartıyla. Madem geldi ben de sorayım. Arkadaşın nerede birader? Sen dün sabah hana giriş yapmadan nasıl çıkış yapabiliyorsun?"

Burak, İlyas'a dönerek, "Böyle bir şey olmadı. Gabriel'i arayabilir misiniz? Komşunuzun sorularına birlikte cevap versek iyi olacak," dedi.

Güvenlik görevlisi, "Önce biz bir konuşalım dışarıda," dedi gözucuyla tıknaz Ohannes'e bakarak. Ohannes derin bir nefes alarak dükkânın kapısını açtı. Güvenlik görevlisi adam da arkasından kapıya yöneldi.

Eli ayağına dolanan Burak, İlyas'a baktı.

"Gabriel'i ara. Güvenlik görevlisinin benimle konuştuğunu bilmek isteyecektir."

Ohannes, "Telaşlanma İlyascığım. Bir şey olursa ben sana haber veririm. İşim bitince Gabriel'i ben arayacağım zaten," dedi. Konuşması bittikten sonra yüzü asık bir halde dükkândan çıktı. Kapıyı eliyle tutan güvenlik görevlisi de Burak'a döndü.

"Haydi çık!"

Burak endişeyle ayağa kalktı ve İlyas'a döndü.

"Siz Gabriel'e saat tam ikide onu bu dükkânın telefonundan arayacağımı haber verin İlyas Bey. Bu olanlardan hiç hoşlanmayacağını baştan söyleyeyim. Ona mutlaka geldiğimi haber verin. Notumu iletmezseniz size çok kızacaktır. Saat tam ikide onu dükkân telefonundan arayacağım."

Güvenlik görevlisi, Burak'ın kolundan tuttu. Onu hanın Kapalıçarşı tarafına götürüyordu. Tüm esnaf kapılara çıkıp onları izlemeye koyulmuştu. Burak utandı. Sanki suçluymuş gibi muamele görmesinde kılık kıyafetinin de payı büyüktü. Güvenlik görevlisi onu hanın ana kapısından dışarı çıkarınca Kapalıçarşı'ya girdikleri için güvenlik kontrolünden geçtiler. Sonra tıknaz güvenlik görevlisi telsizle konuşmaya başladı.

Burak bir gazeteci olarak güvenlik görevlilerinin tartaklamasına alışkındı. Adamın ortada hırsızlık olmadığı için kendisini korkutup bırakacağını biliyordu ama ne kadar korkutacaktı onu kestiremiyordu. Kamera kayıtlarını incelerse Burak olanları inkâr edecekti ancak bazı kameralar kişi bile sayıyor, yalana mahal bırakmıyordu. Kedilerden ve kuşlardan geçilmeyen hanın açık avlusunun hareket sensörleriyle ve sayaçlarla izlenmediğini ummuştu ama şimdi ülkenin altın kasasının güvenliğini hafife almış olabileceğinden korkuyordu. Güvenlik görevlisi adamın gazeteci olduğunu baştan bilmesinin yiyeceği dayağı hafifletebileceğini düşünerek söze girdi.

"Abi ben gazeteciyim. Basın kartımı göstereyim mi?"

Çarşının kalabalığında tetikte yürüyen adam duraksadı.

"Ne kartı?"

"*Gündem* gazetesi muhabiriyim. Kartımı vereyim," dedi Burak.

Görevli, ülkenin en büyük gazetesinin adını duyunca yüzünü buruşturdu.

"Ver."

Burak öne eğilerek pantolon paçasını sıyırınca adam bağırdı.

"Ne yapıyorsun?"

Burak da elini havaya kaldırdı.

"Kimliğim çorabımın içinde. İsterseniz siz çıkarın."

Güvenlik görevlisi, "Bekle!" dedi ve tek eli belindeki silahındayken yere çömeldi. Burak'ın paçasını sıyırdı. Sağ çorabındaki şişkinliği görmüştü. Elini siyah çorabın içine soktu ve elli lirayla kimliği çıkardı. Sarı küçük basın kartını görmekten hiç memnun olmamıştı. Gazetecilerden hiç hoşlanmazdı.

Değirmen

Esra, Unkapanı değirmenini tepeden gören yükseltinin üzerindeydi. Dar sokakta ayak sesleri duyunca başını çevirmiş, karşıdan gelenin Gabriel olduğunu görünce şaşkınlıktan cep telefonu tutan eli havada kalmıştı. Gabriel de onu görmüştü. İkisi de bir an sessizlik içinde birbirlerine baktılar. Esra uzaktan da olsa Gabriel'in yüzündeki şaşkınlığı seçebilmişti. Sonra da acıyı... O an arkadan biri adama saldırmıştı. Uzun boylu esmer bir şahıs Gabriel'in gömleğinden tutmuş, kolunu arkadan büküyordu.

Esra, Gabriel'in iki büklüm dizlerinin üzerine çöktüğünü görüp tiz bir çığlık attı. Saldırgan, çığlık atana kadar Esra'yı görmemişti. Şaşkınlıkla kadının olduğu yere başını çevirdi. Kadının bu sırada yüreği ağzına geldi. Avazı çıktığı kadar bağırdı.

"Yardım edin! İmdat!"

Bağrışı duyan bekçi köpekleri duvarın ardında havlamaya başladılar. Esra yükseklikten aşağı dar geçide inmeye çalışırken bağırmaya devam ediyordu. Sesi duvar ve fabrika binası arasındaki geçitte yankılanıyordu. Sokakta bekleyen taksi şoförünün kendisini duymasını ümit etti. İleriden, Un Değirmeni'nin diğer ucundan bir ıslık sesi yükseldi. Esra kendisini duyduklarını düşünerek cesaretlendi.

"Buradayıııız!"

Gabriel yerde inlerken Esra yere atladı. Elinin tekini yere koyarak dengesini sağladıktan sonra başını kaldırdı. Saldırgana çiçek bozuğu yüzünü seçecek kadar yakındı.

Şoför, Gabriel'e, "İyi misiniz? Arabadan su getireyim mi?" diye sordu.

Gabriel hayır anlamında başını iki yana salladı.

Esra, şoföre dönerek, "Bizi sokağın sonuna götürür müsün?" diye sordu.

"Tabii abla! Manevra yapıp aracı geçidin ağzına getireyim," dedi ve önden arabasına yürüyüp gözden kayboldu. Esra omzuna çapraz astığı çantadan bir ıslak mendil çıkarıp Gabriel'e verdi.

Gabriel mendille yüzünü sildikten sonra yavaşça yürümeye başladı. Adamın halini görünce Esra'nın içi burkuldu. "Saldıranı tanıyor muydun?" diye sordu.

Gabriel, "Hayır," dedi. Yürürken eliyle sırtını tutuyordu. Uzun çevre duvarının başında park etmiş taksiyi görünce Esra, "Gabriel sen iyi görünmüyorsun. Doktora gitmek istemediğinden emin misin?" diye sordu.

Gabriel elini iki yana salladı.

"İstemiyorum, arabama gideceğim."

Esra, Gabriel'le birlikte taksiye yürüdü ve aracın kapısını açtı, sonra en dibe geçti. Ardından da Gabriel bindi. Yüzünde endişe verici bir ifadesizlik vardı. Araç yavaşça hareket ettiğinde kısık bir sesle konuştu.

"Sokağın sonuna gideceğiz, sonra ilk sağ."

Esra gözlerini Gabriel'den dizlerine çevirdi. Yüksekten yere atlarken dizini kanattığını yeni fark ediyordu. Ellerinin titrediğini de... Her şey öyle aniden gelişmişti ki, Gabriel'i gördüğü an ile saldıran adamın yüzü dışında hatırladığı tek şey adamın kendisini de tehdit etmesiydi. Saldırgan onu engellediği için mi, yoksa un değirmeninin fotoğrafını çektiği için mi tehditler savurmuştu anlayamamıştı. Korktuğunu şimdi fark ediyordu. Atölyesine çok yakın olduğu için buraya yalnız gelmiş, karşısına bu kadar ıssız bir yer çıkacağını tahmin etmemişti. O da Gabriel gibi bir an önce buradan gitmek istiyordu.

Taksi sokağın sonuna gelince Gabriel başını takip ettiği kamyonetin girdiği otopark kapısına çevirdi. Bakışlarını kapıdan

ayırmadan şoföre, "Buradan sağa dönünce durun!" dedi. Esra onun otopark girişine gözlerini diktiğini fark etti. Aynı izi takip ettiklerini anlamıştı.

Taksi yavaşlayarak sağa dönerken Gabriel cebinden araba anahtarını çıkardı. Taksi durur durmaz da kumandayla metalik gri renkli arabanın kapısını açtı. Acı içinde arabadan inerken Esra'ya döndü.

"Seni ben mi bırakayım yoksa taksiyle mi devam edersin?"

Esra, "Taksiyle gideceğim. Atölyem buradan beş dakika uzaklıkta," dedi.

Taksi şoförü camını sonuna kadar indirdi ve araya girdi. "Abi sen nasıl gideceksin ki? Senin tekerlekleri yarmışlar," dedi ön lastiği göstererek.

Gabriel hızla başını arabanın lastiklerine çevirdi. Ön tekerlekteki yarığı görünce gözleri kocaman açıldı. Sonra telaşla arka tekerleği kontrol etti. Arka tekerlek öndekinden de kötü durumdaydı. Öfkeden kıpkırmızı olmuştu.

"Allah kahretsin!"

"Bıçak saplamışlar galiba," dedi şoför.

Gabriel, "Bir tane yedek lastiğim var ama değiştirsem bile arabayı yürütemem," dedi. Ellerini saçında gezdiriyordu.

Esra, "Arabayı burada bırak. Taksiyle atölyeme gidelim. Şoförüm atölyeden anahtarını alır, tekerleği tamir ettirip geri getirir. Lütfen buradan bir an önce gidelim," dedi. Adamın gözlerinin içine bakıyordu.

Gabriel ısrar etti.

"Yakında lastikçi vardır. Sahil oto tamircisi dolu. Arabayı burada bırakmak istemiyorum."

Taksi şoförü, "Abi, karışmak gibi olmasın da burası tekin değil. Oyalanmak istemiyorum," diyerek araya girdi.

Gabriel parmaklarıyla kaportaya vuruyordu. Kararsızlıkla etrafa bakındı. Yukarıdaki iki katlı taş binanın birinci kat penceresinden onları izleyen yaşlı bir kadın ve sokakta takılan iki oğlan çocuğu dışında etrafta kimseler yoktu. İki katlı küçük

binaların girişlerinin tamamına yakını depo veya atölye olarak kullanılıyordu ve kepenkler kapalıydı. Bakımsızlıktan sıvaları dökülmüş binalarla etraf gerçekten de tekin gözükmüyordu.

Gabriel başını önündeki sokağa çevirdi. Dört beş bina ötede sahil yolunu görebiliyordu. "Tamam," deyip arabayı kilitledikten sonra anahtarı cebine attı. Esra'nın yanındaki koltuğa geçti ve kapıyı kapadı. Kadın, o arabaya biner binmez şoförünü arayıp yapması gerekenleri anlatmaya başlamıştı.

Taksi hareket edince şoför dikiz aynasından Gabriel'e bakarak, "Abi tekrar geçmiş olsun. Son olsun inşallah," dedi.

Gabriel, "Sağ olasın," dedi. Sonra başını yana çevirip pencereden etrafı izlemeye başladı. Kendisine saldıran adamdan başka bir şey düşünemiyordu. Adamın kokan nefesini, çiçek bozuğu yüzünü ve genizden hırıltılı çıkan sesini unutamıyordu. Belki de bu adamı Teknokent'ten itibaren takip ettiği kamyonet şoförü göndermişti. Şoför takip edildiğini anlamışsa, otoparktan birini peşinden yollatmış olabilirdi. Araba plakasını da bildikleri için onu yakalamışlardı. Gabriel derin bir iç çekti. Yüzüğün çalınmasıyla başlayan çekişmenin bugün itibariyle rengi değişmişti. Esra'yla karşılaşmasalardı saldırıdan çok ağır yaralı çıkacağını biliyordu. Bunun yeniden olmayacağının garantisi de yoktu. Morali çok bozulmuştu. Arabası tamir olur olmaz abisinin evine gidecek ve birkaç gün orada kalacaktı. Kendisine saldıran adam evine giren kişiyse orada da tehlikede var demekti. Başını telefonda konuşan Esra'ya çevirdi. Dün kadın ona işbirliği yapmak istemediğini söylediğinde bir daha karşılaşacaklarını düşünmemişti. En azından bu kadar kısa bir süre içinde... Bugünse ikisi de aynı adreste karşılaşmışlardı. Aynı yüzüğün peşinde oldukları sürece de karşılaşacaklardı. Başını yavaşça pencereye çevirdi. O sırada telefonu çaldı. Arayan Ohannes'ti.

Gabriel arayanın kim olduğunu görünce azarlarmış gibi çalan telefonu titreşime aldı. Adamı sakinleştirmesi gerektiğini biliyordu ama yanında başkaları varken değil. Adamın dehlize indikleri geceyle ilgili cevap veremeyeceği sorularla kendisini sı-

kıştırmasını istemiyordu, ancak inatçı adam ona ulaşamayınca yine Nikol'u arayacak, gereksiz yere kadını telaşlandıracaktı. Bu yüzden Gabriel biraz kendine gelince bir mesaj atacaktı. Elinde titreyen telefona baktı. Sonra Esra'nın da kapamadığı için titreşen telefonuna baktığını fark etti. Telefonu ters çevirdi.

Esra gözlerini Gabriel'den kaçırıp taksi penceresinden dışarı baktı. Gabriel'in telefonu çalarken ekranda yazan ismi okumuştu; "Onno abi..." Adam her kimse Gabriel onunla herkesin içinde konuşmak istemiyor olabilirdi ya da şu an son derece önemsiz bir çağrı olduğu için adama cevap vermemişti. Ya da hiçbiri... Esra kendini Gabriel'in her hareketinden bir ipucu yakalamaya çalışırken buluyordu çünkü korku onun da iliklerine işlemişti. Sonuçta saldırgan onu da tehdit etmişti ve birinin ayağına Gabriel'le aynı anda basıyorlardı. Atölyesine vardıklarını görünce öne eğildi ve taksi şoförüne, "Köşede durur musunuz?" dedi. "Geldik."

Taksi frene basıp yavaşlarken Gabriel'in tüm kemikleri sızladı. Ufak sarsıntılarda bile canını yakıyordu.

Esra şoföre parayı uzatırken Gabriel, "Cüzdanımı cebimden çıkaracağım ama kolum burkulduğu için biraz ağrım var, kusura bakma. Atölyede ağrı kesici var mı?" diye sordu.

"Parayı ödedim, sorun değil. Atölyemde ağrı kesici var, evet," dedi Esra.

Gabriel kaldırıma yanaşan taksinin kapısını açtı. Elini sırtına koyarak keyifsizce araçtan indi. Esra da arkasından, doğrudan atölyesinin olduğu büyük taş binaya yürüdü. Atölyenin demir kapısını açıp içeri girerken adam etrafına bakınıp duruyordu. Arkasını kollayarak atölyeden içeri girerken sordu.

"Şoförün ne kadar sürede gelebileceğini söyledi mi?"

"Yarım saat," dedi Esra. Onunla senli benli konuşmaya başlamaları gönülsüz işbirliklerinin itirafı gibiydi. Kadın, Gabriel de içeri girince kapıyı kapadı. Atölyenin anahtarını duvardaki kancaya taktı ve çantasını uzun çalışma masasına bırakmak için pencere kenarına yürüdü.

Girişte bekleyen Gabriel atölyeye göz gezdiriyordu. Oturmak istiyordu ama çalışma masalarının etrafındaki birkaç tabure dışında alt katta sadece bir tane tekli koltuk vardı. Nereye oturması gerektiğiyle ilgili tereddütte kalınca Esra'ya baktı.

Esra, "Koltuğa oturabilirsin," dedi pencerenin yanındaki bordo rengi deri koltuğu işaret ederek. "Sana ağrıkesici getireyim."

Gabriel yavaşça kemerli büyük pencereye doğru yürüdü. Atölyenin içi loş ve serindi. Ürperdi. Kalın harman tuğla duvardaki parmaklıklı pencereden sahil yolu ve Haliç görünüyordu. Gabriel oturmadan önce pencereden manzaraya baktı. Vızır vızır işleyen sahil yolunun ardında Haliç'in dingin suları insana hoş bir manzara sunuyordu. Kalın taş duvarlar dışarıdaki ışığı kesse de sesler ince pencere camlarından içeriye doluyordu. Genç adam usulca kendini deri koltuğa bırakarak geriye yaslandı. Sırtı kasılıyor, başı çatlıyordu. Ağrılarının ona göz açtırmaya niyeti yok gibiydi.

Esra adamın soluk alıp verişini, kıpırdadıkça deri koltuğun gıcırdamasını, inlemelerini duyuyordu. Çok az kişinin girmesine izin verdiği atölyesine başı beladan kurtulmayan bir adamı sokmuştu ama şu anda Gabriel'e olanlar kendisini de ilgilendiriyordu. Kapsüllü kahve makinesinin çalıştırma düğmesine bastıktan sonra beyaz fayanslı mutfak tezgâhına yürüdü. Mutfaktaki metal üst dolabı açıp içinde ilaçların olduğu kutuyu tezgâha indirdi. Önce küçük bir mutfak tepsisine kutudan çıkardığı ağrıkesici bir hap ve bir tüp merhem koydu. Sonra da bardak rafında ters çevrili duran mavi bir su bardağını tezgâha indirdi. "Suyu soğuk mu içersin?" diye sordu Gabriel'e.

"Fark etmez," dedi adam. Bakışları üzerine güneş vuran taban mozaiklerine dalmıştı. Havada usulca uçuşan toz taneleri kum saati gibi durmaksızın mozaiklerin üzerine süzülürken gözlerini kapadı, Esra'nın mutfakta çıkardığı seslere kulak kabarttı. Mutfak dolabı kapandı, bardağa su kondu, rulodan kâğıt havlu koparıldı, tepsi tezgâhın üzerinden kaydırıldı. Ve ayak sesleri

kendisine yöneldi. Esra tepsiyle yanına geldiğinde ağırlaşmış gözkapakları nazlanarak aralandı. O sırada cep telefonu titredi. Gabriel atölyenin sessizliğinde duyulan tiz sesten irkildi. Yine Ohannes arıyor olmalıydı. İnatçı keçi bir rahat vermemişti. Cep telefonunu cebinden çıkarmak için koltukta öne kayarken canı yanıyordu. Yüzünü buruşturarak telefonundan kimin aradığına baktı. Arayan İlyas'tı. Gabriel doğruldu, bu kez telefona cevap verdi.

"İlyas?"

Esra karşısındaki tabureye oturmuş beklerken pencereden süzülen güneş gözlerini alıyordu. Elindeki tepsiyi koltuğun yanındaki metal sehpaya bırakıp Gabriel'i izlemeye başladı. Adamın kulağına dayadığı telefondan bir erkek sesi geliyordu. Telefonu tuttuğu elinin bileğinde sıyrıklar vardı. Gabriel konuştuğu adamı dinlerken gözlerini Esra'nın sehpaya bıraktığı tepsiye dikmişti. Uzanıp tepsideki küçük tableti eline aldı ve ambalajından çıkardı. Tableti ağzına atıp bardaktaki sudan bir yudum aldı. Sonra Esra, adamın yüzünün birden ciddileştiğini fark etti. "Burak mı geldi?" diye sordu kendi kendine konuşurcasına. Telaşla oturduğu yerden kalktı ve telefonda konuştuğu adama, "Ne? Nedenini söylediler mi?" diye sordu. Acısını unutmuş gibiydi.

İlyas, Gabriel'e Burak'ın dükkâna geldiğini ve Abdullah'ı bulduğunu söylemişti. Burak'ın Gabriel'i saat ikide dükkân telefonundan arayacağını ve çarşının güvenlik görevlisinin Ohannes'le dükkâna dalıp Burak'ı götürdüğünü de anlatmıştı. Gabriel pencereden dışarıya bakarak, "Evet, Onno abi beni de aramış ama görmemişim. Her neyse İlyas. Şimdi senden bir şey isteyeceğim. Güvenliği bul ve Burak'a ne olmuş öğren. Sonra beni geri ara," dedi.

Esra, Gabriel'in telefonda konuştuğu kişiye söylediği gibi Onno denen adamdan gelen telefonu kaçırmadığını görmüştü. Konuşulanları yakalamak için hafifçe öne eğilmişti. O sırada İlyas, Gabriel'e Ohannes'in ona dükkândan bir şey çalınıp çalınmadığını sorduğunu anlatıyordu.

Gabriel saatine bakarak, "Burak ikide arayacaksa dükkânda olurum ama önce adama ne olmuş bir öğrenelim," dedi. Sonra elini saçlarından geçirdi. Telefonu kapadığında düşünceliydi. Koltuğa oturdu, sırtını geriye yasladı. Aklından onlarca şeyin geçtiği yüzünden belli oluyordu. Bir süre hiç konuşmadı.

Esra, Gabriel'i izliyordu. Adam, telefonda konuştuğu her kimse, ondan güvenliğe gidip Burak diye birisini kontrol etmesini istemişti. Anladığı kadarıyla Burak denen kişi saat ikide arayacaktı. Gabriel de dükkâna gidecekti. Ancak Esra duydukları ne anlama geliyor bilmiyordu. Adam bir şeyleri tartıp karara bağlamış gibi koltukta doğrulunca Esra dikkat kesildi.

"Benim hemen gitmem gerek," dedi Gabriel.

Esra adamın arabasını bile almadan gitmesini gerektirecek şeyi merak etti. Umursamaz bir tavırla, "Nasıl istersen. Araban gelince dün park ettiğin otoparka koydururum. Otopark fişini de penceremin önündeki çiçek saksısının altına bırakırım," dedi ama aslında birkaç soru sormadan adamın gitmesini istemiyordu. Onu atölyesine getirerek saldırganların hedefine girmiş olmasının karşılığını alamamıştı.

"Şoförüm şu an arabanın lastiklerini değiştiriyor. On beş dakikaya burada olacağını söyledi," deyip kendine bir kahve koymak için ayağa kalktı.

Gabriel saatine baktı. Kısa bir tereddütten sonra, "Kesin on beş dakikada biter miymiş?" diye sordu.

"Bilmiyorum, adam öyle yazdı."

Gabriel gözlerini, salınarak mutfağa yürüyen kadına dikti. Esra'nın yürürken kestane rengi saçlarını bir mandal tokayla arkadan toplayışını izledi. Kadın kollarını yukarı kaldırınca keten gömleğinin kavisli kıvrımları bir sahne perdesi gibi yukarı kalktı, ince beli belirdi. İçinde serbestçe hareket edebildiği pudra rengi keten gömleği ve onu cildiymiş gibi kavrayan dar kot pantolonuyla kadın çok zarif duruyordu. Kendi ise hem fikren hem ruhen çökmüştü. Evsizlerle çalışmanın avantajları vardı ama istediğinde onlara erişememek delirticiydi. Burak'ı hiç tanımıyor-

du ve adamı sorguya çektilerse aşağıya indiklerini polise anlatmış olabilirdi. Belki onu saat ikide aramasını isteyen Burak değil polisti. Derin bir nefes aldı. On beş dakika için arabasını burada bırakması anlamsız olacaktı. Mutfakta kendine kahve koyan kadına baktı. Atölyeyi dolduran kahvenin teskin edici kokusunu alıp davetini kabul etti ve koltukta gevşedi.

"Bekleyeyim o zaman."

Esra arkasını döndü. "Kahve?" diye sordu mutfak tezgâhının yanından.

Gabriel başını hafifçe salladı.

Esra dolaptan bir kupa çıkarıp tezgâha bıraktı. Kupayı doldururken, "Un değirmeninde karşılaşacağımızı düşünmemiştim," dedi.

Gabriel, "Ben de," diye karşılık verdi.

"Oraya neden gittin?" diye sordu Esra.

Gabriel açıklamaya başladı.

"Yola çıktığımda nereye gittiğimi bilmiyordum. Laboratuvarıma analiz için malzeme getiren kamyoneti takip ettim. Sabah Teknokent'ten çıktı, Unkapanı'ndaki garaj kapısından içeri girdi. Ben giremediğim için binaların etrafında dolanmak istedim. Dar sokağa girince olanları zaten biliyorsun."

Esra elinde iki kupa kahveyle yanına geldi. Sonra kupaları orta sehpaya koydu.

"İçeride kamyonlarla toprak döküyorlar. Değirmenden senin laboratuvarına nasıl bir malzeme gelebilir Gabriel?"

"Peki, toprak nereden geliyor biliyor musun?"

Esra, "Fatih ilçesindeki tüm hafriyat buraya dökülüyor. Bence her yerden geliyordur," dedikten sonra ekledi. "Buradan laboratuvarına ne gönderiliyor söylemedin."

"Kemik," dedi Gabriel sakin bir sesle.

Esra şaşırmıştı. Toprağın elendiğini ve ayıklananların çuvallara yüklendiğini görmüştü ama uzaktan ne olduğunu seçememişti. "Bu cevabı beklemiyordum," dedi. "İyi de neden kemik topluyorlar?"

Gabriel, "Ne iş yaptığımı söylemiştim. Bana antik DNA analizi için toprak altından çıkmış kemik gerekli. Sibel benim için çok iyi bir şey yapıyor ama onun bunca zahmete neden girdiğini kendisine sormak lazım," dedi. Sonra koltukta öne eğildi. "Peki, sen niye geldin?"

Esra, Sibel'in hem yüzük hem de hafriyat işinin altından çıktığını duyunca yüzünü buruşturdu. "Hafriyat denetimi için gittim. Ben başkan eşiyim biliyorsun," dedi. Sabah Ekin ona, Sibel'in annesinin satın aldığı mülkler için hafriyat izinlerinin alındığını söylemişti. İşi ihaleyle alan şirket toprağı bu alana boşaltıyordu. Şimdi Gabriel ona mülklerden çıkan toprakta kemik aradıklarını söylüyordu. Bunu açıklayacak mantıklı bir sebep bulamıyordu ama Sibel her ne yapıyorsa kimsenin görmesini istemediği kesindi.

Gabriel, Esra'ya, "Neden ekip göndermek yerine sabah saatinde tek başına denetime geldin?" diye sordu.

Esra, "Güzel soru!" dedi. "Şehrin göbeğinde böyle bir şeyle karşılaşmayı ben de beklemiyordum. Atölyem çok yakın olduğu için hızla gelip bakabileceğimi düşündüm. Sen de gördün, burası değirmene arabayla üç dört dakika mesafede."

"Peki hafriyatı yapan Ersan Turizm kimin biliyor musun?"

"Bilmiyorum," dedi Esra. "Bulduruum ama şirket kimin önemi yok. Sibel zaten çöpe atılacak kemikleri kime para verse toplatır. Benim anlamadığım kemik toplamak için bu kadar büyük bir operasyona girişmelerinin nedeni," dedi. Sonra kahvesinden bir yudum aldı. "Aslında bu sabah karşılaşmasaydık seni arayıp haber verecektim ama madem buradasın söyleyeyim. Film çekimi için izinleri aldırıyorum."

Gabriel çok şaşırdı. Kadın onunla işbirliğini reddettiği için bunu beklemiyordu.

"Gerçekten mi?"

"Üç adreste çekim yapmak üzere hem film hem de şu tarayıcı için izin çıkarıyorum."

"Üç adresi mi? Yer konuşmamıştık."

"Yerleri ben seçtim. İlgilendiğim üç adres var. Üçünün içlerinden de hafriyatla toprak boşaltılıyor. Küçükyıldız Hanı Çıkmazı, Üçler Hamamı Sokak ve Asmalı Çeşme Sokak."

Gabriel, Küçükyıldız Hanı Çıkmazı'nı duyunca duraksadı. Burada kazı yapmak onun önerisiydi ve sokağı dükkânlarının arka duvarına bitişik olduğu için seçmişti. Kendi, ölen büyük abisinin kemiklerini ararken şirket de antik kemik toplardı. Üçler Hamamı Sokak ve Asmalı Çeşme Sokak ise onun işin devamı için önerdiği bölgelerde değildi. Denemeden sonra işin devamında Gabriel kara surlarının dibini kazmalarını söylemişti. Silivrikapı, Topkapı, Edirnekapı'da nereyi kazsan iskelet fışkırıyordu. Sibel ise İstanbul'un ikinci tepesine yoğunlaşmış gibiydi.

Gabriel, Esra'ya döndü. Kadının neyi ne kadar bildiğinden emin değildi ama belki de onun sayesinde İstanbul'da kemik çıkarılan yerleri öğrenmiş oluyordu.

"Küçükyıldız Hanı Çıkmazı'nı çok iyi bilirim. Orası bizim Çuhacı Han'daki dükkân duvarının tam arkasında kalıyor. O sokakta babamın zamanından beri kadife mücevher kutusu aldığımız dükkânın deposu var. Aslında buradan çıkınca dükkâna gidiyorum. Saat ikide orada olmam lazım."

Esra, Küçükyıldız Hanı Çıkmazı'na giderken girip çıktığı Çuhacı Han'da Gabriellerin dükkânı olmasına şaşırdı. O sırada Esra'nın telefonu iki kez çaldı ve kapandı. Genç kadın ayağa kalktı, eğilerek pencereden dışarı baktı. Şoför, Gabriel'in arabasını getirmişti. Esra, "Araban geldi," dedikten sonra kapıya doğru yürüdü.

Gabriel de ayağa kalktı ve kendini göstermeden pencere kenarından dışarı baktı. Arabasını görünce rahatladı. Şoföre kapıyı açan kadını izliyordu. Gabriel için iyi haber kadının onunla işbirliğine yanaşmış olmasıydı. Artık büyük abisini bulmak istiyordu ve Esra'dan gelecek çekim iznine ihtiyacı vardı. Burak polise her şeyi anlatmışsa resmi izinleri alarak film çekmesi onun için önemliydi. Belki kadından geçmiş tarihli izin bile çıkarttırabilirdi.

Gabriel, "İzinler ne zaman çıkar?" diye sordu heyecanla.

Esra şoförden anahtarı alıp kapıyı kapadı. "Ben emredince bugün çıkar," deyip Gabriel'in yanına gelmesini bekledi. Kuzguni saçlı esmer adam yanına yaklaşırken anahtarı uzattı.

Gabriel anahtarı almak için elini uzatırken, "İstersen benimle gel," dedi. "Küçükyıldız Hanı Çıkmazı'na beraber bakarız. Öncesinde de dün beraberken kafede yaptığımız üçboyutlu taramanın sonuçlarını görmeye Karaköy'e gideceğim. Orada fotogrametri uzmanı bir arkadaşım tüm İstanbul'un sanal haritasını parça parça birleştiriyor. Bizim çekimi de eklemiş. Film için izin alacaksan neye benzediğini görmen iyi olmaz mı?"

Esra kararsızdı. Cevap vermedi. Kısa bir tereddütten sonra, "Tamam," diyerek kapıyı açtı.

Lelya

Burak'ı Çuhacı Han'dan alıp götürdükten sonra karakolda sorgulamış, sonra da serbest bırakmışlardı. Genç gazeteci başından beri basın kartını gören güvenlik görevlisinin, hele de ortada şikâyet yokken kendisini alıkoyacağını sanmıyordu. Yine de bu iş iyi olmamıştı, çünkü Ohannes denen adam kim olduğunu öğreneceği için artık serbestçe Çuhacı Han'ın altına girip çıkamayacaktı. Belki de Ohannes ile Gabriel konuşmuş ve bu iş çoktan yatmıştı. Gabriel'le saat 14.00'te konuşabilirse durumu anlayacaktı ve iş bozulmamışsa onunla hanın dışında görüşmeyi teklif edecekti.

Saatine baktı. 12.00 olmuştu ve daha iki saati vardı. Civardaki paket servisi yapan büfelerin birinden sandviç aldı, bir banka oturup yemeye başladı. Divan Yolu'nda yürüyen kalabalıkları izlerken bir yandan gazeteden arkadaşı Betül'ü arıyordu. Ona araştırması için verdiği Ali Gündüz isminin doğru olmadığını haber verecekti. Bir de Abdullah'ın gerçekte nereden çıktığını merak ediyordu. Betül belki bir Bizans uzmanına ulaşır, olası çıkışlar hakkında ona fikir verebilirdi.

Burak sandviçini ısırdı ve ikinci çalışta telefona cevap veren Betül'ü dinlerken lokmasını yutmaya çalıştı.

"Burak merhaba. İyi ki telefonunu almışsın. Ben de seni arayacaktım. Neredesin?" diye sordu Betül.

"Sultanahmet'te."

"A, iyi. Şerefiye Sarnıcı'nda bir kaza olmuş da. Yakındayken ne olduğunu öğrenip bize haber geçebilir misin?"

Burak, "Ne kazası?" diye sordu.

"Bilmiyorum, öğren diye seni gönderiyoruz ya!"

O sırada Gabriel, arabasının şoför koltuğuna oturmuş, emniyet kemerini bağlıyordu. Esra da yana otururken koltuğun üzerindeki torbayı kucağına almıştı. Gabriel motoru çalıştırmadan önce Esra'nın kapıyı kapamasını bekledi. Sonra gözlerini alan güneşi engellemek için güneşliği indirdi. Dikiz aynasından arkasını kontrol ederek arabayı çalıştırdı.

Sahil yoluna çıkınca Esra kucağındaki torbayı arka koltuğa koymak için kaldırdı. O sırada ağzı açık torbanın içindeki bir kafatası ayak ucuna yuvarlandı. Esra şaşkınlık içinde yere eğilip kafatasını aldı. "Kafatası mı bu?" diye sordu gözlerini açarak.

Gabriel gözünün ucuyla kadının elindeki kafatasına bakarken dikkatini yoldan ayırmamaya gayret ediyordu.

"Evet. Adı Lelya. Süryanice 'gece' demek."

"Kafataslarına isim mi koyuyorsun?"

Gabriel, "O bir kemik yığını değil, geçmişini bildiğim bir insan," dedi. "İki bin yaşında. H7 haplo-grubuna dahil. Yaklaşık yirmi bin yıl önce Asya'da bulunan ve Avrupa'ya yayılarak çeşitlilik kazanan bir soydan geliyor. Genç bir yetişkinken kanserden öldü. Beslenmesi oldukça iyi olduğuna göre varlıklıydı. O çok güzel bir kadın."

Esra, "Sen çılgınsın," dedi gülümseyerek. "Güzel olduğunu nereden biliyorsun?"

Gabriel, "Üçboyutlu yazıcıyla yüzünü maske olarak bastım. Lelya'nın yaşarken yüzü neye benziyordu görmek istersen sana getiririm, tanışırsınız. Belki ona bir mezar taşı tasarlamak istersin."

"Hatırlıyorum, kafede böyle bir şey söylemiştin. DNA'lardan yüz tanıyoruz diye. Gerçekten ölenlerin yüzlerini bilebiliyor musun?"

"Sayılır. Kullandığım model kişinin ırksal özelliklerine göre yüz tahmininde bulunuyor ama ölenin kilo ve yaşını bilmeyince tutturmak zor. Bu yüzden henüz yüz tahminleri gerçekçi değil."

Esra, "Lelya'yı nereden buldun peki? Sibel mi gönderdi?" diye sordu.

Gabriel, "Evet, Sibel'in şirketinden gönderildi ama bunun nerede bulunduğunu biliyorum. Normalde bana kemikler temizlenmiş ve kodlanmış olarak geliyor ve genetik kimliği dışında bilgim yok," dedi.

O sırada trafik ışıklarında durmuşlardı. Esra, Gabriel'e dönerek, "Bunca çabayı harcadıklarına göre kemikler onlar için çok önemli olmalı," dedi.

Gabriel, "Kafatasları önemlidir," dedi gülümseyerek. Sonra Esra'nın elinde tuttuğu kafatasını arabanın arka koltuğuna bıraktı. Trafik ışığı yeşile dönünce arabayı yeniden hareket ettirdi. Yol ayrımını kaçırmamak için sağ koldan gidiyordu. Bir süre sonra Haliç'in üzerinden karşıya geçen köprüye girdi.

Esra, "Stüdyo Karaköy'ün tam neresinde?" diye sordu ön pencereden dışarı bakarken.

"Liman yolunda. Bina eski bir liman deposu. Cihazla deneme yapmak için stüdyo binasını taramıştık," diye cevap verdi Gabriel.

Esra, "Gözümle görmeden çektiğinin neye benzediğini hayal edemiyorum," dedi.

"Bir binanın çatısından içine sıvı döktüğünü düşün. Sıvı binanın her yerine sızıyor ve sonra donuyor. Sen de binanın duvarlarını kaldırıp içindekini çıkarıyorsun. Böylece içerisinin üçboyutlu kalıbını almış oluyorsun. Lazer ışığını sıvı gibi düşünürsen daha kolay hayal edersin. Işık binanın her yerine sızıyor. Bu yüzden insanın giremediği bütün girinti ve çıkıntıları görebiliyoruz."

Esra, "Heykel kalıbı gibi yani," dedi ve ekledi. "Bu tarayıcıyla yerin altını tarayacağım demiştin. Bu alet karanlıkta çalışıyor o zaman?"

"Evet! Bununla Roma Forumu'nun altındaki kanalizasyon sisteminin dijital haritasını çıkardılar. İnşallah biz de İstanbul'un yer altı haritasını çıkaracağız. En azından küçük bir bölümünü."

Esra, Gabriel'e döndü. "Benim böyle bir niyetim yok. Sadece üç adresi tarayacağım. O da tarama neye benziyor gördükten sonra," dedi ciddi bir ifadeyle. Sonra yüzünü yeniden yola çevirdi.

Gabriel kadının söylediğini dikkate almadı. Zaten Esra'nın taramak istediği adres dükkânlarının bitişiğiydi. Konuşurken stüdyoyu kaçırmamak için yavaşladı. Paslı cephe giydirmeli şık bina hemen ilerideydi.

Gabriel sağa saptı, Karaköy'ün söveli taş binalarının arasından ilerledi. Birkaç kafenin ve lokantanın yanından geçip stüdyo binasına geldiklerinde binanın önündeki otoparka girdi ve durdu.

Esra bu kadar büyük bir yer beklemediği için şaşırmıştı. Kapıyı açıp arabadan inerken etrafı inceliyordu. Eski bir depoyu loft tarzı restore etmişlerdi. Girişteki eskitme cepheyi ve saksılardaki yeşillikleri çok şık bulmuştu. Binanın üst katlarında güzel bir manzara olduğunu tahmin ediyordu.

Esra'nın ardından Gabriel de araçtan indi. Arabayı kilitlerken etrafı kolaçan ediyordu. Stüdyonun önüne gelince kapı zilini çaldı ve beklemeye başladı.

Bir süre sonra kapıyı sarışın, genç bir adam açtı. Beyaz V yakalı bir tişört, yırtık bir kot pantolon giymişti. "Gabrielciğim merhaba," dedi. Sonra Esra'ya döndü. Elini uzatarak içten bir gülümsemeyle, "Hoş geldiniz, ben Alp!" dedi.

"Memnun oldum, Esra!" dedi kadın, adamın elini sıkarken.

Alp, "Buyurun," dedi. "Stüdyo üst katta. Ama yukarı geçmeden önce size terasta içecek bir şeyler ikram edeyim. Manzaramız çok güzeldir."

Gabriel, "Almayalım Alp, çok teşekkürler. İkide Çemberlitaş'ta olmamız lazım," dedi onay almak için Esra'ya bakarak.

Esra da başını salladı. "Çok teşekkürler."

Alp, "O zaman doğrudan yukarı geçelim. Sizi büyük stüdyoya alacağım. Sanal bir Karaköy turuyla başlarız," dedi. Sonra da önden çevik hareketlerle merdivenleri çıkmaya başladı. Adımları metal basamaklarda takırdıyordu. Katların karşı duvarları yere kadar camdı ve muhteşem bir deniz manzarası görünüyordu.

Esra, Alp'in arkasında brüt beton duvarlara asılı yağlıboya tablolara bakarak merdivenlerden çıkıyor, Gabriel de en arkadan takip ediyordu. Üçüncü kata geldiklerinde Alp siyah metal kafesli bir kapıyı açtı ve stüdyodan içeri girdi. Sağda stüdyonun çekim yapılan yeri tavandan zemine yeşildi. Stüdyoyu iki büyük ayaklı aydınlatma ve tavandaki iki beyaz ışık aydınlatıyordu. Soldaysa oturma alanları ve bir bar vardı.

Alp çekim alanına girerek yeşil zeminde duran sanal gerçeklik maskesini eline aldı. Uzun kablosu bilgisayara bağlı maskeyi Esra'ya uzattı. "Sanırım Balat'taki çekimi dün yapmışsınız."

Esra, "Evet. Neye benziyor merak ettim," dedi maskeyi eline alırken. Gabriel de yerde duran diğer maskeyi almıştı.

"Şimdi çekim yaptığınız yere sizi yeniden götüreceğim. Ortada durun ve aranızda mesafe bırakın. Ayaklarınızı birbirinden biraz ayrık tutun ve ani hareket edip birbirinize çarpmayın," dedi Alp.

Esra stüdyonun ortasında yürüdü ve Gabriel'e bakarak onun yaptığı gibi maskeyi yüzüne yerleştirdi.

"Hazırsanız başlatıyorum."

Yeşil duvarların ortasında yüzlerine takılı maskelerle ikisi de seslendiler. "Hazırız!"

Alp görüntüyü açtı. "Evet. Şimdi bizim stüdyonun bahçesinden başlıyoruz. Sizi yavaşça bahçeye yaklaştırıyorum. Başınız dönerse söyleyin. İyice yaklaştırıyorum şimdi. Her şey yolunda mı?"

"Evet," dedi Gabriel.

Esra da, "Sorun yok," dedi.

Alp, "Toprağın üzerindeki kafatasını gördünüz mü?" diye sordu.

Gabriel kafasını indirip maskede gördüğü bahçe zeminine baktı. Kafatasını iki gün önce laboratuvardan getirip toprak zemin üzerinde tarama yapması için Alp'e vermişti. Üçboyutlu tarama cihazı, toprak zemine yerleştirdikleri kafatasını en ince detayına kadar taramıştı. Alp'e, "Gördüm evet, mükemmel," dedi. Bu, dehlizlerde yapacağı taramalar sonucunda etrafta bir kafatası varsa tespit edebileceği anlamına geliyordu. Gabriel ümitlenmişti.

"Bizi biraz kafatasına yaklaştırır mısın?" diye sordu.

Birden kafasında takılı maskede gördüğü görüntü hızla hareket etmeye başladı. Sonra da aniden durdu. Gabriel yeşil stüdyonun ortasında yere çömeldi. Kafatasına yakından bakıyordu. "Mükemmel! Lelya bu. Görüyor musun Esra?" diye sordu. Esra da yere çömelmişti. Dışarıdan bakınca bomboş bir odanın ortasında hareket ettiklerinin farkında değillerdi.

Esra, "Gerçek gibi," dedi hayret içinde. Sonra birden görüntü kafatasından hızla uzaklaştı ve Esra kendini bahçe kapısının önünde buldu. Binanın dışında duruyordu.

Alp, "Başını binadan içeri sokabilirsin. Bizim stüdyonun her köşesini taradık," dedi Esra'ya.

Esra yavaşça doğruldu, gayriihtiyarı ellerini öne uzattı. Duvarın içinden geçerken bir tül yığınına dalıyor gibiydi. Binanın kolonları, duvarları, kapıları ve diğer tüm mimari elemanları şeffaftı ve Esra sanki bir röntgen filminin içindeydi. Sonra bina küçüldü, Esra *Gulliver Devler Ülkesinde* romanındaki gibi aydınlatmalara, merdivenlere, masalara yukarıdan bakmaya başladı.

"Binanın terası güzelmiş. Bir dahaki sefere kahveye gelmeliyiz," dedi gülümseyerek.

Ardından hızla binanın altından dışarı çıktı ve bodrum kata altından bakmaya başladı. Bina bulut gibi tepesinde asılı kalmıştı.

"Başımın üzerinde bir bateri var," dedi Esra.

"Evet benim baterim," dedi Alp. "Şimdi hazırsanız Balat turu başlıyor. Binadan ayrılıyoruz."

Alp konuşması biter bitmez bina görüntüsü çekti, küçüldü, nokta kadar kaldı. Gabriel ve Esra binanın tavanından çıkıp göğe yükselince koca Karaköy bir balerin tütüsü gibi bel hizalarında asılı kalmıştı. Esra başını Karaköy'ün sahil tarafına çevirdi. Denizcilik İşletmeleri'nin binaları ve rıhtımı görüyordu. Sonra birden hızla daha da yükselmeye başladılar. Haliç ayaklarının altında kıvrılarak uzanıyordu. Esra tiz bir çığlık attı. El yordamıyla Gabriel'in kolunu tutmuştu.

"Başım dönüyor."

"Gerçekten de insanın dengesini bozuyor!" dedi Gabriel. Sonra karşı kıyıda bir yeri gösterdiğini sanarak elini stüdyonun boş yeşil duvarına uzattı. "Bizim çektiğimiz yer bu mu?" diye sordu Alp'e.

Alp, "Evet. İstanbul'un tamamını taramadığımız için şu an Balat karşınızda yüzen bir ada gibi kopuk duruyor. Ama koordinatları doğru. Aralardaki bölgeleri de taradığımızda her şey yerine yerleşecek," dedi.

O sırada Gabriel ve Esra, Balat'a uçmuşlardı. Taradıkları alan şeffaf bir disk gibi havada asılıydı. Alp görüntüyü yakınlaştırınca Esra ile Gabriel buluta dalar gibi görüntüye girdiler ve kafeye giderken birlikte çıktıkları dik merdivenlerin üzerinden geçtiler.

Esra heyecanla çığlık attı. "Şuna bak! Oturduğumuz kafenin masaları bile gözüküyor."

"Bizi görüyor musun? Köşede oturan biziz," dedi Gabriel.

"Ama kendimi tam seçemiyorum. Bulanık çıkmışım. Sen de," dedi Esra öne eğilerek.

Gabriel, "Sana, çekim istemiyorum dediğinde bunu anlatmak istemiştim," dedi.

Alp, "Çekim yaparken hareket halindeysen bulanık çıkıyorsun. Fotoğraflarda da öyledir ya! Hareket eden nesneler bulanık çıkar... Ama bak! Yerde yatan kedi net çıkmış. Şu karşı duvarda-

ki adam da çok net çıkmış. Herhalde fotoğraf çektiği için sabit duruyordu."

Gabriel, adama doğru eğildi. Oturdukları kafeden yukarıda kalan Dimitri Cantemir Müzesi binasının taraçamsı duvarında gerçekten de bir adam vardı. Esra'yla oturdukları masanın tam karşısında duruyordu. Gabriel, Alp'e, "Bizi adama biraz yakınlaştırır mısın?" dedi.

"Elbette," dedi Alp. Ardından görüntü yavaş yavaş büyüdü, fotoğraf çeken adamın net görüntüsü belirdi. Yüzü makineye yapışık olduğu için gözükmüyordu ama dizinin üzerinde durduğu seçiliyordu. Fotoğraf makinesini duvara dayamıştı. Gabriel, adamın kafasının üzerinden baktı. Sonra da arkasından.

Alp, "Sosyal medya sağ olsun, Balat artık fotoğrafçıdan geçilmiyor," dedi gülerek.

Gabriel ise ciddileşmişti. Fotoğraf çekerken donmuş şeffaf görüntüye bakarak Esra'ya, "Bu adam bizim oturduğumuz tarafı çekiyor," dedi.

Esra da fotoğraf çeken adamı yakından görmek için eğildi. Sonra öne doğru bir adım atınca Gabriel'e çarptı. Hafifçe geriye doğru sendeledi, dengesini kurunca başındaki maskeyi çıkardı. Maskeyi yeşil zemine yavaşça bıraktıktan sonra dağılmış saçlarını düzeltti. Keyfi kaçmıştı.

Gabriel de maskesini çıkardı ve Esra'nın gözlerinin içine bakarak, "Kafede sadece sen ve ben oturuyorduk. Önümüzde çirkin bir çay ocağı vardı. Fotoğraf çekmeye değecek şey diğer taraftaki müzeydi ve ona da adamın sırtı dönük," dedi.

"Unkapanı'ndaki saldırgan olabilir mi sence?"

"Bana o gibi geldi. Yüzü tam gözükmüyor ama silueti çok benziyor."

Alp yanlarına gelince, "Her şey yolunda mı?" diye sordu.

Gabriel, "Yine çok iyiydi abi," dedi zoraki bir gülümsemeyle. Normalde sanal turla dijital şehirleri uçarak dolaşmak aklını başından alırdı ancak taramadaki fotoğraf çeken adamı görünce

aklı yeniden değirmendeki saldırıya gitmişti. Adamın kafede de peşinde olduğunu anlayınca çok rahatsız oldu. O zaman takip edildiğini fark etmemişti. Belki çok daha önceden beri adam peşindeydi.

Esra da nazikçe, "Çok teşekkürler. Harikaydı," dedi Alp'e. Sonra çekim alanından oturma bölümüne geçti.

Alp, "Beğendinize sevindim. Yer altındaki su tünelleri ve sarnıçları da taramalara eklersek İstanbul'un üstünden girip altından çıkabiliriz. Siz böyle bir proje üzerinde çalışıyorsunuz değil mi?" diye sordu.

Esra, "Bizimki bu ölçekte değil. Biz sadece birkaç alan tarayacağız," dedi.

Alp üsteledi. "Sorun değil. Taradığınız kadarını paylaşırsanız haritaya severek eklerim." Sonra aşağı inen merdivenleri göstererek, "Zamanınız kaldı mı? Sizi sanal ortamda değil gerçekte terasa çıkarayım ve kahve ikram edeyim," dedi.

Gabriel, "Harika olurdu ama zaman sıkıntımız var Alpçiğim. Bir dahaki sefere sözümüz olsun. Nasılsa yakın zamanda tarama yapacağız," dedi Esra'ya bakarak.

Alp gülümsedi. "O zaman inelim, buyurun."

Gabriel ve Esra hiç konuşmadan merdivenlerden indiler. İkisinin de yüzü asıktı. Alp onları kapıya kadar geçirirken sanal turu beğenmediklerini düşündü. Bu pek rastladığı bir durum değildi.

Binadan çıktıklarında Gabriel ellerini beline koydu. Esra'ya dönerek, "Kemikleri takip ettiğim için saldırıya uğradığımı düşünüyordum ama sürekli takip ediliyorum galiba," dedi. Durmadan etrafa bakınır olmuştu.

"Ya da ediliyoruz," dedi Esra. "İki seferde de yanındaydım."

Gabriel, "Ne yapıyoruz?" diye sordu elini saçlarından geçirerek. "Benimle Çuhacı Han'a gelecek misin yoksa burada ayrılalım mı? Tarama yapmaktan vazgeçtiysen bunu anlarım."

Esra bir an duraksadı. Sonra Gabriel'e, "Senden taramanı istediğim üç adreste şu an hafriyat yapılıyor ve üç yer de Sibel'in annesine ait," dedi.

Gabriel şaşırdı. "Sibel'in annesi mi?"

"Evet. Un değirmenine hafriyatı görmek için geldim ama topraktan kemik ayıkladıklarını bilmiyordum. Aslında düşününce bu gayet mantıklı. İstanbul binlerce yıldır üst üste yapılaşmış ve sur içinde arkeolojik kazı yapılamıyor. Burada yeni inşaat da pek olmaz çünkü bütün yarımada dünya miras listesinde koruma altında. Antik DNA çalışması için kemik isteyen birinin hafriyattan çıkanları alması çok akıllıca. Kazdıkları yer de İstanbul'un en pahalı arazisi. Yani kazandıkları her metrekare altın değerinde. Ama bu işin başka boyutları olduğuna eminim." Saatine baktı. "Seninle geliyorum. Oradan da belediyeye geçeceğim. Hafriyat işini alan şirket kime aitmiş öğrenmek istiyorum. İzinler ne durumda onu da sorarım."

Gabriel, "Peki, gidelim o zaman," dedi. Sonra metalik gri arabanın etrafında bir tur attı. Tekerlekleri ve arabanın altını kontrol etti. Sonra kapısını açıp bindi. Dikiz aynasından arkasını kontrol ederken düşünüyordu. Esra'nın tarayacakları üç adresle bu kadar ilgili olmasını şimdi anlıyordu. Ve kadının bu mülklerin varlığını kocasından duymadığını düşünüyordu. Tek başına un değirmenine gelmesinin ve kendisiyle tarama yapmaya yanaşmasının sebebi bu olmalıydı. Gabriel, kadının yüzükle ilgili de pek bir şey bilmediğini düşünüyordu. Esra yanına oturmak için kapıyı kaparken kadına döndü.

"Bir fikrim var!"

Arka koltuktaki kemik torbasını işaret ederek, "Kemikleri işaretleyelim. Sonra bir yolunu bulup üç adresteki kazılara elimizdeki kemikleri koyalım. Sonra kemiklerin bulunup laboratuvara gönderilmesini bekleyelim. Kemikler bana gelince Sibel'in onları nasıl kodladığını çözmeyi denerim çünkü o zaman elimde nereden gönderildiğini bilgisi olur," dedi.

Esra, "Kemiklerin nereden geldiğini bilince kodu nasıl çözeceksin anlamadım?" diye sordu.

"Sibel bana kodların rastgele verilmediğini söylemişti. Kodda kemiğin bulunduğu yer ve tarih bilgisi şifreliymiş çünkü İstanbul işi başlamadan önce biz bu kemikleri Ankara'da bir üniversiteden ödünç alıyorduk. Hâlâ da alıyoruz. Kemiklerin karışmaması için akıllı bir kodlama gerekli. Sibel'e emanet verilen kemikleri üniversiteye nasıl karıştırmadan geri gönderdiğimizi sorduğum zaman söyledi."

"Peki bu bilgi ne işimize yarayacak?"

Gabriel, "Kodun mantığını çözersek laboratuvarıma gelen tüm kemiklerin buluntu yerlerini tespit edebiliriz. Belki Sibel'in annesinin başka mülkleri de vardır."

Esra yüzünü buruşturdu. Her kemik gönderdikleri yer Sibel'in annesine ait çıkamazdı. Üstelik Ekin ona hafriyat izinlerinden bu bilgiyi daha kolay verebiliyordu. Ama belki de Cemil uyanacak ve Ekin'in bilgi akışını kesecekti. Tıpkı dosyalara erişimi kestiği gibi... O zaman kemiklerin gönderim adreslerinden mülkler kime ait kontrol etmek de bir yol olabilirdi.

"Peki kemikleri hafriyata nasıl koyacağız? Unkapanı'na yaklaştığımızda neler olduğunu hatırlatmama gerek yok."

Gabriel, "Bizim için bu işi yapacak biri geliyor aklıma. Adı Burak."

"O kim?" diye sordu Esra.

"Saat ikide buluşacağım adam. Daha önce çalıştığımızda pek memnun kalmamıştı ama bir şansımı deneyeceğim."

"Peki kemikleri nasıl işaretleyeceğiz? Boyayla falan mı?" diye sordu Esra.

Gabriel, "Boya olmaz. Kemikler kimyasal temizliği yapılmış olarak geliyor. Bu yüzden kemikleri delerek ya da kazıyarak işaretlememiz lazım. Bizim dükkânda babamdan kalma delici bir sürü alet var."

Sonra ikisi birden aynı anda konuştu. "Ben delerim."

★

O sırada Burak, Şerefiye Sarnıcı'na varmıştı. Cam cepheli modern bina girişinin önündeki bekçiye yanaştı. Adam onu görünce birden irkildi. Burak'ın hırpani halinden rahatsız olmuştu.

Burak evsiz kılığında değilmiş gibi nazikçe, "Affedersiniz memur bey," diye yanaştığında bekçinin onu kovalayacağını düşünmemişti. Eğilip çorabından basın kimliğini çıkaramadan bekçi onu ensesinden tutup savurmuştu. Bu haliyle içeriye burnunu bile sokamamış, Betül'ün bahsettiği olayın ne olduğunu öğrenememişti. Evsizlik çok zordu.

On Bin Lira

Esra ve Gabriel, Çuhacı Han'daki dükkândan içeri girdiler. Daracık dükkânda duvarlar içeriyi geniş göstermesi için aynayla kaplanmıştı ve her köşeye bir kamera konmuştu. Sol tarafta müşterilerin oturması için üç tane açık renk deri sandalye vardı. En dipte arkaya açılan kapalı bir kapı, önündeki dar alanda da eski bir tezgâh duruyordu.

İlyas, Gabriel ve Esra dükkândan içeri girince gülümsedi.

"Hoş geldin Gabriel abi! Hoş geldiniz hanımefendi."

"Hoş bulduk İlyasçığım. Seni Esra Hanım'la tanıştırayım," dedi Gabriel. Kadın, başıyla İlyas'ı selamladıktan sonra da köşede tezgâhın yanına sıkışmış gibi duran kalfaya döndü. "Nasılsın İbrahim?"

Utangaç kalfa ağzında bir şeyler geveledi.

Gabriel selamlaşmadan sonra sandalyelerden birine omzunda asılı üçboyutlu tarayıcıyı koydu ve sabırsızca lafa girdi.

"E, Burak'a ne yapmışlar öğrenebildin mi İlyas?"

"Yok abi," dedi İlyas. Esra yanındayken ne kadar açık konuşması gerektiğini bilmediği için yuvarlak ifadeler seçmeye çalışıyordu. "Zaten ortada bir sıkıntı veya kayıp yok. Salmışlardır herhalde. Onno abiye Burak'ın senin arkadaşın olduğunu söyledim ama yine de rahatsız olmuş. Üstü başı biraz perişandı. Tahmin edersiniz ki bu halde kimsenin hana girmesini istemezler."

Gabriel, "Onno abi yerinde yok, gelirken baktım. Yüz yüze bir konuşayım dedim ama sonra konuşurum artık," dedi vitrinden gözüken karşı köşedeki dükkânı işaret ederek.

İlyas hatırlattı. "Burak ikide arayacağım dedi. Birkaç dakika sonra yani." Sonra öne doğru eğildi. "Onno abi onu fena sıkıştırdı. Buraya bir daha geleceğini sanmıyorum."

Gabriel omzunu havaya kaldırarak, "Tahmin edebiliyorum. Küçükken abimden yemediğim dayağı ondan yemişimdir," dedi.

Esra, "Arkadaşın seni neden cep telefonundan aramıyor Gabriel?" diye sordu.

"Telefonu olmadığı için numaramı vermedim."

Esra şaşırdı. "Bu devirde cep telefonu olmayan biri var yani!"

İlyas, "Telefonu bozulmuş. Bana öyle söyledi," dedi. O da neler oluyor anlamaya çalışıyordu.

O sırada cam tezgâhın üzerindeki telefon çaldı. Herkes başını telefona çevirdi. "Bu odur," dedi İlyas. "Burak..."

Gabriel ikinci çalışında tezgâha uzanıp telefonu kaptı ve cevap verdi.

"Alo?"

Karşıdaki ses, "Merhaba. Ben Burak. Gabriel Bey'le görüşecektim," dedi.

"Burak merhaba. Benim Gabriel," derken adamın ona gerçek adıyla hitap ettiğini fark etti. "Neredesin?"

"Yakında bir lokantadayım. Lokanta sahibinin telefonundan arıyorum."

Gabriel doğrudan söze dalarak, "Onno abi mi seni şikâyet etmiş?" diye sordu.

"Evet etti. Onno... Adı buydu. Karşıdaki dükkânın sahibi. Onu iyi tanır mısın?"

"Abimin en yakın arkadaşı. Peki seni nasıl bıraktılar? Onlara ne dedin?"

Burak, "Çalınan bir mal yok, şikâyet yok. Gabriel arkadaşım, beni tutamazsınız dedim," dedi.

Gabriel, "Abdullah nerede peki?" diye sordu.

Burak, "Çıktığı yeri buldum, daha doğrusu çıkamadığı... Gedikpaşa'daki Ermeni kiliselerinden birinin bahçesinde mazgalın içindeydi. Aşevinden arkadaşlarına haber verdim, onlar buldu onu. Çıkarmışlardır şimdiye," dedikten sonra ekledi. "Çok yakındayım. İstersen yüz yüze konuşalım ama handa değil!"

"Tamam. Nuruosmaniye Camii'nin Çuhacı Han'a bakan ağaçlı bir avlusu var. Köşede eski bir kütüphane göreceksin. Önünde buluşalım. Gelmen ne kadar sürer?"

"On beş dakikaya oradayım."

Gabriel saatine bakarak, "On beş dakikaya görüşürüz o zaman," deyip telefonu kapadı. Esra da, İlyas da ona bakıyordu. Gabriel, İlyas'a döndü. "Çıkmadan senden bir şey isteyeceğim İlyas."

"Buyur abi."

"Şu arkada bir inşaat var. Bizim Burak'ı oraya işçi olarak yerleştirelim istiyorum. Adamcağız işsiz. Büyük sevap olur."

"Hangi inşaat?" diye sordu İlyas kaşlarını kaldırarak.

"Bizim kadife kutucunun arkasındaki depolar var ya, çıkmaz sokaktaki. Sen oradaki işçilerin bir ağzını yoklar mısın? Bodrum katı kazıyorlar galiba."

"Şimdi mi?" diye sordu İlyas.

"Evet. On beş dakikaya biz de çıkacağız. İki dakika bir bakıp gelsen. Ben buradan koptum, yeni esnafı tanımıyorum."

"Kiminle konuşacağım peki? Hikmet abiler orayı yeni sattı. Alanı da tanımıyorum."

Gabriel, "Usta başını bul. Sen halledersin aslanım," dedi gönülsüz adamı ikna etmek için.

İlyas, "Siz buradaysanız hızlıca bakıp geleyim o zaman," dedi isteksizce. "Ama becerir miyim bilmiyorum."

Tezgâhın arkasında duran Kalfa İbrahim de öne atıldı. "Siz buradayken ben de Emin abiye gidip geleyim mi? Sana bir şey hazır etmiş. Gabriel abin gelince gel benden al demişti." Kalfanın bahsettiği, Kapalıçarşı'da Gabriel'e üçboyutlu yazıcıda maske basan arkadaşı Emin'di.

Gabriel, "Ah, evet, Emin bana maske basacaktı. Tamam, haydi sen de git al gel. Herkes çabuk olsun. On beş dakika sonra birinizden biri dükkânda olmazsa çıkamayız," dedi.

İbrahim kafasını salladı ve İlyas'la beraber dükkândan çıktılar.

Yalnız kalınca Gabriel, Esra'ya, "Kimse yokken biz de kemikleri işaretleyelim. Çok az zamanımız var," deyip arkasındaki dolaptan metal bir kutu çıkardı. Bu babasının alet kutusuydu.

Esra sandalyede duran kemik torbasını alıp dükkânın arka tarafında duran eski tezgâhın yanına gitti. Tezgâhın altındaki tabureye oturdu. Gabriel de ahşap alet kutusuyla hızla kadının yanına geldi. Kararmış kutuyu tezgâha koyup kapağını açtı. Kutunun içinde kullanmaktan eskimiş kerpeten, eğe, cımbız ve keski aletleri vardı. İki tane de metal üzerine desen yapmak için kullanılan ucu sivri çizgi kalemi...

Gabriel, "Aletler babamındı. O çok iyi bir sadekârdı," dedi Esra'ya.

Esra emektar el aletlerini tek tek eline alıp inceledikten sonra, "Eminim," dedi. Yüzünde buruk bir gülümseme belirmişti. Aletlerin arasından birini seçti. Sonra torbadan bir kaval kemiği çıkardı ve üzerine kalemle birkaç çizik attı. Çıkan kemik tozunu üfledikten sonra yaptığına baktı. Sonra sessizce kemiği kazımaya devam etti.

Gabriel de Esra'nın karşısına oturdu ve torbadan bir kemik çıkardı. Kazımak için babasının alet kutusunu karıştırırken, "Buluşacağımız kişi, yani Burak bir evsiz. Bu yüzden telefonu yok ve tabii bu yüzden hana girmesinden rahatsız oldular," dedi.

Esra başını kemikten kaldırmadan konuştu.

"Onunla nerede tanıştınız?"

"Bizi Abdullah tanıştırdı. O da evsiz. Aslında ben Abdullah'ı yakından tanıyorum. Burak'la sadece iki gece önce tanıştık. Onu bir kere bizim dükkânın altındaki dehlize inmeden önce gördüm. Bir de çıktıktan sonra."

Esra elindeki kemiği tezgâha bıraktı.

"Bir dakika, bir dakika. Bu dükkânın altından mı bahsediyoruz?"

"Evet. Sana söylemiştim. Ölen abim bu dükkânın altındaki dehlizde kaybolmuş. Oturduğun taburenin altındaki demir kapağı görmedin mi?"

Esra taburesini biraz geriye itti ve yere baktı. Otururken metal bir zeminin üzerinde olduğunu fark etmişti ama bunun bir kapak olduğunu nedense düşünememişti. Hayret içinde üzerinde oturduğu kapağa bakıyordu.

Gabriel, "Abdullah aşağı inince bir delik bulup çıkmış. Burak'ı da aşağıda tek başına bırakmış. Sonra onu Gedikpaşa'daki bir kilisenin bahçesindeki mazgalda bulmuşlar. Henüz Abdullah'ın aşağıda abime ait olabilecek bir kemik bulup bulmadığını bilmiyorum. Umarım onu görür ve bunu sorabilirim."

Esra şaşkınlık içinde dinliyordu.

"Aşağı kemik araması için evsizleri mi indirdin?"

"Evet!"

Esra duyduklarını sindirmeye çalışıyordu. Kapalıçarşı'nın dehlizlerine evsiz indirmek onun gibi maceraperest biri için bile iddialıydı. Gözlerini kısarak Gabriel'e baktı. Adam ondan tarama için izin almasını istiyordu ama çoktan dehlize inme işine girişmişti. Ancak Esra gazete arşivlerinde bu olayla ilgili tek bir haber bulamadıkları için bu hikâyenin doğru olup olmadığını hâlâ bilmiyordu. Gabriel son derece zeki ve karşısındakini manüpile etmeyi kolaylıkla başaran biriydi. Bir soygun işine zemin hazırlıyorsa Esra'nın buradan derhal çıkıp gitmesi gerekirdi. Öte yandan adam zaten kuyumcuydu ve kendi dükkânının altına iniyordu. Abisi de gerçekten dehlizlerde kaybolmuştu ama haberi arşivlerde bulamamışlardı. Esra ne düşüneceğini bilemiyordu. Gabriel'e, "Aziz'in bundan haberi yok değil mi?" diye sordu.

Gabriel cevap vermedi. Gözlerini kadının ellerine dikmiş, Esra'nın kemiğin üzerine kazıdığı motife bakıyordu. Kadın ke-

miğe sonsuzluk motifi işlemişti. İşi bitince kemiği Gabriel'e doğru itip yenisini aldı.

Gabriel, "Bu motifi babam meşhur etmişti," dedi. "O zamanlar İstanbullu hanımefendiler sipariş vermek için sıraya girerlermiş. Hâlâ arada bir eski müşterilerinin torunları onun yaptığı mücevherleri tamire getirir."

Esra, "Nur içinde yatsın. Eserlerinin hâlâ yaşıyor olması gurur verici. Ama ne yazık ki bu motif benim parmağımda çok kısa bir süre kalabildi," deyip Gabriel'e baktı. "Aşağıdaki su tünelleri Küçükyıldız Hanı Çıkmazı'ndaki binaya kadar uzanıyorsa aşağıda ne var biliyorsun demektir."

Gabriel, "Sayılmaz, henüz kendim görmedim. Burak bana aşağıda ne olduğunu detaylı anlatmadı. Abdullah ise kilise bahçesinden nasıl çıktı bilmiyorum ve onunla dehlizlere indikten sonra konuşamadım," dedi.

"Ben hiçbir şey anlamıyorum. Sibel ve annesi altında Roma Dönemi'nden kalma su tünelleri var diye arkadaki hiçbir işe yaramayan binayı almaz," dedi Esra.

Gabriel fikir yürüttü. "Su tünellerinden fazlası var belki de. Arkamızdaki Nuruosmaniye Camii'nin altında iki bin metrekare büyüklüğünde bir mahzen bulundu. Yani hemen şuracıkta olanı söylüyorum."

O sırada kalfa İbrahim içeri girdi. Koşarak gidip gelmiş gibi nefes nefeseydi. İkisi de başlarını kapıya çevirdiler. Delikanlının elinde fosforlu yeşil bir maske vardı.

"Emin abi bunları iki parçada basıp yapıştırmış. Çok bastırmayacakmışsın, iyice kuruyacakmış," dedi İbrahim. Tezgâhın yanına geldi ve arkasından destekleyerek tuttuğu maskeyi Gabriel'e uzattı.

Gabriel maskeyi eline aldıktan sonra kendinden bir metre kadar uzaklaştırıp inceledi. Yüzünde ciddi bir ifade vardı. Esra da onu izliyordu. Bir süre maskeye baktıktan sonra arkasını çevirdi. Maskenin burun hizasından yapıştırıldığı yer gözüküyordu.

Esra, "Bakabilir miyim?" diye sordu elini uzatarak.

Gabriel, "Tabii," dedi eliyle arkasını desteklediği maskeyi uzatırken.

"Bunun da adı var mı?"

"Henüz yok," dedi adam düşünceli bir ifadeyle. Maske yaşayan bir kadına aitti ve mutlaka bir ismi vardı ama o bilmiyordu. Esra'ya döndü. "Maskelerle sergi yapacak mısın?"

"Bilmiyorum."

Gabriel, kadının yüzündeki kararsız ifadeyi görünce ayağa kalktı ve dükkân duvarında asılı cam çerçevenin yanına yürüdü. Çerçevenin içinde eski paralar vardı.

"Bu abim Aziz'in ustayken kazandığı ilk para," dedi en alttaki banknotu göstererek. "On bin liralık banknotları hatırlıyor musun?"

"Pek değil," dedi Esra.

"On bin liraların arkasında Mimar Sinan'ı gösteren bir portre vardı. Portre Sinan'ın Ankara'da Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nin önündeki heykelinden alınmıştı. Bence heykeli de Sinan'a ait bir portre çiziminden almışlardı."

Esra, Gabriel'in nereye varmak istediğini anlamak için başını, kazıdığı kemikten kaldırdı.

Gabriel taburesine geri oturdu.

"1930'larda Ankara Halkevi'nde Mimar Sinan'la ilgili bir yıldönümü kutlaması sırasında izleyicilere Sinan'ın portre resmi dağıtılmış. 'Bu resim kafatasına göre yapıldı, doğru bir resimdir,' denmiş. Söylenen eminim doğruydu, çünkü Mimar Sinan'ın kafatası mezarı açılarak çıkarıldı ve üzerinde titiz ölçümler yapıldı."

Esra şaşırdı. "Mimar Sinan'ın kafatası mezarından mı çıkarılmış? Neden böyle bir şey yapılmış?" diye sordu.

Gabriel, "Hem Türklerin uygar bir ırktan geldiğini hem Sinan'ın Türk olduğunu ispatlamak için. O dönemde Avrupa ülkelerinde dünyanın en büyük mimarlarından biri olarak kabul edilen Mimar Sinan sizden değil iddiası vardı. Sinan'ın Türk olduğunu kanıtlamak için mezarını açmaya karar vermişler," dedi ve devam etti. "Türk Tarihini Araştırma Kurumu üyesi üç kişi

Sinan'ın mezarını kazmış. Antropolog Şevket Aziz Kansu kafatasını ölçmüş ve yassı yuvarlak, yani brakisefal olduğunu söylemiş. Sonra da söylenene göre 'Arkadaşlar Sinan Türk'tür,' demiş."

"Türkler kafatasından anlaşılabiliyor mu?" diye sordu Esra.

Gabriel açıklamaya çalıştı.

"Soru 'Türklerin kafatası nasıldır'dan çok, Türklerin kafası brakisefal midir, yani yassı yuvarlak mıdırdı. O dönemde beyaz ırka ait brakisefal kafatasına sahip değilsen uygar olamayacağın iddia ediliyordu. Malum, İkinci Dünya Savaşı ırksal ideolojilerin olduğu bir dönemdi."

Esra, "Sonra ne oldu?" diye sordu.

"Sinan'ın mezarını açanlardan biri Afet İnan'dı. Onun tezi için o güne kadar dünyada yapılmamış büyüklükte bir antropolojik anket çalışması yapıldı. Tam altmış dört bin kadın ve erkeğin fiziksel özellikleri ölçüldü. Sonra her şey rafa kalktı, unutuldu. Sinan'ın kafatası da kayboldu."

Gabriel duraksayıp tezgâhın üzerindeki maskeyi eline aldı. "Afet İnan'ın anketi için Türkiye'nin yedi bölgesinden binlerce insanın baş karinesi, alın genişliği, burnu ölçüldü, göz şekli, kafanın arka kısım profili gibi çeşitli özellikleri kaydedildi. Aslına bakarsan bana göre bu DNA'yla yüz eşleme modelinin atasıydı. Şimdi bilgisayarların yaptığı ölçümleri o zamanlar elle yaptılar. Bugün bu tarz veriler DNA verileriyle de eşlendi. İleride insanların yüzüne bakarak genetik özelliklerini tahmin edeceğiz."

Konuşması bitince Esra'nın gözlerinin içine baktı. "Tanıştığımız gün söylediğim gibi, kaderin yüzünde yazılıdır. Yani DNA'n yüzünde yazılı. Ve benim de unutulmuş yüzleri ortaya çıkarmayı sevdiğim doğru." Bu sözü Esra'ya tanıştıkları gün sanat fuarında Leonardo'nun yeni bulunan portresi için söylemişti.

Esra da, "Mezar taşının da önemi vardır," diye cevap verdi tıpkı tanıştıkları gün yaptığı gibi.

Gabriel, genç kadına bakarak, "Evet, hele de mezar taşı bile olmayan bir yakının varsa," dedi.

Şüphe

Burak, Nuruosmaniye Camii'nin avlusuna gelmiş, tepeden Kılıççılar Sokak'a bakıyordu. Bir süre arnavutkaldırımı döşeli dar sokaktan gelip geçenleri izledi. Sonra cep telefonundan saati kontrol etti. Buluşma saati yaklaşmıştı. Telefonunu kapattı, ağaçlıklı avluda Gabriel'in tarif ettiği eski kütüphaneyle türbe arasında ileri geri yürümeye başladı. Kendisinin gazeteci olduğunu henüz bilmediği için adamın buluşmaya geldiğini düşünüyordu.

Buraya gelmeden önce Abdullah'ın dehlizden yukarı çıkmış olabileceği bölgeyi görmeye gitmişti. Betül'ün ulaştığı bir sualtı arkeolojisi profesörü kadın ona, Çemberlitaş sütununun eskiden koskoca bir meydanın ortasında dikili olduğunu söylemişti. Meydanın adı Konstantin Forumu'ydu ve eskiden burada heykellerle süslü devasa bir çeşme vardı. Betül'ün anlattığına göre kadın, "Konstantinopol'de nerede çeşme varsa orada su tünellerinden çeşmeleri besleyen bir baca var demektir," demişti. Betül sonra bir Bizans tarihi uzmanını arayarak çeşmenin Çemberlitaş Sütunu'nun yaklaşık yüz metre güneyine denk gelme ihtimali olduğunu öğrenmişti. Tarif edilen yer, deri imalathanelerinin, toptan ayakkabı ve çanta ticaretinin kalbi Gedikpaşa'ya denk geliyordu. Burak, Gabriel'e, Abdullah'ın Gedikpaşa'daki bir kilise bahçesinden çıktığını bu bilgiyi aldıktan sonra uydurmuştu ama gerçekte Abdullah'ın burada hangi delikten dışarı çıkmış olabileceğine dair hiçbir fikri yoktu. Burak bir süre Gedikpaşa'da boş boş gezindikten sonra suni deri kokularının ve tepeleme

ayakkabı kutularıyla dolu el arabalarının arasından yürüyerek Kapalıçarşı tarafına geri dönmüştü.

Cami avlusunda volta atarken hâlâ Abdullah ile Gabriel'in aşağıya inmedeki gerçek niyetini bilmiyordu. Sadece fotoğraf için değil, Gabriel'in neler çevirdiğini anlamak için de aşağı yeniden inmek istiyordu. Gazeteden arkadaşı Betül arşivlerde adamın dehlizde ölen abisine dair hiçbir haber bulamamıştı. Gabriel az daha onu acıklı hikâyesiyle uyutuyordu. Halbuki Kapalıçarşı'nın altından köstebek gibi girip çıkabileceği geçitleri haritalamak belki de bugüne kadar yapılmış en büyük soygun planına olanak verecekti. Gazeteci burnu haber kokusu almıştı. Gabriel'i yeniden aşağıya inmeye ikna edip edemeyeceğiniyse birazdan öğrenecekti.

O sırada Gabriel ve Esra, Nuruosmaniye Camii'ne gelmişti. Tüm kemikleri işaretlemişler, İlyas'tan Burak'ı arka sokaktaki şantiyeye yerleştirilebileceği haberini almışlardı. Şimdi hızlı adımlarla hünkâr kasrını, hünkâr mahfiline bağlayan revaklı geçidin altından geçiyorlardı. Önlerinde zarif caminin ağaçlarla kaplı huzurlu avlusu görünmüştü. Gabriel ileride elleri arkasında volta atan Burak'ı görünce Esra'ya döndü. "Orada."

Esra ve Gabriel yürüyerek avlunun ortasında yükselen iki dev ağacın yanına geldiklerinde Esra evsiz adamı arkadan süzdü. Orta boylu, atletik yapılı biriydi. Üzerinde belinden düşen bir kot pantolon vardı. Uzun dalgalı saçlarını atkuyruğu yapmıştı. Teras balkonunun tırabzanlarından geri dönüp onlara doğru yürümeye başlayınca Gabriel elini kaldırdı. Adam Gabriel'i görmüştü.

Burak düşen pantolonunu çekerek onlara doğru adımlarını hızlandırdı. Yürürken cep telefonunu gizlediği kese karnına değiyordu.

Gabriel, Burak'a doğru yürürken adamın kendisini tekrar görmeye gelme sebebini merak ediyordu. Dehlizden çıkınca gözü dönüp üzerine saldırmamış gibi şimdi neden kendisiyle buluşmaya çalışıyordu, birazdan anlayacaktı. Aklından adamın Abdullah'a zarar vermiş olabileceği de geçmiyor değildi.

Burak'ın Abdullah'la ilgili anlattığı hikâyeye adamı kanlı canlı karşısında gözleriyle görmeden inanmayacaktı. Korkusu, bir tam altın için iki evsizin birbirini yemiş olmasıydı. Gabriel seri hareketlerle yanına geldiği Burak'a, "Merhaba Burak," dedi ve elini uzattı.

Burak elini uzatmaktan çekindiğini göstermek için kolunu hafifçe geriye doğru sakladı. Birkaç kez Abdullah'ı bunu yaparken görmüştü.

"Ellerim temiz değil abi. Kusura bakma."

Gabriel de onu kolundan tutarak, "Sorun değil," dedi. Sonra hafifçe yana dönüp adamı Esra'yla tanıştırdı. "İş arkadaşım Esra Hanım."

Esra başını hafifçe eğdi ve gülümsedi. Adamı baştan aşağı süzüyordu. Burak da kadını...

Gabriel kütüphanenin önündeki alçak bahçe duvarını göstererek, "Şuraya oturalım mı? Ne dersiniz?" diye sordu.

Burak da, Esra da başlarını salladılar. Burak duvara doğru yürürken Esra adamı arkadan süzmeye devam etti. Başkan karısı olarak evsizler için çok çalışmıştı ve sur içinde yaşayan birçok evsizi adıyla bilir hale gelmişti. Pek çoğu çok çekingendi. Kokarlardı ve dişleri çürük içinde, elleri çatlak ve saçları daha keçeleşmiş olurdu. Esra evsizlerle epey zaman geçirdiği için Burak'ın ya evsiz olmadığını ya da sokağa yeni düştüğünü düşündü. Adam neredeyse sabun kokuyordu. Gabriel'in yanına, bahçe duvarına otururken hâlâ adamı süzüyordu.

Gabriel, Burak ve Esra'nın ortasına oturmuştu. "Onno abi sana ne dedi Burak?" diye söze girdi Gabriel.

Burak, "Dün sabah dükkândan çıkınca yolumu kesmişti biliyorsun. Bugün Abdullah'ı bulduğumu haber vermek için dükkâna gelince bana burnundan soluyarak, 'Sana hana gelme demedim mi!' dedi. Sizin dükkânda duran delikanlıya çalınan bir şey olup olmadığını sordu. Adı İlyas'tı galiba."

"Evet, İlyas."

Burak, "İlyas içeride alarm çalmadığını söyledi. 'Çalınan bir şey yok,' dedi. Yine de adam beni sıkıştırmaya devam etti. Ka-

mera kayıtlarında Abdullah'ın girdiğini görmüş ama çıkışı yok tabii. Benim de akşamüstü çıkışım yok. Sabah da girişim... "

Esra, Gabriel'e, "Burak ile Abdullah geceyi neden aşağıda geçirdi? Yani aşağı indikten sonra işi bitince çıkamaz mıydı?" diye sordu.

Gabriel, "Saat akşam yediden sonra burada kuş uçmaz. Biz bile kendi dükkânımızı kapatıp çıkmak zorundayız. Aşağı inen ancak sabah çarşı açıldığında geri çıkabilir," dedi. Sonra Burak'a dönerek, "Abdullah demek Gedikpaşa'dan çıktı. Nereden baksan buradan beş yüz metre ileride. O zaman aşağıda tüneller geniş ve rahatça yürünecek durumda," dedi.

Burak açıklamaya çalıştı. "Tüneller bazı yerlerde çok daralıyor. Bazısı zaten toprakla kapalı ama benim gittiğim kanal iki insanın yan yana yürüyebileceği kadar genişti. Sadece yürürken çok toz kalkıyor ve karanlık rahatsız edici. Bir de aşağısı epey soğuk."

Gabriel, "Peki, inince tek bir ana tünel görüp takip mi ettiniz yoksa tüneller çatallaşıyor muydu?" diye sordu.

Burak, "Daha iner inmez sizin yerin altında tüneller ikiye ayrılıyor. Biz geniş diye sağdakine girdik. Zaten o tünel kısa ve bitiminde bir galeriye çıkılıyor. Sonrasında yine tüneller çatallaşıyor. Tam bir labirent," dedi. Sonra Gabriel'e dönerek, "Ama kılavuz ipleri yerinde duruyor. İstersen beraber yeniden aşağıya inelim ve sana Abdullah'ın nereden çıktığını göstereyim," dedi.

Gabriel olumsuz anlamda başını salladı.

"Güvenliğin elinden daha yeni kurtulmuşken bir daha aynı yerden inmek riskli. En azından bir süre için... Ama belki aynı yere başka noktadan gireriz. Bu mümkün mü bize sen söyleyebilirsin. Sana bir iş ayarladık, onu söyleyemedik konuşmaktan."

Burak şaşırdı. "Ne işi abi?"

"Bizim hanın tam arkasındaki binada tadilat var. Hemen bizim dükkânla sırt sırta," dedi Gabriel. "Çevre esnaf tanıdıktı, rica ettik. Seni işe alacaklarını söylediler. Üç öğün yemek, kalacak yer ve yevmiye verecekler." Sonra elindeki torbayı genç

adama uzattı. "Karşılığında senden orada zemini nereye kadar kazıyorlar bana söylemeni istiyorum. Yani aşağıdaki tünele bu binadan da giriş var mı öğrenmemiz lazım. Bir de bu torbadakileri inşaattan çıkan toprak çuvallarına koymanı istiyorum."

Burak, "Torbada ne var abi?" diye sordu elini çuvala doğru uzatırken.

Gabriel güldü. "Aşk olsun, beni tanımadın mı hâlâ? Kemik var!"

Burak da zoraki bir gülümsemeyle torbayı aldı.

"Abi sen kafayı kemiklerle bozmuşsun gerçekten."

Ancak Burak bu inşaat işine bozulmuştu. Sokaklarda bir gecesi kalmıştı ve Gabriel ona iş bulduğunu söyleyip lafı kestirip atmıştı. Adamı yeniden aşağıya inmeye ikna etmek için hiçbir bahanesi kalmamıştı. Paraya ihtiyacı olduğu için aşağı inmekte ısrar etmeyi planlamıştı ama Gabriel ona iş ve kalacak yer bulduğunu söylüyordu. Şu anda elinden gelen tek şey, Gabriel'in yapmaya çalıştığı tuhaf şey her neyse ona yardım etmek ve adamın etrafından ayrılmamaktı. Belki gazeteyle konuşup görevi bir iki gün daha uzatırdı. Becerebildiği kadarıyla minnet dolu görünmeye çalıştı.

"Allah razı olsun senden abi."

Gabriel oturduğu duvardan ayağa kalktı.

"Haydi inşaata gidelim o zaman!"

Esra da ayağa kalktı. Burak'a, "Evsiz kartın yanında mı?" diye sordu tek kaşını havaya kaldırarak. Onun talimatıyla Fatih'teki bütün evsizlere kart verilmişti ve bu kartla temel ihtiyaçlarını ücretsiz karşılayabiliyorlardı.

Burak sorudan rahatsız olmuştu.

"Kartım yok. Kimliği de çaldırdım."

"Sen sokağa ne zaman düştün?"

"Çok yeni."

"Peki neden düştün?"

"İflas ettim."

Esra sustu ama huylanmıştı.

Araf

Esra karşısında tüm zarafetiyle dikilen Nuruosmaniye Camii'ni seyrederken çayından bir yudum aldı. Burak'ı arkadaki inşaata göndermişler, çift kat revaklı Çuhacı Han'ın üst katında bir çay ocağına oturmuşlardı. Ekin de film çekimi ve üçboyutlu tarama izni çıkarmış, yanlarına geliyordu.

Genç kadın elindeki simitle yanına ürkekçe yanaşan güvercinleri besleyen Gabriel'e döndü.

"Arkadaşım izin kâğıtlarıyla gelince beraber aşağı ineriz. Elli metre civarı taramak benim için yeterli. Yan binanın altında ne var bakıp çıkacağım. Ben öyle yarım kilometre uzağa gidemem," dedi.

Gabriel, "Tamam. İşin bitince sen çıkarsın, ben devam ederim. Benim tünellere onlarca kez inip çıkma şansım yok. Aziz abim gelmeden tarama işini bitireceğim ve o kapağı bir daha açmayacağım," dedi.

"Tek başına mı devam edeceksin?" diye sordu Esra.

Gabriel, "Bilmiyorum. Abdullah yanımda olsa iyi olurdu," dedi. "Belki hâlâ aşağıdadır. Burak'ın doğruyu söylediğinden emin değilim."

"Abdullah'la nerede tanıştınız Gabriel?"

"Eyüp kimsesizler mezarlığında. Abdullah definecidir. Beraber isimsiz mezarları açıp kemik aradık. Kemikleri ben laboratuvarda analiz edip yerine koyacaktım ama az daha yakala-

nıyorduk. Biz de durduk." Konuşurken elli kadar kimsesizin gömüldüğü mezarlık alanını hatırlamıştı. Etrafta düzensiz bir şekilde toprağa çakılı, üzerinde numaralar yazılı uzun tahtalar vardı ve hiçbirinde isim yazmıyordu. Sadece birer numaradan ibaret mezarların bazısı artık tümsek bile değildi. Gabriel sessiz tepede çömelmiş, mezar numaralarını incelemeye koyulmuştu. O sırada köpeği havlamaya başlayınca birinin geldiğini anlayıp arkasını dönmüştü. Gelen Abdullah'tı. Hırsız sandığı adam şansına mezar açma konusunda uzman bir defineci çıkmıştı. Mezarlıkta uyumaya gelen adamla tanışmalarından bir süre sonra ikisi mezarları izinsiz açmayı denemişler, beş tanesini açıp kemikleri incelemek için laboratuvara götürdükten bir süre sonra yakalanmaktan kıl payı kurtulmuşlardı. O zamanlar Gabriel, abisinin dehlizden çıkıp hafızasını kaybettiğine dair kendi uydurduğu hikâyeye inanmıştı. Metan gazından zehirlenen büyük abisini tünellerden çıkınca Çingeneler bulmuş, çalıştırmış, sonra ölünce de kimsesizler mezarlığına gömmüştü. Sonra bu hikâyenin bir de abisinin tünellerden çıkınca kaçırıldığı versiyonunu uydurmuştu.

"Abdullah'a güveniyorsun belli ki. Ama o yok!" dedi Esra.

"Burak aşağıya yeniden inmek istiyor gibi. Belki onu alırım ama karar veremiyorum."

Esra, "Burak'ta beni rahatsız eden bir şey var," dedi. "Elleri bir evsiz için çok temiz. Dişleri de öyle... Ben çok evsiz gördüm. Gece barınmaları için spor salonlarını açtırdım, tiner çekenleri tedavi ettirdim. Gerçekten sokağa daha yeni düştüyse bilmem ama bu haliyle onun bir evsiz olmadığını söyleyebilirim."

Gabriel, "Ne yapalım diyorsun?" diye sordu.

"Arkadaşım geldiğinde aşağı üçümüz inip deneme için arkadaki binayı tarayalım. Sonra sen tek başına Abdullah'ın çıktığı yere iplerin gittiği kadar gidersin. Biz de seni bekleriz. Adamı bulursan duruma göre plan yaparız. Bulamazsan da daha ileri gitmeden çıkarsın. Hem cihazı yer altında daha önce denemedin hem de aşağısı nasıl bilmiyorsun. Yanında güvendiğin biri de

yok. Adam tünelden çıkabilmişse bence yarın veya en geç öbür gün Abdullah'la yeniden aşağı inersin. Dışarıdaysa sana onu bulmanda yardım ederim. Tüm zabıta ekipleri ararlarsa adamı elleriyle koymuş gibi bulurlar, emin ol."

Bir süre sustular. Gabriel kararsızken hep yaptığı gibi elini saçında gezdiriyordu.

"Söylediklerin doğru. Aşağıya inince duruma bakalım. Umarım Abdullah çıkmıştır ve onun çıktığı yeri boş bulurum. Bu benim için çok önemli."

"Haklısın, onu aşağıda sıkışmış veya başına bir şey gelmiş halde bulmak en son isteyeceğimiz şey."

Gabriel elindeki simidi masanın üzerine bırakarak sırtını sandalyeye yasladı.

"Ben küçükken abimin hikâyesi evde neredeyse hiç konuşulmadı. Yıllar sonra ölümünü kurcaladığımda gazetelerde çıkan tek bir haber bulamadım. O zaman Aziz abime sordum. Meğer büyük abim ihtilalden bir gün önce kaybolmuş. Babamlar aşağıya inmişler ama hiçbir şey bulamamışlar. Sonra da sokağa çıkma yasağı gelmiş ve bir daha aşağı inememişler. Gazetelere el konunca haber de çıkmamış. Çok sonra sanırım bizim kilisede dağıtılan cemaat dergisinde bir ilan çıktı."

Esra'ya döndü. Gözleri hiç olmadığı kadar hüzünlüydü.

"Abdullah bir çıkış bulup tünelden çıkabildiyse bu benim için kaybolan abim de dehlizden çıkmış olabilir demek. Bazen onun ölmediğini düşünüyorum. Ne saçma değil mi? Ama bu böyle bir şeydir işte. Kaybolan yakının seninle akıl oyunları oynar. Eğer yakının öldüyse ümit biter, keder başlar ama kaybolduysa arafta kalırsın. Sevdiğinin bir mezarı olsun diye dua eden tek kişi kayıp yakınıdır. Annemin yüzü hiç gülmez. Ölen abimin mezarını yapmadan hayata gözlerini yumarsa gözü arkada gidecek."

Esra'nın içi burkuldu. Gazetede bu konuyla ilgili haber bulduramayınca Gabriel'in abisiyle ilgili olanları uydurduğunu düşünmüştü. Şimdi nedense adamın dediklerinin hepsi ona

doğru geliyordu. Hatta emindi gerçeği söylediğinden. Hüzünle Gabriel'e baktı ve derin bir nefes çekti.

"Abini bulursan mezar taşına bir motif işlemek isterim. Tabii aileniz kabul ederse."

Gabriel gözlerini ellerine indirdi.

"Buna minnettar oluruz. Onu bulursam ben de yüzünün maskesini yapmak isterim. Yaşasaydı elli iki yaşında olacaktı. Şimdiki hali neye benzerdi görmek istiyorum."

İkisi de sustular. Esra gözlerini hanın kubbelerine konup kalkan güvercinlere dikti. Duyduklarından sarsılmış, adamın çaresizliğini yüreğinde hissetmişti. O sırada cep telefonu çaldı. Gabriel'e dönerek, "Ekin arıyor," deyip telefona cevap verdi.

"Ekinciğim?"

"Merhaba Esra. Gelmek üzereyim."

Esra, "Tamam, seni hanın ana kapısında karşılarız," dedi. Ayağa kalkmak üzere doğruldu.

Ekin, "Esra, dur kapama!" diye seslendi. Sesi hışırtılı geliyordu.

"Alo? Ne oldu?"

"Cemil Bey izin aldırdığımı duymuş ve iptal emri vermiş. Yarın resmi çalışma saati başlayınca tüm izinler iptal edilecek."

"Yani?" diye sordu Esra. Yüzü kıpkırmızı olmuştu.

"Yani sadece bugünlük iznimiz var."

O sırada Burak gazeteden arkadaşı Betül'le telefonda konuşuyordu. Elindeki kemik torbasına bakarak, "Bu adamın aklı fikri kemikte," dedi. "Elime bir torba tutuşturdu. İçindeki kemikleri yandaki bir inşaattan çıkan toprak çuvallarına koymamı istiyor. Ne yapmaya çalışıyor anladıysam Arap olayım. Gerçekten arşivlerde ölen abisiyle ilgili haber yok mu Betül?"

"Yok. Ben de merak ettim şu kemik işini. Belki inşaatta bir şey yakalarsın. Bu arada yeni işin hayırlı olsun."

"Çok beğendiysen seni de aldırayım yanıma!" dedi Burak.

"Usta başı mı lazım?" dedi kadın gülerek. "Gece gerçekten inşaatta mı kalacaksın?"

"Yok canım, sahildeki yere giderim. Son gecemde Abdullah'a bakacağım," dedi ve ekledi. "Bu arada biraz önce buluştuğumuzda adamın yanında bir kadın vardı. Tünellerde film çekimi için iki dakikada izin çıkartmış. Kim böyle bir izni jet hızıyla çıkarabilir?" diye sordu.

"Nüfuzlu biri," dedi Betül. "Kadının adını biliyor musun?"

"Adım Esra dedi ama adam da kendini Ali diye tanıtmıştı, gerçek adı Gabriel çıktı. Emin değilim."

"Nüfuzlu Esra," dedi Betül. "Bunca bilgiyle neler bulunmaz ki!"

Yedisinde Neyse Yetmişinde de O

Esra ve Gabriel, Ekin'i Çuhacı Han'ın ana kapısında karşılamıştı. Kapının tam karşısındaki dükkâna yürürlerken Esra'nın gözlerinden şimşekler çıkıyordu. Kocası yüzünden çekim izni bir günle sınırlanınca aşağı inmekte tereddüdü kalmadığı gibi daha da bilenmişti. Gabriel'e sordu.

"Tarama yapmak ne kadar sürer?"

"Ne kadar bir alan tarayacağımıza bağlı. Ama kafeyi on beş dakikada taramıştık hatırlarsan."

Esra, "Tamam. O halde Ekin, sen, ben üçümüz hep beraber inelim. Biz yan binanın altındaki işimiz bitince Ekin'le çıkarız."

Gabriel, "Ben de Burak'la devam edeyim öyleyse," diye atıldı. "Madem iznimiz çok kısıtlı, zaman kaybetmeyeyim. Burak, Abdullah'ın çıktığı yeri biliyor ve bu bana zaman kazandırır. Umarım Abdullah'a bir şey olmamıştır ama eğer adamı aşağıda yaralı veya baygın bulup taşımamız gereken bir durum varsa ben tek kişi bunu yapamam."

Esra, "Tamam o zaman. Zaten sen Burak ile Abdullah'ın dışarı çıktığı yere kadar devam edersin. Saat yedide çarşı kapanana kadar, tarayabildiğiniz kadarını taramaya çalışırsınız ya da aşağıda kalırsınız, o kısmı sizin bileceğiniz iş. Bu arada Burak'ın hana girişinde sorun olursa resmi iznimiz olduğu için Ekin devreye girer," dedi ve dükkân kapısını açtı. Kapı açılınca İlyas başını hızla Esra'ya çevirdi.

Gabriel'in keyfi kaçmıştı. İzin konusunda bir şeyler ters gitmişti. Esra'yla işbirliğinden birkaç saatlik resmi tarama izninden fazlasını bekliyordu ve alınan sürenin yarısını da kadının işi için harcayacaklardı. Koşullar ona nefes aldırmıyordu ve dehlize inip elinden geleni yapmak dışında seçeneği yoktu. Öyle ya da böyle yıllardır beklediği an gelip çatmıştı. Oyalanacak vakti olmadığı için Esra'nın arkasından dükkâna daldı. Onun ardından da Ekin içeri girdi. Daracık dükkânda kalfa ve İlyas'la birlikte beş kişi olmuşlardı.

Esra tezgâhın arkasında internette gezinen kalfaya döndü. Dükkânın sahibi edasıyla, "İbrahim Kalfa, Burak'ı işi bitince yan inşaattan alıp gelir misin? Ona verdiğimiz torbadakileri istediğimiz yere koymuşsa yarım saat sonra arkamızdan gelebilir."

İlyas araya girdi ve iğneleyici bir sesle, "Esra Hanım'dı değil mi?" diye sordu kadına.

"Evet. Zamanımız çok az," dedi kadın. İlyas'ın İbrahim Kalfa'ya emir verir gibi konuşmasına bozulduğunun farkında bile değildi.

"Bu arada ben de Ekin. Belediyede daire başkanıyım," diye kendini tanıttı Ekin.

İlyas hiçbir şey anlamamıştı. Gabriel'e baktı.

"Ne için zamanınız az? Burak arkanızdan nereye gelecek? Ben söylediklerinizi anlayamadım."

Gabriel araya girdi. "Burak'a bir torba verdik İlyas. O torbadakilerle ne yapması gerektiğini biliyor." Ardından İbrahim'e döndü. "Haydi aslanım, Burak'a haber ver, işi bittiyse yarım saate aşağı gelsin. Yapmamışsa da beraber yapın gelin. O iş önemli."

Gabriel kalfaya ne yapacağını tarif ederken İlyas onun, Aziz abisiyle alakası olmadığını düşünüyordu. Aziz herkese karşı saygılı, ağır ve oturaklı biriydi. O varken her iş sükûnetle ve özenle yapılırdı. Gabriel ise ortalığı her zaman toza dumana katardı. Bütün çarşının onun çocukkenki yaramazlıklarını konuştuğunu çok duymuştu. Adam yedisinde neyse yetmişinde de oydu. Yine gelmiş ortalığı karıştırmıştı. İlyas, Aziz'in bir an önce İstanbul'a dönmesini diledi.

Demir Kapak

Daracık dükkânda Esra ve Gabriel, dehlize inen demir kapağı açabilmek için emektar tezgâhı ileri kaydırıyorlardı. İlyas şaşkınlıktan ne yapacağını bilmez halde öne atıldı.

"Ne yapıyorsunuz Gabriel abi?"

"İlyas ucundan tutsana!" dedi Gabriel. "Aşağı ineceğiz."

"Ne?" dedi İlyas gayriihtiyari. Duyduklarına inanamıyordu. Başından beri Gabriel'in bir şeyler karıştırdığından emindi. Onu gönderip dükkânı kendi kapaması, Onno abinin çıkıp çıkıp gelmesi, Aziz abinin olmaması... Hepsinin aşağıya inmekle ilgili olduğunu şimdi anlıyordu. İlyas ne yapacağını şaşırmış halde olduğu yerde kalakaldı.

Gabriel, "İlyasçığım merak etme," dedi aceleyle. "Tarama yapmaya yasal izinlerle iniyoruz. Şansımız yaver giderse rahmetli abimin nerede kaybolduğunu buluruz. Ekin Hanım yetkili. Kendisini bunun için bekledik. Aşağıda işimiz biter bitmez de çıkacağız."

İlyas, "Aziz abinin haberi var mı? Anlıyorum, rahmetli kayboldu diye yengem yıllardır yasta. Ama Aziz abi öğrenince bize çok kızacak," diye üsteledi.

Gabriel kararlı bir sesle, "Sorumluluk bende İlyasçığım. Senin bir kabahatin yok," dedi.

Ekin araya girerek sordu.

"Aşağısı ne durumda?"

Gabriel tezgâhı kapağı kurtaracak kadar ittiklerinde cevap verdi.

"Karanlık, tozlu ve serinmiş," dedi Burak'ın anlattıklarını hatırlayarak.

"Sen hiç inmedin mi?" diye sordu Ekin.

"Hayır," dedi Gabriel ve ekledi. "Yanımızdaki çantalarda iki kişilik maske ve kafa feneri var. Benimkini siz alırsınız."

Ekin vitrin camının arkasından etrafı gözetlerken, "Ben aşağıya gelmeyeceğim. Burak'ı bekler, gelince arkasından aşağı yollarım. Zaten ekipman da iki kişilik diyorsunuz," dedi.

Gabriel, Esra'ya dönerek, "Vaktimiz çok az. O zaman biz önden inelim. İşin bitince sendeki ekipmanı Burak'a verirsin," dedi. Sonra da demir kapağa takılı asma kilidi açtı ve kapağın tek parçasını kaldırdı. İlyas da diğer kapağı kaldırıp havada tuttu. Yıllardır bu dükkânda çalışırdı ama aşağıda ne var hiç bilmiyordu. Aşağıya bakınca ürperdi. Karanlıktan gelen nem kokusu yüzüne çarptı. Onu öldürseler aşağı inmezdi.

"Abi tehlikeli değil mi aşağısı?" dedi endişeyle. Hiçbirinin yaptığı şeyin ne kadar tehlikeli olduğunu idrak edemediğini düşünüyordu. Gabriel'e baktı. Adam onu duymamış gibi çantasından kafa fenerini çıkarıyordu. İlyas kenara çekilip Esra'ya yol verirken bu işe karışmamaya karar vermişti. O diyeceğini demişti. Belki onlar aşağı inince dükkândan çıkıp giderdi ama o zaman da Gabriel'e bir şey olursa suçluluk duyardı. Aziz de Amerika'daydı. Ne yapacağını bilmiyordu.

Esra da ürpermişti. Bu yer altında gittiği partilere benzemiyordu. Ekin'le göz göze geldi. Kadın bir şey söylemeden kafasını yeniden dışarı çevirdi.

Gabriel kafa fenerini başına taktıktan sonra tarayıcının çantasını omzuna geçirdi. Esra'ya, "Tarayıcıyı aşağı bırakıp geri geleceğim. Sen beni bekle!" dedi. Sonra basamakları yenmiş merdivene doğru tedirgin bir adım attı. Tarayıcının ayağı demir kapağa çarpınca eliyle kılıfı geriye itti. Demir kapağın çerçevelerine tutunarak birkaç basamak daha indi. Kapak Gabriel'in

bel hizasına gelmişti. Kaymamak için önce adımının üzerine ağırlığını vererek ayağını sabitliyor, sonra basıyordu. Başını eğerek kapağın tamamen altına indiğinde tuğla örülü duvarlara baktı. Başını hareket ettirdikçe kafa fenerinden çıkan ışık da hareket ettiği için önünü görmekte zorlanıyordu. Merdivenin kalan son basamaklarını inince kendini daha önce Burak'ı almaya indiği odada buldu.

Omzuna çaprazlama taktığı tarayıcı ve tripodu çıkarıp merdivenin yanındaki duvara dayadı. Sonra etrafa bakındı. Mutlak sessizliğe ve karanlığa inmişti. Daha önce indiğinde arbededen bakamadığı galeriyi görebilmek için kendi etrafında bir tur döndü. Yüksek tavanlı, duvarları kırmızı kiremitten bir odadaydı. Önünde payandalarla kuvvetlendirilmiş kemerli tüneller uzanıyordu. İleriye baktığında sağa ve sola giden iki farklı giriş gördü. Soldaki giriş alçak ve dardı. Diğeriyse içinden kafasını eğmeden geçebileceği kadar yüksekti. Tıpkı Burak'ın tarif ettiği gibi. Sol taraftaki tünel ileride köhne binanın zemininin altına çıkıyor olmalıydı. Gabriel geçişi görmek için birkaç adım ilerlediği sırada Esra merdivenin ortasından seslendi. Aşağı inmeye başlamıştı.

"Gabriel? Neredesin?"

Gabriel hızla arkasına dönünce başındaki ışık Esra'nın gözünü aldı. Kadın kaygan basamaklarda zorlukla ayakta durmaya çalışırken Gabriel öne atıldı. Kaymaması için kadını elinden tutup toprak zemine inmesine yardım etti. İkisi de oda zeminine ayak basınca, "Bekle, tozlar dinsin!" dedi Gabriel.

Havasız ortamdaki nem ve toz çok rahatsız ediciydi. Esra öksürmeye başladı. Gabriel kadının sırtındaki çantasının fermuarını açtı ve içinden çıkardığı beyaz maskeyi ve kafa fenerini uzattı.

Kadın, Gabriel'in elinden maskeyi aldı, saplarını kulak arkalarına geçirerek taktıktan sonra rahatladı. Sonra saçlarını düzeltip kafa fenerini başına geçirdi.

Gabriel, "İyiysen gidelim! On beş, yirmi adım sonra arkadaki binanın altında olmamız lazım," dedi. Maskeden sesi boğuk çıkıyordu.

"Tamam. Ne taraftan?"

"Soldan," dedi Gabriel. Sonra yere koyduğu tarayıcıyı omzuna astı. Tripodu Esra'ya uzatıp, "Bunu taşır mısın?" diye sordu.

Esra başını sallayarak tripod çantasının sapını omzuna geçirdi.

Gabriel toz kaldırmamaya çalışarak soldaki girişe doğru yürümeye başladı. Ayaklarını açarak attığı büyük adımları sayıyordu. "Bir, iki, üç... sekiz," dedi Gabriel. Ardından tünelden içeri girdi. Bu tünelin nereye çıktığını da, durumunu da henüz kimse bilmiyordu. Burak ona tünellerden sağdakinin insanın rahatlıkla yürüyebildiği kadar geniş olduğunu söylemişti. Onlar ise soldaki dar ve havasız tünele sapmışlardı. Gabriel arkasını dönüp Esra'ya baktı, hemen arkasından yürüyordu. "Yerde su dolapları ve kırık künkler var. Bana tutun!" dedi. Sesi tünelin içinde yutuluyor gibiydi.

Esra, Gabriel'in kolunu arkadan tuttu. Birlikte iki metre ilerideki kemerli girişe yürüdüler. Gabriel giriş toprak dolmuş olduğu için ileriyi göremiyordu. Yere çömeldi. Arkaya sürünmeden geçemeyecekti. Esra'ya dönerek, "Ben girip bakayım, sen bekle. Duruma göre döneriz ya da ilerleriz," dedi. Ardından, tarayıcı cihazı önüne aldı ve dizlerinin üzerinde sürünmeye başladı. Tünel aşağıya eğimliydi. Gabriel ilerlerken taşlardan elleri acıyor, başındaki kafa ışığı tünelin tavanına, cihaz da dizine çarpıyordu. Birkaç metre sonra içi yarıya kadar toprakla dolmuş kemerin altından geçerek küçük bir galeriye çıktı. Ayağa kalkıp etrafına bakındı. Bastığı zeminde künkler açıktaydı. Yaklaşık olarak arka binanın altında olmalıydı ama yukarıya erişebileceği bir çıkış yok gibiydi. Sağ tarafta kör bir duvar vardı. Önünde yol çatallaşıyordu. Soldaysa zorlukla seçilen kemerli bir kapı gördü. Girişi zamanla toprak dolduğu için yüksekliği bir metre ancak vardı.

Esra arkadan, "Orada ne var? Geleyim mi?" diye seslendi.

Gabriel geriye döndü ve tünel ağzına eğilerek, "Bir galeriye çıktım. Önden tripodu it, sonra kendin gel!" dedi.

Esra, "Tamam," dedikten sonra dizlerinin üzerine çömeldi. Omzuna çaprazlama astığı çanta sapını çıkardı ve yarım metre uzunluğundaki kılıfı tünelden içeri itti. Gabriel tünelin diğer ucundan tripodun sapını çekince kendisi de sürünerek ilerledi. Çıkışta Gabriel elini yakaladı, onu eğimli tünelden açıklığa çıkardı.

Esra galeriye çıkınca yamulan kafa fenerini düzeltti. Sonra nereye çıktığını anlamak için etrafa bakındı. Kırmızı tuğlalı tonozlu tavan mühürlü gibiydi. Yukarıda hiçbir kanal ya da açıklık göremedi. Duvarlarda da. Zaten her yer ona birbirinin aynı görünmeye başlamıştı.

Esra, "Doğru yerdeyiz değil mi?" diye sordu Gabriel'e.

"Öyle tahmin ediyorum ama tavanda yukarıya açılan bir kanal, boru veya herhangi bir çıkış yok." Sonra soldaki kapı girişini gösterdi. "Sadece şurası var."

Konuşmasının hemen ardından toprakla dolmuş kapının önüne gitti, yere yatıp yüzünü zemine dayadı. Arkadaki odanın içini görebiliyordu. Tavanı gözükmüyordu ama görebildiği kadarıyla arkaya geçince rahatlıkla ayakta durabilecekti. Doğruldu ve yere oturdu. Ayaklarını boşluğa uzattı ve yavaşça başını kapıya çarpmadan öne doğru kaymaya başladı. Sırtı toprağa sürtünüyordu. Ayakları yere değene kadar kendini itti. Elleriyle kapı kemerine tutunuyordu. Nihayet ayak parmak ucuyla zemine değince ellerini bıraktı. Arka tarafa geçmişti. Ellerini birbirine çarparak avcuna yapışmış ince taşları temizledi ve doğruldu. İçeriyi daha net görmek için kafa ışığını başından çıkararak duvarlarda gezdirmeye başladı. İki metre yarı çapında kuleye benzeyen bir odaya inmişti. Dört, beş metre yukarıdaki tavandan yukarıya açılan köşeli geniş kanallar gördü. Odada suyu basınçla farklı kota çıkarmak için kullanılan Roma sifonlarından vardı.

Esra kapının ardında yere çömeldi. "Ne var arkada?"

Gabriel, "Bir oda! Tavanından yukarı çıkan kanallar var. Çıkışları açıksa cihaz çok iyi tarama yapabilir," dedi. Bir yandan da tripodu yerleştirebileceği zemin var mı diye kontrol ediyordu.

Eğimli toprak zeminde tuğla kırıkları vardı. Yerde metal künkleri yer yer yüzeyden takip edilebiliyordu. Çekim yapabilmek için zemini eliyle düzleştirecekti.

"Geleyim mi?" diye sordu Esra kapı boşluğundan başını içeri uzatarak.

"Gel!"

Esra,"Tamam. Cihazı yolluyorum," dedikten sonra sapından tuttuğu cihaz çantasını ve tripod kılıfını aşağı sarkıttı.

Gabriel vücudunu toprak dolguya yasladı, kollarını kapı boşluğundan yukarı uzattı. Cihazı yakalayınca seslendi. "Bırak!" Esra cihazı aşağı sarkıttı. "Tamam! Yakaladım."

Sonra hassas cihazı yavaş hareketlerle kucağından yere indirdi. Esra da kemer önünde yere oturmuş bacaklarını boşluktan sarkıtarak aşağı kaymaya başlamıştı. Yavaşça kendini aşağı itiyordu. Yere basmasına on santimetre kalınca ayakları havada kaldı, tiz bir çığlık attı. Karanlık bir kuyuya yuvarlanıyor gibiydi. Gabriel kadını yakaladı.

"Tuttum!"

Esra öne doğru düşecekken adama tutundu. Gabriel de sendeledi. Zorlukla dengesini kurduktan sonra kadının sıkıca tuttuğu kollarını bıraktı, sırtını dikleştirdi. Esra da kendini toparlamıştı.

Gabriel havalanan tozları elleriyle dağıttı. Sonra elini yukarı kaldırarak bir bacayı andıran kanalı gösterdi.

"Kanal bu. Kırk santimetre eninde olduğunu düşünüyorum. Hiç fena değil."

Esra, "Tarama işe yarar mı diyorsun?" diye sordu endişeyle.

Gabriel yere koyduğu tarayıcının yanında çömeldi.

"Göreceğiz."

Kemikler

Burak, Küçükyıldız Hanı Çıkmazı'nda ters çevrili bir kasanın üzerinde oturuyordu. Mücevher kutucusunun kepenkleri kapalı deposunun önünde oyalanıyordu. Kalfa İbrahim'i sokağın başında görünce yerinden fırladı. Delikanlı ona doğru yürürken plastik su bidonlarının arkasına gizlediği torbaya baktı. Kemikler henüz torbadaydı.

İbrahim, Burak'ın yanına gelir gelmez söze girdi.

"Merhaba Burak abi. Beni Gabriel abim yolladı. 'Burak torba işini halledip hemen dükkâna gelsin,' dedi. Onlar önden aşağı indiler. Seni de bekliyorlar."

Burak heyecanlandı.

"Aşağıda mı bekliyorlar? Hemen mi?"

İbrahim, "Torba işini hallettiyse bizden yarım saat sonra aşağıya gelsin dediler."

Burak duraksadı. Kemik işini hava kararınca yapmayı planlamıştı. Başını hafifçe arkaya doğru çevirip köşede oturan iki işçiye baktı. Toprak çuvalları işçilerin yanında duruyordu. Gabriel ondan bu işi hemen yapmasını istiyorsa işçileri oradan uzaklaştırmanın bir yolunu bulması gerekiyordu. Aklına her zaman kullandığı numara gelince İbrahim'e döndü.

"Sigara içiyor musun İbrahim?"

"Yok! Neden sordun?"

"İşçileri sigara bahanesine çuvalların yanından uzaklaştırırsan iyi olur diye düşünmüştüm. O zaman adamlarla ben sigara içeyim. Sen de köşedeki çuvallara birer tane kemik koy!"

"Kemik mi?" diye sordu İbrahim gözlerini fal taşı gibi açarak.

Burak, "Patronun kafatasçı, haberin vardır herhalde," dedi gülerek.

İbrahim, "Torbada kemik mi var?" diye tekrar etti. Hiçbir şey bilmediği belli oluyordu.

Burak, İbrahim'in koluna girdi. "Adam kimseyi öldürmedi İbrahimciğim. Zaten bin yıl önce ölmüşler. Putatapanların kemikleri bunlar. Hepsi bu binanın altından çıkmış. Biz de geri koyuyoruz," diye uydurdu.

İbrahim rahatlamıştı. Burak, "Gel, biraz içe sokulalım sohbet ederken," dedi İbrahim'in kolunu çekiştirerek.

İçinde bulunduğu durumdan son derece rahatsız olan genç kalfa çaresizce Burak'ın dediğini yaptı, çıkmaz sokağın içine ilerledi. Her adım atışta dönüp işçilere bakıyordu. Burak, acemi kalfanın adamları huylandıracağından endişe etti. Çıkmaz sokağın sonundaki kepenkli deponun önüne gelince Burak eğilip çorabına sakladığı sigara paketini çıkardı. Yüksek sesle İbrahim'e, "Sigara ister misin?" diye sordu. Paketi işçilere göstererek havada tutuyordu.

İbrahim, "Yok abi," dedi okul müsameresindeki bir oyuncu gibi.

Burak, "Sen bilirsin," dedikten sonra işçilere döndü. "Beyler? Sigara?"

Köşede oturan iki işçi başlarını salladılar. Burak sigara paketini biraz geride tutuyordu. İşçilerden genç olanı sigara almak için ayağa kalktı. Burak adama sigarayı verirken geriye doğru bir adım attı, çakmağı cebinden çıkarırken de bir adım daha... Adam sigarasını yakınca diğer işçiyi köşeden uzaklaştırmak için yine hafifçe geriye gitti. "Nerelisin?" diye sordu sigara tuttuğu işçiye. Bir yandan da dumanını havaya üfleyerek konuşurken

sokak ağzına doğru hissedilmeyecek kadar yavaş yürüyordu. İşçiler de istemsiz olarak onu takip ettiler.

"Yozgatlıyım. Bu da..."

İbrahim sigara dumanı genzine dolunca yüzünü buruşturdu. Adamların arkası dönükken hızla plastik su bidonlarını siper ederek kemik torbasının yanına gitti. Heyecandan yüzünü kan basmıştı. Burak'ın adamları konuştura konuştura sokak ağzına kadar götürdüğünü görünce torbanın ağzını açtı. İçindeki kafatasını görünce gözleri irileşti. Kendini telkin ederek torbadan bir kaval kemiğini çıkardı ancak bu işi yapamayacağını anlayınca kemiği yere bıraktı. İşçilerden genç olanı arkasını döndüğünde İbrahim çoktan yanlarına gelmişti. Burak'la göz göze geldiler. İbrahim iki elini yana açarak, "Kendin yap, ben bu işi yapamayacağım," dedi ve adamların yanlarından uzaklaştı. Burak, kalfanın arkasından endişeyle baktı. Sonra işçilere döndü.

"Aşağıda topraktan eski eser çıkıyor mu?" diye sordu.

İşçilerden genç olanı, "Nasıl yani?" dedi. Şaşırmış gibiydi.

"Mermer parçaları falan?"

"Ben rastlamadım," dedi işçi.

Burak başını salladı.

"Buralarda çıkmamasına şaşırdım. Sadece üç beş kemik çıktı şansımıza o zaman."

İşçiler birbirlerine baktılar.

Burak, "Köşedeki kemikleri görmediniz mi?" dedi. "Patron değeri yok, kemikleri geri toprağa koyun dedi. Neyse boş verin. Size birkaç sigara daha vereyim. Lazım olur. Ben de torbadan çıkan kemikleri çuvallara geri koyayım. İnşallah sarıya rastlarız aşağıda da burada toz toprak çalıştığımıza değer, " dedi Abdullah'ı anarak.

Derinlik Sarhoşluğu

Esra öksürdü. Gözü karanlığa alışsa da içerideki tozlu havadan rahatsız oluyordu. Dar odada Gabriel'in ayağına dolanmamak için kenarda duvara yaslanmıştı. Kılıfından çıkardığı tarayıcının ayaklarını ayarlamakla uğraşan adamı izliyordu.

Gabriel zemin düz olmadığı için cihazın ayaklarını sabitlemekte zorlanıyordu ama karbondan yapılmış tripodun hafif oluşu işini kolaylaştırıyordu. Bir süre uğraştıktan sonra tripodun düz durmasını sağlayabildi, bir adım geri çekildi ve tripodu salladı. Yerinde sağlam durduğuna kanaat getirince de çantasını açtı.

Esra, "Sence bu iş ne kadar sürer?" diye sordu.

"Tam on dakika," dedi Gabriel. Bir yandan üçboyutlu tarayıcıyı çantasından çıkarıyordu. Mavi renkli cihaz, birbirine bağlı iki dikdörtgen prizmasından oluşuyordu. Cihazın tam ortasında yere doğru bakan bir lens, başında bir ekran vardı. Gabriel tarayıcıyı dikkatle tripodun üzerine yerleştirdikten sonra açma düğmesine bastı. Ekran ışığı parlayınca da taramayı başlattı. Birden kırmızı lazer ışıkları ok gibi karşı duvara çarptı. Sonra cihazın ortasındaki yuvarlak lens hızla dönmeye başladı. Biri yeri, diğeri tavanı tarayan iki kırmızı ışık yanıp sönerek odanın her yerinde geziniyordu.

Gabriel cihaza çarpmamak için yavaşça iki adım geriledi ve yeterince uzaklaşınca arkasını dönüp Esra'nın yanına geldi. O da duvara yaslandı. Kollarını göğsünün altında kavuşturarak

gözlerini lense dikti. Kırmızı ışıklar gözüyle takip edemeyeceği kadar hızlı dönüyordu.

Esra, "İnşallah alet işe yarar. Şu duvarlara baksana, ne kadar kalınlar," dedi. Sonra hafifçe öksürdü.

Gabriel, "Sen aşağı indiğinden beri öksürüyorsun. Astımın mı var?" diye sordu.

"Hayır ama burası gerçekten tozlu ve boğucu. Bitsin ve bir an önce çıkalım istiyorum."

"Hemen çıkmak istersen söyle. Tarayıcıyı kapatır seni çıkarırım. Sonra da gelir yeniden çalıştırırım."

Esra, "On dakika için çıkmak anlamsız. Biz inip çıkana kadar tarama zaten bitecek," dedi ve ekledi. "Tabii aklım böyle söylüyor ama içimden hemen çıkmak geliyor. Ne bileyim, zaman yavaşladı sanki," dedikten sonra maskesini çıkardı. "Bu da beni bunalttı herhalde." Ardından başını tavana kaldırdı. "Ne kadar parlaklar. Kafenin aydınlığında lazerin bu kadar parlak bir ışık saçtığını fark etmemiştim."

Gabriel başını salladı.

"Karanlığın ışığı parlatması çok ilginç değil mi? Zıddından güç almak..."

Esra, "Zıddımız aynı zamanda eksiğimizdir. Tamamlandığımız için zıddımızdan güç alırız," dedi.

Gabriel, "Biri diğerini alaşağı edene kadar öyle," dedi.

Esra cevap vermedi. Elleriyle kollarını ovuşturarak, "İçerisi çok serinmiş. Üşüdüm. Ne kadar kaldı? Bir iki dakika geçti galiba," dedi.

Gabriel cihaza doğru bir adım attı ve kaç dakika kaldığını görmek için tarayıcının ekranına baktı. "Sekiz dakika kaldı!" Sonra Esra'nın yanına gidip duvara yaslandı. "Bakalım bu ışıklar bize ne gösterecek," dedi yukarıya açılan geniş kanalın içine girerken kırılan lazer ışıkları için.

Esra, "İnşallah bunca beklediğimize değecek bir şeydir," dedi sanki saatlerdir bekliyormuş gibi. Bunca çabayla buraya kadar gelmişken şimdi nedense kalan sekiz dakikayı beklemeye

dayanamıyordu. İçini garip bir huzursuzluk kaplamıştı. Sebepsiz ama çok güçlü bir sıkıntı beklemeyi çekilmez kılıyordu.

Gabriel, "Saati düşünürsen zaman durur," dedi. "İstersen kafanı dağıtmak için müzik açayım."

Esra, Gabriel'e baktı, haklıydı. Zaman ilgilenince naz yapardı ve bu yüzden en iyisi kafasını dağıtmaktı. Adama döndü. "Ne çalacaksın?"

"Beethoven sever misin?"

"Severim," dedi Esra.

Gabriel cebinden telefonunu çıkardı. Ekranda beliren bir müzik listesinin üzerinde parmaklarını kaydırdıktan bir süre sonra "Ay Işığı Sonatı"nın üzerinde durdu ve parçayı açtı. Birkaç saniye sonra odada sonatın yumuşacık giriş bölümü duyuldu. Müzik eski bir gramofondan çıkıyor gibi boğuk ama içliydi. Piyano sesi kadife bir kumaş gibi Gabriel'i sarınca adam duvara yaslandı ve gözlerini kapadı.

Lazer ışığı ritmik aralıklarla üzerlerinden geçerken Gabriel'in telefonundan yayılan piyano sesi dışında duyulan tek ses adamın nefes alıp verişiydi. Esra başındaki feneri çıkarıp yüzünü adama döndü. Gabriel bir elini sırtına koymuştu. Adamın canının yandığını düşündü. Ardından o da yavaşça başını duvara yasladı, gözlerini karşı duvara dikti. Gabriel'in başından duvara büyüyerek yansıyan fener ışığının ay ışığı olduğunu hayal etti.

Bir süre Kapalıçarşı'nın altındaki bir dehlizde, lazer ışıkları altında "Ay Işığı Sonatı"nı dinlediler. Esra da yavaşça gözlerini kapadı. Kapar kapamaz gözünün önüne tarayıcının çektiği görüntüler belirdi. Kafedeki masada ikisi oturuyorlardı. Sanki bedenlerini soyunmuş, çıplak ruhlarıyla kalmışlardı. Hafif ve zamandan azadeydiler. Ve her şeyle iç içe geçmişler, yerle, gökle, duvarla bir olmuşlardı. Onları gözetleyen adamla bile... Varlıkları inkâr edilemeyecek kadar gerçek, ispatlanamayacak kadar silikti. Bu keyfiyetin sırrı ise devinimdi. Kafede cihaz ikisini de hayalet gibi taramıştı çünkü hareket etmişlerdi. Bu yüzden

de görüntüleri akmış, donup kalmamıştı. Karanlığın ışığı parlatması gibi yaşamak varlığı silikleştirmişti.

Esra yavaşça gözlerini açtı ve Gabriel'e döndü. "Bu ışıklar kafede de beni taramıştı ama o zaman hareket ediyordum. Bu kez olduğum yerde duruyorum," dedi. Fısıldar gibi konuşuyordu. "Taşlaşmış gibi çıkacağım. Tıpkı dün fotoğrafımızı çeken adam gibi..."

"Doğru," dedi Gabriel. O da gözlerini açmıştı. Başını Esra'ya çevirdi. "Bu duvara yaslandığın sürece cihaz seni net tarar. Heykel gibi çıkmak istemiyorsan hareket etmen lazım. Ama o zaman da hayalet gibi çıkarsın."

Esra usulca duvardan ayrıldı ve cihaza doğru bir adım attı. "Ben hayalet olmak istiyorum," dedi. Gözleri ateşe bakarmışçasına lazer ışığına dalmıştı. Ellerini havaya kaldırdı ve kendini havaya karışan bir nargile dumanı gibi yükselirken hayal etti. Ardından durduğu yerde salınmaya başladı. Melodinin ağır ritmine uygun hareketlerle vücudunu sağa sola sallıyordu. Gün ışığının şefkatli ama hilekâr aydınlığından uzakta, kendini müziğin huzuruna teslim etmişti. Hafiflemişti. Burada diller suskundu. Üzerine doğrultulmuş lazer ışığı gibi delici ve dik bakışlar da namevcuttu. Sadece tek bir çift gözün onu gözetlemesiyse kolay oyundu.

Bu bir tek çift gözün sahibi içinse çekildiği oyun zorluydu. Gabriel düşlerinde ve düşüncelerinde defalarca indiği dehlizdeydi. Ancak yüzleşmek üzere indiği gerçek, hileliydi. Gabriel rüyada geçenler kadar inandırıcı bir gerçekdışılık içinde kadını izlemeye başladı. Önünde birkaç saattir tanıdığı, dehlizler kadar bilinmez bir kadın vardı. Kadının onu derinlik sarhoşluğuna kapılmış gibi diplere çektiği hissine kapıldı. Vücudu onu güzelliğinde boğmak üzere inine çekmiş bir yılan gibi kıvrılıyordu. Dehlizin tuğlaları rengindeki saçları fener ışığında alev gibi titreşiyordu. Karnında bir yanma hissetti. Yolunu kaybedeceğini bile bile ilerleyen bir şuursuz gibi kadına arkadan yaklaştı. Ellerini kadının beline doladı ve kendine doğru çekti.

Esra, Gabriel'in sarıldığını hissedince irkildi. Adamı kendinden uzaklaştırmak için itti. Gabriel arzusunun inkârını imkânsız kılan ilk hamleyi yaparak yenilmişti. Esra'nın oyununda ulaşılmazlık ortadan kalkınca arzu da yok olur, geriye sadece arzulanmanın hazzı kalırdı. Kadın kalçasında kenetlenmiş parmakları açmaya çalıştı, Gabriel ellerini daha da bastırdı. Israrı Esra'nın gözünde aczini artırdı. Bu yüzden Gabriel'i var gücüyle yeniden itmeye çalıştı. Ancak uzun süredir suskun vücudu akıl oyunlarına boyun eğmekten yılgındı. İçinden yükselen heyecan dalgası sel gibi us duvarlarını önüne kattıkça elleri gevşedi, vücudu Gabriel'in vücuduna yapıştı. İkisinin de nefes alıp verişi hızlandı.

Esra başını Gabriel'in yüzüne dayadı. Adam arkadan Esra'ya sıkıca sarılmıştı. Birlikte yavaşça salınmaya başladılar. Gabriel, kadının kokusunu içine çektikten sonra onu boynundan öptü. Sanki iç içe geçtiler, lazerin şahitliğinde birleştiler. O sırada "Ay Işığı Sonatı"nın yavaş tempolu ilk bölümü bitince birden müzik sustu. Hemen ardından da cihazın ikaz sesi duyuldu. Sekiz dakika dolmuş, cihazın dönen lensi durmuştu.

Esra gözlerini açtı ve hiç beklemediği bir anda karanlıkta bir flaş patladı. Gabriel'in vücudunun kasıldığını hissetti. Ne olduğunu anlayamadan şaşkınlık içinde gözlerini kapıya çevirdiğinde yüzlerine bir flaş daha patladı. Biri fotoğraf çekiyordu. Kalbi yerinden çıkacak gibi çarpmaya başladı.

Gabriel, Esra'yı vücudundan uzaklaştırdı ve öne atıldı. Bağırıyordu. "Burak..." Bir yandan da yarısı toprakla dolmuş çıkış kapısından tırmanmaya çalışıyordu. Girişin diğer tarafında yere yatarak kafasını odaya sarkıtmış olan Burak hızla geri çıktı ve gözden kayboldu.

Esra şok içindeydi. "Burak mıydı o?"

Gabriel, "Evet!" dedi. Vücudunu yarı beline kadar yukarı çekmişti. Tek dizini zemine dayamış, kemerli tuğla kapıya tutunarak kendini çekeceği bir çıkıntı arıyordu. Esra elini saçında gezdirirken endişeden içi içini yiyordu. "Cep telefonu mu varmış? Aman Tanrım. Bu adamın evsiz olmadığını biliyordum."

"Esra! İt beni! Çabuk!" diye bağırdı Gabriel.

Kadın, Gabriel'i duyunca kendine geldi. Adama doğru atıldı ve onu var gücüyle arkadan yukarı itti. Gabriel tırmanırken dökülen toprak Esra'nın gözüne doldu. Adam tutunacak bir duvar çıkıntısı bulup kendini yukarı çekerken Esra gözlerini kapadı. Bir yandan, "Yakala onu Gabriel! Allah aşkına yakala!" diye bağırıyordu.

Gabriel arka tarafa geçince aşağı eğildi ve Esra'ya seslendi. "Yalnız kalabilecek misin?"

Esra, "Evet, git! Sen adamı yakala!"

Gabriel doğruldu ve başını sağa çevirdi. Sonra da boş yere sola... Tünellerin sonu gözükmediği için Burak'ı göremiyordu. Dahası tok zemin ayak seslerini boğduğu için adamın ne tarafa kaçtığını anlaması imkânsızdı. Bir an duraksadı. Sonra dükkân tarafına gitmeye karar verdi. Burak dehlizin içine kaçıp kendini hapsedecek değildi. Dükkândan çıkıp kaçmaya çalışacaktı ama Gabriel, İlyas ve Ekin orada olduğu için adamı yakalayabileceğini düşünüyordu.

O sırada Burak dehlizden dükkâna çıkan merdivenlerinden düşe kalka tırmanmıştı. Başını yerdeki demir kapaktan dışarı çıkardı. Ekin de İlyas da adama döndüler.

Ekin, Esra ve Gabriel aşağı indiğinden beri içi içini yiyen İlyas'ı sakinleştirmek için durmadan konuşmuştu. Burak dükkânın içine ok gibi fırladığında Ekin, İlyas'a aşağıya inmek için izinlerinin olduğunu anlatıyordu. Ekin, Burak'ın yüzündeki telaşı görünce sözünü yarıda kesip öne atıldı.

"Esra nerede?"

"O iyi. Ama aşağı kayıp bir çukura düştü. Ona halat uzatmamız lazım."

Ekin gözlerini fal taşı gibi açtı. "Düştü mü? Peki halatı nerede bulacağız?" diye sordu.

İlyas, "Aman Allahım biliyordum başlarına bir şey geleceğini!" dedi. Telaşla İbrahim'e döndü. "Bir yerden ip bul gel İbrahim! Kalın bir ip... Ben de aşağı bakayım."

Burak öne fırladı, koşarak tezgâhın yanından geçti ve dükkân kapısını açtı. "Sen dur İbrahim! Yandaki inşaatta yerde halatlar vardı. Kapıp geliyorum," dedi. Ardından da dükkânın kapısından dışarı ok gibi fırladı. İçeride kalan üç kişi de ne yapacaklarını bilemeden oldukları yerde kaldılar. İbrahim, "Ben de hana bakayım mı İlyas abi?" dedi ve kapıya yürüdü. Sonra da durdu. Burak avluya açılan merdivenleri koşarak tırmanınca Ohannes'le burun buruna gelmişti.

Ohannes, Burak'ın kolundan yakaladı ve neredeyse onu yere düşürüyordu. Burak içinden lanet okudu. Kolunu çekmeye çalıştı ama adam ona sıkı sıkıya yapışmış bırakmıyordu.

Onları gören Ekin dışarı fırladı. "Arkadaşımı bırakın beyefendi! Acil bir durum var. Onu neden tutuyorsunuz?"

Ohannes, "Burada gezinmemesini kaç kere söyleyeceğiz! Yetti artık!" diye bağırdı.

Ekin, Burak'ın yanına gitti ve adamı diğer kolundan tuttu.

"Ben Fatih ilçesinde daire başkanıyım. Burada resmi izinle bulunuyoruz. Burak Bey bizimle belgesel çekiyor. Tüm resmi izinler ve onaylar yanımda. Şimdi onu bırakın."

Ohannes şaşırdı. "Evrakı görebilir miyim?"

Ekin dükkân kapısında dikilen İlyas'a, "İlyas Bey tezgâhın üzerindeki mühürlü belgeyi verebilir misiniz? Çabuk ama. Zaman kaybediyoruz," dedi.

Ohannes kadının söylediklerini duyunca tereddüt içinde kaldı, Burak'ın kolunu tuttuğu elini gevşetti. Burak adamın kararsızlığından faydalanıp elinden kurtuldu ve hanın kapısından fırladı.

Ekin, İlyas'ın elinden kaptığı belgeyi Ohannes'e uzatırken tıknaz adam Burak'ın arkasından baktı. Sonra asık bir suratla Ekin'in eline tutuşturduğu belgeye... Belge ıslak imzalıydı ve soğuk damgası vardı. Baştan birkaç satır okuyup kâğıdı kadına geri verdi.

"Ne belgeseli bu?"

"Neden sordunuz?" diye diklendi Ekin.

"Merak ettim. Geçen sefer gazeteci olduğu için paçayı yırttı. Bu sefer de belgeselci mi oldu yani?" diye sordu Ohannes.

Ekin şaşkınlığını belli etmemeye çalışarak, "Gazeteci mi? Ne gazetecisi?" diye sordu.

Ohannes, "Hanın kamera kayıtlarında onunla ilgili şüpheli bir durum var. Dün çarşı güvenliğine basın kartını göstermeseydi işi zordu söyleyeyim," dedi.

İlyas, Ohannes'i duyunca İbrahim'e bağırdı. "Koş İbrahim! Sen inşaattan halat getir!" Sonra da Burak'ın arkasından fırladı.

O sırada Gabriel dükkâna çıkmıştı. Ne İlyas, ne İbrahim, ne de Ekin içerideydiler. Burak'ın peşine düştüklerini ümit etti. Hızla dükkânın girişine koştu. Ohannes ve Ekin'i avluda konuşmadan dikilirken görünce başından kaynar sular döküldü. Burak yanlarında yoktu. Ohannes sinirliydi. Ekin'se şok içindeydi.

Gabriel dükkândan dışarı fırladı, Ekin'in kolundan tuttu.

"Burak nerede?"

Ekin, "Esra aşağıda düşmedi değil mi?" diye sordu. Yüzü bembeyazdı.

"Hayır! Bu da nereden çıktı?"

Ekin, "Burak, Esra'nın çukura düştüğünü söyledi ve ip bulacağım diyerek elimizden kaçtı. Onu komşunuzdan kendi elimle kurtardım. Esra tehlikedeyken bize zaman kaybettiriyor sandım," dedi.

Gabriel iyice telaşlanmıştı. "Nereden gitti?" diye bağırdı.

"İlyas peşinden gitti," dedi Ekin eliyle yan kapıyı gösterirken. "Burak gazeteciymiş Gabriel."

Gabriel'in gözleri fal taşı gibi açıldı. Han kapısına doğru ok gibi fırladı.

Ekin arkalarından seslendi ama Gabriel onu duymadı.

"Esra nerede?"

Ohannes kapıdan var gücüyle çıkan Gabriel'in arkasından baktı. Ellerini beline koymuştu. Ekin'e dönerek, "Arkadaşının ne iş yaptığını bilmiyor! Hiç şaşırmadım! Onu çocukken dövdüğüm gibi dövesim var," dedi söylenerek. Sonra da arkasını dönüp dükkânına doğru yürüdü.

O sırada Gabriel çoktan Kapalıçarşı tarafına koşmaya başlamıştı. Kılıççılar Kapısı'na gelince dört yol ağzında durdu. Parmak ucuna kalkıp kalabalıkların arasında koşan biri var mı diye görmeye çalıştı. Burak'ı göremiyordu. İlyas'ı da. İnsan selinin ortasında kendisine çarpanlar yüzünden savrulup duruyordu. Esnaf dükkânları kapatma, müşteriler de son pazarlıkla mal alma telaşındaydı. Kendi etrafında bir tur döndü. Burak çoktan kaçmıştı. Saatine baktı. Yirmi dakika sonra han kapanacaktı. Geri dönüp Esra'yı çıkarması gerekiyordu. Elini alnına koydu. Nefes nefese hana geri yürürken İlyas'a telefon etti.

Burak ise han kapısından fırladıktan sonra Kılıççılar Kapısı'ndan Kapalıçarşı'ya dalıp kalabalıkların arasına karışmıştı. Kalbi deli gibi atıyordu. Çarşıda koşup polisin dikkatini çekmemeye çalışmış, yüzünü gömleğinin yakalarına gömerek hızlı adımlarla yürümüştü. Sonra sağ tarafta kumaş satan bir dükkân görmüştü. Uzun dükkân arkaya doğru devam ediyordu. Burak içeri dalmıştı. Kadınların didik didik ettiği kumaşları toparlayan tezgâhtarlar dükkânı kapama derdinde olduğundan onunla ilgilenmemişlerdi. Burak rengârenk kumaş toplarının arasından geçerek arka kapıdan çarşının başka dar bir sokağına çıkmıştı. Sürekli arkasına dönüp gelen var mı diye kontrol ediyordu. Sonra ileride çaprazda büyükçe bir lokanta gördü, kapı ağzındaki garsona erkekler tuvaletinin yerini sordu. Peşinden gelen biri olmadığından emin olunca da tuvalete girip kapıyı kilitledi. Cep telefonunu çıkardı, saate baktı. İçeride çarşının kapanmasına beş dakika kalana kadar kalacaktı. Beklerken de cep telefonunu çıkarıp çektiği fotoğraflara baktı. Onlarca dehliz fotoğrafı ve birkaç da video çekmişti. Ama en son çektiği iki resim paha biçilemezdi. Esra, Gabriel'le sarmaş dolaştı. Seçimlere bir ay kala büyükşehir belediye başkan adayının karısını sevgilisiyle fotoğraflamak hiç de küçümsenecek bir gazetecilik olayı değildi. Gazeteden Betül, Esra'nın kim olduğunu keşfettiğinde yakaladığı olayın haber değeri iyice artmıştı. Tuvalette beklerken fo-

toğrafları önce kendi elektronik postasına yolladı. Ardından da gazetedeki patronu Necmi'ye... Fotoğrafların gittiğinden emin olunca klozete oturup beklemeye başladı. Lokantanın garsonu çıkması için tuvalet kapısına vururken Burak, beş dakika daha yakalanmazsa bu işi başaracağını düşünüyordu.

Gabriel dehlize yeniden inmiş, Esra'ya yetişmişti. Yanına vardığında kadını cihazın yanında yere çömelmiş ağlarken bulmuştu. Henüz Burak'ın gazeteci olduğunu bile söyleyemeden kadının perişan halini görünce eli ayağına dolanmıştı. Esra'yı çekim yaptıkları galeriden çıkardıktan sonra tünellerden geçerek dükkâna geri çıkana kadar teselli etmeye çalışmıştı. Sonra Esra'yı Ekin'e emanet edip kadının bütün itirazlarına rağmen dehlize geri inmişti. Burak'ı bulamayınca dükkâna dönen İlyas yerdeki demir kapaktan aşağı eğilip Gabriel'e arkasından geri dönmesi için seslenmişti. Gabriel ise dönmeyecek, tüneller boyunca belirli aralıklarla tarayıcıyı kuracak, cihazın pili bitene kadar ilerleyecekti. Çuhacı Han kapanırken o önündeki uzun geceye hazırdı. Yerde Abdullah'ın kılavuz ipini bulmuş, takip etmeye başlamıştı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Uyku Yok

Esra perişan haldeydi. Eve gitmek istememiş, Cemil partisinin seçim merkezinde gece yarısına kadar çalışacağı için Ekin'le birlikte atölyeye gelmişti. Esra, Cemil'e öyle kızgındı ki ne onu görmeye ne de sorularıyla muhatap olmaya tahammülü vardı. Her şeyi eski karısıyla dolaplar çevirdiği için o başlatmıştı. Bir de üzerine film çekim iznini iptal ettirince başına olmadık işler gelmişti. Ancak Esra en çok kendine kızıyordu. Burak'ın evsiz olmadığından şüphelenmesine rağmen adamın aşağı inmesine izin vermişlerdi. Adam gazeteci çıkmıştı ve bu onun için olabileceklerin en kötüsüydü. Resmen Gabriel'le basılmıştı ve nasıl olup da ipin ucunu bu kadar kaçırdığına inanamıyordu. Atölyedeki alt kat pencere kenarındaki koltuğa oturdu. Yeniden ağlamamak için kendini zor tutuyordu.

Ekin de büyük çalışma masasının yanındaki tabureye çökmüştü. Cemil film izni çıkardığı ve Begüm'e ait dosyaları sordurduğu için onun da canına okuyacaktı. Bu işin içinden nasıl sıyrılacaklarını düşünüyordu. Atölyeye geldikten sonra birkaç kişiye telefon etmişti ama haberler iyi değildi.

"Esra dinle," dedi Ekin ısrarlı bir tonda. Esra bu sırada koltukta oturup gözlerini dışarı dikmişti. "İlyas, Kapalıçarşı'nın güvenliğine gidip adamın adını ve soyadını öğrendi. Ben de kampanya danışmanı Nur'u arayıp adamın hangi gazetede çalıştığını buldurdum. Adam *Gündem* gazetesindenmiş. Maalesef en büyük gazete. Şimdi harekete geçmemiz lazım. Sen Nur'u arayıp haberi durdurtabilir misin? Sonuçta Cemil'e dokunan her şey onun kazanmasını isteyen herkese dokunur. Nur dostumuz değil ama çıkarı için sır tutar. Zaten detayları vermene gerek yok."

"Belki şu karşıdaki esnaf, Burak'ı Kapalıçarşı polisine şikâyet eder. Dükkândan altın çalındığını söyler ya da Gabriel dehlizden çıkınca o şikâyet eder, içeri attırırız. Bilmiyorum."

Ekin, "Gabriel önce kendini kurtarsın da," dedi tereddütle. "Tünellerden sağlam çıkar inşallah. Yarın dükkânı arayıp ne durumda olduğunu öğrenmemi ister misin?"

Esra'nın gözleri doldu. Gabriel akılından çıkmıyordu. Şu an yer altındaki labirente benzeyen o tünellerde olması kadını kaygılandırıyordu. Adamı bir daha görmeyecekti ama yarın sabah sağ salim dükkânın demir kapağından çıktığı haberini almadan da içi rahat etmeyecekti. "Olur ara," dedi sesi titreyerek.

"Sen daha iyi misin?" diye sordu Ekin.

"Değilim ama yapacak bir şey yok."

Ekin, "Kendine gel Esra. Toparlan!" diye çıkıştı. "Yerin dibinde başına böyle bir şey gelmesi gerçekten talihsizlik. Bir hata varsa hepimiz yaptık. Burak'ı kendi ellerimle o adamdan kurtardım. Ne güzel yakalanmıştı halbuki."

Esra, "Senin suçun yok, nereden bilecektin? Ama ben adamdan şüphelenmeme rağmen basiretim bağlandı sanki. Ah Ekin, telefonu elinden alabilseydik her şey oracıkta hallolurdu. Adam resimleri çoktan birkaç yere gönderip kopyasını almıştır," dedi. Sonra elleriyle yüzünü kapadı. Basında kendisiyle ilgili haberler çıkacağını düşündükçe endişeden başından aşağı kaynar sular boşalıyordu.

Ekin elini arkadaşının omzuna koydu.

"Artık olan oldu. Bakalım haberi durdurabilecek miyiz? İstersen bir yüzünü yıka güzelim."

Esra başını salladı. Yüzü kıpkırmızı olmuş, gözleri kanlanmıştı. Ayağa kalktı, sonra banyoya gitti. Yüzüne soğuk su çarparken düşünüyordu. *Gündem* gazetesinin patronu Cemil'le aynı politik eğilimde bir gazete yönetiyordu ve İstanbul Belediye Başkanlığı'nın kaderini değiştirecek bir haber yakalayınca bunu basmak yerine taviz koparmakta kullanırdı. Nur, Cemil'e haber vermeden işi çözerse Esra bu işten sıyrılırdı. Banyoda yüzünü havluyla kurularken bunu nasıl yapacağını düşünüyordu. Bu gece Gabriel'e de, ona da uyku yoktu.

Tek Başına

Gabriel dehlizde sağ kolu takip ederek ilerliyordu. Birkaç geçitte çok zorlanmış, cihazı kendisinin dahi zorlukla geçtiği tünellerde taşımak kolay olmamıştı. Derinlerde hava iyice bunaltıcı hale gelmiş, tozdan ve nemden nefesi daraldıkça mola vermek zorunda kalmıştı. Yine de beklediğinden daha çok tarama yapabilmişti. Şimdi son noktayı tararken cihazının pilinin yetmesini umuyordu.

Gabriel tüneller zamanı ve yönünü kestirmeye mani bir tekdüzelikte uzanıp gitse de adımlarını sayarak mesafe ölçmüştü. Tahminine göre yedi yüz metre kadar ilerlemişti. Ancak ne yöne gittiğini bilmediği için İstanbul'da nerenin altında olduğunu kestiremiyordu. Bunu ancak taramaları fotogrametri laboratuvarında birleştirdiğinde anlayacaktı. Şimdi beşinci kez tarama yaptığı noktadaydı.

Gabriel tarama sırasında verdiği molalar hariç neredeyse hiç oturmamıştı. Oturduğundaysa Esra aklından çıkmamış, o an ne yaptığını düşünüp durmuştu. Esra'yı bir daha görebileceğinden emin değildi. Bir gazeteci evsiz rolü yapmak için bula bula onu bulmuştu. Bu skandal Esra için büyük sıkıntı yaratacaktı. Kendi de azınlık olduğu için, basına malzeme olduğunda cemaatinde büyük sorun yaratacağını biliyordu. En çok da abisinin adına zarar vermekten korkuyordu. Genç adam şimdi bunları düşünmenin sırası olmadığını biliyordu ama düşünceler istenmedikçe

yanında biten ot gibi onu rahat bırakmıyordu. Bu yüzden pişmanlığı ve endişeyi zihninden kovmak için durmadan ilerliyor, cihaz çalışırken de kemik toplamak için civarı dolaşıyordu.

Gabriel dönüşe geçmeden önceki son durakta kemik toplamak için yakındaki bir galeriye gitmişti. Birden bir "bip" sesi duydu. Bunun, lazer taramasının bitiş uyarısı olduğunu düşündü ancak arka arkaya birkaç "bip" sesi daha geldi. Sesler telefonundan geliyor gibiydi. Şaşkınlıkla çantasının ön gözüne koyduğu telefonu çıkarıp ekrana baktı. Telefonu çekiyor, dehlizdeyken alamadığı mesajlar bir bir telefonuna düşüyordu.

Gabriel telefonunun ekranından sinyallerin güçlü olduğunu görünce yüzeye yakın bir yerde durduğunu düşündü. Nerede olduğunu merak edip cihazın bulunduğu konumu gösteren bir harita uygulamasına girdi. Bir süre sonra harita açıldı ve durduğu yer haritada mavi noktayla işaretlendi. Gabriel bulunduğu yeri görünce gözlerine inanamadı.

O sırada Esra atölyesinde yalnız başına çalışıyordu. Ekin'i yolladıktan sonra düşünebilmek için bir kireçtaşı yontmaya başlamıştı. Arada bir elindeki işi bırakıyor, telefonundan yazışmaları kontrol ediyordu. Seçim kampanyasının beyni Nur'a telefon etmiş, Burak'ın gazete patronuna ulaşması için devreye girmesini istemişti. Kadına olanları üstü kapalı anlatmıştı ama mutlaka *Gündem* gazetesinin patronuna ulaşmasını, yarın verilecek bir davette adamı konuk olarak çağırmasını istemişti. Yemek masasındaki oturma planında adamı kendiyle yan yana yerleştirecekti. Sadece bir gün önce arayıp koca gazete patronunu bir davete getirmek kolay değildi ama bu Nur'un sorunuydu. Ona çok kesin bir dille konuşmuş, bunun seçim sonuçlarını etkileyecek önemde olduğunu söylemişti. Nur sergisi hakkındaki zehir zemberek yazılara engel olamamışken bu işi kotarabilir miydi, emin değildi ama işin ucunda bu kez Esra'nın değil Nur'un kariyeri vardı. Esra kişisel çıkarlardan daha güçlü bir itici güç olmadığına güveniyordu.

Burak ülkenin en büyük gazetesinin muhabiriydi. Nasıl olup da evsiz kılığıyla Gabriel'i bulmuş ve dehlize inmişti anlayamıyordu. Gabriel onu değil Abdullah'ı tanıdığını söylemiş, abisinin kemiklerini kimsesizler mezarlığında beraber ararlarken tanıştıklarından bahsetmişti. Bu doğruysa Burak ve Abdullah nasıl tanıştılar merak ediyordu? Elbette bunları düşünmek için artık çok geçti. Şimdi dört gözle Nur'dan haber bekliyordu. Yarına haber çoktan çıkmış olursa ne yapacağınıysa düşünmek bile istemiyordu.

Esra bir yandan elindeki kireçtaşını yontarken diğer yandan telefona bakıp duruyordu. O sırada telefon çaldı. Arayanın Gabriel olduğunu görünce duraksadı. Telefonu açıp açmamakta tereddüt ediyordu. Adam yerin kaç kat altından onu arıyor olamazdı. Belki dükkâna geri çıkmış, orada beklerken Esra'yı aramıştı. Ona ne olduğunu çok merak ettiği için tereddütle telefonu açtı.

"Alo?"

"Esra?" dedi Gabriel karşı taraftan.

Esra sustu. Gabriel'in sesini duyduğu için hem rahatlamış hem rahatsız olmuştu.

"Nerede olduğuma inanamayacaksın!"

"Abdullah'ın çıktığı yerden dışarı mı çıktın?"

"Hayır, dışarı çıkamadım ama yüzey seviyesinde olduğum için telefon çekiyor. Hipodromun altındayım."

Esra donup kaldı. "Anlamadım! Oraya nasıl gittin?"

"Tünellerden. Senin tarama izni çıkardığın ikinci adresin bulunduğu sokaktayım."

"Çuhacı Han'dan hipodroma mı gittin yani?"

Gabriel, "Evet. Mesafeyi yedi yüz metre kadar hesapladım," dedi heyecanla. "Tüneller daha da devam ediyor ama tarama cihazının pili bitti."

"O zaman Begüm'ün ikinci binasının altında da tüneller var."

"Ve de birbirlerine bağlılar."

Esra, "Peki, abinin kemikleri? Bir şey buldun mu?" diye sordu.

Gabriel, "Hayır, başka birkaç kemik buldum ama abimin izini bulamadım," deyip ekledi. "Beni buradan çıkar Esra. Sabaha kadar burada kalamam. Geri giderken tünellerde yolumu kaybetmek istemiyorum. Çok yorgunum."

Esra yerinden sıçradı.

"Ben ne yapabilirim ki?"

"Burada küçük demir bir kapı var. Asma kilitli. Kapının iki tarafındaki taşları kaldırınca sokağı görebiliyorum. Kilidi açtırıp beni çıkar."

Esra, Gabriel'in hangi kapıdan bahsettiğini anladı. Sfendon'un duvarında böyle bir mermer kemerli kapı görmüştü.

"Sanki hipodrom anahtarı çantamdaymış gibi konuşuyorsun Gabriel. Benim de yapabileceklerimin sınırı var."

Gabriel, "İstersen bulursun. İstanbul'un bütün eski kiliselerinin anahtarları civardaki imamlarda ya da bekçilerde duruyor. Bir telefonla bu kapıyı açtırabilirsin. Lütfen beni çıkar buradan!" dedi.

Esra elini alnına koydu. İleri geri yürüyordu. Gabriel'i orada bırakamayacağını biliyordu. Derin bir nefes aldı.

"Tamam, Ekin'i arıyorum. Bir şey yapabilecek miyiz bakacağım ama söz vermiyorum. Ve lütfen beni bir daha arama!"

Hipodrom

Hava kararmıştı. Ekin kilidi görebilmesi için cep telefonunun ışığını bekçinin ellerine doğrulttu. Kısa boylu adam kilidin anahtarını açarken metal bir halkaya takılı diğer anahtarlar demir kapıya çarpıp duruyordu.

Ekin adamı evinden bulup hipodroma getirebilmek için film çekim izinlerini göstermiş, belediyedeki üst düzey görevli kartını uzatmış, diller dökmüştü. Sonra içinde çok şık bir tespih olan torbayı adama uzatmıştı. Bekçi torbayı açıp içindekini görünce Ekin'in sözde içeride kalan ekip arkadaşını çıkarmaya ikna olmuştu.

Bulundukları sokak daracık, ıssız ve karanlıktı. Sokak girişini yola park eden bir araba tıkadığı için araç erişimi de kapanmıştı. Bir tarafta hipodromun kavisli Sfendon duvarı uzanıyordu. Karşısında ise sadece birkaç otel binası ve köşede Begüm'ün satın aldığı terk edilmiş bina vardı.

Önünde durdukları demir kapı alçaktı ve kemeri mermerdi. Kapının iki yanındaki kalın hipodrom duvarının bazı taşları yerinden çıkmış, içeri kedi köpek girmesin diye üst üste yeniden yerleştirilmişti. Ekin, bekçi kapıyı açarken birkaç taşı duvardan çıkarıp yere koyunca arka tarafta fener ışığı parlayan Gabriel'i görebildi.

"Gabriel?" diye seslendi genç kadın delikten içeri eğilerek.

"Ekin! Buradayım!"

"Tamam gördük seni. Açıyoruz."

Gabriel cihazları toparlamış kapının arkasında bekliyordu. Çalışırken kendini işe vermişti ama şimdi kapının açılmasını beklerken sabırsızlık içindeydi. Bekçi anahtarı çevirdikçe Gabriel çıkan sese şükrediyordu. Kısa boylu bıyıklı adam nihayet asma kilidi çıkarıp demir kapıyı açtı. Arkasında kafa feneri takmış Gabriel'i karanlıklar içinde görünce eliyle gözünü kapadı. Işık gözünü almıştı.

"Feneri kapatır mısın?"

Gabriel kafa fenerini çıkardı ve ışığını kapadı. Birden içeri dolan temiz hava ciğerlerini okşadı. İnanılmaz bir rahatlama hissediyordu. Başını eğerek dar kapıdan kaldırıma çıktı. Bekçiye dönerek, "Çok teşekkür ederim. Allah razı olsun," dedi. Sonra adamın arkasında kendisini bekleyen Ekin'le göz göze geldi.

"Geçmiş olsun, iyisin değil mi?" diye sordu Ekin.

Gabriel, "İyiyim. Temiz hava çok iyi geldi," dedi. Bir yandan gözleri Esra'yı arıyordu. Omzunda ağırlık yapan cihazları yere bıraktı, kaldırımdaki elektrik direğine yasladı. Derin bir nefes alıp verdikten sonra kadına döndü.

"Esra yok mu?"

"Yok."

Bekçi, "Benle işiniz kalmadıysa kapıyı kapıyorum," dedi.

Gabriel kenara çekildi.

"Kapatabilirsiniz."

O sırada sanat galerisinin sahibesi Işık, Esra'yı arıyordu. Gece yarısı olmuştu. Esra atölyesinin asma katındaki kırmızı kanepeye uzanmış, gözlerini tavana dikmişti. Doğruldu. Ekin'in Gabriel'i hipodromun altından çıkarıp çıkaramadığını merak ediyordu. Sehpaya bıraktığı telefonu eline aldı. Arayanın galeri sahibesi Işık olduğunu görünce şaşırdı. Cemil, Nur, Ekin, Gabriel... Araması muhtemel onca isim varken Işık'ın neden bu saatte onu aradığını anlamadı. Belki kötü bir haber vardı. Yüreği ağzında ikinci çalışında telefonu açtı.

"Işık?"

"Bu saatte rahatsız ettim, kusura bakma Esra, ama serginle ilgili önemli bir haberim var. Belki çoktan haberi aldın ama ben yine de aramak istedim."

Esra bugün daha fazla kötü haber kaldıramayacağını düşünüyordu. "Neden haberim var mı?" diye sordu sıkıntı dolu bir sesle.

"Şerefiye Sarnıcı'nda bir kaza oldu. Adamın biri heykellerinden birinin üzerine düşmüş. Eserde epey bir hasar var. Ancak tüm eserler sigortalı merak etme!"

"Anlamadım," dedi Esra kaşlarını çatarak. Duyduklarını anlamaya çalışıyordu. "Ne oldu dedin?"

Işık, "Bir adam sergilenen heykellerden birinin üzerine düşmüş. Zarar gören heykel onarılabilir mi bilmiyorum. Yarın tamir için atölyene getirecekler. Ne yazık ki hasar gören satılmış bir parça."

Esra, "Adamın içeri nasıl girdiğini anlamadım. Sarnıca tek giriş var, o da ana kapıdan ve kilitli. İçeride gizlendi desem sarnıç küp gibi bir yer. Saklanacak oda yok, koridor yok. Zaten içine insan girsin diye yapılan bir yapı değil. Sarnıca tepeden kova sarkıtılarak su çekilir," dedikten sonra duraksadı. "Adam tam olarak nereden düşmüş?"

"Tepedeki su kanallarından. Tavana yakın kanallar varmış. Onlardan birinden dediler. Düz duvardan beş metre yukarıya nasıl çıkmış anlamamışlar."

Esra kanepeden kalktı. "Adam şimdi nerede?"

Işık, "Hastaneye götürmüşler ama durumunu bilmiyorum. Adam evsizmiş," dedi.

O anda Esra'nın gözleri büyüdü. *Aman Tanrım! Sarnıca kanallardan ulaştı tabii,* dedi kendi kendine. Sonra, "Işık!'" diye seslendi.

"Efendim Esra."

"Bana adamın adı Abdullah mıymış öğrenip arar mısın? Hemen!"

Çuvallar

Gabriel gece hipodromdan çıkınca doğru ofise gitmiş, arabasını otoparka park edip aracın arka koltuğunda sızmıştı. Öğlen yanda park eden aracın kapısı kapanınca otoparkta yankılanan sesten uyanmış, zorlukla yerinde doğrulmuştu. Ofise girerken vücudunun sızısını ve dün gecenin yorgunluğunu üzerinden atmaya çalışıyordu.

Adam takip edilme korkusuyla telefonunu kapalı tutuyordu. Bu onun yerini bulmayı engellemezdi ama işi zorlaştırırdı. Şimdi asistanıyla ofisteki dahili telefondan konuşuyordu. Kadın, "Teknokent'e yeni kemik sevkiyatı yapılırsa hemen ara demiştiniz. Üç yeni çuval geldi," dedi.

Gabriel asistanının söylediğini duyunca ayıldı.

"Çuvallardan üzeri kazınarak işaretlemiş bir kafatası çıktı mı? Bir de kaval kemiği olacak?"

"Evet, çıktı. Dediğiniz gibi çuvallarda ne kadar kemik varsa kodlarını şimdi gönderiyorum. Üzeri kazınmış kemikleri de ayrıca işaretledim."

Gabriel, "Peki kodları inceleyebildin mi? Ne düşünüyorsun?" diye sordu.

Asistan kadın detaylıca açıkladı.

"Düşündüğümüz doğruymuş. İlk altı basamak tarih bilgisini içeriyor. Tarihi bildiğim için bunu anlamak çok kolay oldu.

Bir de aynı çuvallardaki kemiklerin kodları birbiriyle aynı ama farklı çuvallarda kodların son dört rakamı farklı. Eğer torbalar farklı yerlerden geliyorsa bu durumda sondaki dört rakam kemiklerin buluntu yerini gösteriyor olabilir."

Gabriel heyecanlandı. Durum böyleyse kodlarla ilgili ipucu yakalamış demekti.

"Kemikleri de, kodları da odama bekliyorum o halde," dedi asistanına. Ofiste sayılı günü olduğunun farkındaydı. Bu yüzden zamana karşı yarışması gerekiyordu.

Sadece Bana

Burak saç sakal tıraşını olmuş, dar kesim İtalyan gömleğini giymişti. Dün Çuhacı Han'dan kaçar kaçmaz fotoğrafları patronu Necmi'ye göndermişti. Şimdi yaylanarak kendisini odasına çağıran adamın yanına gidiyordu. Ağzı kulaklarında, patronun kapısını çaldı.

İçeriden, "Gir!" sesini duyunca kapı tokmağını aşağı indirip darmadağınık odaya girdi.

Oda gazetenin itibarı ve büyüklüğüyle tezat oluşturacak derecede küçüktü. Patronun kendisi de mevkiinin aksine odası gibi ufak tefek bir adamdı. Burak heyecandan yerinde duramıyordu. Masasının yanına gelince adama baktı.

"Gel bakalım Burak, otur," dedi Necmi. Masasının önündeki eskimiş deri koltuğu göstererek.

Burak çevik bir hareketle koltuğun ucuna oturdu, patronun ne diyeceğini beklerken tek bacağını sallamaya başladı.

Necmi sakin bir ses tonuyla, "Fena iş çıkarmamışsın," dedi.

Burak gururla yerinde doğruldu. Necmi gibi küfürbaz ve müşkülpesent bir patrondan gelen bu söz büyük bir iltifattı.

"Dehlizde çektiklerime değdi Necmi abi. Korkudan ölüyorum sandım ama şükür Allah utandırmadı."

Necmi başını salladı. "Peki evlat. Şimdi git evsizler yazını tamamla," dedi. Sözü bitince de masasının üzerindeki evrakları alıp okumaya başladı. Bu Burak için odadan çıkmasını istediğine

dair bir emirdi. Genç adam, patronu Kapalıçarşı konusunu açmayınca şaşırdı. Kendini Necmi'nin masasına çay bırakıp çıkan bir hizmetli gibi hissetti. Bu kadar büyük bir haberin karşılığı bu olamazdı. Fotoğrafların ona ulaştığını, Necmi'nin de dosyaları gördüğünü biliyordu. Cesaretini toplayıp, "Fena iş çıkarmamışsın derken Esra Artun haberini de kastediyorsun değil mi Necmi abi? İkinci kez dehlize indiğimizde izinleri alan ve bizimle aşağı inen kadın Esra Artun'du," dedi Burak.

Necmi'nin yüzünde en ufak bir ifade yoktu. Adam kemik çerçeveli gözlüğü çıkarıp masaya bıraktı ve gözlerini ovuşturdu. Susuyordu. Necmi'nin her zamanki ketumluğu bu kez Burak'ın sinirine dokundu. Bir muhabir olarak patronunun önüne ülkenin mevcut siyasal hayatına etki edecek bir haber koymuştu. Herkes biliyordu İstanbul Belediye Başkanlığı'nın neredeyse bakan olmaktan daha büyük nüfuz getirdiğini ve başkanlığın milyonları ilgilendiren konulara etki eden bir koltuk olduğunu. İstanbul'du bu. Nüfusu ve geliri birçok ülkeden büyük, dev bir şehirdi. Ve onu yönetmeye aday Cemil Artun'la ilgili bomba bir haber vardı ellerinde. Patronunun bir şey demesini bekliyordu.

Necmi, "Evsizler yazını yaz ve yolla! Ama sadece bana," dedi Burak'a. "Şimdi çık!"

Zırhlı Araç

Aziz Aryo'nun yurtdışına ihraç edeceği mücevherler, özel ekipler tarafından atölyesinden zırhlı araçlarla alındıktan sonra havalimanı antrepolarına sevk edilmişti. Gümrük memurları gelecek olan malı bekliyorlardı. Yer hizmetleri mücevherleri depoya aldıktan sonra gümrükte işlemler başlayacaktı.

Daha önce onlarca kez mücevher ihraç etmiş Aziz Aryo'nun ürünleri her zaman sarı hattan geçerdi ve yalnızca gümrük memurları tarafından evrak ve usul kontrolüne tabi tutulurdu. Bu kez sevkiyat kırmızı hatta çekilmiş ve fiziki muayene emriyle tutulmuştu. Mücevherler incelenmek üzere antrepodan çıkarılacaktı. İhbar vardı.

Esra'nın telefonu çaldı. Yurtdışından aranıyordu ve numara kayıtlı değildi. Kadın telefonu kapattı ancak yeniden çaldı. Sonra yeniden. Ardından ekranına bir mesaj düştü.

"Esra Hanim ben Miya'nın arkadaş. Masaj yaptı sana. Otelde. Senin yüzük esmer bir adam aldırdı Miya'ya. Uzun boylu. Cildi kötü."

Kodlar

Gabriel ofisindeydi. Asistanı bugünkü sevkiyatla gelen üç kemik çuvalını masasının üzerine koymuş, kodları yazdığı listeyi de yanına bırakmıştı. Çuvalların yanında bir de kargo kolisi duruyordu. Gabriel koliyi eline aldı. Küp şeklindeki kutu ağır değildi. Adam üzerine KIRILACAK EŞYA etiketi yapıştırılmış kargoyu kimin gönderdiğine baktı. Göndericiyi tanımıyordu. Bantlarını makasla kesip kutuyu açtı. İçinde bir kafatası vardı. Ona sık sık kafatası gönderiliyordu ama kargoyla değil. Belki kafatasını kargo kolisine asistanı koymuştu ama bu durumda kolinin kapalı olmaması gerekirdi. Gabriel kutunun üzerindeki etikette yazan göndericiye ait ismi tanımıyordu. Kolideki telefon numarasını çevirdi. Telefon çaldı, ancak beklese de açan olmadı. Kafatasını kutuya koyup yana itti, bunun ne olduğunu geldiğinde asistanına sormaya karar verdi. Ardından masasının üzerinde duran listeyi alıp incelemeye başladı.

Asistanı kodların olduğu listede tarih ve buluntu yerine ayrılmış rakamları daire içine almıştı. Ortada kalan rakamların ne olduğunu çözmesiyse kolay değildi. Bu rakamların neyi şifrelediğini bilmiyordu ama rakamların kemik sahibinin ismini gösterdiği varsayımıyla denemeler yapacaktı. Böyle düşünmesinin sebebi tüm antik kemik kodlarının otuz rakamlı bölümünün aynı olmasıydı. Çok eskiden ölmüş kişilerin ismi bilinemeyeceği için hepsine ortak bir kod verilmiş gibiydi. Oysa yaşayan kişilere ait DNA verilerindeki otuz rakam farklıydı.

Gabriel isimlerin harflerle şifrelenebilmesi için olası yöntemleri düşünmeye başladı. Belki rakamlar alfabedeki harflerin sırasını temsil ediyordu.

Varsayımını test etmek için kendi DNA'sına ait kaydı açtı. Rakamlarla Gabriel Aryo ismini eşleştirirse fikrini doğrulamış olurdu. Önünde duran kâğıda "215343" rakamlarını yazdıktan sonra her birinin altına harf karşılığını yazdı. 2 rakamı için alfabenin ikinci harfi olan "b"yi, 1 için "a"yı, 5 için "d"yi... İlk altı rakamın karşılığını yazdıktan sonra kâğıdı eline aldı ve üzerinde yazana baktı: badcçc.

Genç adam yüzünü buruşturdu. Çıkan kelime anlamsızdı ve Gabriel ismiyle alakası yoktu. 2 ve 1 rakamlarını birleştirip iki basamaklı bir rakammış gibi gruplayınca da olmayacaktı çünkü "g" alfabenin 21. harfi de değildi. Gabriel kendine ait diğer kaydı açtı. Bu, sisteme kendi yüklemediği ve kısa bir süre öncesine kadar varlığından haberi olmadığı ikinci kayıttı. Bu kayıtta da kurduğu mantıkla anlamlı bir kelime çıkmıyordu. Üstelik kendine ait iki kodun ortada kalan otuz rakamı birbirinden farklıydı. Kalemi masaya vurarak düşünmeye başladı. Belki ortadaki rakamlar isim değildi. Gabriel kodun bilmediği değil bildiği kısmına geri döndü ve tarihten giderek bir yere varıp varamayacağını anlamak için kodları tekrar incelemeye başladı.

Sistemdeki ikinci kayda ait kodun tarih kısmı altı gün öncesini gösteriyordu. Gabriel o gün ne yaptığını düşündü. Son iki hafta öyle yoğun geçmişti ki yüzüğünün çalınmasının üzerinden günler değil aylar geçmiş gibi hissediyordu. Hatırlamak için bilgisayarındaki takviminden o gün işaretli neler vardı kontrol etti. Sabah bir koordinasyon toplantısına girmiş, öğleden sonra bir arkadaşıyla yemek yemişti. Akşam ise sanat fuarına katılmıştı. Sırtını sandalyesine yasladı. Bu onun Esra'yla tanıştığı gündü. Bunun DNA kaydıyla ilgisi yoktu.

Düşünüp duruyordu. Sonra aklına altı gün önce, kendisiyle aynı yerde başka DNA kaydı var mı diye bakmak geldi. Ekranına dönerek tarih ve yer kodu aynı olan kayıtları aratmaya başla-

dı. Birkaç dakika sonra önünde yüzden fazla kayıt çıktı. Gabriel şaşırdı. Bu kadar sayıda kişiyle bir araya gelmiş olabileceği tek yer sanat fuarı olabilirdi ancak bu çok saçmaydı. Doğru tarama yaptığından emin olmak için aramayı tekrarladı. Sonuç aynıydı. Aynı yere ve tarihe ait sistemde yüzden fazla kayıt girilmişti. Bu durumda sanat fuarında bir araya gelenlerin kayıtları alınmış demekti. Gabriel böyle bir şey için nasıl izin aldıklarını anlamadı. Sonra belki de almadıklarını düşündü. Kendine ait DNA'yı almaları için izin vermediğine göre diğerlerinden de verileri izinsiz almışlardı. Şok içindeydi. Belki her şeyi yanlış kurgulamıştı.

Gabriel kendine ait iki kodun ortasındaki anlamsız rakamlara yeniden baktı. 215343418262318294500000000000... Sonra gözlerini önündeki kâğıda dikti. O sırada cep telefonuna Alp'ten bir mesaj gelince dikkati dağıldı. Çuhacı Han'dan başlayıp hipodroma kadar olan bölgenin yer altı taramasını İstanbul haritasına eklemesi için adama göndermişti. Telefonunu eline aldı, açmak için ekran şifresini girdi. Sonra birden durdu. Telefonun ekranını kapatıp yeniden açarak numaralı ekran kilidi sayfasını yeniden getirdi. Ekranda her rakamın altında harf öbekleri vardı. Aklına 444'lü telefon numaraları geldi. Bu hatlarda şirket ismi rakamla kodlanıyordu. Heyecanla kalemine sarıldı, telefonuna bakarak otuz rakamlı sayının harf karşılıklarını yazmaya başladı. 2 rakamının altına ABC yazdı. Sonra sırayla her rakamın altına harf öbeklerini yazdı: 1 için ABC. 5 için JKL ve 3 için DEF. Gabriel tüm harfleri bir araya getirdi ancak çıkan dizi yine anlamsızdı: ABCABCJKLDEFGHIDEF... Bu kez dizideki harfleri üçer üçer yuvarlak içine aldı. ABC ABC JKL DEF GHI DEF...

"Ne bu şimdi?" diye mırıldandı kendi kendine. Bu harflerin Gabriel'le alakası yoktu.

Sonra aklına Ali'yi denemek geldi. Ne de olsa ona ait olan iki kaydın isme ayrılmış olabilecek otuz rakamı birbirinden farklıydı. Fuara giderken kayıtlarda da Ali Gündüz ismini kullanmıştı. Gabriel harf öbeklerinde sırayla A ve L harflerini aradı ve AALI harflerini yuvarlak içine aldı. Ancak neden A harfinin

tekrar ettiğini anlamadı. Üstelik arada alakasız harflerin olduğu bir üçlü vardı. Yeniden telefonunun klavyesini açtı. Sonra birden rakamının altındaki üç harften A'nın birinci sırada olduğunu fark etti. L de JKL harf grubunun üçüncü sırasındaydı. Heyecanlandı. İlk rakam harf öbeklerini, ardındaki rakam da harfin öbekteki sırasını gösteriyor gibiydi.

Kalemi masaya attı. "Tabii ya... ABC'ye git birinci harfi al! Yani 'A'yı. Sonra da JKL'ye git ve üçüncü harfi al, yani 'L'yi," dedi ayağa fırlayıp. "Galiba buldum."

Her isme otuz rakam ayırmışlardı ve isim otuz harften daha kısaysa sonunu 5 ile bitirerek sonuna 0 rakamları eklenmişti. Ekran kilidindeki rakamların altında en fazla dört harf olduğu için beşinci sırada harf bulunmuyordu. Böylece sistem 5 rakamını görünce ismin bittiğini anlıyordu. Bu her şeyi açıklıyordu. Gabriel sanat fuarına Ali Gündüz ismini kullanarak gitmişti. Tahmin ettiği gibi bu yüzden ilk kaydıyla ismi tutmuyordu. Ofisi kurarken girdikleri kayıtta adı Gabriel Aryo'ydu ve bunu anlaması için ilk üç rakamı kontrol etmesi yetmişti.

Heyecanla sandalyesine geri oturdu, terleyen avcunu kot pantolonuna sildi ve kâğıt kaleme sarıldı. O gece orada olduğunu bildiği ünlü bir sanatçının adını kodladı ve önündeki uzun listeyi kontrol etti. "Faruk Sayın. İşte burada!" dedi hayretle.

Adamın adı da listedeydi. Elini alnına koydu.

Fuarda dünyaca ünlü müzisyenin de DNA'sını kopyalamışlardı. "Bu inanılır gibi değil!" dedi kendi kendine.

Ayağa kalkıp ofiste gezinmeye başladı. Bunu nasıl yaptıklarını anlamaya çalışıyordu. Aslında Gabriel bir genetikçi olarak fuarda DNA verilerine ulaşmak için istemedikleri kadar malzeme olduğunu biliyordu. Kadehler, saç telleri, sigara izmaritleri... Herkes bilmeden etrafa genetik izlerini saçmıştı. Bu işi yapanlar belki vestiyerden saç toplamıştı. Kadehlerden veya izmaritlerden tükürük de iş görürdü. Gabriel o gece neler yaptığını düşününce vestiyere bir şey vermediğini hatırladı. Sigara da içmiyordu. Belki içtiği bir bardağı kullanmışlardı. Esra'yla tanıştıkları gece sohbet ederlerken bir şeyler içmişlerdi. Düşününce davette ona içki servisi yapan garsonun Esra'ya adı ve soyadıyla hitap ettiğini hatırladı. Adının Ali olduğunu söylediğinde garson ona soyadını da sormuştu. O zaman bu tuhafına gitmişti ama Ali Gündüz gerçek adı olmadığı için sorun görmemişti. İkinci ve izinsiz alınan DNA kaydına da ismi bu yüzden Ali olarak işlenmişti. Birileri en değerli verilerini izin almadan kopyalamıştı.

"Vay canına!" dedi Gabriel. Sibel ve Halim bir etkinlik şirketi kurarak ülkenin en seçkin sanatçılarının ve iş dünyasının genetik verilerini izinsiz toplamışlardı. Patronu tam bir çılgındı. Adam gerçekten de yaratıcı soyları belirlemeye kalkmıştı. Hatta yaratıcılıkla kalmamış, meslek seçimiyle genetik özellikleri eşleştirmeye niyetlenmiş görünüyordu. Bunu başarırsa çocuğunun ne işe yeteneği varsa öğrenmek için para saçacak binlerce ebeveyn ve yeteneği olanı kapmaya çalışacak binlerce şirket hayal edebiliyordu. İnsanları genetik özgeçmişine ve soyuna bakarak eğitme işi onun teziydi ama bunu hayata geçirmek için akıl almaz işlere girişeceğini düşünmemişti. Yatkınlığın eğitim

için çok önemli olduğunu söylerken bu veriyi ticarete çevirmeyi kastetmemiş, bunu eğitimin yerini bulması ve insanların doğru iş seçerek mutlu olmasını sağlamak için önermişti. Ressam olacaklar muhasebeci, akademisyen olacaklar tüccar olmasın istemişti ama neye alet olduğunu görünce pişman oldu. Sanat fuarına katılanların onlarca kuşak gerideki atalarını bulmak için antik DNA avına bile çıkmıştı. Yaratıcılıkla ilişkili olduğunu test edeceği genleri kuşaklar boyu takip etmeye çoktan başlamıştı. Araştırmalar tüccarların eline geçince işin ucu mutluluğa değil sonsuz eşitsizliğe varacaktı.

Davet

Hava kararmış, Sultanahmet'teki beş yıldızlı otelde davet başlayalı yarım saat olmuştu. Konuklar, büyük davet salonunun girişine yerleştirilmiş süslü kokteyl masalarının etrafında sohbet ediyorlardı. Esra omuzlarını açıkta bırakan dar siyah bir gece elbisesi giymişti. Her zamanki gibi göz alıcıydı. Cemil'le birlikte girişte karşıladıkları tüm davetlilerle sohbet ediyorlardı. Kendi aralarındaysa neredeyse hiç konuşmamışlar, davete gelene kadar yol boyunca tartışmışlardı. Esra mecbur kalmadıkça adamın yüzüne bakmıyordu. Cemil'in gerçekten nankör olduğunu düşünüyordu. Onu bugünlere taşıyan eski karısı değil oydu ama mülkler öbürüne alınıyordu. Belki Begüm'ün üzerine aldırdığı daha başka binalar ve arsalar da vardı. Esra, Begüm'ü asalağa, kızı Sibel'i de babasını annesinden ayırdığı için küçük öfke patlamaları yaşayan ergenlere benzetiyordu. Mağduru oynayan bu ikiyüzlü ana kız, Cemil'in yakasından düşmemenin pek kârlı olduğunu biliyor, Esra'nın resmi karısı olarak üzerine yapılamayacak ne varsa kapatmanın telaşıyla etrafa saldırıyorlardı. Tüm engelleme çabalarına rağmen Esra foyalarını ortaya çıkarmış, sıkı iz sürerek yer altının haritasını çıkarmıştı ama şimdi mücadeleyi Burak yüzünden kaybetme riskiyle karşı karşıyaydı. Cemil olanları öğrenmeden haberi durduramazsa kocasını sıkıştırıp mal paylaşmaya zorlama şansı kalmayacaktı. Cemil'in kendisini terk edeceğinden şüpheleniyordu ve adam

bunu yapmakta haklı gözükecekti. Esra'ysa hem aldatılmış, hem seçimlere kadar kullanılmış, hem de yaptığı işle geçinemediği için çıktığı basamakları beşer onar geri inmiş bir halde ortada kalacaktı. İçinde kopan fırtınaları gizleyerek başını kendinden emin bir edayla yana çevirdi. Seçim koordinasyonundan sorumlu Nur da davetteydi. Kadın konukları masalarına yerleşmek üzere yemek salonuna yönlendiriyordu. Denize düşen yılana sarılır misali ondan yardım istemişti. Bu işi sessiz sedasız çözse bile Nur'a gebe kalacaktı. Her şekilde bu iş kötü olmuştu ama toparlamaya mecburdu. Nur'un da istemediği kadar açığı vardı. Esra belki sonunda kazançlı bile çıkardı.

Esra kokteyl alanındaki davetliler bir bir içeri alınırken yeni gelen davetli var mı görmek için merdivenlere baktı. *Gündem* gazetesi patronu Necmi ortalıkta yoktu. Bir süre daha kokteyl alanında bekledikten sonra, dışarıda neredeyse konuk kalmayınca yemek salonuna yöneldi. İçeride beyaz örtüler serili on iki kişilik yuvarlak yemek masaları vardı. Kırmızı halı kaplı salonun girişinde görevliler konukların ismini sorarak adlarına ayrılan masalara yönlendiriliyorlardı. Esra salon kapısına yaklaştığı sırada merdivenlerden inen takım elbise giymiş bir adam gördü. Jöleli saçlarını geriye doğru taramış genç adam, önü açık beyaz gömleğinin üzerine giydiği siyah takım elbiseyle çok şıktı. Zor tanıdığı hoş görünümlü adam Burak'tı.

Esra gözlerini kıstı. Burak gelince Necmi'nin fotoğraflardan haberi olmadığını umacak bir durum kalmamıştı. Necmi'nin İstanbul Belediye Başkanlığı'nın kaderini değiştirecek bir haber yakalayınca bunu basmak yerine taviz koparmakta kullanmasını bekliyordu. Olan buysa Burak patronundan haber getirmiş olabilirdi. Hızla başını Nur'un merdivende konukları karşılayan asistanına çevirdi. Kadına gelmesini işaret etti. Asistan kadın koşar adımlarla Esra'nın yanına geldiğinde ona Necmi'nin kendi yerine muhabirini gönderdiğini, gelen misafire arkada bir sandalye ayarlamasını söyledi ve bu bilgiyi Nur'a hemen iletmesini istedi. Cemil'le aynı masada ancak patron oturabilirdi

ve pazarlık olacaksa daha başlamadan Burak'a yerini bildirmesi icap ederdi.

Esra arkasını döndü ve salınarak masasına doğru yürüdü. Cemil yanındaki bir milletvekiliyle sohbet ediyordu. Esra, kocasının yanına gidince adam konuşmasını keserek ayağa kalktı ve oturması için karısının sandalyesini çekti. Kadın gözucuyla o sırada Burak'ın garson eşliğinde arka masalardan birine oturuşunu izliyordu. Evsizler dosyası, Kapalıçarşı haberi ve aşk skandalı... Üç lokmayı birden yutmaya çalışan hırslı adamın boğulmaktan korkmaması büyük toyluktu. Gözlerini kıstı ve daha son kozunu kullanmadığını düşündü. Nur yanlarına doğru gelirken Cemil'e doğru eğildi.

"Ben lavaboya gidiyorum. Nur biraz önce gelen gazeteciyle ilgilenecek. Etkili bir muhalif olduğunu duyuyorum."

Ardından doğruldu ve gülümseyerek salon çıkışına yürümeye başladı. Nur'la sahte gülümsemeler saçarak yan yana geçtiler. Kadının muhabirle yapacağı pazarlığı Cemil'e haber vermeyeceğinden hiçbir zaman emin olamayacaktı ama Nur sorunu sonranın işiydi. Ardına kadar açık çift kanatlı masif salon kapısından çıkmadan önce Esra arkasını döndü. Nur'un Burak'ın oturduğu masaya yerleşmesini izledi. Sonra bodrum kattaki davet salonundan kokteyl alanına çıktı. Adımlarını hızlandırdı ve merdivenlerden yukarı çıkarken saate baktı. Önemli bir işi vardı. Çok hızlı hareket etmesi ve yakalanmaması gerekiyordu.

Esra kırmızı halı kaplı merdivenlerden çıkıp otelin lobisine yürürken sürekli arkasını kontrol ediyordu. Cemil de, Nur da meşguldü ve o anda peşinden gelen ya da otele girerken karşılaştığı kimse yoktu. Birileriyle göz göze gelmemek için başını öne eğdi ve otelin kapısından dışarı çıktı. Girişteki cam sundurmanın altında bekleyen siyah üniformalı kapı görevlisi başını Esra'ya çevirip baktıktan sonra tekrar önüne döndü. Esra, ayaklı sarı gece lambalarının aydınlattığı dar sokağın köşesine yürüdükten sonra başını kaldırıp karşıya baktı. Gabriel'in bahsettiği kafe tam karşısındaydı.

Araba farları ve otelin ışıkları otuz metre ilerideki kafenin yerlere kadar uzanan cam cephesine yansıyordu. Esra otelin köşesinden karşı kaldırıma geçti ve kafenin yanındaki geçide girdi. Solda kepenkleri inmiş bir halıcı vardı. Gabriel'in tarif ettiğine göre dar geçit, arkada yerleri mermer mozaik kaplı bir avluya açılıyordu. Esra geçidin duvarlarına tutunarak arkadaki karanlık avluya geçince etrafa bakındı. Hiç hareket yoktu. Avluda soluk bir yer lambası, güneş şemsiyelerinin altında bir iki ahşap bank vardı. Gözleri Gabriel'in bahsettiği girişi aradı. Etrafında bir tur döndükten sonra avlunun ortasındaki yeşilliklere doğru yürüdü. Temkinli hareket ediyordu. Siyah demir bir tırabzanın ucunu son anda fark edince rahatladı. Gabriel'in tarif ettiği tırabzan yeşilliklerin arkasında kaldığı için az daha Esra'nın gözünden kaçacaktı.

Usulca tırabzanın ucunu tutup aşağı baktı. Bir metre genişliğindeki ahşap kalaslardan yapılmış yamuk basamakların sonu karanlığa gömülüyordu. Karşısında zamanında iki katlı olduğu üst kat penceresinden anlaşılan bir antik cephe kalıntısı vardı. Zamanında heybetli bir yapı olduğu cephenin yüksekliğinden anlaşılıyordu. Esra merdivenden ilk adımını atarken topuklu ayakkabılarla düşmemek için eğreti tırabzana yapışmıştı. Tedirginlik içinde basamakları inerken durmadan arkasını kolaçan ediyordu. Girişe indikçe yoğun bir nem kokusu duydu. Aynı kokuyu Çuhacı Han'daki dehlize inerken de almıştı. Topuklarının altında gıcırdayan on beş kadar ahşap basamağın sonunda merdiven sahanlığına indi. Etraf öyle ıssızdı ki ürperdi. Artık önünü hiç göremediği için ve avludan kendisini göremeyecekleri kadar aşağıda olduğundan cep telefonunun ışığını açtı. Başını yukarı kaldırınca Gabriel'in tarif ettiği kemerli girişi gördü. Üzerinde yeşillikler bitmiş kemerin hemen üstünde büyük bir pencere boşluğu vardı. Gabriel ona merdivenlerin büyük bir odaya açıldığını ve onu burada beklemesini yazmıştı. Kendi de dehlize arka sokaktaki kebap lokantasının içinden girecek, yer altından yanına gelecekti. Esra telefonunun ışığını yere tutarak kemerli

kapıdan girdi, son basamaktan inerek odanın engebeli zeminine adımını attı. Bizans'ın efsane yapılarından biri olan Magnaura Sarayı'ndaydı.

Esra telefonunun ışığını oda duvarlarında gezdirdi. Arkasında içeri girdiği kemerli kapı, önünde yukarı çıkan dik merdivenler, solundaysa başka bir odaya açılan geçiş vardı. Esra tüm girişleri görebileceği kör bir köşeyi gözüne kestirdi, duvar dibinde beklemeye başladı.

Oda küçüktü ve tuğla kaplı bir kutuyu andırıyordu. Gabriel'in söylediğine göre saray odalarını kebapçı temizletmiş, tavanına devasa bir avize takmıştı. Esra telefonun ışığını tutunca avizenin kristallerinin parladığını gördü. Aklına Begüm'ün satın aldığı binalar geldi. Altındaki toprak temizlenince ortaya nasıl güzel yapılar çıkabileceğini şimdi kendi gözüyle görüyordu. Metruk bir bina fiyatına bir Bizans sarayı ya da sarnıcı satın almış olmanın hiç de fena bir fikir olmadığını düşünmeye başladı. Belki bu binalardan kendine de aldırırdı. Bu, Gabriel'in ona anlatacağı şeyin ne olduğuna da bağlıydı.

Esra buraya özellikle de bugün gelmesinin riskli olduğunu biliyordu ama Gabriel anlatacağı şeyin çok önemli olduğu konusunda ısrar etmişti. Esra heyecan ve tedirginlik içinde ürperdi. Kocası ve elinde skandal çıkaracak fotoğraflar olan bir muhabir sadece otuz metre gerisindeydi. Farkında olmadan nefesini tutuyordu. Gabriel'in sesini duyduğunda nefesini bıraktı. İçinde onu yeniden görme isteği olduğunu inkâr edecek değildi.

Gabriel onu odanın karanlık bir köşesine sinmiş beklerken görünce sessizce yanına geldi. "Merhaba Esra. Gelebildiğine sevindim," dedi. "Takip eden olmadı değil mi?"

"Hayır. Buraya ışık yakmadan gelmek imkânsız ve biri ışık açsa fark ederdim."

Gabriel, "Tamam o zaman," dedikten sonra kadına elini uzattı. "Arka tarafa geçelim!"

Esra adamın elini tuttu ve odanın sol tarafındaki büyük kemerli kapıdan içeri girdiler. Gabriel önde telefonun ışığını tu-

tarak etrafı aydınlatıyordu. Çok yüksek tavanlı ve iki kişinin ancak geçebileceği kadar dar bir koridora çıkmışlardı. Zemine serilmiş sunta parçalar üzerine basınca yerinden oynuyordu. Gabriel bir çukura düşmemek için temkinli gidiyor, zemini tek ayağıyla bastırarak kontrol ediyor ve sağlam suntaları seçerek ilerliyordu. Esra da Gabriel'in bastığı yerlere basarak arkasından yürüyordu. Beş metre kadar ilerledikten sonra dar koridor bir galeriye açıldı. Çıktıkları galeri de başka galerilere açılıyor, tavandaki kemerler sanki içe içe geçiyordu. Duvarlardaki bazı oda geçişleri tuğla örülerek kapatılmıştı. Nereye gittiğini iyi biliyor izlenimi veren Gabriel galerilerden birine girdi ve göz göz saray yapısında en dibe ilerleyerek çok geniş bir odaya çıktı. Odanın ortasına gelince durdu.

"Burası iyi. Geniş ve gözlerden uzak."

Esra, Gabriel'in elini bıraktı.

"Umarım öyledir. Görmeyi istemeyeceğin herkes yukarıda. İnanmayacaksın ama davete Burak da geldi."

"Burak mı?" dedi Gabriel gözlerini açarak. "Aşağılık herif! Ne istiyormuş?"

"Konuşmadım ama Nur'u onun başına diktim. Nur seçim kampanyasının iletişimini yönetiyor. Basınla arası çok iyidir."

"O adamı durdurmamız lazım," dedi Gabriel.

"Bunun için buradayım. Beni ne söylemek için çağırdın?"

Gabriel elini cebine soktu, kotunun dar cebinden küçük bir kutu çıkardı. Esra adamı izliyordu. Gabriel kadife mücevher kutusunu açıp cebinden bir yüzük çıkardı, Esra'nın elini tuttu ve yüzüğü narin parmağına geçirdi.

"Bu senin..."

Esra cep telefonunun aydınlattığı loş odada parmağına bakıyordu. Bu, parmağından çaldırdığı yüzüktü. Başını kaldırıp adama sorgulayan gözlerle baktı.

Gabriel, "Soran olursa kaybettiğin yüzüğü Aryoların yeniden yaptığını söylersin ki bu doğru. Bir konuda haklıydın. Bu yüzüğün birden fazla kopyası var ama her birinden dünyada

sadece bir tane var derken ben de doğruyu söylüyordum. Her yüzük iç tarafındaki pırlanta sayesinde tektir."

Esra, Gabriel'in ne demek istediğini anlamadı. Gözlerini kısmış adamın devam etmesini bekliyordu.

"Haydi Esra, ne iş yaptığımı biliyorsun. Bu dünyada sarmal şeklinde olan ve eşi benzeri olmayan şey ne olabilir?" diye sordu Gabriel.

"DNA mı?" dedi Esra. Şaşkınlıktan gözlerini açmıştı.

"Evet, tabii ki DNA! İç taraftaki pırlantanın içine DNA yerleştirdim."

Esra gözlerini açarak, "Kimin DNA'sını?" diye sordu.

"Bu yüzüğe seninkini."

Esra parmağındaki yüzüğe bakarak, "Genetikçi olduğunu biliyorum ama benim DNA'm sende ne arıyor Gabriel?" diye sordu. Kaşlarını çatmıştı.

"DNA'nı almak benim için çocuk oyuncağı olurdu. Atölyendeki tuvalete girsem DNA'nı bulmak için beş altı saç telini cebime atar çıkardım ama bunu ben yapmadım Esra. Sibel yaptı."

"Nasıl yani?" diye sordu Esra. Her şeyin arkasından onun çıktığını duymaktan bunalmıştı.

"Sibel onlarca kişinin DNA'sını toplamış. Aralarında ikimiz de varız."

"Bunu nasıl yapmış olabilir ki?"

"Bir hafta önce modern sanat fuarına gelen herkesin DNA'sını çıkarmışlar ve kaydetmişler. Bunun için vestiyerdeki saçları, küllüklerdeki izmarit ve kadehlerdeki tükürükleri toplamaları yeter. Eminim şu anda bile organizasyonunu yaptıkları her davette veri topluyorlar."

Esra donup kalmıştı. Sibel'in bir etkinlik şirketi olduğunu biliyordu ve bu gece katıldığı davet gibi onlarca organizasyonu o düzenliyordu. Ve yer altındaki çılgın partileri de. Gabriel'in söylediğiyse gerçekten akıldışıydı ama öte yandan her şey yerli yerine oturuyordu. Belki yüzüğünün çalındığı gece nerede olduğunu bu sayede bilebilmişlerdi ve telefon bile çekmeyen gözlerden ırak

bir yerde onu masaj salonuna kadar takip edebilmişlerdi. Bu durumda yüzüğünü Sibel çaldırmıştı.

Esra, "Bu çok ciddi bir itham. Bunu nasıl anladın?" diye sordu emin olmak için.

"Birlikte işaret kazıdığımız kemikler laboratuvarıma gelince üzerlerindeki kodları çözdüm. Kodun bir bölümünde kemiklerin sahibinin adı şifreliydi. Kendi DNA kodumda adımı deşifre ettim: Ali Gündüz."

Esra o gece sanat fuarında olanları hatırlayarak, "Benimle tanıştığında bu ismi vermiştin. Hatta garson soyadını sorduğunda şaşırmıştık. Ve ikimiz de bir şeyler içmiştik," dedi şaşkınlık içinde. Sonra elini alnına koyarak, "Her seferinde daha akıl almaz şeyler ortaya çıkıyor. Peki bunu ispatlayabilir misin?" diye sordu.

"Senden başka birinin şikâyetçi olması lazım. O zaman ispatlarım."

Esra cevap vermedi. Düşünüyordu. Bir an ikisi de sustu. Sonra Esra, "Peki, benden çaldıkları yüzükte kimin DNA'sı vardı?" diye sordu.

Gabriel başını iki yana sallayarak, "Dört yüz yaşlarında yetişkin bir erkeğe ait ama kimin olduğunu ben de bilmiyorum. Eski kemiklerde isme ayrılmış yerlerde 'Anonim' yazıyor," dedi.

Esra iyice şaşırmıştı.

"Kimin olduğunu bilmediğin bir DNA için mi bunca koşturmaca?"

"Sıradan biri olsaydı DNA'yı yüzüğe kopyalamazdım ve bunca koşuşturma da olmazdı, öyle değil mi?"

Esra kısık bir sesle, "Peki neden özellikle bu DNA'yı kopyaladın? Kimliğini de bilmiyorsun üstelik," dedi.

"Genetik kimliğini biliyorum ama. Onda bir süredir üzerinde çalıştığım gen kombinasyonu dikkat çekici düzeydeydi. Ancak Sibel de bu DNA'lı yüzüğü çok seviyor anlaşılan," dedi. Sonra meraklı bir ifadeyle Esra'ya baktı. "Yüzük, Sibel onu benden çaldıktan sonra senin eline nasıl geçti peki?"

Esra, "Yüzüğü temizlikçim kocamın ceketinin cebinde buldu," dedi. "Ceketi kuru temizleyiciye vermeden önce ceplerini kontrol etmiş, mücevher kutusunu bulunca bana getirdi. Cemil'in yüzüğü bana aldığını sanmış. Ben de Cemil'in yüzüğü eski eşi için aldığını sandım çünkü çok sık görüşüyorlardı. Tabii Cemil yüzük ortaya çıkınca onu benim için aldığını söyledi. Ben de parmağıma taktım. Sonra Ekin'le gittiğimiz bir masaj salonunda parmağımdan çalındı. O gece sarhoş olduğum için masaj yatağında sızdım. İki gün sonra masözü aramaya otele gittiğimde kadının sınır dışı edildiğini öğrendim. Bu yüzden yüzüğün izini hiçbir şekilde bulamadım. Ancak otel yönetimi kadına ulaşmış. Buraya gelmeden hemen önce masözden yüzüğünü çalanın sana Unkapanı'nda saldıran adam olduğunu öğrendim," dedi. Yüzüğe baktı. "Şimdi sanırım ikimiz de o adamın Sibel'in patronu Halim için çalıştığını tahmin edebiliyoruz."

"Halim Kâtipzade'ye İstanbul'un sur içini kazamayacakları için inşaat hafriyatlarında kemik araması fikrini ben vermiştim. Bizim dükkândan başlama fikrini de... Nedenini biliyorsun. Ama Sibel'in ikinci tepenin altındaki su yolları boyunca yer alan mülkleri satın alarak işi rant sağlamaya çevireceğini düşünmemiştim," deyip ekledi. "Öğrendiklerini kimseye anlatma, Ekin'e bile. Kim öğrenirse kendini tehlikeye atmış olur. Yüzüğü benim için sakla ama takma," dedi. Sonra kadının elini tuttu.

Esra, "Benim artık gitmem lazım Gabriel," dedi tedirginlikle. "Çok az zamanım var. Sana yollattığım paketi aldın değil mi?" diye sordu elini çekerken.

"Hangi paketi?"

"Sana bir kargo yolladım."

"Nereye?"

"Ofisine tabii ki. Evini bilmiyorum."

Gabriel duraksadı. Sonra ofisine gelen kargo kutusunu hatırladı. İçinden bir kafatası çıkmıştı ama gönderen Esra değildi. "Bir kargo aldım. İçinde kafatası vardı. Birileri bana durmadan

kafatası yollar ama kargoyla yollanınca tuhafıma gitti tabii. Ama kargoyu gönderen sen değildin."

"Başka bir isimle gönderdim. Üzerindeki numarayı arasaydın sana anlatacaktı. Aramadın o zaman."

"Aradım ama o her kimse açmadı ve geri de aramadı. Neler oluyor Esra?"

"Gabriel ben Abdullah'ı buldum. Çuhacı Han'dan inip Şerefiye Sarnıcı'ndan çıkmış. Sarnıç ertesi sabah ziyarete kapalı olduğu için içeride bir tam gün beklemiş ama sonunda aşağı inmeye karar vermiş. Ne yazık ki beş metre yukarıdaki kanallardan yere inerken düşüp yaralanmış. Onu yaralı halde bulmuşlar. Sergimdeki bir heykelimin üzerine düşmüş. Heykel zarar gördüğü için beni aradıklarında öğrendim."

Gabriel şaşkınlık içinde kadına bakıyordu. "Şimdi nerede?" diye sordu Esra'yı iki omzundan tutarak.

"Hastanede. Onu ziyaret ettim Gabriel. Abdullah kanallarda bir çocuk kafatası bulmuş, sırt çantasının içindeydi. Seni tanıdığımı ve çantayı sana verebileceğimi söyledim. Karşılığında benden tam altın istedi. Sen söz vermişsin. Ben de altınını verip kafatasını aldım."

Gabriel'in boğazı düğümlendi. "Neden arayıp haber vermedin Esra?" derken sesi titriyordu.

"Seninle bir daha görüşmeyi düşünmüyordum. Bundan sonra da görüşmeyeceğim. Umarım abini bulmuşsundur Gabriel. Bunu tüm kalbimle diliyorum," deyip elini adamın omzuna koydu.

Gabriel sarsılmıştı. Gözünden yaşlar süzülmeye başlayınca başını yana çevirdi. Esra bir süre ne yapacağını bilemeden adama baktı. Rahatlamış mıydı, kederlenmiş miydi yoksa ikisi de mi bilmiyordu. Adamın mücadelesinin çok az bir kısmına şahit olmuştu ama hiç vazgeçmediğini görmüştü. Onun da gözleri doldu. Gabriel'e yaklaştı ve kollarını boynuna doladı. Bir süre hiç konuşmadan öylece durdular. Gabriel başını kaldırıp kadının gözlerinin içine baktı. Esra eliyle adamın gözyaşlarını sildikten

sonra kuzguni siyah saçlarını okşamaya başladı. Ardından dudaklarından usulca öptü.

Gabriel de ona sarıldı. Yavaşça belini kavrayıp onu kendine çekti ve tutkuyla öpmeye başladı. Esra'nın kalbi yerinden fırlayacak kadar hızlı atıyordu. Gabriel'le buradan birlikte çıkıp gitmek için dayanılmaz bir arzu duydu. Sonra sanki aklı dağılıverdi ve adeta bir sarhoş gibi düşünceleri savrulmaya başladı: Ne olurdu gazetede haberi çıksa? Seçim hüsran olsa? Cemil'den ayrılsa? Hatta çulsuz kalsa? Yeter ki sevişselerdi bir on dakika. Ancak korkuları kısa bir süre için çekildikleri siperden acımasızca taarruza geçti. Aklına gitmesi gerektiğini, sarılmaması gerektiğini, geç kaldığını bir bir fısıldadılar. Esra korkmaya başladıkça zihni, anıları arasından en taze olanı bulup çıkardı. O zaman sanki dehlizdeki fotoğraf flaşı yeniden gözünde patlayıverdi. Esra havada uçuşan beyaz ışıklar görür gibi olunca ürperdi. Kollarını gevşetti ve Gabriel'e fısıldadı.

"Geri dönmem gerek."

Gabriel yüzünü Esra'nın boynundan ayırmadan bir süre durdu. Sonra gözlerini açtı ve geri çekildi. Yavaşça kadının elini tutup öptü. Ardından da sırtını dönüp Magnaura Sarayı'nın diğer çıkışına doğru yürümeye başladı.

Haberler

Gabriel sabah telefonuna gelen mesajların çıkardığı seslere uyandı. Hemen komodinin üzerinde duran telefonu eline aldı. Ardı ardına gelen mesajlardan bir tuhaflık olduğunu anlaması gecikmemişti.

Otelde kalıyordu. Yatakta oturdu ve sıkıntıyla kuzeni İlyas'tan gelen bir mesajı açtı. İlyas onunla bir bağlantı paylaşmıştı. Gabriel bağlantıya tıklarken kalbi çarpıyordu. Karşısına *Gündem* gazetesinin haber sayfası açılınca yüreği sıkıştı.

"Kapalıçarşı'nın Dehlizlerinde Bir Kemik Avcısı..."

Gabriel ekranı hızla aşağıya doğru kaydırarak haberi taradı. Haberdeki tek görsel onun üniversitede çekilmiş beyaz önlüklü bir fotoğrafıydı. Endişeyle tekrar haber yazısının başına geldi ve okumaya başladı. Evsizler üzerine bir haber dosyası yapmak için üç gün sokakta yatan bir gazetecinin olayı ortaya çıkarabildiğini okudu. Yazıda, "Çuhacı Han'daki dükkânından gizlice indiği dehlizlerde kemik aradığını söyleyen bilim insanının, Türkiye'nin altın kasasının içine çıkan gizli geçitleri arıyor izlenimi verdiği" yazıyordu. Esra ise yazının hiçbir yerinde geçmiyordu. Gabriel, Esra'nın kendini Nur sayesinde kurtardığını ve adını bulaştırmadan işin içinden çıkabildiğini tahmin ediyordu. Şimdi kendini kurtarması lazımdı.

Gabriel ayağa kalkıp telefonu yatağa attı. Banyoya yüzünü yıkamaya giderken planlarını aklından geçiriyordu. Böyle bir ha-

ber çıkarsa ne yapacağını planlamıştı ve şimdi hepsini tek tek uygulamaya geçirecekti.

Her şeyden önce bir daha laboratuvara giremeyecekti. Bu yüzden sistemde kayıtlı tüm verileri kopyalamıştı. Elinde antik kemiklerden gelen on bin, yaşayan kişilere ait üç bin DNA kaydı vardı. Gece Esra'nın yanından ayrıldıktan sonra doğru laboratuvarına gidip Abdullah'ın bulduğu kafatası üzerinde çalışmıştı ve analiz sonuçları bugün çıkacaktı. Çok güvendiği asistanı cemaattendi ve sonuçlar çıkınca ona gönderecekti. Sonuçları beklerken de gazete haberine karşı bir tekzip yayınlatmaya çalışacaktı.

Banyoda musluğu açıp yüzünü yıkamaya başladı. Düşünüyordu. Bulduğu kafatası abisine aitse bu işi toparlamak biraz daha kolaydı. O zaman çok geçerli ve ispatlanır bir mazereti olacaktı. Ancak haber üzerine adli soruşturma başlatılırsa ne yapacağını cemaatten bir avukata soracaktı. İkinci gün dehlize indiklerinde tarama izinleri vardı ama ilk gün yoktu. Gabriel havluyla yüzünü kurularken aklına Esra'nın söyledikleri geldi. Belki Abdullah onu kurtarırdı. Abdullah, Şerefiye Sarnıcı ziyarete kapalı olduğu için bir tam gün içeride kilitli kalmıştı. Bu yüzden Abdullah'ın bulunduğu tarih, tarama izinlerinin olduğu güne denk geliyordu. Adamın içeride daha kısa bir süre kaldığını iddia etmek kolaydı. Geriye bir tek kamera kayıtları kalıyordu. Yüzü olmasa da yılların dostluğuna güvenerek Ohannes abiyi arayacaktı. Onno ona asla hayır demezdi.

Gabriel banyodan çıkıp odaya giderken derin bir iç çekti. O sırada biri kapıyı tıkladı. Rahatsız edilmek istemediği için kapının dış tokmağına not asmıştı.

"Müsait değilim," diye seslendi ama kapıdaki ısrarla kapıyı çalmaya devam etti. Gabriel üzerine telaşla bir kot pantolon geçirirken kapı tokmağının aşağı indiğini gördü. Hızla gömleğini giymeye çalışırken içeri üniformalı iki adam girdi. Gelenler polisti.

İfade

"İznim var. Haberim de var," dedi Esra. Gümrük muhafaza memuruna ifade veriyordu. Sakin kalmaya çalışsa da sorgulandığı için çok tedirgindi.

Gabriel'i Aziz Aryo'nun şirketinin hissedarı olarak Sirkeci'deki Gümrük Muhafaza Müdürlüğü'nde sorguya çekmişler, sonrasında da Esra'yı ifadeye çağırmışlardı. Floransa'ya gönderilmek istenen mücevherlerden biri hakkında inceleme yapılıyordu.

"Yurtdışına her türlü genetik materyal çıkışı yasak. Söz konusu yüzüğün ayarhaneden sonra genetik laboratuvar incelemeleri yapıldı. Türk vatandaşı İstanbul doğumlu Gabriel Aryo, ifadesinde yüzüğün içinde DNA bulunan bir alyans olduğunu ve patentinin kendisine ait olduğunu beyan etti. Yüzüğün genetik materyal çıkışı için değil taşıyıcısına özel bir nişan yüzüğü olarak tasarlandığını belirtti. Söz konusu DNA'nın size ait olduğunu, rızanız ve izninizle bu işlemin yapıldığını biliyor ve kabul ediyor musunuz?"

Esra sakin kalmaya çalışarak cevapladı.

"Evet, Gabriel Aryo bu yüzükte senin DNA'n var dedi bana. Gerçekten de var mı orasını bilemem. İsterseniz parmağımdakini de inceleyebilirsiniz."

Gümrük muhafaza memuru, "Gabriel Aryo'yla nasıl bir münasebetiniz bulunuyor?" diye sordu imalı bir ses tonuyla.

Esra duraksadı. "İş arkadaşım. Abisi Aziz Bey'in de yıllardır müşterisiyim," dedi. "Eşim bana bu alyansı hediye etti ancak kaybettim. Durumu Aziz Aryo'nun eşi Nikol Hanım'a haber verdim. Aziz Bey yurtdışındaydı. Nikol Hanım istersem yüzüğün aynısını yapabileceklerini söylemişti. Sonra benim yüzüğüm bulununca buna gerek kalmadı. Yüzük boynumdaki kolyede," dedi gömleğinin içinde durduğu için gözükmeyen zincire takılı yüzüğü göstererek. "Bu arada Nikol Hanım yenisini yaptırdıysa ben almayınca satmış olabilir. Sonuçta yüzüğün hiçbir yerinde adım yazılı değil."

Gümrük muhafaza memuru başını salladı.

"Size birkaç evrak imzalatacağım Esra Hanım. Arkadaşım söylediklerinizi yazıya geçirecek. Onu takip edin lütfen."

Esra başını salladı ve ayağa kalktı. Yalan söylememişti, bunu asla yapmazdı. Gabriel ona boynundaki yüzükte DNA'sı olduğunu söylemişti ama kaç yüzükte ona ait DNA olduğunu bilmiyordu. Bu yüzden kızgındı. Yurtdışına gönderilen bir yüzükte DNA'sı ne arıyordu, bunu ona Gabriel söyleyecekti. Tabii kurtulursa.

O sırada Esra'nın çalıştığı sanat galerisinin sahibesi Işık gülümsüyordu. Keyfine diyecek yoktu. Cristiano Medici heykellerden birini yüksek bir bedel ödeyerek satın almıştı. Işık keyifle heykelin altına satıldığını gösteren kırmızı noktalı bir etiket yapıştırttı. Doğrusu bu gelişmeyi beklemiyordu. Medici'ye onca aracı göndermişlerdi ama hepsi eli boş dönmüştü. Şimdi aniden prensin asistanının onu araması büyük olaydı.

Sanat dünyasında bu alımı duymayan kalmaması için kolları sıvayacaktı. Rönesans'ın ortaya çıkmasında hayati rol oynayan Medici Hanedanı'nın yaşayan bir temsilcisi onun galerisinden bir eser satın almıştı. Bu meslek yaşamının tepe noktası demekti. Esra'nın da...

Müzakere

Esra, avukatı Gönül'le beraber Cemil'in çalışma odasında mal paylaşımını konuşmak üzere hazırdı. Genç kadın sabah konuyu Cemil'e açtığında adamın gözlerinde şimşekler çakmış, seçimlerden önce ne boşanma davası ne de mal paylaşımı konusunda görüşeceğini söylemişti. "Yangından mal kaçırıyorsun. Sürtüklük bu," demişti Esra'ya, yüzüne dahi bakmadan kapıyı çarpıp çıkarken. Bunun üzerine Esra'nın avukatı Gönül, doğrudan Cemil'in avukatı Mert'i arayıp görüşme istemişti. Mert onları oyalamak yerine görüşmeyi kabul ettiğindeyse şaşırmışlardı. Şimdi iki kadın, biraz önce odaya giren Cemil ve avukatı Mert'i selamlamak için ayaktaydılar.

Cemil, Gönül'ün elini sıkmadı, Esra'ya da bakmadan çalışma masasına geçti. Mert iki kadının da nazikçe elini sıkarak selamlaştı, Cemil'in masasının önündeki büyük deri koltuğa yerleşti. Gönül tekrar yerine oturdu. Kendinden emin bir tavırla odadaki her şeyi inceliyordu. İstanbul sosyetesinin "Kafa Koparan" lakaplı kurt avukatı, siyah atkuyruğu yaptığı saçları, sivri çenesi, dolgulu dudakları ve estetik ameliyatlı burnuyla yaşından çok daha genç duruyordu.

Esra bu sırada hizmetli çıkınca kapamak için kapıyı tutarak bekliyordu. Kadın herkese ne içeceğini sordu, Esra isterlerse onu çağıracaklarını, aksi durumda rahatsız edilmek istemediklerini söyledi. Ardından kapıyı kapadı ve konuya girmesi için Gönül'e

baktı. Kimsenin hal hatır sorarak sahte bir nezaket gösterisi yapmaya niyeti yoktu.

Dördü Cemil'in büyük çalışma masasının olduğu camekânlı odada baş başa kaldı. Esra'nın karşısında oturan Gönül, koyu kahverengi gözlerini Mert'e çevirdi. Adam önünde duran evrak dosyasıyla hazırlıklı olduğu izlenimini veriyordu. Cemil'se kimsenin yüzüne bakmadan masasında oturuyordu.

Esra, Gönül'e döndü.

"Başlayalım! Umarım uzun uzadıya görüşmeler yapmaya gerek kalmaz."

Gönül söze girdi.

"Esra Hanım bir süre önce bana Cemil Bey'le ilişkilerinin evlilik kurumunun gereklerince yürümediğini iletti. Biz de Esra Hanım'ın Cemil Bey'den ayrılması için dava açmak üzere hazırlandık, ancak dava tarihini bu görüşmenin seyri belirleyecek. Seçimden önce ya da sonra bize fark etmez, her şekilde davanın sorunsuz geçmesi dileğimiz. Bunun için sulh ile mal paylaşımını konuşmak istiyoruz."

Mert sanki bir mahkeme salonundaymışçasına cevap verdi.

"Cemil Bey adına Esra Hanım'ın dava gerekçesi olarak ileri süreceği konunun ne olduğunu öğrenebilir miyim?

"Aldatma."

Mert beklediği bu cevap karşısında sakindi.

"Bizler bu iddia konusunda üzgünüz. Öncelikle bu iddiayı kesinlikle reddediyoruz. Mal paylaşımına gelince Cemil Bey'in Esra Hanım'la evliliği süresince edindiği bir mal veya servet bulunmuyor. Mülkleri Esra Hanım'la evliliği öncesindedir."

Gönül servet değerindeki Fransız tasarımı deri evrak çantasını açtı. İçinden dosya kâğıdı büyüklüğünde bir fotoğraf çıkardı. Oturduğu yerden hafifçe doğruldu ve fotoğrafı Cemil'e uzattı. Cemil fotoğrafa bakarken yüzünü buruşturdu.

"Bu nedir?"

"Eski eşiniz Begüm Hanım'ın bir mülkünün yer altından çekilmiş üçboyutlu taraması. Çuhacı Han'ın hemen arkasına denk düşüyor."

Cemil gözlerini kıstı.

"Begüm'e ait bir mülkü neden bu toplantıda gündeme getiriyorsunuz anlamadım," dedi fotoğrafı Mert'e uzatırken.

Gönül, "Esra Hanım'la evliliğiniz sonrası aldığınız mülkleri eski karınızın üzerine yaptığınızı düşünüyoruz. Belki kızınızın üzerine de vardır. Biz şimdilik elinizdekine benzer üç mülk tespit ettik. Esra Hanım mülklerin üçünü de istiyor. Anlayışlı olduğumuz için de Begüm Hanım son dönemde üçten fazla mülk edinmişse de feragat ediyoruz," dedi.

Cemil bunu duyunca gözlerini fal taşı gibi açtı. "Başkasının mülkünü mü istiyorsun Esra?" dedi masasından kalkarak. Yavaşça kadına doğru yürürken bir yandan da konuşuyordu. "Ben de ciddi bir konuşma yapacağız sanmıştım. Bu toplantı çok saçma başladı."

Esra, "Evli olduğumuz için bu mülkleri benim adıma yapamadın sanırım. Bunu anlıyorum ama böyle olunca evliyken edindiğimiz bir tane bile mülk görünmüyor. Benim kariyerinde hiç mi payım yok? Edindiklerinde hiç mi emeğim yok? Ben sadece hakkımı istiyorum Cemil," dedi.

Gönül söze girdi.

"Bu üç mülkün üçünde de şu anda hafriyat yapılıyor. Bittiğinde üç mülk de altındaki yer altı su yollarıyla birbirine bağlanacak. Müvekkilim yer altında bu tespiti kendi ziyaretiyle yaptı. Elinizdeki resimde yer altı tünellerinin haritasını açıkça görebilirsiniz. Arsa olanın altında bir de bir Bizans yapısı bulunuyor. Hepsi elimizde dosya olarak da var."

Mert, "Begüm Hanım'ın mülkleri Cemil Bey'i bağlamaz," dedi.

Esra, "Suadiye dışına ayak basmazken Begüm'ün neden Fatih'te bu kadar kısa sürede arka arkaya mülk aldığını anlamak zamanımızı aldı ama anladık," dedi iğneleyici bir sesle.

Cemil, "Hiçbiri doğru değil. Haydi diyelim doğru, bu mülkleri benimle evliyken nasıl senin üzerine geçirip bana yönelttiğin suçlardan arınacağımı da söyle bari," dedi alaycı bir tonla.

Gönül, "Mülkleri kime devredeceğinizi size bildiririz," dedi.

Cemil, "Böyle bir şey olmayacak," dedi sinirine hâkim olmaya çalışarak.

Gönül sakince deri evrak çantasından çıkardığı başka bir fotoğrafı Mert'e uzattı.

"Bu resim Cemil Bey, Begüm Hanım'ın evinden çıkarken çekildi."

Mert fotoğrafa göz gezdirdikten sonra Cemil'e verdi. Cemil resme bakınca güldü.

"Kızımın annesiyle ölene kadar görüşeceğiz. İstersen bir dahaki sefere yanından seni ararım. Bunu fotoğraflarla belgelemek çok komik."

Esra, "Ona alyans alacak kadar yakınlaşmanız ve evinde görüşmeniz bana komik gelmiyor Cemil. Begüm'e aldığın alyansı temizlikçimiz cebinde bulmasaydı ve benim sanarak getirmeseydi beni daha epey uyutacaktın," dedi.

Cemil alyansın bahsi geçince yüzünü buruşturdu. Sibel yüzüğü ertesi gün görüşecekleri Halim'e iletmek üzere kendisine vermişti. Ancak yüzüğü temizlikçi bulup Esra'ya verince ortalık karışmıştı. Cemil de yüzüğü Esra için aldığını söyleyerek ortalığı rahatlatmaya çalışmıştı. Sibel de, Halim de yüzük Esra'ya gidince önce beklemediği kadar çok tepki vermişlerdi. Sonra Esra yüzüğü kaybedip Cemil'in emaneti ondan geri alma şansı kalmadığında da birden işin peşini bırakmışlardı. Bu yüzük her ne ise başına bela olmuştu. Güzel bile değildi üstelik. Esra'ya dönerek sahte bir alınganlıkla, "Onu sana almıştım. Hediye aldığım için bile suçluyum öyle mi?" dedi ellerini havaya kaldırarak.

Bir süre sessizlik oldu. Cemil, Mert'e döndü ve başıyla konuşmaya girmesini işaret etti. Avukat dosyanın kapağını kaldırdı ve iki fotoğraf çıkardı. Gönül, Mert'in uzattığı fotoğrafları eline alırken boynunda asılı duran yakın gözlüğünü taktı. Yüzünde en ufak bir ifade değişikliği olmadan fotoğrafları inceledi. İşi bitince fotoğrafları Esra'ya uzatırken kadının gözlerinin içine

bakıyordu. Esra bir terslik olduğunu anladı. Fotoğrafları aldı ve ne olduğunu görünce yüreği yerinden oynadı. Bu Gabriel'le yer altında sarıldıklarında çekilmiş olan resimlerdi. Burak'ın çektiği resimler...

Esra, "Bunlar ne?" diye sordu bilmiyormuş gibi. Gönül'ün bundan kendisine bahsetmediği için sinirlendiğini hissediyordu.

Cemil güldü. "Burak Bey'in değerli bir çalışması. Davette bana verme nezaketinde bulundu. Aldatma var evet ama bunu ben değil sen yaptın. Sana hiçbir şey vermeyeceğim."

Esra gözlerini kısarak Cemil'e baktı. Nur, Burak'ın çektiği fotoğrafların gazetede basılmasını engellemişti. *Gündem* gazetesi patronu Necmi'nin zaten İstanbul Büyükşehir Belediyesi başkanlığı yarışında tarafı olduğu adayı yıkmasını beklemiyordu ama Nur'un onca açığı varken Esra'yı saf dışı etmek için resimleri kocasına vereceğini düşünememişti.

"Son sözümü söylüyorum. Begüm'e ait üç mülkü istiyorum. Ciddiyetimi sınamamanı tavsiye ederim Cemil. Seçimlere üç hafta kaldı. Sizinse iki hafta vaktiniz var. Eğer olumlu dönüş yapmazsanız Burak'ın çektiği resmi basına kendi ellerimle vereceğimden emin olabilirsiniz. Yer altında ne yapıyorduk onu da detaylarıyla anlatacağım. Beraber dibe ineriz, hiç şakam yok."

Cemil öfkeyle, "Neden bu üç mülke taktın?" diye çıkıştı. "Oturduğumuz evi istemiyorsun da neden onları istiyorsun?" Esra'nın gözlerinin içine baktı. "Kininde boğulacaksın, şu haline bak. Begüm'le tepişirken aklını kullanmayı unutacağın aklıma bile gelmezdi."

Gönül ayağa kalktı.

"Oturduğunuz villa ve Bodrum'daki yazlığı da istiyoruz. İki hafta içinde cevap bekliyoruz."

Mutfak Kapandı

Esra, Ekin'le beraber Unkapanı'ndaki çirkin bir binanın önündeydi. Kemik araması yapılan eski değirmene yakındılar. Esra üç gün önce buraya geldiğinde yaşadığı korkuyu hatırlayınca ürperdi. Sonra adresin doğruluğundan emin olmak için başını kaldırıp sıvasız üç katlı binaya baktı. Her katın pencere çerçeveleri birbirinden farklıydı. Vücudundan dışarı çıkmış bağırsaklar gibi tüm kablo ve boruları cephe üzerinden geçiyordu. Girişte asılı tabeladan şirketin ismini kontrol etti. MTK. Sonra zile bastı.

Ekin, "Mutfak burası. Yabancı işçi çalıştırıyorlar galiba," dedi.

Esra içeride neler dönüyor meraktan ölüyordu. Gabriel'in sorgulanması sırasında verdiği ifadede yüzükteki DNA'nın kendi bilgisi ve izni dahilinde çıkarıldığını söylemişti. Karşılığında da rüyalarında görse inanmayacağı şey olmuş. Medici heykelini satın almıştı. Kuyumculuk şirketinin ortağı olan Nikol gümrükteki sorgulamanın haberini alır almaz onu telaşla arayıp Gabriel'ın sorgulandığını haber vermiş, sonra da teklifini anlatmıştı. Esra işin sonunda yalan söylemeden Medici'ye heykel satmış, Gabriel'i de kurtarmıştı ama bir soruya henüz tatminkâr bir cevap alamamıştı: Yurtdışına gönderilen yüzükte neden kendi DNA'sı vardı? Gabriel, DNA'sının olduğu yüzüğü ona hediye etmişti ama başka bir yüzükte kendisine ait DNA

olması beklediği bir şey değildi. Yüzüğü yurtdışına göndermelerineyse hiç anlam veremiyordu. Gabriel'in söylediğine göre kendi tasarımı olan bir yüzüğe kimsenin bilmediği bir detay olarak onun DNA'sını yerleştirmesi, dünyadaki tüm ustaların eserlerine kendinden gizli detaylar koyması geleneğiydi. Esra'ysa bu cevapta adını koyamadığı bir eksiklik olduğunu hissediyordu. DNA verilerini almak, onun tüm şifrelerine sahip olmak demekti ve böylesi kişisel bir verinin gümrükte yakalanmasından tedirgin olmuştu. Anlamadığı bir şeyler oluyordu. DNA'sını izinsiz alan etkinlik şirketinin mutfağına bu yüzden gelmişti. Bir şeyler dönüyordu ve işin başlangıcı burasıydı. Kapı ziline bir kere daha bastı.

Bir süre sonra kapıyı mavi boneli bir kadın açtığında Ekin elini kapı pervazına koydu.

"Merhaba, mutfağı bir göreceğiz. Büyük bir davetimiz için sizinle çalışmak istiyoruz. Merkezden geleceğimizi haber vermişlerdir."

İrikıyım kadın başını iki yana salladı.

"Benim haberim yok."

"Sorun değil, arar sorarsınız. Biz de o arada hızla bakıp çıkarız."

Kadın, "Giremezsiniz. Yetkili Ahmet Bey burada değil," dedi. Gıdısı kat kat, yüzü somurtuktu.

Esra, "Onu söylüyoruz ya. Arayın Ahmet Bey'i," derken cüzdanını çıkarmaya çalışıyordu.

Kadın sinirle, "Mutfak kapalı. Şu an içeride sadece ben varım. Sizi kim gönderdi anlamadım," deyip kapıyı tam yüzlerine kapatacağı sırada Ekin ayağını araya soktu.

Esra, "Bizi iki dakika içeriye sok. Sonra çıkıp gideceğiz," dedi.

O sırada Esra cüzdanından çıkardığı iki tane yüz lirayı aralıktan uzattı. Kadın bir an durup düşündü. Sonra, "Beş dakikanız var," dedi. Kararını değiştirmesi uzun sürmemişti. "Olur da bu arada Ahmet Bey gelirse ilaçlama şirketinden gel-

diğinizi söyleyeceğim," dedi. Paraya uzanırken Esra geri çekildi. Kapı ardına kadar açılınca Esra banknotun birini kadına uzattı. "Diğeri çıkarken. Önce gezelim." Kadın paranın yarısını alınca ikisi içeri girdiler.

Esra önden koridora daldı. Etrafa bakınarak yürüyordu. Şampanya rengi duvarlara yağ kokusu sinmiş, ucuz kartonpiyer duvar süslemeleri kararmıştı. Sağ taraftaki kapıdan başını içeri uzattı. Burası idari işlerin yapıldığı küçücük bir ofisti. İçeride masa, sandalye ve boş bir dolap vardı. Kapı ağzında duran masanın tek çekmecesini açtı. Toz içindeki çekmecede birkaç ataş kalmıştı. Duvarda da altı gün öncesinin tarihini gösteren eğri duran bir takvim vardı.

Koridorda bekleyen Ekin, kadına, "Mutfak nerede?" diye sordu.

"Aşağıda. Merdivenlerden düz aşağı ineceksiniz!" diye cevapladı kadın eliyle ilerisini işaret ederek.

Ekin mozaik taşlı merdivenlerden inerken Esra da ofisten çıktı. Koridorda bekleyen kilolu kadına, "Şirket kapandı demiştin, değil mi?" diye sordu.

"Evet, kapandık. Neye bakacaksınız bilmiyorum, mutfak da kapalı," dedi kadın. Sonra Esra'nın önüne geçmesi için yol verdikten sonra merdivenlerden inmeye başlayan genç kadını takip etti. Basamakları dizlerini tuta tuta iniyordu.

O sırada Ekin basamakları kararmış merdivenlerden geniş mutfağa inmişti. İçeride uzun metal mutfak tezgâhları, dev kazanlar ve fırınlar vardı. Pencere kenarında dört masa birleştirilmişti. Davlumbazlar, havalandırma boruları, kapı kolları yağ tutmuştu. İçerisini iyi temizlemedikleri belli oluyordu. Ekin kendi çevresinde bir tur dönerek etrafa bakındı. Sonra karşı duvardaki mutfak dolaplarının yanına gitti. Dolap kapaklarından birini açtı ve içine baktı. Boştu. Açtığı çekmecelerde bir iki ıslak mendil dışında bir şey göremedi. Etrafta neredeyse hiçbir şey bırakmamışlardı. Esra arkasından kendisini takip eden kadınla

beraber mutfağa indiğinde Ekin, "İnsanlar ne zaman ayrıldı?" diye sordu.

"İki gün önce. Eşyaları da onlar topladılar," dedi. Sonra eliyle tezgâhı işaret ederek, "Mutfağı ve cihazları bir şirket gelip sökecek. Ben onları bekliyorum diye kaldım," diye açıkladı.

"Yabancılar mı çalışıyordu mutfakta?"

Kadın başını salladı.

"Çoğu Türkmen, Özbek. Azeri de vardı. Türkçe konuşuyorlar da biraz faklı. Ama anlaşabiliyorduk."

Esra, Gabriel'in anlattığı gibi gizli kapaklı bir iş yaparken yabancı çalıştırmanın mantıklı olduğunu düşünüyordu. Sibel sadece maliyeti ucuz olacağı için değil, kendileri kaçakken burada yapılanı ihbar etmeyecekleri için yabancıları özellikle seçmiş olmalıydı. Üstelik Türk ressam ve piyanistleri Özbek biri ismen bilemez, topladıkları saç ve izmaritlerin ait olduğu kişinin adı onlara bir şey ifade etmezdi.

Esra,"Peki, sigara izmaritlerini nerede topluyordunuz?" diye sordu.

Kadın, "Küllüklerde. Ama sigarayı dışarıda içiriyorduk," dedi eliyle bahçeyi göstererek.

"Onu sormuyorum," dedi Esra.

"Ne soruyorsun anlamadım," dedi kadın. Sonra saatine baktı. "Yalnız çabuk olun."

Esra onun detaylardan haberi olmadığını düşündü. "Bir de bahçeye bakalım," dedi. Sonra arka bahçeye açılan mutfak kapısına yürüdü. Boyası sararmış ahşap kapının üzerindeki anahtarı çevirip şişmiş kapıyı açmaya çalıştı. İrikıyım kadın arkadan yetişti ve güçlü kollarıyla kapıyı kanırtarak açtı. Esra ve Ekin birlikte bahçeye çıktılar.

Arkada iki tabure, bir de ters çevrilmiş plastik içecek kasası vardı. Daracık arka bahçe perişan haldeki bir gecekondunun derme çatma duvarına bitişikti. Yandaki iki binadan sarkan çamaşırlar neredeyse yüzlerine değecekti. Yere plastik su şişeleri ve izmaritler atılmıştı. Ekin içgüdülerine uyarak köşede duran

plastik çöp kovasının pedalına bastı. Kapak açılınca çöp kovasının içindeki ucuz siyah poşetin plastik kokusu burnuna çarptı. İğrenmişti. Şişeyi yüzünü buruşturarak atarken çöpte bir kadeh ayağının alt kısmını gördü. Kırık kadeh bir poşetin içindeydi. Hizmetli kadın Ekin'in arkasından öne atıldı. "Bana ver atayım. Bak bunu boşaltmayı unutmuşlar," diyerek hemen eğilip çöp kutusundaki siyah poşeti çıkardı.

Esra, kadına elini uzattı. "Poşeti biz atarız. Zaten çıkıyoruz," dedi elini uzatarak. "Paranı verip gidelim artık."

İri kadın kara renkli plastik poşeti Esra'ya uzattı ve paranın kalanını kaptı. "Sizi bahçeden çıkarayım, öne dolanmayın artık. Yakalanacağız yoksa," dedi. Sonra cebindeki anahtarlıktan ince metal bir anahtarı ayırdı. Önden giderek köşedeki demir parmaklıklı bahçe kapısının kilidini açtı. Ardından Ekin ve Esra'yı adeta kovalar gibi çıkardı. Kapıyı kaparken ayaklarına sürünen kedi neredeyse kapanan bahçe kapısına sıkışıyordu.

İki kadın hızlı adımlarla demir bahçe kapısından çıktılar. Taşlarının arasında otlar bitmiş eğimli patikadan binanın girişine doğru çıkarlarken Esra, elindeki siyah poşeti kokusunu duymamak için kendinden uzakta taşıyordu. Ekin, "Öyle yüzünü buruşturma. Bu çöp çok değerli. Tam iki yüz lira," dedi gülerek.

Esra başını iki yana salladı. "Hiç sorma! Üstelik delik," dedi poşetin altından damlayan pis suyun bıraktığı ize bakarak.

Ekin söylendi. "Kapanacağını bilseydik birkaç gün önce denetime gelir, her yeri didik didik ederdik. Davet şunun şurası birkaç gün önceydi. Sibel elini amma da hızlı tutmuş."

Esra, "Bu haliyle burada ne olduğunu ispatlamak imkânsız ama zaten burada denetleme yapıp bu işi bildiğimizi açık edemezdik," dedi. Sonra da elindeki poşeti leke dolu pütürlü betona koydu, dikkatle ağzını açtı. İçini görebilmek için poşetin kenarlarını kıvırdı.

Ekin, "İçindekileri yere dök! Zaten poşet kapkara. Hiçbir şey göremiyoruz," dedi.

Esra poşeti yerden aldı, yakındaki çöp konteynerini kendine siper edip diz çöktü. Sonra poşetin içindekileri yere döktü. İzmaritler, yenmiş bir elma, meyve çekirdekleri, saçlar, ıslanmış fişler etrafa saçıldı. Bir de kırık kadeh...

İkisi de gözlerini kadehe dikmişlerdi.

Esra, "İşte! Kilitli bir poşet içinde..." dedi kadehe bakarak. Ucundan tutup havaya kaldırdığı şeffaf poşete baktı. Kadehin sapı dışındaki kısmı neredeyse paramparça olmuştu. Poşetin içinde bir kâğıt vardı.

Ekin, "Böyle ucuz bir yemek firmasında birinci sınıf kadehle servis ha!" dedi iğneleyici bir sesle.

Esra poşetin kilidini açtı. Elini kesmemeye çalışarak kadehin sapını çıkardı ve poşette kalan cam parçalarını kaldırıma boşalttı. Sonra ıslak poşetin içine yapışmış kâğıdı ucundan çekti. Kâğıdın birbirine yapışmış katını açarken, "Tükenmezle yazmışlar ama yazılar dağılmamış," dedi.

Ekin meraktan poşetin içine düşecek kadar eğilmişti. "Ne yazıyor?" diye sordu.

"2 Mayıs 2019. Aynur Güner. İstanbul Sanat Fuarı," dedi. "Kadehi kullanan tanınmış bir oyuncu. Kadını sanat fuarında görmüştüm ve ayaküstü sohbet etmiştik. İnsanların verilerini çaldıklarından artık eminiz."

"İnanılır gibi değil," dedi Ekin hayretle başını sallayarak. Doğruldu.

Esra, "DNA'sı çalınanlar tek tek seçilmiş Ekin. Hepsi paranın sahip olamayacağı bir şeye sahiplerdi: iyi bir soya... Davette sadece Türkiye'nin köklü aileleri vardı. Aynur Güner'in annesi Türkiye'nin en önemli ressamlarından biriydi. Dayısı da ünlü bir yazardı. Ailesinde müzisyenlerden bakanlık yapmışlara kadar kimi istersen var," dedi. Poşetin ağzını kapatıp yavaşça ayağa kalktı.

Ekin de ayağa kalktı. Esra'ya dönerek, "Sence bu kadının DNA'sından da yüzük yaptılar mı?" diye sordu.

"Sanmam. Yüzükleri Gabriel yapıyordu," dedi Esra. Sonra sustu. Birden Ekin'in sorusu hiç aklına gelmeyecek bir bağlantıyı çağrıştırdı. Gabriel davetlerden çalınan DNA'ları yüzüklere yerleştirip yurtdışına mı yolluyordu? Kendi DNA'sı da bu yüzden mi yurtdışına gönderilirken yakalanmıştı? Gümrük sorgusunda ona yüzüğün Floransa'ya yollandığını söylemişlerdi. Gabriel'in Medici'yle telefonlaşacak kadar yakın olmasının sebebi bu muydu? O zaman Halim'in çaldığı verileri o da Halim'den mi çalıyordu? Bu durumda Gabriel'i gümrüğe ihbar eden kişi Halim miydi? Ve Esra bilmeden bu tehlikeli işe bodoslama mı dalmıştı?

İstanbul'da Rönesans

Sibel altın rengi dekolte bluzunun altına giydiği deri pantolonla çok alımlı görünüyordu. Halim'in yalısına geleli on beş dakika olmuştu. Yalının terasından Boğaz manzarasına bakarak şarabından bir yudum aldı. Halim bir elini teras tırabzanlarına koymuş, kadına doğru yan dönmüştü.

Sibel, "MTK Etkinlik Şirketi görevini tamamladı," dedi Halim'e cilveli bir edayla. İki yıldır birlikte olduğu adama hayranlıkla bakıyordu. Ardından, Halim'e göstere göstere boş yüzük parmağına baktı. Gabriel'in dolabından çaldıktan sonra Esra'ya kaptırdığı yüzüğü annesi için istiyordu. Halim sayesinde yüzüğü kadından geri almışlardı ama adam yüzüğü ona vermemiş, kasasına koymuştu. Oysa o yüzüğü Sibel sadece annesiyle babasının yeniden bir araya gelmeleri için değil, yüzüğün içindeki DNA eşsiz olduğu için de istiyordu. Halim'e dönerek, "Dört yüz otuz yaşında, yetişkin, dâhi, erkek... Onların Leonardo Projesi varsa bizim de Sinan Projemiz var," dedi ve kadehini kaldırdı. "Büyük üstat Mimar Sinan'a."

Proje, Sinan'ın doğum yeri olan Kayseri'nin Ağırnas kasabasında, DNA'larını tespit etmek için halka verdikleri bir ziyafetle başlamıştı. O zaman kasaba halkının genetik yapısından bir kestirim elde edebileceklerini düşünmüşlerdi. Sonraysa büyük mimarın olası akrabalarını değil kendisini bulmak için gerçek kafatasına ulaşma imkânı doğmuştu. Mimar Sinan'ın mezarı açıldıktan sonra kaybolan kafatasının Ankara'daki bir üniver-

sitedeki antik kemik koleksiyonunun arasında olduğunu öğrenmişlerdi. Sonrasında da Ankara'dan İstanbul'a kafatası getirip götürmeler başlamıştı.

Halim purosunu içerken Sibel'i süzüyordu. Kadın konuşmasına devam etti.

"Tıpkı Leonardo gibi Sinan'ın DNA'sını bulup kasabada yaşayan halkın DNA'larıyla karşılaştırabilmek için ne çok bekledik. Tam iki yıl! Ama Ağırnas'taki ziyafetten DNA toplama fikri bizi nerelere getirdi. Bu sayede binlerce kayıt arşivledik."

Halim, Sibel'in konuşması bitince başını terasın ardındaki lüks döşeli çalışma odasına çevirdi. İçerdeki duvarda, Danimarkalı ressam Lorck'un yaptığı "İstanbul Panoraması" adlı eserden alınan Sinan portresi asılıydı. "Onlar nasıl Leonardo'nun portrelerdeki yüzü gerçekten onu mu tasvir ediyor öğreneceklerse, biz de Lorck'un panoramasındaki adam Mimar Sinan mı öğreneceğiz," dedi. İçindense sadece Sinan'ı değil, sıra dışı yaratıcılığa neden olan genleri ve taşıyanların soylarını bulabilmeyi diliyordu.

DNA'yla bilim insanları nesillerce geriye giden soy takibi yapabiliyordu. Halim ve Sibel de yaşayan yetenekli bireylerin soyunu gidebildikleri kadar geriye doğru takip edeceklerdi. Sonra yaratıcılığa sebep olan genlerin nasıl aktarıldığını araştıracaklardı. Sinan bu projenin anafikriydi ama aynı zamanda bu proje Leonardo Projesi gibi yaratıcılığın sırlarına erişme arzusuydu. Halim'in yaptığı onca hafriyat, araştırma yatırımı ve etkinlik şirketi projesi, onu babasının projesini hayata geçirmeye çok yaklaştırmıştı. Anadolu hiçbir coğrafyada olmadığı kadar çok türde farklı Haplo grubu barındırıyordu ve bu kentin gerçek yer altı hazinesi altın değil kemiklerdi. Ve elinde hiç de küçümsenmeyecek çeşitlilikte antik kemik birikmişti, bunlar İstanbul, Asya ve Avrupa'da yaşamış tüm soyların potasıydı.

Sibel, "Ben yine de Leonardocular kadar şanslı olduğumuzu düşünmüyorum. Onlar projelerini dünyanın gözünün önünde gerçekleştirebiliyorlar. Onlarca bilim insanını çalıştırabiliyorlar," dedi.

Halim, "Öyle ama biz de kendimizi o kadar hafife almayalım. Çok iyi olmasak bizim çalıştırdığımız bilim insanını ayartmazlardı," dedi Gabriel'in Leonardo Projesi'ne geçmesini kastederek.

Sibel, "Evet ama biz de Mimar Sinan Türk müydü, değil miydi kavgası çıkacağı için adamın dehâsını araştırmayı açıktan yapamadık. Böyle gizli saklı yapmamıza ne gerek vardı?" dedi.

Halim, Boğaz manzarasına bakarak, "Sinan devşirmeydi ve sonradan Müslüman olmuştu," dedi. "Bazıları onun Karaman Türklerinden bir Hıristiyan olduğunu söylüyor ama bazıları da Ermeni olduğunu düşünüyor. Benim için fark etmez. Hatta aksine şunu soruyorum: Bazı halkların iyi oldukları meslekler genetik yatkınlıktan mı kardeşim? Herkes biliyor Süryanilerin kuyumcu, Çingenelerin müzisyen, Ermenilerin taş ustası olduğunu. Böyleyse çıksın ortaya, bilelim ki faydalanalım! Yoksa bu topraklarda Rönesans nasıl olacak?"

Halim purosundan bir nefes çekti ve devam etti.

"Bakma sen, İtalya'nın da bizden hiç farkı yok. Leonardo da Vinci'nin annesi Caterina'nın Konstantinopol'den getirilen bir köle olduğunu söyleyenler var. Da Vinci'nin anası İtalyan asıllı çıkmasın da bak nasıl yer yerinden oynuyor. Tabii bunu açık etmeyeceklerini hepimiz biliyoruz." Arkasını döndü ve duvarda asılı Lorck'un panoramasına baktı. Arkasında Mimar Sinan'ın kafatasının kilitli olduğu kasa saklıydı.

Cumhuriyet'in erken dönemlerinde Mimar Sinan'ın mezarını açarak kafatası ölçülerini alan antropolog Aziz Kansu'nun notlarını bir arşiv görevlisi yıllar sonra bulmuştu. Halim, notları el altından satışa çıkaran arşiv görevlisine servet ödemiş, sonra ilk işi bu ölçümlerin tarif ettiği kafatasını Ankara Üniversitesi'ndeki kafatası koleksiyonundan aratmak olmuştu. Adamlar binlerce kemiği tarayamayınca Halim özel bir antik DNA laboratuvarı kurmuş, Ankara Üniversitesi'ndeki bütün kemik koleksiyonunu tek tek kodlayıp İstanbul'a getirtmişti. Gelen tüm kafataslarını da Gabriel'e analiz ettirmişti. Sonra kemikleri üniversiteye DNA

çalışma sonuçlarıyla birlikte geri vermiş, bu arada istediğini de bulmuştu. Buldurduğu kafatası Kayseri'nin Ağırnas kasabasında yaşayanlarla uyumlu çıkınca kime ait olduğunu söylemeden DNA'yı detaylı incelemeler yapmak üzere Gabriel'e vermişti.

Süryani genetikçi, yaratıcı insanları genlerinden tespit edebilecekleri bir yöntem üzerinde çalışıyordu. Halim de Gabriel'e zaten bu yüzden iş teklif etmişti. Gabriel iki yıl Halim'e büyük hizmette bulunarak takdirini kazanmıştı. Rakip tarafa geçmeye kalkıp Mimar Sinan'ın DNA'larını kopyalayana kadar ona çok da güveniyordu...

Halim, "Gabriel bu topraklara ait yeteneklerin genlerini kopyalayıp yüzüklerle Floransa'ya yollayacaktı. Ondan başka kimsenin yüzükle genetik malzemeyi yurtdışına çıkarmak aklına gelmez. Yüzüğün patenti olmasa Gabriel'in ne yaptığını hiçbir zaman fark etmeyebilirdik, bu yüzden şanslıyız. Bir süredir onu takipteydik ve yakalamak üzereydik ama Esra'nın adamın başını ipten kurtarması büyük talihsizlik oldu. Kadın ihbarımızı dikkate alan gümrük memurlarını da zora soktu," dedi ciddi bir ifadeyle. Adamın salıverilmesinden memnun olmadığı yüzünden okunuyordu.

Sibel, "Yüzükten Sinan'ın yerine Esra'nın genlerinin çıkmasını da hiç anlamadım. Ona özel yaptı galiba," dedi gözlerini kısarak. Boğaz'dan esen ılık rüzgârda saçları uçuşuyordu. "Bu iki rezilin aşk kaçamağı midemi bulandırıyor. Babam ondan ayrıldıktan sonra tüm bunları kötü bir anı olarak hatırlayacağız."

Halim, genç kadına baktı. Ergen gibi annesiyle babasını birleştireceğine inanmasına şaşırıyordu. Ellerini havaya kaldırarak, "Hiçbirimiz Cemil'in kaybetmesini istemeyiz. Ben içeri giriyorum. Boğaz keyfin bitince yatak odasına gel!" dedi.

O sırada bir polis, Halim'in yalısına girmek üzere ekip arkadaşlarına haber verdi. Arabadan indikten sonra üniformasını düzeltti. Halim'in kasasında saklı bir kutuyu ve bir yüzüğü almak için Kâtipzade yalısının girişine doğru yürümeye başladı.

Su Çiçeği

"Şehrimizin dünyaya tanıtılmasında böyle sergiler büyük önem taşıyor," dedi kültür bakanı. Esra'nın At Meydanı olarak da bilinen hipodromdaki enstalasyonunun basın tanıtımına uğramış, kısa bir konuşma yapıyordu.

"Bugün İstanbul'u hem İstanbullularla hem dünyayla buluşturmak için buradayız. Bienal kapsamında Esra Hanım'ın sergisini açmaktan çok memnunum. Hepinize Bienal için düzenlenen tüm sergileri gezmenizi öneririm," dedi. Konuşması bitince basının sorularını beklemeden Cemil'e ve Esra'ya döndü. Çiftin elini sıkıp korumalarıyla açılıştan ayrıldı.

Cemil bakanın kısa konuşmasının ardından mikrofonu eline aldı. Etrafında toplanan kalabalığı görünce miting konuşması yapar bir edayla söze girdi.

"Değerli kardeşlerim, İstanbullular! Hipodrom Latinler tarafından yıkılana kadar şehrin kalbiydi. Bu ilginç enstalasyon şehrimizin tarihini öğrenmemiz için bize ışık tutuyor. Bugün at yarışı izleyen coşkulu taraftarlar çoktan hafızamızdan silindi. Bu meydanda Nika Ayaklanması'nda can veren binlerce kişi de öyle," dedi. Sonra genzini temizledi. Karısının zoruyla, imparatora karşı ayaklanan halkın kıyıma uğradığı bir isyanı anmaktan son derece rahatsızdı. Hipodrom halkın stres atması ve atlı araba yarışları için yapılmıştı ama sık sık imparatora karşı toplu isyanlara sahne oluyordu. Özellikle Nika çok kanlı bittiği için tarihte iz bırakmıştı. Cemil seçimlere yakın böyle anlamsız

mesajlara malzeme olmak istemediği halde bakan geleceği için mecburen tanıtıma katılmıştı.

Bakanla yapacağı açılışa son anda Esra'nın projesini sıkıştırmasıysa inanılır gibi değildi. Bir günde şehrin farklı yerlerine apar topar içi maske dolu lahitler yerleştirilmiş, kampanya koordinatörü Nur, bunca yoğunluğunun arasında bu işle uğraşmak zorunda kalmıştı. Cemil, Esra'yla karşılıklı kılıçları çektikleri müzakere masasından kalkıp ertesi gün böyle bir etkinliğe katılmalarından büyük rahatsızlık duyuyordu ve esas maskenin lahitlerin içinde değil, kendi yüzünde takılı olduğunu düşünüyordu.

Esra, Cemil'in konuşması bitince adamın yanına geldi. Büyük bir alçı lahit yapmış, Mısır Dikilitaş'ının önüne yerleştirtmişti. Lahdin içine on beş tane renkli maske koymuştu ve hepsi, bulundukları yerin altından çıkan kemiklerden elde edilen gerçek veriler kullanılarak modellenmişti. Bu iş için Gabriel'in asistanı DNA veritabanındaki kayıtları kullanarak maskeleri ürettirmiş, kampanya koordinatörü Nur'a ulaştırmıştı. Nur da Mısır Dikilitaşı'nın önüne, Çemberlitaş'taki Konstantin Sütunu'na ve Şerefiye Sarnıcı'nın önüne de içinde maskeler olan lahitler koydurtmuştu.

Basın mensubu bir kadın Esra'ya, "Maskeleri elimize alabilir miyiz?" diye sordu.

Esra, "Elbette! Lütfen alın," diye cevapladı.

"Bunlar gerçekten de İstanbul'da bir zamanlar yaşamış gerçek kişilere mi ait?" diye sordu basın mensubu kadın, hayretle fosforlu mavi maskeye bakıyordu.

"Aynen öyle!" dedi Esra. Muhabir kadının elinde tuttuğu maskenin sahibine ait kemiği, Gabriel hipodromun altından çıkarmıştı. Esra, "Arkasını çevirirseniz ölenin cinsiyetini görebilirsiniz. Bazılarında ölüm sebebi de yazılı," dedi.

Gazeteci kadın mavi maskeyi ters çevirdi. "Kadınmış. Çiçek hastalığından ölmüş," dedi. Çok etkilenmişe benziyordu.

Emanet

Polis, kadife kutudaki paha biçilmez emaneti Halim Kâtipzade'nin kasasından aldığında içinde ne olduğunu kendi de bilmiyordu. Emir çok üstten gelmiş, bu gizli görev için seçildiğinden beri Gabriel, Medici ve Halim Kâtipzade arasında mekik dokuması gerekmişti.

Halim Kâtipzade, Ankara Üniversitesi'ndeki kayıp bir evrakı el altından almak için satıcıyla irtibata geçtiğinde telefon takibine takılmış, sonra olayla ilgisi olan herkes takibe alınmıştı. Gabriel'i takip eden esmer bir adam bile... Aylarca süren kovalamaca bugün sona eriyordu. Polis, amirine emaneti biraz önce teslim aldığını haber verdiğinde adam, "Halim Kâtipzade istemeden memlekete büyük hizmet etti, Allah ondan razı olsun," demiş, devletin yapamayacağı araştırma ve takibi büyük paralar harcayarak onun yaptığını ve böylece çok saygıdeğer bir Türk büyüğünün kayıp emanetinin bulunduğunu söylemişti. Polis amirinin neden bahsettiğini bilmiyordu ama görevi neredeyse tamamlamıştı.

Tüm bu koşuşturmada en çok Gabriel'i takip etmekte zorlanmıştı. Bir süre adam sanki yer yarılmış içine girmişti. Polis, onu bulamayınca peşindeki esmer adamın Gabriel'e zarar verdiğini sanmış, amirinin bunu duyarsa kendisini mahvedeceğini bildiği için stresten kıvranmıştı. Öyle ya da böyle onu sağ salim yakala-

yacağı zaman gelip çatmıştı. Şimdi Gabriel'in yakasına yapışma zamanıydı. Tüm bilgisayar ve kayıtlara el konacaktı. Ve verileri başka her nereye kopyaladıysa öğrenecekti. Telefon sinyallerinden adamın yerini belirlemişlerdi. Gabriel, Karaköy'deydi.

İki Yaratıcı Kişi

Gabriel arabasından indi. Karaköy'de üçboyutlu tarama yapan arkadaşı Alp'in stüdyosuna gelmişti. Her şeyin yedeğini almıştı ve geride bir tek şimdi yapacağı iş kalmıştı. O da bitince buradan gidip İtalya'ya yerleşmeye hazırdı.

Arabadan inerken onca DNA kaydı arasından iki tanesinin eşsiz olduğunu düşünüyordu. Bu kayıtlarda yaratıcılığa işaret etme ihtimali çok yüksek bir gen belirlemişti. Bunlardan biri Mimar Sinan'a aitti. Gabriel, Halim'in hiç ilgisi olmadığı halde onu antik DNA'larla analiz yapmaya teşvik etmesinin nedeninin, Sinan'ın kafatasını bulmak istemesi olduğunu çok sonra anlamıştı. Sinan'ın kafatası, yıllar önce antropoloji müzesi kurulunca sergilenmek üzere alıkonmuş, sonra arşivlerde kaybolmuştu. Halim de bu kafatasını bulana kadar Ankara'daki üniversitenin tüm antik kemik koleksiyonunu taratmıştı. Üzerinde çalışması için verilen kafatasının Sinan'a ait olduğu hiçbir zaman Gabriel'e söylenmemişti ve veriyi kopyalamak gibi bir niyeti yoktu. Sonra Leonardo Projesi kapsamında müstesna bulunan DNA'ların yurtdışına gönderilmesi istenmişti. Gabriel verileri dosyalamışsa da kaybolma riskine karşı fiziksel olarak da tutmak istemişti. Bunun için tasarladığı yüzüklerin alt kısmındaki pırlantaya DNA yerleştirerek veriyi transfer etmeyi planlamıştı. Bir alyans olarak tasarladığı yüzük için patent de almıştı.

O zaman kendi parmağındaki yüzükte Mimar Sinan'ın DNA'sı olduğunu bilmiyordu. Dört yüz yaşındaki bir adamın isminin bilindiğinin farkında bile değildi. Yüzük çalınınca bulduğunun çok önemli bir kişiye ait olabileceğini düşünerek DNA'yı yeni yaptığı bir yüzüğe koymuş ve Medici'nin İstanbul ziyaretinde adama hediye etmişti. Böylece yüzüğü kopyalamış ve güvenli bir yoldan Floransa'ya yollamış olacaktı çünkü kimse Medici'nin üzerini aramazdı. Cristiano Medici egemen bir devlet kuracak, para basabilecek, topraksız bir ülke statüsüyle elçilik kurabilecek yetkilerin sahibiydi. Ancak artık DNA'nın Sinan'ın olduğunu biliyordu ve oyalanacak zamanı kalmamıştı. Gabriel yurtdışına gönderirken gümrükte yakalanan yüzükte ise Esra'nın DNA'sı olduğu için kurtulmuştu. Bir terslik olması durumunda Nikol'den Esra'yı aramasını ve Medici'ye heykel aldırma planını devreye sokmasını isteyerek paçayı sıyırmıştı. Ama şansını daha fazla zorlamadan artık kaçacaktı. En azından yaptığı dört yüzükten biri Medici, diğeri Esra'yla güvendeydi. Alp'le işini bitirip Medici'yle buluşacak, adamın özel uçağıyla İtalya'ya uçacaktı.

Gabriel, Alp'in Karaköy'deki stüdyosunun kapısının önüne geldi. Arabasını durdurdu ve son kalan işini bitirmek üzere araçtan inmek için kapısını açtı. O sırada yüzüne tarif edemeyeceği şiddette bir yumruk indi. Doğrulmaya çalışırken birden acıyla tüm vücudu kasıldı. Koluna bıçak saplanmıştı. Sersemlemiş halde yana dönmeye çalışırken bıçak yeniden vücuduna saplandı. Sivri metalin sırtından geçerken organlarını kestiğini duyar gibi oldu. Nefes alamıyordu. Gözleri kararadı, başı direksiyon simidine düşmek üzereyken esmer adam onu yan koltuğa itti. Gabriel duyduğu tarifsiz acıyla yana devrildi. Adam kapıyı kapatırken o da kendinden geçmişti. Bu yüzden neden sonra araç kapısının açıldığının ve polisin onu çekip dışarıya çıkardığının hiçbir zaman farkında olmayacaktı.

Gezimiz Burada Sona Eriyor

Suzan, prense, "Günlerdir süren gezimiz burada sona erdi ekselansları. İstiklal Caddesi'nin altındaki mezarlığı görmek istemiştiniz," dedi. Adını İtalya'nın ünlü ulusal kahramanı Giuseppe Garibaldi'den alan binanın önündeydiler. Binanın bodrum restorasyonu sırasında yaklaşık bin sekiz yüz yaşında iskeletler bulunmuştu. Günde onbinlerce kişinin üzerinden geçtiği ünlü caddenin altında bir Roma mezarlığı olduğu anlaşılıyordu.

"Benim için çok özel bir geziydi Suzan Hanım. Teşekkür ederim," dedi Medici.

Suzan, "İlgilendiğiniz konuları önceden bildirirlerse üzerinde kütüphane taraması da yaparım ekselansları. Özellikle İtalyan köleleri bir dahaki gelişinizde daha detaylı anlatmayı çok isterim," dedi.

Medici gülümsedi. Buna gerek kaldığını sanmıyordu. O, İstanbul'daki en çok merak ettiği İtalyan'ı bulmuştu.

Milano'da bulunan mezar Caterina'ya ait çıkınca Leonardo'nun anne tarafından akrabaları birden gündeme oturmuştu. Bazı Leonardo araştırmacıları Milano devlet arşivlerinde buldukları bir kayda göre kadının yetim ve öksüz doğan bir Floransalı olduğunu ve altmış yaşında sıtmadan öldüğünü söylüyorlardı. Bazıları ise onun Konstantinopol'den getirilen bir köle olduğunu ve Caterina'nın kölelere verilen genel bir isim olduğunu iddia ediyorlardı. Tabii son ve doğru sözü genetik söylemişti.

Gabriel veritabanındaki yaşayan kişilere ait DNA'lardan Caterina'yla ilişki düzeyi çok yüksek bir eşleme yakalamıştı ancak DNA'nın kime ait olduğunu bilmiyordu. DNA verisinden yüz modellemeyle kadının maskesini de basmıştı ama program henüz iyi çalışmadığı için Gabriel maskedeki yüzü kimseye benzetememişti. Söylediğine göre maske sahibi bile kendini tanımamıştı.

Üç gün önce Gabriel kayıtlara verilen kodları çözerek Caterina'nın yaşayan akrabasının Esra Artun olduğunu bulmuştu. Esra, Leonardo'nun annesi Caterina'nın soyundan gelen, anneannesi İtalyan asıllı bir Levanten'di. Caterina, Konstantinopol'den getirilen bir köle çıkmamıştı ama Konstantinopol'de yaşayan bir akrabası vardı. Medici bu haberden sonra ülkesinin ve İstanbul'un gerçekten de ayrılmaz bir bağı olduğunu düşünüyordu. Suzan'a dönerek, "Bir dahaki sefere İtalyan köleleri konuşuruz o halde," dedi ve İstiklal Caddesi'nden akan kalabalığa baktı.

Suzan usulca yanına geldi ve elini adama uzattı. Her zamanki nazik tavırlarıyla konuştu.

"Ben buradan ayrılıyorum ekselansları. Size hizmet vermek benim için bir şerefti. Huzurunuzdan ayrılmadan önce söylemem gereken son bir şey var. Aldığım bir talimatı yerine getirmem gerekiyor. Yüzüğünüzü sizden alarak yetkililere teslim etmem emredildi."

Medici olduğu yerde durdu ve kadına baktı. Şaşırmıştı. Kadının yüzündeki ifadeyi görünce ciddileşti. Sonra da sarmal şeklindeki yüzüğe baktı. Bir süre sustu. Sonra yüzüğü yavaşça parmağından çıkardı. Sonuçta o istediği DNA'ya kavuşmuştu ve kime ait olduğunu bilmediği bir DNA'yı yetenekli birine ait diye tutarak sorun çıkarmaya hiç niyeti yoktu. Yüzüğü Suzan'a verirken, "Aslına bakarsanız oldukça sıradan bir yüzüktü," dedi göz kırparak.

35. Gün Sonra

Toplanma

Cemil malikânesindeki çalışma odasını boşaltıyordu. Esra'ya bıraktığı evi terk etmeye hazırlanırken fotoğraflarına ve paketlerine tek tek bakıyor, sonra kolilere yerleştiriyordu. En son çekmeceden Esra'nın Gabriel'le çekilmiş fotoğrafını çıkardı. Yüzü resmi ilk gördüğü günkü gibi kızardı. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı seçilmişti ama bu kez zafer kazanmış gibi hissetmiyordu. O koltuğunu, Esra da tapusunu almıştı. Şimdi sessizce sözleşmelerinin gereğini yapmak üzere köşelerine çekiliyorlardı.

Cemil aldatıldığı için kızgındı ama daha çok da üzgündü. Bu kadar özel bir kadınla ilişkilerini yürütememişlerdi. Lanetli bir yüzük sanki çatırdayan ilişkilerine son darbeyi indirmişti. Bir kaybolup bir ortaya çıkan yüzüğü düşününce Esra'ya gerçekten bir pırlanta hediye etmediğine pişman oldu. *Her şey olacağına varıyor,* dedi içinden. Sonra Esra ile Gabriel'in fotoğrafını yırtıp son kolisini de kapattı.

Çarkıfelek

Bir inilti duydum serviliklerde
Dedim: Burada da ağlayan var mı?
Yoksa tek başına bu kuytu yerde,
Eski bir sevgiyi anan rüzgâr mı?

Gözlere inerken siyah örtüleri
Umardım ki artık ölenler güler,
Yoksa hayatında sevmiş ölüleri
Hâlâ servilerde ağlıyorlar mı?

Nazım Hikmet

Esra, Feriköy Latin Mezarlığı'nda yere çömelmişti. Gabriel'in mezarı başında dua ediyordu. Rüzgârda hüzünle başlarını eğen servi ağaçları da onunla beraber yas tutuyor gibiydi. Kaybolan abisiyle beraber aile kabristanına gömülen adam için mermer bir levhanın üzerine bir çarkıfelek işlemişti. Bu motifi çileli bir ömrü simgelediği için seçmişti. Atölyesinde kendi elleriyle yaptığı levhayı mezarın üzerine bırakırken gözlerinden akan yaşlara hâkim olamıyordu. Onun, abisini bulduğu için huzur içinde uyumasını diledi.

Esra, Gabriel'in yaşamının çok kısa bir bölümüne dahil olmuş, bu son bölümde adamın abisini bulmasında rol üstlenmişti. Kendi yaşamına gelince, Gabriel'le karşılaştığı kesitte adamın

rolü neydi bilmiyordu. Gabriel, Cemil'den ayrılmasını hızlandırmıştı hızlandırmasına ama bundan öte yarım kalmış bir şeyler vardı çözemediği. Zamanla bu çok da tanımadığı adamın arkasından duyduğu acının söneceğini umuyordu. Ama belki de ne olduğunu anlayamadığı cevaplanmamış bir soru aklını kurcalayıp duracak, düşünceleri bu mezarlıkta dolanıp duracaktı. Ve aradığı sorunun cevabını bulmak için dilsiz bir taştan boş yere medet umacaktı.

6 Ay Sonra

Ay Işığı Sonatı

Esra gece davetin verileceği binanın önünde bekliyordu. İstiklal Caddesi'ndeki Casa Garibaldi binasındaki davetin teması Venedik Karnavalı'ydı. Geciken Ekin'i beklemeden az sonra içeri girecekti.

Seçimlerin ardından ne yapıp edip görevinde bıraktırdığı can dostu Ekin'le bile neredeyse görüşmemiş, kendini atölyesinde çalışmaya vermişti. Arkadaşı zorlamasa bu gece de dışarı çıkmayacaktı. Sanki ilk defa geliyormuş gibi uzun süredir ayak basmadığı İstiklal Caddesi'ne baktı. Etraf her zaman olduğu gibi cıvıl cıvıldı.

Esra heybetli taş binanın girişinde davetlileri karşılayan görevli bir kadın bilet kontrolü yapmaya başlayınca sıraya girdi. Kuyrukta yavaşça ilerlerken Odakule'den caddeye akan kalabalığı izliyordu. Sıra kendisine gelince, parlak bir Venedik maskesi takmış görevli kadına telefonunu uzattı. Kadın Esra'nın telefonundaki kodu taradı ve içeri girmesini işaret ederken, "Hoş geldiniz. Mermer merdivenlerden aşağı inin. Alt salonda görevli arkadaşım sizi karşılayacak. Partiden önce küçük bir konserimiz var," dedi.

Esra yüksek tavanlı taş binadan içeri girdi. Şampanya rengi duvarlarda kraliyet armalarıyla süslenmiş mermer levhalar, yağlıboya tablolar ve flamalar asılıydı. Duvar nişlerinde heykeller vardı. Karşısındaki kavisli merdivenlere yürüdü, işlemeli mermer tırabzanları tutarak aşağı inmeye başladı. Alt salona inince cam

gibi cilalanmış masif parke kaplı salonun tam ortasında göbekli bir halı ve üzerinde antika dört sandalyeyle çevrili bir masa gördü. Bu bölüme girilmemesi için pirinç ayaklı bariyerler konmuştu. Esra nereye gideceğini kestirmeye çalışırken köşede bekleyen görevliyi gördü. Esra'yı selamlayan adam ona ve arkasından gelen iki kişiye birer Venedik maskesi verdi.

"Maskeleri takın lütfen. Karnavala hoş geldiniz!" dedikten sonra arkasındaki küçük ahşap kapıyı açıp kenara çekildi. Kapının ardında kırmızı tuğlalı dar bir geçit vardı. Görevli, "Merdivenleri takip edin. Bitiminde perdeyi açıp galeriye girebilirsiniz. Konserimizin başlamasına on dakika var," diye belirtti.

Esra önden sığınak inişine benzeyen merdivenlerden aşağı inmeye başladı. Bakır kablolu lambaların aydınlattığı geçit çok dardı ve basamakların eğimi fazlaydı. Arkasındaki iki davetli de peşinden geliyor, durmadan gülüşüyordu. Esra galeriye yaklaştıkça konserin verileceği yerden gelen uğultuları duymaya başlamıştı. Basamakların bitiminde görevlinin bahsettiği siyah kadife perdeyi gördü, araladı ve içeri adımını atıp perdeyi arkadan gelenlere tuttu. Sonra da mahzene benzeyen yüksek tavanlı galeriye girdi.

İçerisi tahmininden çok büyüktü. Duvarlar şamdanlarla, yerler toprak küplere konmuş zarif yapay çiçeklerle doluydu. Tavanı yerdeki parlak bir spot ışığı aydınlatıyordu. Galerinin solda kalan bölümüne üzerinde içkilerin ve mezelerin olduğu yuvarlak ahşap kokteyl masaları konmuştu. Sağ taraftaki geniş açıklıkta pudra rengi kabarık bir tuvalet giymiş bir solist vardı. Kadının başında beyaz lüleli bir peruk takılıydı. Yanındaki iki müzisyenden biri kemanını kucağına koymuş bekliyordu. Diğerinin önünde ise siyah bir elektrikli piyano vardı. Üçü de maske ve peruk takmış, Venedik kostümleri giymişlerdi. Karşıda dizili ahşap sandalyelerin sahneyi iyi görenleri kapılmıştı. İçerisi Esra'nın beklediğinden kalabalıktı ama gelenler geniş galeride kokteyl bölümüne dağılmış laflıyorlardı. Esra oturma sıralarına yürüdü ve duvar dibindeki bir sandalyeye oturdu, çantasını ve ceketini Ekin'e yer tutmak

için yanına koydu. Sonra maskesini taktı. Davetin başlama saati neredeyse gelmişti ama hâlâ gelenler vardı.

Bir süre sonra spot ışığı karardı, sadece mumların titrek ışığı yanık kaldı. Ayaktakiler sandalyelerine oturmak için konserin verileceği bölüme geçtiler. Yerine oturmuş davetliler dizlerini kendine çekerek oturacaklara yol açıyorlardı. Misafirler yerlerine otursalar da hâlâ aralarında fısıltıyla konuşmaya devam ediyorlardı, galeride hareket durulmuyordu. Solist kadın konserin başladığını anons ettikten sonra kıpırdanmalar nihayet bitti ve odada yumuşacık bir piyano sesi duyuldu. Piyanist "Ay Işığı Sonatı"nı çalıyordu. Ardından tavana yerleştirilmiş iki kırmızı lazer ışığı galeriyi taramaya başladı. Birden Esra'nın boğazı düğümlendi. Etrafına bakındı. Herkes huzur içinde müziği dinliyordu. Kendisi hariç... Yer altında bir galerideydi, karanlıkta nem kokusunu alıyordu, kırmızı lazer ışığı duvarları tararken "Ay Işığı Sonatı" çalıyordu. Kendini Gabriel'le dehlize indikleri güne gitmiş gibi hissetti. Her şey kabul edilemeyecek kadar gerçekdışıydı. Titremeye başladı. İçinden yükselen duygu selini kontrol edemiyordu. Konserden çıkacaktı.

Çantasını ve ceketini aldı, ayağa kalktı. Önünde oturan sandalyedeki kadına çarptığının farkına bile varmadan en dipteki sandalyeden çıkmaya çalıştı. Oturduğu sıradaki davetlilerin ona yol vermekte zorlanmasına aldırmadan ite kaka ilerledi. Solistin delici bakışlarla kendisine baktığını görmemiş, başını öne eğerek giriş kapısına doğru yürümeye başlamıştı. Gözünden yaşlar süzülüyor, maskesinin altından yol bularak usulca yere damlıyordu. Sanki mum ışığında titreyen gölgesi içindeki çalkantı yüzünden sarsılıyordu. Çıkış kapısına vardığında siyah perdeyi kavradı ve araladı. Perdenin ardında aklının ona oynadığı oyunun son bulacağını sandı. O sırada biri kolunu tuttu. Esra hızla yana döndü. Kim olduğunu tam seçemediği maskeli biri onu kenara çekti. Önce karaltının sıcak nefesini boynunda hissetti. Sonra da kulağına fısıldayan sesini işitti.

"Oturarak dinlersen heykel gibi çıkarsın. Hayalet gibi çıkmak istiyorsan hareket etmen gerek. Benimle dans eder misin?"

Aramızda hayalet gibi dolaşan ve bakmadığımız için
fark etmediğimiz tüm evsizlere,
Aramızda hayalet gibi göze batmadan gezmek zorunda
kalan tüm ötekilere ve öteki hissedenlere,
Aramızda aşkı hayalet gibi gizlenerek
yaşamak zorunda kalan tüm sevdalılara...

Kayısı Ağacı(*)

Kara kışın ortasında,
Nene gerek senin
Çiçek açmak,
Kayısı ağacı
Yaz gelmeden taktın
Başına tacı.
Gördün mü ne kadar acı
Kayısı ağacı
Şimdi tomurcuklarında
Başladı sancı,
Sıcaklar aldattı seni,
Zamansız bal veren oğula döndün.
Yaz gelmeden,
Kış ortasında öldün.
Nene gerek senin
Çiçek açmak
Kayısı ağacı.

(*) Annem Zarife Boyacı'nın mezar taşında yazılı kendi şiiri (Acımsı adındaki şiir kitabından).

Yazarın Notu:

İstanbul'un Hayaletleri'nde geçen mekânların ve tarihi olayların çoğunun gerçek olması, kurgu gereği değiştirilen, kanıtlanmamış veya tamamen kurgu olan noktaları açıklama sorumluluğu getiriyor. Bu nedenle her zaman yaptığım gibi okuyucularımla paylaşmak istediğim notlarım var:

Romanda bahsi geçen Hipodrom, Çuhacı Han, Undeğirmeni, Magnaura Sarayı ve Kapalıçarşı gibi göz alıcı mekânlarda ve gerçek isimleriyle yazdığım sokaklarda, günümüzde cereyan eden olaylar ve bahsi geçen kişiler tamamen hayalidir. Romanda anlatılan haliyle bir hafriyat çalışması, mülk satışı vb. gerçek değildir veya bilgim dahilinde bir gerçeğe dayanarak yazılmamıştır. Kurgu, birbiriyle bağlantısı olduğu bilinen Şerefiye ve Binbirdirek sarnıçlarından esinlenilerek yazılmış bulunuyorRestore edilerek ziyarete açılan Şerefiye Sarnıcı haftanın her günü açık olup romanda yazıldığı gibi ziyarete kapalı olduğu bir gün yoktur.

Yine Şerefiye Sarnıcı'nda Aysun Sandıkcıoğlu'nun mezar taşlarından esinlenerek yaptığı *Araf* isimli heykel sergisini gezme imkânı buldum ve sadece bu sergiyle sınırlı kalmak kaydıyla mezar taşları sergisi fikrinden esinlendim. Ayrıca Osmanlı mezar taşlarını araştırarak bilinmeyen mesleğin varlığını ortaya çıkaran bağımsız çalışmalar mevcuttur(*)(**). Ancak mezar taşları ile ilişkili romandaki kahramanlar ve olaylar kurgudur.

(*)https://www.sozcu.com.tr/2014/gundem/mezar-taslarindan-meslekleri-belirlediler-685136/

(**) http://www.derki.com/inceledik/mezar-taslarinin-sirrini-cozen-adam/

Dört yüz yıl Floransa'da iktidarda kalmış, Rönesans'ın yaratıcılarından Medici ailesinin yaşayan son prensi Ottaviano de' Medici di Toscana, Floransa'da hizmete girecek Medici Akademisi'nin bir şubesini İstanbul'da açmak üzere 2018'de İstanbul'a gelmiştir ancak romanda anlatılan olaylar ve kişi kurgudur.

Romanda anlatılan ve Mimar Sinan'ın kafatasının mezarından çıkarıldığı ve kaybedildiği haberlerine karşılık Türk Tarih Kurumu Basımevi'nden 2011'de çıkan ve Sinan'ın mezarına şahsen inerek rölövesini alan mimar Sedat Çetintaş, "İstanbul ve Mimari Yazıları" adlı eserde Sinan'ın kemiklerinin tamamen çürüyerek toz haline geldiğini, Sinan'ın kafatasından üç dört santim çapında bir parça bulabildiğini ve bunları kurulu idare heyeti huzurunda antropolog Şevket Aziz Kansu'ya verdiğini belirtmiştir. Ayrıca Mimar Sinan'ın doğduğu Kayseri'nin Ağırnas kasabasının bir Rum köyü olduğu ve yerli halkının Mübadele ile Yunanistan'a göçtüğü bilgisini bana ileten sanatçımız Handan Börüteçene'ye özellikle teşekkür ederim.

Leonardo da Vinci DNA Projesi'ne gelince, heyecanla takip ettiğim bu proje gerçektir ve Kasım 2014'te başlamıştır. Proje, Rockefeller ve Floransa Üniversitesi tarafından yürütülmektedir. Medici Hanedanı'nın yaşayan üyelerinden herhangi biri projenin finansörü değildir. Da Vinci'nin genom dizilimini yapabilmek için tablolarından ve çizimlerinden DNA elde etme teknikleri üzerinde çalışan bilim insanlarının heyecan verici çalışmalarını takip etmenizi öneririm. Romanda anlatılan, Leonardo da Vinci'nin gümüş kalemle yapılan çizimlerinden DNA ayrıştırma süreci gerçekte devam eden bir çalışmadır. Bilim insanları Leonardo da Vinci DNA Projesi'nde ressamın kendinin yanı sıra yaratıcılığının genetik kökenleri üzerinde çalışmaktadır. Bu amaçla solaklık ve tetrakromatik görme özelliklerinden başlamayı planlayan çalışmalar bulunuyor. Bu iki özellik, bu özellikleri sağlayan genlerin bilinmesi nedeniyle seçilmiş durumda ve belki de Michelangelo ve Leonardo da Vinci gibi solak dâhilerden yola çıkılarak seçildi. Ve romanda yazıldığı haliyle Milano bulunan

bir ölüm kaydının Caterina'ya ait olduğu iddiası mevcuttur ancak da Vinci'nin annesinin mezarı bulunmuş değildir.

Elbette tek başına yetenek, sıra dışı fikirlerin hayata geçirilebilmesi için yeterli değil. Bu çerçevede romanda bahsi geçen "Medici Etkisi" kavramı Frans Johansson'un aynı adlı kitabından geliyor. Medici Etkisi, yaratıcılık ve inovasyonun çeşitlilik yoluyla gerçekleştiğini öne süren bir kavram ve önemli dönüşümlerin, farklı alanlardan gelen fikirlerin ve yetenekli insanların işbirliği yapmak için bir araya gelmesiyle meydana geleceğini öngörüyor. Medici Hanedanı'nın bu kavrama ilham verdiğini ise söylemeye gerek yok. *İstanbul'un Hayaletleri* de yaratıcı fikirler ortaya çıkarmak için Floransa'da Rönesans'ı doğuran koşulları günümüzde yaratmak isteyen varlıklı bir ailenin kurgulanmasıyla başladı.

Romanda geçen dünyaca ünlü dâhi kuyumcu Aziz Aryo karakteri ve etrafında şekillenen tüm olaylar kurgudur. Üstün yeteneği nedeniyle seçtiğim Sevan Bıçakçı ise tasarımları, dünya çapında aldığı ödüller ve Kapalıçarşı'daki çıraklık eğitimiyle -sadece bununla sınırlı kalmak kaydıyla- Aziz Aryo fikrini yaratmama ilham oldu. Çuhacı Han'ın kuyumcu esnafına dair yaptığım yoğun araştırmalardan özellikle birinden oldukça faydalandım.(*) Ayrıca Çuhacı Han'ın Haçik Usta'sı Haçik Kelleci'nin, ölen ustasını her gün andığını, unutursa ustasının o zaman öleceğini söylemesi, ustalık ve çıraklık geleneğini hissetmek adına okurlarımla paylaşmak istediğim bir sözdür.

Romanda bahsi geçen yüzük gerçekte mevcut ve patentli bir tasarım olup alıcısına sevdiği kişinin bin yıl boyunca DNA'sını bozulmadan saklamayı taahhüt ediyor. Tasarımcısı amber taşında fosilleşmiş böceklerden DNA alınabilmesi fikrinden ilham almış. Ben de ondan... Ancak sarmal şeklinde değil. Romanda tarif edilen yüzüğün sarmal formunu, New York'ta yaşayan ünlü tasarımcımız sevgili Alp Sağnak'ın zarif tasarımı *The Forge* adlı yüzüğünden aldım. Romanda hem erkek hem kadın kullanıcılar

(*)http://www.agos.com.tr/tr/yazi/16451/kuyumun-ve-mucevherin-kadim-potasi-elmasin-ses-verdigi-cuhaci- han

arasında sıklıkla el değiştirdiği için bu şık yüzüğü tarif ederken epeyce kabalaştırdım.

Üç boyutlu lazer taramaları ile şehirlerin taranması ise İstanbul için hayata geçirilmiş bir proje. Artırılmış gerçeklik gözlükleri takarak sanal bir İstanbul turu yapıldığını görmek isteyenler *Invisible Cities* adıyla yayınlanan çekimleri izleyebilirler.

İzinsiz genetik materyal toplayan etkinlik şirketinden bahsetmek gerekirse; saç telinden izmarite ve kullandığımız bardaktan çatala kadar çevremizde genetik izimizi bıraktığımız bir gerçek. New York'ta yere atılan izmaritlerden, bunları yere atan kişilerin DNA'ları bulundu ve yüzleri modellenerek üçboyutlu yazıcılarda basıldı. Romanda yazdığım etkinlik şirketi ise tamamen hayal ürünüdür ama günümüzün kişisel verileri son derece kırılgan hale getiren gelişmeleri ne yazık ki gerçek.

Evsizler konusuna gelince; İstanbul'da sur içine çok sık giden bir İstanbul sevdalısı olarak terk edilmiş binalar ve harabeler arasında sık sık dolaşıyorum. Bu nedenle evsizler ile çok sık karşılaşıyorum. Toplumun en sahipsiz ve korumasız bu kesimine dair bir haber yazısından etkilendiğimi belirtmek isterim. Bu, *Hürriyet* gazetesi için sokaklarda üç gün geçirerek yazı dizisi hazırlayan Savaş Özbey'dir(*). Özbey'in hem yazısı hem de bir gazetecinin evsizlerle ilgili bir yazı hazırlamak için sokaklarda üç gün geçirmesinden esinlendim. Ancak romanda geçen olaylar ve gazeteci Burak karakteri tamamen kurgudur.

En büyük ilhamım ise şehirlerin kraliçesi İstanbul. Binlerce yıldır, milyonlarca insan bu şehirde sahne alıyor, oyun bitince perde kapanıyor ve yerlerini yeni gelenler alıyor. Romanda Medici'nin ağzından sorduğum "İstanbul'da bugüne kadar kaç kişi ölmüştür?" sorusunun cevabı bilinmez. İstanbul ne oyunlara sahne olmuştur da öyle. Kimler gelmiş, kimler geçmiş... Benim en iyi bildiğim ise elbette kendi oyunum. Bu oyunda hayallerim hayaletlerle içi içe geçiyor, bu şehirde ebedi istirahatinde olan anne ve babama selam ediyor.

(*)https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hayat/sokakta-uc-gece-bana-neogretti-40464195

Yonca Eldener

1972 Ankara doğumlu olan Yonca Eldener, TED Ankara Koleji'nden mezun olmuştur. Doktora ve lisans derecesini ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir Planlama Bölümü'nden almıştır. University College London'dan mastır derecesi de bulunmaktadır.

Uluslararası ve yerli şirketlerde uzun yıllar üst düzey yöneticilik ve genel müdürlük görevlerini üstlenmiştir. Pazarlama, dağıtım kanalları ve perakende üzerine kaleme aldığı birçok makale Amerika'da basılmıştır. Dijital de dahil olmak üzere pazarlama, mağazacılık ve e-ticaret tecrübesi bulunmaktadır.

Yazarın *Göbekli Tepe Muhafızı* adlı romanı yayınevimizden çıkmıştır.